

Samrådsredogörelse

Översiktsplan för mindre tätorter och landsbygd

Utbyggnadsstrategi för 200 000 invånare

Innehåll

Bakgrund	5
Översiktsplanens möjligheter och begränsningar	5
Samrådsprocessen	5
Sammanfattning av inkomna synpunkter	6
Översiktlig beskrivning av genomförda ändringar och kompletteringar	6
Skriftliga synpunkter	7
Myndigheter och organisationer	7
Centerpartiet	7
Kristdemokraterna	9
Liberalerna	16
Miljöpartiet de gröna	31
Moderaterna	37
Socialdemokraterna	39
Sverigedemokraterna	40
Vänsterpartiet	41
Barn- och utbildningsnämnden	46
Kultur- och fritidsnämnden	48
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	51
Stadsbyggnadsnämnden	52
Tekniska nämnden	55
Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden	62
Äldrenämnden	64
Aspehof Fastigheter AB	65
Bottnarydsföretagarna	66
Destination Jönköping	67
EnBW Sverige AB	67
E.ON Energidistribution AB	69
Föreningen Nej till vindkraft i Tolabo/Skällingsö – Mor Britas vänner	72
Gislaveds kommun	79
June Avfall & Miljö AB	79
Jönköping Airport AB	80
Jönköpings Idrottsallians	80
Lokala utvecklingsgruppen i Lekeryd	82

LRF Sydost.....	83
Länsstyrelsen i Jönköpings län.....	85
Mullsjö kommun	95
Mulseryds Hembygdsförening	96
Naturskyddsföreningen i Jönköping.....	97
Nässjö Kommun.....	102
Nässjö Näringsliv AB.....	102
Prästlönetillgångarna i Skara stift.....	103
Region Jönköpings län	104
Skogsstyrelsen.....	106
SPF Seniorerna Örserum.....	107
Statens Fastighetsverk.....	107
Svenska Campingpärlor AB/First Camp.....	109
Svenska kraftnät.....	111
Sveriges geologiska undersökning (SGU)	113
Sveriges geotekniska institut (SGI).....	115
Södra skogsägarna – Högländets SBO	118
Tenhults lokala utvecklingsgrupp	118
Tenhults LRF-avdelning	119
Trafikverket.....	119
Tranemo kommun	125
Ulricehamns kommun	125
Vaggeryds kommun	126
Vattenfall Eldistribution AB	128
Visingsörådet.....	128
Ödestugu Sockenråd.....	133
Privatpersoner	134
Gränna	148
Kaxholmen	153
Verksamhetsområde i Öggestorp	171
Vindkraft	173
Västra Jära.....	212
Inget att erinra	231
Försvarsmakten	231
Luftfartsverket (LFV).....	231
Sveaskog	232

Södra Munksjöns Utvecklings AB (SMUAB)	232
Tranås kommun.....	232

Bakgrund

Jönköpings kommun ökar befolkningsmässigt med cirka 1500–2000 invånare per år. En ökad befolkning stärker Jönköping som regionalt centrum samtidigt som det ställer krav på kommunens beredskap att på ett hållbart sätt planera för exempelvis bostäder, transporter, skola, vård och omsorg. År 2011 antog kommunfullmäktige ”Utbyggnadsstrategi 150 000 invånare”. Utbyggnadsstrategin hade som uppgift att utreda hur kommunen skulle kunna växa till 150 000 invånare på ett hållbart sätt. Befolkningstillväxten har varit högre än vad som tidigare förutspåddes och Jönköpings kommun beräknas nå 150 000 invånare i mitten av 2020-talet. En stor befolkningstillväxt kräver medvetna strategier om mark- och vattenanvändning, en god markberedskap för nya bostäder och verksamheter samt en långsiktig plan för infrastruktursatsningar och trafiksystem. Vi behöver beredskap inför framtiden för att kunna medverka aktivt i utvecklingen och på ett strukturerat sätt möta aktuell och framtida efterfrågan på bostäder, service och infrastruktur. Det finns nu ett behov av att ta fram en ny utbyggnadsstrategi/översiktsplan med sikte på 200 000 invånare i kommunen som har ett tidsperspektiv mot år 2050. 200 000 invånare innebär ett behov av att det tillkommer ungefär 30 000 bostäder och drygt 30 000 arbetsplatser. Översiktsplanen är uppdelad i två etapper. Etapp 1 är en fördjupning av kommunens översiktsplan och kommer tillsammans med etapp 2 utgöra en ny översiktsplan som ersätter den kommunomfattande översiktsplanen. Etapp 1 omfattar Jönköping, Huskvarna, Tenhult, Barnarp, Bankeryd och Tabergsådalen och etapp 2 omfattar de mindre tätorterna och landsbygden.

Genom översiktsplaner planerar kommunen mark- och vattenanvändning på översiktlig nivå. Alla kommuner ska enligt plan- och bygglagen ha en aktuell översiktsplan som omfattar hela kommunens yta.

Översiktsplanens möjligheter och begränsningar

Översiktsplanen har en bred ansats men syftar främst till att redogöra för kommunens framtida mark- och vattenanvändning. Översiktsplanen är viktig som övergripande planeringsinstrument och underlag för hela kommunen men många frågor måste redas ut i senare skeden. Det finns många synpunkter som framförs som är väsentliga men som berör aspekter som inte kan behandlas i en översiktsplan antingen för att de är för detaljerade eller för att de bättre hör hemma i andra kommunala dokument.

Samrådsprocessen

Översiktsplanen för de mindre tätorterna och landsbygden har under perioden 1 april – 31 maj 2023 varit ute på samråd. Under samrådstiden har planen funnits tillgänglig på kommunens websida samt i kommunens utställningshall på Juneporten. Samrådet har annonserats i JP, Jnytt, sociala medier, Jönköpings kommuns hemsida och affischer. Samrådshandlingar har skickats till nämnder, politiska partier, grannkommuner, berörda myndigheter, regionen, länsstyrelsen, samt berörda föreningar för synpunkter. Under samrådstiden har cirka 150 yttranden inkommit.

Sammanfattning av inkomna synpunkter

Skriftliga synpunkter har inkommit från privatpersoner, fastighetsägare, föreningar, partier, nämnder, kommunala bolag och myndigheter. När det gäller privatpersoner är de flesta yttranden kopplade till synpunkter om en särskild plats. Synpunkterna finns att läsa i sin helhet längre ned i dokumentet, nedan följer en kort sammanfattning av synpunkterna som inkommit.

Ett stort antal synpunkter som kommit in handlar om vindkraftsparker, delvis är det generella synpunkter om exempelvis ljudnivåer, blinkande ljus, höjder etcetera. Mer specifika kommentarer handlar om platser som är utpekade för vindbruk i översiktsplanens plankarta. Invånare som bor i närheten av dessa platser är oroliga över framtida vindkraftsexploateringar som kan påverka dess boendesituation negativt.

Det nya verksamhetsområdet som är utpekade i Västra Jära har fått ett stort antal synpunkter. Verksamhetsområdet är av sådan storlek att det kommer påverka riksväg 40 som sannolikt kommer behöva byggas om till motorväg mellan Jönköping-Bottnaryd. Andra synpunkter gäller behovet av ytterligare utredningar om exempelvis naturvärden, Natura-2000 och arkeologiska värden. Ett samlat yttrande med cirka 60 underskrifter från sakägare, närboende och intressenter har inkommit gällande Västra Jära. Yttrandet listar 18 punkter/argument mot verksamhetsområdet som går att läsa i sin helhet längre ned i samrådsredogörelsen. Yttrandet tar även med de synpunkter som fanns från 2019 på samrådet för den fördjupande översiktsplanen över Västra Jära.

Synpunkter gällande nya infarten i Gränna handlar bland annat om utformningen av vägen och hur trafiken ska avlastas. Vägen berör både invånare i Gränna och på Visingsö som är beroende av att ta sig till och från färjan där sommarmånaderna speciellt påverkar trafiksituationen. Frågor gällande när hela vägsträckan ska byggas ut har också inkommit.

Frågan gällande exploatering av jordbruksmark har också tagits upp i de yttranden som kommit in. En viss del av yttrandena anser att ingen jordbruksmark ska tas i anspråk samtidigt som andra yttranden anser att vissa lättnader kan behövas för att exploatera viss jordbruksmark i kommunen.

Synpunkter gällande möjligheten att kunna resa på ett hållbart sätt för boenden på landsbygden gäller behovet av gång- och cykelvägar samt en fungerande kollektivtrafik. Det finns önskemål om att kunna ta sig mellan bostad och arbete med cykel, vilket idag är begränsat mellan tätorterna. Säkra gång- och cykelvägar för barn och unga till och från skola är även ett behov som lyfts i de synpunkter som kommit in.

Översiktlig beskrivning av genomförda ändringar och kompletteringar

Till granskningen har plankartan ändrats så att vindkraftsområdet sydväst om Bet tas bort, bostadsområden och verksamhetsområden justeras i flera av tätorterna och Lis-området i

Örserum tas bort då det inte bedöms fylla någon funktion. En genomgång har gjorts av attributdatat till samtliga områden och det har kompletteras vid behov.

Till granskningen har planbeskrivningen kompletterats med tre delar: indikatorer, utbyggnadsordning och strandskydd. Därutöver har ett flertal kompletteringar och förtydliganden gjorts utifrån samrådssynpunkter. Till exempel har delen om byggande på landsbygden förtydligats och kompletterats och nya frågor så som solenergi belysts. Kulturmiljöprogram och energiplan lyfts fram som planeringsunderlag som behöver tas fram. Även hållbarhetsbedömningen har reviderats till granskningen.

Skriftliga synpunkter

Nedan redovisas de synpunkter som kommit in i fulltext. Kommunens kommentar redovisas indragna i kursiv text.

Myndigheter och organisationer

Centerpartiet

Bakgrund

Jönköpings kommun har tagit fram ett förslag till översiktsplan för mindre tätorter och landsbygden. Vi ställer oss till största delen bakom förslaget men har en del synpunkter. Här följer några kommentarer och förslag till ändringar.

Allmänt

Det är bra att möjlighet till byggnation föreslås i alla tätorter och att det därutöver öppnas för byggnation på ren landsbygd. Planeringsstrategin att "hela kommunen ska leva" samt att "utbyggnadsmöjligheter finns i alla tätorter och kommundelar" är bra! Det är också bra att det klart uttalas att "det är positivt med ny bebyggelse på landsbygden". Att området ska växa i samma utsträckning som den centrala tätorten är också bra. Det är dock viktigt att inse att byggnation i de omgivande tätorterna inte är som att bygga i den centrala tätorten. Som det står i planbeskrivning del 1 så ska stadsbyggnadsprinciperna ses som ambitioner som inte alltid kan uppnås i varje enskilt fall. Planeringen ska anpassas till förutsättningarna då det i del 2 kommer att byggas i mindre tätorter, inte i stad (Gränna undantaget)!

När det gäller de tre kommundelcentrum som det skrivs om så kan det säkert stämma till viss del. Lekeryd borde pekas ut också då tätorten är centrum för en stor del av den östra kommundelen.

Då det handlar om olika tätorter är det också viktigt att byggnation möjliggörs parallellt i de olika områdena.

Det skrivs om "hållbara trafikslag" i remissmaterialet. Det är positivt med fler boenden i de mindre tätorterna vilket möjliggör utökad kollektivtrafik. Man får dock inte glömma att tekniken förändras. När byggnationerna i denna översiktsplan utförs lär fordonen som säljs till

stor del gå på el eller annan hållbar teknik. Vad som är hållbart ändras därmed. Trängsel på gator och vägar är i huvudsak ett problem för den centrala tätorten.

Tankarna om att ny bebyggelse bör placeras inom 1000 meter från centrumet för att stärka de mindre tätorternas service är inte aktuella på samma sätt i denna del av översiktsplanen. Servicen stärks även om den mindre tätortens förutsättningar gör att bebyggelsen placeras något längre från tätortens centrum. Skärstad är ett exempel på detta där den högklassiga jordbruksmarken omger nuvarande tätortsstruktur och det därför kan vara långsiktigt hållbart med tillkommande bebyggelse något längre från tätortens centrum. Det är då särskilt viktigt att det finns säkra cykelvägar i anslutning till tätorternas centrala delar och skolor.

Skrivningen på sid 33 bör därför ändras till: **”För att stärka de mindre tätorternas service bör ny bebyggelse placeras nära centrum. Dock kan det i vissa fall vara motiverat med något längre avstånd från tätortens centrum, t ex för att värna brukningsvärd jordbruksmark.”**

Bebyggelse av olika slag gynnar de mindre tätorterna då det ofta saknas hyreslägenheter och bostadsrätter i flerbostadshus. Särskilt kan det behövas boenden för de som vill lämna sina stora villor men som fortsatt vill bo kvar i sin hemort. Här kan trygghetsboenden i olika utformningar vara mycket positiva. En viktig och stor del av byggnationen i de mindre tätorterna bör ske i form av småhus då det historiskt saknats möjlighet att fullt ut möta efterfrågan i vår kommun. En mycket stor andel av invånarna föredrar denna boendeform och det ska vi bejaka.

Det är viktigt att det inte endast uttalas att ”det är positivt med ny bebyggelse på landsbygden” utan att orden följs utav handling i den dagliga hanteringen av ansökningar om bygglov och förhandsbesked. Jordbruksmark ska sparas men det finns många möjligheter till byggnation på landsbygden på annan mark.

Skrivningen på sidan 56 om ensamlägen måste revideras då den riskerar skapa hinder för många bra lägen för byggnation. Ensamlägen (enskilt läge) kan till exempel ligga vid eller relativt nära både väg samt infrastruktur som el och fiber. Byggnation i ensamlägen (enskilt läge) kan också passa in mycket väl i landskapet om de utformas på ett bra sätt.

Skrivningen på sid 56 i andra stycket efter den inledande meningen bör justeras till: **”Ensamlägen som medför nya vägar och infrastruktur i större omfattning inom tidigare obebyggt område bör undvikas. Enskilda lägen som ansluter relativt naturligt till befintligt vägnät och infrastruktur och inte har alltför stort avstånd till befintlig byggnation måste dock kunna ses som en naturlig komplettering på landsbygden.”**

När det gäller vindkraft menar Centerpartiet att kommunens nyss antagna Program för hållbarhet samt senaste tidens energiprisutveckling inom vårt elprisområde tydligt visar det stora behovet av utökad förnyelsebar energi inom vår kommun. Översiktsplanen bör därför också spegla en grundläggande positiv syn på vindkraften. Prövningar kommer sedan att ske i varje enskilt fall där ansökningar om etablering inkommer.

Förslag på justeringar

- Lekeryd läggs till som ett kommundelscentrum
- Tydliggör att utbyggnad ska möjliggöras parallellt i de olika tätorterna
- Stadsbyggnadsprinciperna måste anpassas till förutsättningarna då det kommer att byggas i mindre tätorter, inte i den centrala tätorten
- Möjliggör byggnation av småhus för att möta den efterfrågan som finns
- Underlätta för byggnation på landsbygden genom att öppna upp för byggnation av hus i ensamlägen (enskilt läge)

***Kommunens kommentar:** Indelning av huvudorter har till viss del sin grund i landsbygdsprogrammet där varje landsbygd har sin huvudort. Både Tenhult och Lekeryd ligger i östra mosaikbygden och Tenhult är en väsentligt större tätort. Både orter som definieras som kommundelscentrum och serviceorter är viktiga noder för sitt omland.*

Till granskningen har översiktsplanen kompletterats med en utbyggnadsordning och varje ort har områden i varje tidsperiod så att de ska kunna utvecklas parallellt med varandra.

Att i första hand planera ny större tätortsutveckling och bostäder i direkt anslutning till befintliga tätorter och infrastruktur har varit en grundläggande strategi i arbetet för att uppnå de mål som finns i översiktsplanen. Både ur ett övergripande kommunalt perspektiv och för att de nya innevånarna faktiskt ska få tillgång till den service som är målet. T.ex. som att kunna cykla från sin bostad. Idag bor ca 50 % av befolkningen inom översiktsplanen för mindre tätorter och landsbygd i någon av tätorterna och även om målet är att öka den andelen kommer fortsatt en stor del av bostäderna tillkomma utanför tätorterna. Planbeskrivningen har även kompletterats med ett förtydligande kring hur större bostadsprojekt inom områden som är utpekade som landsbygd i översiktsplanen, och som kräver detaljplan, ska kunna hanteras i ett planbesked.

Skrivningarna kring ensamläge förtydligas till granskningen. Ensamlägen långt från bebyggelse och infrastruktur riskerar dels att bryta sönder landskapet och försvåra för jord- och skogsbruket land annat om ny infrastruktur ska dras och även beroende av placering. Det är också svårare att erbjuda offentlig service i sådana lägen.

Kristdemokraterna

INLEDNING

För Kristdemokraterna är det viktigt att förutsättningar finns för att kunna leva och bo i hela vår kommun. Inte minst på landsbygden. Vi ser positivt på många av de förslag som Utbyggnadsstrategi etapp två har men är också oroliga över att det i vissa delar av kommunen inte pekas ut områden för nybyggnation i den omfattning som det borde. Detta kan för de tätorter det berör på lång sikt få långtgående konsekvenser med ett sviktande underlag för exempelvis skola, barnomsorg och äldreomsorg. För att hela kommunen ska kunna växa behöver förutsättningarna finnas i hela kommunen.

ANVÄNDNING AV JORDBRUKSMARK FÖR BEBYGGELSE

Det råder en stor bostadsbrist i Jönköpings kommun och kommunen växer kraftigt. I planbeskrivningen lyfts fram att hela kommunen ska leva och att utbyggnadsmöjligheter ska finnas i alla kommundelar. Samtidigt anges att vi ska undvika att ta mark i anspråk som används för jordbruk. Kommunfullmäktige har beslutat att brukningsvärd jordbruksmark i kommunen inte längre får användas till bostadsbyggande, ett beslut som Kristdemokraterna motsatte sig. Regler som styr användningen av jordbruksmark finns bl.a. i 3 kap. 4 § miljöbalken och är om kommunen följer dem fullt tillräckliga för att på ett ansvarsfullt sätt värna jordbruksmarken. Kommunfullmäktiges beslut slår mot utvecklingen av landsbygden då områden som Kaxholmen, Skärstad, Ölmstad, Lekeryd och Tenhult i praktiken därmed inte fortsatt kan bebyggas. Tillväxt främjas härigenom inte i alla delar av kommunen. Något resonemang kring vilka konsekvenser detta fått för kommundelarnas utveckling på medellång eller lång sikt har inte gjorts. Vi vet att det finns omfattande problem att upprätthålla en acceptabel service på mindre orter på grund av att befolkningsunderlaget är för litet.

I detta sammanhang vill vi göra en jämförelse med hur man i Lunds kommun, en kommun med mycket stor andel jordbruksmark, resonerar kring byggande på landsbygden och användningen av jordbruksmark för detta ändamål. I kommunens översiktsplan anges att för att hushålla med mark och bevara jordbruksmarken för en långsiktig livsmedelsförsörjning är Lunds kommun restriktiv mot en omfattande bebyggelseutveckling på landsbygden. Bebyggelsekompletteringar i mindre byar och på landsbygden ska vara möjligt för att stödja en levande landsbygd. Den bästa åkermarken ska undantas så långt möjligt från exploatering. Ny bebyggelse bör lokaliseras till tomtplatser som tidigare har nyttjats, lucktomter, eller i anslutning till befintliga byggnader. Vi kristdemokrater tycker att den ansats Lunds kommun har i sin översiktsplan är rimligt avvägd. Inriktningen är att förutsättningarna för en levande landsbygd ska stärkas genom att verka för att förbättra möjligheten att bo och arbeta på landsbygden och samtidigt verka för en god hushållning av brukningsvärd jord- och skogsbruksmark.

Med detta sagt vill vi understryka vikten av jordbruksmarkens betydelse för totalförsvaret och en ökad inhemsk livsmedelssäkerhet. Detta intresse behöver dock inte stå emot en förnuftig användning av jordbruksmark för bebyggelse på landsbygden. Kristdemokraterna anser att vi kan ianspråka jordbruksmark för bebyggelse av bostäder, kommunal service, handel och verksamhet samt infrastruktur om motsvarande areal återskapas.

***Kommunens kommentar:** I denna del följer översiktsplanen det beslut som är taget i kommunfullmäktige.*

I hållbarhetsbedömningens kapitel om samhällsekonomi och arbetsmarknad finns ett allmänt resonemang om de utmaningar som finns för att få en utveckling som följer översiktsplanens mål och vad konsekvenserna blir om de inte uppfylls.

GRÖNOMRÅDEN I TÄTORTER

För att alla gröna ytor skall kunna främja biologisk mångfald behöver dessa ytor ingå i stråk som i sin tur knyter ihop med naturen utanför staden eller tätorten. Grönytor med delar där gräs och växtlighet får växa fritt så att ängsblommor och andra vilda växter kommer till sin rätt tillsammans med buskar för att även få tillbaka småfåglar i våra tätorter. Vattenspeglar och uppsamlingsytor för dagvatten behöver också finnas med i dessa grönområden.

Kommunens kommentar: Gröna stråk i tätorterna som ska stärkas och kompletteras finns redovisade i kommunens grönstrukturplan som är ett av underlagen till översiktsplanen.

MÖJLIGGÖRA BYGGNATION NÄRA VATTEN

Kristdemokraterna anser att en levande landsbygd är en förutsättning för en levande kommun. Att bo vid vatten är för många en dröm och vi har både i Jönköpings kommun och i Sverige som stort väldigt många mil stränder, stränder som på många platser skulle vara en stor tillgång för landsbygden om de fick nyttjas.

Därför anser vi att kommunen ska peka ut flera LIS-områden (Landsbygdsutveckling i strandnära lägen) för att få en än mer levande landsbygd. Genom att öppna upp olika områden i strandnära lägen för bostäder och näringsverksamhet så ser vi dels att det ger ökat utbud för de som söker ny bostad men också att levande företag borgar för en levande landsbygd. Allemansrätten med tillgång till stränder och vattendrag ska värnas men längs många stränder finns det en stor potential för utveckling om möjligheterna bara ges. Vi anser även att kommunen bör peka ut LIS-områden på ren landsbygd till exempel vid Rogbergasjön, Stensjön och Stråken.

Kommunens kommentar: I översiktsplanen har områden med närhet till service och kollektivtrafikstråk, områden där befintlig bebyggelse kan kompletteras med nya bostadshus eller områden för turistverksamhet prioriterats för landsbygdsutveckling i strandnära lägen. Bedömningen är att en sådan bebyggelse är mer långsiktigt hållbar än ny bebyggelse i perifera lägen. Dels stöttar dessa lägen på ett bättre sätt befintlig service i tätorterna dels innebär de i regel att mindre mark tas i anspråk. Perifera lägen innebär också en risk för fragmentering av landskapet. I närheten av Rogbergasjön finns redan ett visst bebyggelsetryck och det finns inte skäl att stärka den trenden ytterligare. I utbyggnadsplan för vatten- och avlopp är Rogbergasjöns fritidshusområde ett VA-bevakningsområde: ”Om flera hus tillkommer, fler bosätter sig permanent eller om området utvecklas genom kommunens samhällsplanering kan vattenförsörjning och avloppshantering behöva lösas på annat vis än idag.”

ENERGIPRODUKTION

Kristdemokraterna menar att det är angeläget att det utarbetas en modern och uppdaterad vindbruksplan som tematiskt tillägg till översiktsplanen. God planering för lokalisering av vindkraftsanläggningar är viktigt både för att minska störningar och intrång på allmänna och enskilda intressen, men också för att etableringen ska vara lämplig utifrån vindenergisympunkt. Utvecklingen av vindkraft går framåt med stora steg. På knappt 20 år har vindkraftverken blivit fyra gånger högre. Dagens och morgondagens vindkraftverk är högre, med större rotordiameter och effekt vilket kräver en noggrann analys i översiktsplanen av säkerhetsavstånd mellan verk och bostäder när det gäller buller, skuggeffekter och blinkande ljus. Kristdemokraterna ställer sig frågande till om det är realistiskt att etablera vindkraft i de områden som pekas ut i plankartan. Områdena är små och fragmentiserade. Något område ligger också nära inflygningszonen till Jönköping Airport.

Vi vill också särskilt lyfta fram behovet av att ta vara på solenergi. Planbeskrivningen för energiproduktion är, vad vi uppfattar, idag anpassad till vindbruk. Kristdemokraternas

uppfattning är att planbeskrivningen ska kompletteras med en viljeinriktning om att satsa på solenergi i vår kommun.

Kommunens kommentar: Genom att vindkraften ingår som en del i översiktsplanen ser kommunen att vi får en tydligare samlad bild av olika intressen och avvägning mellan olika intressen än om vindkraften skulle vara ett eget tematiskt tillägg. Jönköpings kommun har mycket spridd bebyggelse, vilket begränsar möjligheterna till ytterligare vindkraftutbyggnad i kommunen. De minsta utpekade områdena ligger dock på kommungräns och förutsätter en vindkraftsetablering i flera kommuner. Solenergi beskrivs i ett stycke i planbeskrivningen, flera remissinstanser ser dock behov av att fördjupa det stycket. Till granskningen kompletterar och fördjupar vi stycket om solenergi.

KOMMUNIKATIONER

För att hela kommunen ska leva, inklusive de mindre tätorterna och landsbygden, är det av yttersta vikt att utbyggnaden av transportsystemet tar hänsyn till människors behov av att kunna bo på landsbygden och förflytta sig. För boende i mindre tätorter och på landsbygden är ofta behovet av att nyttja flera trafikslag för sin resa större än för boende i centrala Jönköping. Inte minst bilen är ett viktigt färdmedel för boende i mindre tätorter och på landsbygden. För att möjliggöra att fler trafikslag används är det viktigt att infartsparkeringar etableras vid strategiska platser så som tågstationer, knutpunkter för kollektivtrafik och nära våra större vägar. Det är också viktigt att bygga ut cykelvägnätet till och från dessa infartsparkeringar samt mellan våra tätorter. Cykelvägen som är byggd mellan Huskvarna och Lekeryd är ett mycket bra exempel på hur vi önskar att utbyggnaden ser ut mellan våra mindre tätorter och centrala tätorten.

Då utbyggnaden av cykelvägnätet mellan olika tätorter är ett samarbete mellan kommunen, regionen och Trafikverket måste det bli ett medskick från kommunen i dialog med dessa aktörer att en utbyggnad av cykelvägnätet på landsbygden är högt prioriterat.

För att öka kollektivtrafikens attraktionskraft är det dessutom viktigt med ett generöst utbud av direktbussar mellan de mindre tätorterna och centrala Jönköping/Huskvarna. Då det är Regionen som ansvarar för kollektivtrafiken måste detta bli ett medskick som ett önskemål från kommunen.

Kommunens kommentar: Ett effektivt och hållbart transportsystem är en fortsatt viktig fråga att arbeta för. Kopplingspunkter för olika trafikslag är ett effektivt sätt att öka tillgängligheten och förbättra möjligheterna att använda sig av olika trafikslag inom kommunen. Goda förutsättningar för cykel och kollektivtrafik är en viktig del för att nå Översiktsplanens målsättningar. Cykel inom och mellan tätorterna samt kollektivtrafikstråk finns redovisat i kartan. När det gäller arbetet med fortsatta trafiklösningar hänvisas till det pågående arbetet med trafikstrategin.

AVGRÄNSNINGEN MED 1 000 METER

Den avgränsning till tätortscentrum om 1 000 meter som kommunen utgår ifrån för att peka ut lämpliga områden för byggnation anser Kristdemokraterna inte skall utgöra en bortre gräns. Villkoren och förutsättningarna mellan tätorterna ser olika ut och en större flexibilitet är

önskvärd. Flera av de mindre tätorterna ligger dessutom nära varandra varför kommunen även kan titta på lämpliga områden för byggnation mellan tätorterna.

Målsättningen om samma utbyggnadstakt på landsbygden som i centrala tätorterna

Målsättningen om att 16 procent ska bo i de mindre tätorterna eller på landsbygden även när vi 200 000 invånare får inte vara en absolut målsättning så att den hindrar bostadsutveckling. Risker är dessutom stora att utbyggnadstakten kommer vara större i de centrala tätorterna samtidigt som vi vet att många hellre vill leva och bo på landsbygden. Därför är fokus på att möjliggöra utbyggnad i de mindre tätorterna och på landsbygden av största vikt för att möta upp efterfrågan på småhus och samtidigt hålla balansen mellan de centrala tätorterna och mindre tätorterna/landsbygden.

***Kommunens kommentar:** Att i första hand planera ny större tätortsutveckling och bostäder i direkt anslutning till befintliga tätorter och infrastruktur har varit en grundläggande strategi i arbetet för att uppnå de mål som finns i översiktsplanen. Både ur ett övergripande kommunalt perspektiv och för att de nya innevånarna faktiskt ska få tillgång till den service som är målet. T.ex. som att kunna cykla från sin bostad. Idag bor ca 50 % av befolkningen inom översiktsplanen för mindre tätorter och landsbygd i någon av tätorterna och även om målet är att öka den andelen kommer fortsatt en stor del av bostäderna tillkomma utanför tätorterna. Planbeskrivningen har även kompletterats med ett förtydligande kring hur större bostadsprojekt inom områden som är utpekade som landsbygd i översiktsplanen, och som kräver detaljplan, ska kunna hanteras i ett planbesked.*

I arbetet med översiktsplanen har det konstaterats att bostadsproduktionen måste öka markant i mindre tätorter för att kunna uppnå målet att landsbygden ska växa i samma takt som centrala tätorten. De utmaningarna finns även beskrivna i hållbarhetsbedömningen.

TRYGGHETSBOENDE

Med en åldrande befolkning ökar behovet av trygghetsboenden. Den demografiska utvecklingen i flera av våra mindre tätorter är också utmanande då fler äldre bor kvar och blir allt äldre.

I flera av våra mindre tätorter bor äldre personer kvar i sina villor, bostäder som många gånger upplevs för stora och med åldern också svårare att sköta. Många önskar dock bo kvar där man har bott hela livet och därför väljer att behålla sin nuvarande bostad. Därför är det extra viktigt att det skapas förutsättningar för att bygga prisvärda Trygghetsboenden med bovärdar även i de mindre tätorterna. Om det finns kriterier för bovärd som är svåra att uppnå på de mindre tätorterna för att kunna bevilja subvention av en bovärd är det Kristdemokraternas mening att man behöver se över vilka undantag som kan medges för att ändå möjliggöra för byggnation av trygghetsboende.

En bieffekt av att bygga trygghetsboenden i våra mindre tätorter är att flyttkedjor uppstår där villor kommer ut på bostadsmarknaden. Det i sin tur skapar en generationsväxling på orten. Samtidigt får inte trygghetsboenden ses som enda lösningen för att möjliggöra för yngre människor att bosätta sig i en villa. Produktionen av småhus, då främst villor, behöver

säkerställas så att den som önskar bygga eget hus inte begränsas av kommunal planeringsbrist. Ett första steg är att nå målen enligt Kommunala bostadsförsörjningsprogrammet om 20 procent.

***Kommunens kommentar:** Specifika platser för trygghetsboenden pekas inte ut i plankartan men möjliggörs genom de utpekade områdena för bostadsbebyggelse.*

FLER KOMMUNALA ARBETSPLATSER I DE MINDRE TÄTORTERNA

Kristdemokraternas ambition är att tillväxt och utveckling ska ske i hela kommunen, inte enbart genom förtätning av de centrala delarna av Jönköping. Vi vill därför säkerställa service och mark för etablering av olika verksamheter, stimulera lokala näringar och göra det möjligt att både ha familjeliv och arbetsliv i kommunens olika delar.

Att förlägga kommunala arbetsplatser i mindre tätorter bedömer vi skulle ge en mängd fördelar och samtidigt öka underlaget för kommersiell service på orterna och i närområdet.

Genom att flytta ut arbetsplatser från Jönköping/Huskvarna kan dessutom trafikmängden i rusningstid minska och därmed minska trängseln. För en inte föraktfull del av medarbetarna kan hubbarna minska längden på arbetsresorna då man får närmare till sina arbetsplatser. Sålunda skulle det finnas en god klimatnytta av förslaget.

***Kommunens kommentar:** I arbetet med översiktsplanen har förutsättningarna för pendling noga studerats och det är tydligt att avståndet mellan boende och arbete inte är den mest avgörande faktorn. Att fler arbetsplatser inte skulle ligga centralt skulle sannolikt innebära fler och längre transporter och minska den tillgängliga arbetskraften. Samtidigt är den lokala arbetsmarknaden särskilt viktig i de mindre tätorterna. Även om majoriteten oftast har sina arbetsplatser inom centrala tätorten är andelen som arbetar i sin bostadsort högre i de mindre tätorterna än i den centrala tätorten. I arbetet har även de kommunala verksamheterna särskilt lyft svårigheterna med att kunna rekrytera personal till arbetsplatser på landsbygden.*

GRÄNNA OCH VISINGSÖ

Det anges i planbeskrivningen som strategi att komplettera gator och torg med fler ekosystemtjänster och högre biologisk mångfald. Vi anser att det behövs mer grönyta och träd på torget i Gränna. Det går vidare att utveckla turist- och besöksmålet Gränna. Området i Röttle pekas ut för natur- och friluftsliv och skulle ytterligare kunna stärkas som besöksmål. Hamnmagasinet i Röttle hamn ägs av kommunen och är oanvänt. Detta skulle kunna bli ett lokalt besöks- och upplevelsecentrum med utställning om harrens och rödingens vandring uppför Röttleån, Vätterns vattenmiljö samt Röttles rika kulturhistoriska miljö. Information om vandring och Västana naturreservat skulle kunna få sin plats i byggnaden då ett antal stora vandringsleder går igenom byn.

Det är viktigt med turtät kollektivtrafik och goda pendlingsmöjligheter. Exempelvis bör kollektivtrafiken Gränna - Visingsö utvecklas enligt vad som framförs i kommunens Boendestudie om Visingsö 2022.

Kommunens kommentar: Synpunkter om specifika utformningar av platser eller byggnader i Gränna och på Visingsö lämnas vidare till berörda förvaltningar och avdelningar.

ÖRSERUM

Kristdemokraterna anser att det borde finnas större möjligheter för utbyggnation i och omkring Örserum. Inte minst för att skapa goda förutsättningar för underlag till kommunal service och handel samt motivera för förutsättningar att ha regelbunden kollektivtrafik genom samhället.

Kommunens kommentar: I Örserum pekar översiktsplanen ut stora områden för utbyggnad, sannolikt relativt mycket mer än behovet. Örserum har sedan länge en till stor del outbyggd gällande byggnadsplan.

ÖLMSTAD

I ljuset av att det inte finns några möjligheter till bostadsbyggnation i Skärstad och de östra delarna av vår kommun är attraktiva att bo i är det viktigt att Ölmstad bidrar till bostadsutvecklingen i än större utsträckning. Därför är Ölmstad en tätort som borde kunna ha en större avgränsning än 1000 meter till tätortscentrum för att peka ut lämpliga områden för byggnation. Detta då det med en större avgränsning finns goda förutsättningar att finna många lämpliga områden för utbyggnad. En sådan satsning på Ölmstad är dessutom viktig för utvecklingen av service och underlag för handel.

SKÄRSTAD

Kristdemokraterna är bekymrade över att ingen mark pekas ut för nybyggnation i Skärstad. Att det inte pekas ut områden som lämpliga för byggnation riskerar att leda till ökad segregation i samhället. Detta i kombination med att många av de hushåll som etablerades i orten i början på 2000-talet snart till stor del kommer utgöras av hushåll utan barn i skolålder är inte sunt för samhället. Kristdemokraterna anser att det tidigare utpekade området för verksamhet väster om gamla riksettan med fördel kan göras om till mark för bebyggelse av småhus.

Kommunens kommentar: Till granskningsversionen ändras översiktsplanen så att en del av verksamhetsområdet i Skärstad blir utpekade för mångfunktionell bebyggelse, d.v.s. även bostäder.

KAXHOLMEN

Vi noterar att det även i Kaxholmen är svårt att nå upp till den nivå av nya bostäder som samhället behöver växa med för att bidra till sin del av bostadsutvecklingen i kommunen. Vi ser det som bekymmersamt att flera av våra tätorter i östra delen av kommunen har dessa begränsningar och anser att det är av yttersta vikt att ytterligare områden för bostadsbyggnation pekas ut.

Kommunens kommentar: I Kaxholmen tillkommer ytterligare ett område för bostäder i granskningsversionen.

LEKERYD

Kristdemokraterna ser positivt på de utpekade områdena för Lekeryd. Mycket talar för att Lekeryd är en framtidsort i kommunen med större utvecklingspotential än många andra orter.

Kristdemokraterna menar därför att ytterligare områden kan behöva pekas ut för att klara efterfrågan på bostäder på lång sikt.

Kommunens kommentar: *Lekeryd är den ort som har det högsta antalet nya bostäder i förhållande till befintliga och bedöms gott och väl svara mot behovet även om det skulle bli en kraftig positiv utveckling.*

TENHULT

Tenhult har potential att växa betydande under kommande decennier och Kristdemokraterna anser inte att detta möts upp väl i förslag till detaljplan. Det bör övervägas om ytterligare områden kan tas i anspråk för bostadsutveckling med tanke på det strategiska läget Tenhult har i vår kommun med väl utbyggd kollektivtrafik och närhet till både centralort, Huskvarna och Nässjö.

Kommunens kommentar: *Översiktsplanens utbyggnadsmöjligheter i Tenhult täcker i stort sett det beräknade behovet och framförallt bidrar utbygganden av Herrgårdsgärdet till att skapa goda förutsättningar under den första hälften av planens tidshorisont.*

BOTTNARYD

Kristdemokraterna tycker det är mycket positivt med den utvecklingspotential som finns i Bottnaryd. Närheten till Ulricehamn/Borås och samtidigt vår egen centralort gör läget mycket attraktivt.

VERKSAMHETSOMRÅDEN

Lokaliseringen av verksamhetsområden är strategiskt viktiga för att kunna erbjuda attraktiv industrimark och samtidigt vara intressanta ur ett logistiskt perspektiv. Inte minst transportsektorns utmaning med att nå klimatmålen enligt Agenda 2030 ställer stora krav på lokaliseringen av nya verksamhetsområden. Kristdemokraternas uppfattning är att de tre stora utpekade områdena vid Gränna, Jära och Öggestorp är typiskt lämpliga områden för verksamhetsutveckling med närhet till både E4, RV40 och järnvägen.

Kommunen bör dock överväga om det går att köpa mer mark för verksamhets- och industriändamål vid E4:an i Gränna. Detta då det är viktigt att underlätta nyetablering och nyföretagande. Näringslivet ska ges goda förutsättningar för att utvecklas och differentieras. Området vid E4:an skulle kunna exploateras bättre tex genom logistikpositioner, dvs inte bara koncentrera dessa till Torsvikområdet och söderut.

Kommunens kommentar: *Diskussioner om kommunala markförvärv pågår kontinuerligt och översiktsplanen kommer att ge vägledning om var det kan vara relevant.*

Liberalerna

Sammanfattning

Dokumentet har beskrivit tänkbara förtättnings- och omvandlingsytor samt möjliga expansionsytor hos olika samhällen inom etapp två.

Frågor och förslag på åtgärder

Har vid utbyggnadsförslagen hänsyn tagits till tröskelvärden för VA-hantering, särskilda boenden, skola, förskola och andra slag av infrastrukturer i samband med utbyggnadsförslagen? Ange tröskelvärden för exempelvis förskolor, skolor, särskilda boenden, VA-verk m.m..

Ta fram ett förslag till plan över vilken/vilka orter som bör prioriteras i utbyggnadshänseende. Det går inte att bygga ut samtidigt överallt. Att bygga ut, utan att ta hänsyn till tröskelvärden, kostar mycket pengar. Tillfälliga lösningar är dyrbara.

Infrastrukturer av olika slag har sina maximala kapacitetstak. Att bygga ut infrastrukturer är dyrt och bör ske när samlade behov kan förutses.

Kommunens kommentar: *Översiktsplanen har tagits fram tillsammans med berörda förvaltningar och avdelningar. I arbetet har analyser och beräkningar gjorts för att kunna få en uppfattning om eventuella tröskelvärden.*

Trafikflödesanalyser med 200 000 invånare och utbyggda verksamheter behöver presenteras. Noder med olika typer av offentlig och kommersiell service bör planeras tillsammans med bostadsproduktion och verksamheter i olika kommundelar för att minska trafikarbetet och underlätta vardagen.

Dokumentet föreslår tre kommundelshuvudorter, Bottnaryd, Tenhult och Gränna. Liberalerna anser att detta är utmärkt. Dessa noder är väsentliga. Där behöver samordning av förskola, skola, trygghetsboenden, särskilda boenden samt såväl kommunal och annan service ske. Givetvis bör verksamheter finnas i eller i dessa orters närhet. Det gäller ju att så långt möjligt minska trafikarbetet i kommunen. Att lägga verksamhetsområden långt från bostadsområden och service befrämjar inte ett minskat trafikarbete!

Kommunens kommentar: *I arbetet med översiktsplanen har förutsättningarna för pendling noga studerats och det är tydligt att avståndet mellan boende och arbete inte är den mest avgörande faktorn. Att fler arbetsplatser inte skulle ligga centralt skulle sannolikt innebära fler och längre transporter och minska den tillgängliga arbetskraften. Samtidigt är den lokala arbetsmarknaden särskilt viktig i de mindre tätorterna. Även om majoriteten oftast har sina arbetsplatser inom centrala tätorten är andelen som arbetar i sin bostadsort högre i de mindre tätorterna än i centrala tätorten. I arbetet har även de kommunala verksamheterna särskilt lyft svårigheterna med att kunna rekrytera personal till arbetsplatser på landsbygden. I förhållande till det totala antalet arbetsplatser i kommunen är andelen arbetsplatser i rena industri- eller verksamhetsområden relativt låg. Orsaken till den externa placeringen har oftast sin grund i att verksamheterna är störande, ytkrävande och/eller har ett behov av att ligga i direkt anslutning till den regionala och nationella infrastrukturen.*

Byggnation utanför tätorter

Det finns ett antal ställen på landsbygden där två eller tre bostäder etableras. Sedan sker en sakta utbyggnad med ytterligare någon eller några bostäder i taget. Så småningom växer den lilla orten så att det börjar uppstå problem med skolskjutsar, sophämtning och vatten- och avloppsförsörjning. Det är därför bra att det finns en lista över VA-utredningsområden och VA-

bevakningsområden. De listorna behöver kompletteras med fler bostadsansamlingar som har uppstått under de senaste åren.

Kommunens kommentar: Lista över VA-utredningsområden och VA-bevakningsområden finns i Utbyggnadsplan för vatten och avlopp som är ett underlag till översiktsplanen. Listan uppdateras när utbyggnadsplanen för vatten och avlopp uppdateras.

Vägar mm

Riksväg 40 bör dras om från Bottnaryd/Västra Jära och gå söder om Dumme mosse och vidare mot Odensjö/Barnarp och förena sig med befintlig Rv 40/31 vid Bogla. Därmed minskas belastningen på de olycksbelastade Ekhags- och Ljungarumsmoten.

Genomfartsleder skall dras utanför samhällen/bostadsområden för att minimera kontakten mellan tung trafik och oskyddade trafikanter och intilliggande bostäder och skolor. Som exempel kan Ryd och Tenhult nämnas.

Planprogram behöver upprättas för exempelvis Bottnaryd och Tenhult. Dessutom behöver detaljplaneläggningar göras för ett antal verksamhetsområden och mindre orter och byar.

Kommunens kommentar: En upprustning och förstärkning av Väg 40 är angeläget. Exakt hur en eventuell framtida dragning utformas bör ske i dialog med Trafikverket. I översiktsplanen föreslås att allmänna vägar genom samhällen bör utformas som multifunktionella tätortsgator för samtliga trafikslag och med 40 km/h som högsta hastighet. Genomfartsgator ska vara en naturlig del i det lokala gatunätet och inom detaljplanelagt område bör därför kommunen vara huvudman för samtliga gator.

Om behov av planprogram finns för att ytterligare utreda vissa frågor kan det vara ett alternativ. Förslag till verksamhetsområden finns beskrivet i översiktsplanen.

Vindkraftparker

I dokumentets plankarta har områden för ostörda områden lagts in. Liberalerna anser att detta är bra. De områdena behöver skyddas mot ytterligare störningar. Av den anledningen behöver möjliga områden för vindkraft tas bort från plankartan. Motiveringen är att dokumentförfattarna endast har beaktat några parametrar, t.ex. avstånd till närmaste bostad. Det finns många fler väsentliga parametrar innan ett område kan tänkas vara lämpliga för en vindkraftpark.

Kommunens kommentar: Stora orörda områden är en av flera parametrar som tagits hänsyn till när förslagen till utredningsområden för vindkraft tagits fram. Kommunen har valt att i första hand undanta stora opåverkade områden med höga naturvärden samt en omgivande buffertzonen från vindkraft.

Allmänt

Det är ett mycket gediget arbete som ligger till grund för ”Utbyggnadsstrategi 200 000 invånare, etapp ett och två, imponerande!

Liberalerna i Jönköping framför härmed följande synpunkter på
”Utbyggnadsstrategi 200 000 invånare, etapp två”, nedan kallad dokumentet.

Ordförklaringar

Ordförklaringar bör alltid finnas med, som förklarar de begrepp som används. Därmed undviks missförstånd eller feltolkningar.

***Kommunens kommentar:** Ordlista finns i slutet av del 1.*

Fler övergripande förslag.

Det är utmärkt att tysta och opåverkade områden finns inlagda i översiktsplanen. Liberalerna anser att dessa områden bör respekteras. Att bygga vindkraftparker eller solcellsparker i sådana områden bör inte få ske.

Har solcellsparker diskuterats? Bör de finnas med i översiktsplanen? Kommunen har som princip att om möjligt anlägga solceller på kommunala byggnader. Det bör också eftersträvas på alla verksamhetsbyggnader och bostäder.

Byggnationer på jordbruksmark har varit restriktiv under de senaste åren på gott och ont. Vissa orter i kommunen kan inte byggas ut mer, exempelvis Skärstad. Här behöver kommunen nu bestämma sig, utbyggnad eller inte.

Det är också viktigt att bevara olika typer av skogsmark. Skogsmark är viktiga för bl.a. upptag av koldioxid. Skogsområden är också betydelsefulla för grundvattenbildningen, vilket är nog så väsentligt för vattenförsörjningen för enskilda eller grupper av bostadshus på landsbygden.

Det samma gäller våtmarker. Många våtmarker har tidigare dikats ut, torvmarker har odlats upp. Sådana marker med organiska jordar innebär avgång av organiskt material och växthusgaser samt att marknivåerna sjunker, odlas bort. Liberalerna föreslår, där det är möjligt, att t.ex. våtmarker återvåtes genom att vattennivåerna höjs igen.

***Kommunens kommentar:** Under kapitlet energi finns ett avsnitt om solceller och då i första hand på byggnader, till granskningen kompletteras avsnittet avseende solcellsanläggningar på mark. Det är dock en typ av anläggningar som i många fall prövas av länsstyrelsen och inte kommunen.*

Järnvägar och vägar

Trafikverket och kommunen har kommit överens om strategisk samverkan beträffande järnvägar och vägar. Syftet är att samverka kring olika utvecklingsmöjligheter och få till en bra infrastruktur i kommunen inför kommande utbyggnader av tätorterna.

Götalands- och Europabanorna

Det är känt att nuvarande regering har lagt planerna på nya stambanor på is. Liberalerna anser att dessa behövs i en framtid! Därför bör reservat läggas in i översiktsplanen.

Den regionala järnvägen Jönköping - Vaggeryd - Värnamo

Järnvägen kommer att dras om och gå från Vaggeryd via Tenhult till Jönköping. Det förkortar restiderna, vilket är bra. Den i järnvägsremissen omtalade mötesspåret vid Stigamo saknas i

kartmaterial. Det bör redovisas liksom tänkbara stickspår till verksamhetsområden som Stigamo och Öggestorp.

Europaväg 4

De dragningarna påverkar givetvis planeringar inför etapp två av utbyggnadsstrategin.

Riksväg 40 respektive riksväg 40/31

Rv 40 och sedan E4, är av Trafikverket anvisad som den lämpligaste vägen mellan Göteborg och Stockholm. Vägen är tidvis mycket hårt trafikerad. Därtill inträffar incidenter, speciellt vid Västra Jära, i Hedenstorpsmotet, Göteborgsbacken, Ljungarumsmotet, Ekshagsmotet och i Järabacken.

Liberalerna föreslår att Rv40 (helst som motorväg eller möjligen som 2+2 väg) leds från Bottnaryd/Västra Jära och sedan parallellt med eventuellt kommande Götalandsbana söder om Dumme mosse mot Odensjö/Barnarp med en trafikplats vid passage över E4. Rv 40 bör sedan dras vidare mot Bogla/Rogberga och där anslutas till nuvarande Rv 47/40/31.

Det innebär att man får en utmärkt vägförbindelse mellan Ulricehamn - Bottnaryd/Västra Jära - E4 - Barnarp/Odensjö och vidare mot Nässjö. Detta möjliggör vidare att Odensjö/Barnarp kan bli en ny stadsdel med stadsdelscentrum i Barnarp (etapp ett i utbyggnadsstrategin). Lämpliga markområden finns på både västra sidan och speciellt på östra sidan av Barnarpasjön. En ytterligare expansion av orten mot öster är fullt möjlig, om det presenterade vägförslaget genomförs.

***Kommunens kommentar:** I översiktsplanens utvecklingskarta redovisas på övergripande nivå kommunens önskemål om nya stambanor. Däremot så har det statliga riksintresset för nya stambanor tagits bort av Trafikverket vilket innebär att det tidigare riksintresset inte redovisas i Översiktsplanen.*

I Översiktsplanen redovisas den nya järnvägssträckningen Jönköping – Vaggeryd – Värnamo övergripande då Trafikverket inte har redovisat en exakt dragning i detta skede. Frågan om eventuella stickspår till verksamhetsområden hanteras i senare skeden och redovisas inte i översiktsplanen.

En upprustning och förstärkning av Väg 40 är angeläget. Exakt hur en eventuell framtida dragning utformas bör ske i dialog med Trafikverket.

Energi

I dokumentet nämns inget om tröskelvärden för tillgången på energi inom kommunen. Jönköpings Energis anläggning vid Torsvik har en begränsad kapacitet. Den kan givetvis byggas ut ytterligare. Det torde finnas ett behov att stärka upp ledningsnätet och snabbt möjliggöra ”Ö-drift”.

Vättern har en mycket stor potential att dels att värma upp byggnader under vinterhalvåret och dels kyla byggnader under sommarhalvåret. På grund av klimatförändringarna ökar sjöns vintertemperaturer. Detta skadar livet (ishavsrelikterna) i sjön och de skulle må mycket bättre om vattnets vintertemperaturer sänks!

Liberalerna föreslår därför att kommunen bör bygga ut mer kompletterande energisystem t.ex. i Gränna och Jönköping.

Kommunens kommentar: *Behov finns att ta fram en energiplan för kommunen som hanterar dessa frågor.*

Vindkraftparker

I dokumentets plankarta har angivits områden väster om E4 där det finns möjligheter att anlägga vindkraftparker. Samtidigt anges i dokumentet att det inte är lämpligt att anlägga vindkraftparker både öster och väster om E4. I dokumentet anges ett antal parametrar som visar på att det är möjligt att anlägga vindparksområden. Det är t.ex. minst 800 meter till närmaste bostad etc. MEN i realiteten finns det ytterligare ett antal parametrar som inte har analyserats i dokumentet. Det är väg- och ledningsdragningar, vindförhållanden, störningar för omgivningen, många fragmenterade områden, störningar på hittills ostörda områden etc.

Liberalerna anser därför att de inlagda vindkraftparkerna skall tas bort från plankartorna. Skall områden för vindkraftparker föreslås av kommunen krävs betydligt fler och mer fördjupande analyser av många fler parametrar!

Kommunens kommentar: *Skrivningen gällande E4:an och vindkraft gäller enbart för det område som är utpekad som riksintresse för vindbruk. Till granskningen kompletteras dokumentet så att detta framgår tydligare. Vindförhållanden, störningar på omgivningen, fragmentering av områden och störningar på ostörda områden är med i de analyser som har gjorts till samrådet och ingår i avvägningarna mellan vindkraft och andra intressen. Behov av nya väg- och ledningsdragningar är däremot inte med i analyserna. Den frågan bedöms svåranalyserad utan att veta något om eventuella framtida vindkraftsanläggningars storlek och utformning.*

Kommundelshuvudorter

Dokumentet föreslår tre kommundelshuvudorter, Bottnaryd, Tenhult och Gränna. Liberalerna anser att detta är utmärkt. Dessa noder är väsentliga. Där behöver samordning av förskola, skola, trygghetsboenden, särskilda boenden och såväl kommunal och annan service ske. Givetvis bör verksamheter finnas i eller i dessa orters närhet. Det gäller ju att så långt möjligt minska trafikarbetet i kommunen. Att lägga verksamhetsområden långt från bostadsområden och service befrämjar inte ett minskat trafikarbete!

Kommundelshuvudorten Bottnaryd

Med tanke på det kommande verksamhetsområdet vid Västra Jära torde efterfrågan på bostäder öka kraftigt i närbelägna orter. Hit hör givetvis Bottnaryd.

Bottnaryd avses få nya bostadsområden, dels väster om Västersjön dels norr ut och nära idrottsplatsen. Det är bra. I båda fallen finns möjlighet till ytterligare expansion med fler bostäder. Det är ett stort behov friliggande villor i dessa områden.

Det diskuteras möjlighet att förlägga en förskola till det västra utbyggnadsområdet. En sådan tomt bör redan nu läggas in i planen. Alternativet är att göra ett planprogram för orten.

Kommunens kommentar: I den tillhörande texten till området finns behovet av service beskrivet. Exakt placering och innehåll av service får utredas i efterföljande planering.

Hur är det med de olika tröskelvärdena? Exempelvis behöver det särskilda boendet byggas ut i Bottnaryd!

Det finns verksamhetsområden väster om Mullsjövägen. Dessa bör klassificeras dvs. få beteckning Z och inte J med tanke på att de ligger nära befintliga bostäder.

Kommunens kommentar: Verksamhetsområdena väster om Mullsjövägen är befintliga detaljplaner och vissa delar är redan utbyggda så det finns inga planer på att ändra dessa. Det görs dock en mindre justering till mångfunktionell bebyggelse i anslutning till infarten till Bottnaryd.

Det föreslås ett verksamhetsområde öster om Mullsjövägen och norr om det här befintliga naturreservatet. Det är bra, men krav bör ställas på att de kommande verksamheterna inte påverkar naturreservatet och sjön Stråken negativt.

Liberalerna föreslår att ett verksamhetsområde inrättas söder om bebyggelsen i Bottnaryd fram till riksväg 40. Byggnader bör i så fall placeras så att de avskärmar trafikbuller från riksvägen och i en framtid från den kommande motorvägen och en eventuell ny stambana.

Kommunens kommentar: Verksamhetsområdet öster om Mullsjövägen har till granskningen flyttats till Bottnaryds södra delar mot Rv 40 enligt förslaget.

I ett av de befintliga verksamhetsområdena finns tätortens räddningsstation. Den är i behov av förnyelse. Därför bör en tomt för den verksamheten avsättas snarast möjligt. Stationen behöver också ha en snabb access till Mullsjövägen och Kyrkvägen samt till riksväg 40 och vägen ned mot Ryds tätort.

Det föreslås att Movägen och Kyrkvägen skall vara stråk för kollektivtrafik. Det är bra. Sedan gäller det att få kollektivtrafik på dessa stråk, speciellt Jönköping - Ulricehamn tor.

Liberalerna föreslår att kollektivtrafik införs på sträckorna Jönköping - Bottnaryds tätort - Mullsjö tätort - Jönköping och vice versa. Det är nämligen ett antal personer som pendlar med bil mellan orterna Mullsjö och Bottnaryd.

Åtminstone några turer på sträckan Jönköping - Ulricehamn bör gå in i tätorten Bottnaryd. Att det finns hållplats vid riksväg 40 strax söder om Bottnaryd på en sträcka där det råder 100 km/h är högst anmärkningsvärt. Hastigheten behöver begränsas till högst 60 km/h när bussar stannar vid hållplatserna. Dessutom ligger dessa hållplatser långt från tätortens centrum och är svårtillgängligt, speciellt på riksvägens södra sida. Det måste möjlighet att här säkert kunna hämta/lämna bussresenärer med personbil!

Kommunens kommentar: Hur linjerna ska trafikeras behandlas inte i översiktsplanen. Den visar dock att vi ska anpassa Movägen och Kyrkvägen för busstrafik.

Det har föreslagits en centrumbildning mellan Movägen på östra sidan av Kyrkvägen ned mot Pingstkyrkan. Det är bra. Det har t.ex. beslutats att befintlig skola äntligen skall få en ny skolbyggnad med intilliggande idrottshall.

Samhället behöver mer serviceverksamheter. Exempelvis har det diskuterats flera år att Bottnaryd behöver ett allmänt bibliotek efter det som lades ned. Förslaget att samordna skolbiblioteket med ett allmänt bibliotek i den kommande nya skolbyggnaden var inte intressant!

Liberalerna anser att det behövs ett allmänt bibliotek gärna i kombination med samlingslokaler.

Det finns fridlysta växter i samhället, men inte var de finns. Dessa växter skall fredas eller flyttas till lämpligare platser.

Kommunens kommentar: *Frågan om utveckling och samordning av lokaler förs vidare till berörda förvaltningar.*

Ryd

Genom denna tätort går riksväg 26, dvs. Nissastigen. Den har en stor andel tung trafik. Rådande hastighetsgräns genom samhället är 60 km/h. Hastigheten på Nissastigen utgör ett allvarligt problem. Här finns en förskola intill vägen. Därför är det väsentligt att hastigheten genom samhället maximeras till 40 km/h. Liberalerna kräver en sänkning till 30 km/h förbi förskolan!

Finns det möjligheter att förlägga Nissastigen väster om samhället? Det fanns tidigare ett sådant förslag.

För Ryds del föreslås ytterligare bostäder öster om Nissastigen, men här finns begränsningar på grund av jordbruksverksamheter. Finns det möjlighet att etablera fler bostäder väster om Nissastigen och väster om Nissan?

Det behöver också finnas möjlighet att expandera befintligt verksamhetsområde mot väster och mot norr. Var finns möjlighet att etablera ytterligare ett mindre verksamhetsområde i tätorten? Det torde behövas med tanke på mindre verksamheter kan komma ifråga när Västra Jära verksamhetsområde börjar byggas.

Kommunens kommentar: *Rv 26 är redovisad som multifunktionell tätortsgata för samtliga trafikslag och med 40 km/h som högsta hastighet. Genomfartsgator ska vara en naturlig del i det lokala gatunätet och inom detaljplanlagt område bör därför kommunen vara huvudman för samtliga gator. Det finns i dagsläget inga planer på en förbifart.*

Det har inte setts nödvändigt med fler bostadsytor i Ryd. Bostäder väster om Nissastigen skulle sannolikt behöva passera ännu fler barriärer.

Inga särskilda ytor är utpekade för verksamheter väster om Ryd. Det finns flera spridda mindre enskilda verksamheter i området och på samma sätt kan det bli aktuellt att pröva enskilda platser om det skulle finnas ett konkret behov.

Unnefors och Norra Unnaryd

Det finns förslag på att befintliga detaljplaner kan utvecklas.

Verksamhetsområde Västra Jära

Här finns förutsättningar för logistikföretag och annan industriverksamhet att etablera sig. Med tanke på närheten till skyddsvärda naturobjekt och då speciellt vattendraget Nissan och viktiga naturområden som t.ex. Dumme Mosse bör inte miljöstörande verksamheter få etableras här. Därtill är det väsentligt att områdets dagvatten omhändertas och renas lokalt så att varken Nissan eller Dumme Mosse förorenas.

***Kommunens kommentar:** Västra Jära är ett område i första hand lämpligt för logistikverksamheter, reglering av lämpliga verksamheter i området i detalj får dock anstå till kommande detaljplanearbete för området. För området behöver ett planprogram eller motsvarande göras för att få ett helhetsgrepp och i samband med det behöver också dagvattenutredning göras.*

Verksamhetsområde syd tätorten Månsarp och ny väg syd Taberg och Månsarp.

Sydväst om Månsarp finns mark som skulle passa för ett mindre verksamhetsområde. I Månsarp finns plats för fler bostäder och här finns också service av olika slag.

Liberalerna har föreslagit att trafiken till och från Stigamo och Torsvik som går via Taberg och Månsarp och vidare via Bondstorp till riksväg 26/Nissastigen behöver få en annan dragning. Denna väg bör från Torsvik följa befintlig industrispår och norr om Porteshult och vidare dras söder om Månsarp för att sedan anslutas till Bondstorpsvägen. Härigenom förkortas körsträckorna till och från Torsviks/Stigamoområdena. Därtill minskas den högst besvärande yrkestrafiken genom samhällena Taberg och Månsarp.

***Kommunens kommentar:** I den genomförda trafikanalysen har aktuell vägsträcka inte angetts som kritisk och en ny gen dragning har inte studerats i översiktsplanen.*

Lovsjö, Konungsö, Östra Barnarp, Västraby m.fl.

Det finns ett antal byar eller platser med sammanhängande bebyggelse i det här området. De växer nu ut med enstaka bostäder då och då. Det innebär att det så småningom uppstår problem med VA-hantering, trafikföring etc. Förklaringen på denna efterfrågan är givetvis närheten till de stora verksamhetsområdena Stigamo och Torsvik samt det kommande verksamhetsområdet Konungsö. Det är nu dags att ta ett samlat grepp med detaljplaneläggning för bostäder av området runt Lovsjön inklusive Moliden, Konungsö kvarn och Konungsö.

Liberalerna anser att kommunen så långt möjligt bör eftersträva ett minskat trafikarbete. Det går inte om det är långt mellan individers arbetsplatser, bostäder och service av olika slag.

Öggestorp, Rommelsjö och Målen

Det föreslås ett stort nytt verksamhetsområde söder om Öggestorp. Här öppnas mycket goda möjligheter för kommande verksamheter att få åtkomst till mark med fina möjligheter till snabba landsvägstransporter via riksväg 47/40/31 och också anslutning av industrispår till den regionala järnvägen Jönköping - Nässjö. Läget är således utmärkt för etablering av industrier (J) och logistikföretag. Om dessa två verksamhetsområden exploateras torde behovet av närbelägna

bostäder växa kraftigt. Den effekten är väsentlig att ta hänsyn vid planering av kommande bostadsområden och kommunal och övrig service i närbelägna tätorter.

I samhället Öggestorp finns detaljplaner under arbete. Dessutom finns möjlighet till ytterligare expansion i samhällets östra delar. Hur är det med tröskelvärden i samhället som VA-försörjning, skola och omsorg?

Det finns sedan länge en efterfrågan på tomter för bostäder i Målen. Det behovet torde öka i samband med etableringen av verksamhetsområdena söder om Öggestorp. Det torde finnas möjligheter till en expansion av området med ytterligare bostäder, men inför en sådan expansion bör området detaljplaneras med tanke på infrastrukturer av olika slag.

Även den samlade bostadsbebyggelsen vid Rommelsjö torde behöva planeras för tillväxt varför en detaljpaneläggning av det området bör ske för att få en genomlysning av områdets möjligheter och struktur.

***Kommunens kommentar:** I arbetet med översiktsplanen har förutsättningarna för pendling noga studerats och det är tydligt att avståndet mellan boende och arbete inte är den mest avgörande faktorn. Att fler arbetsplatser eller bostäder inte skulle ligga centralt skulle sannolikt innebära fler och längre transporter och minska den tillgängliga arbetskraften. I förhållande till det totala antalet arbetsplatser i kommunen är andelen arbetsplatser i rena industri- eller verksamhetsområden relativt låg. Orsaken till den externa placeringen har oftast sin grund i att verksamheterna är störande, ytkrävande och/eller har ett behov av att ligga i direkt anslutning till den regionala och nationella infrastrukturen.*

Att i första hand planera ny större tätortsutveckling och bostäder i direkt anslutning till befintliga tätorter och infrastruktur har varit en grundläggande strategi i arbetet för att uppnå de mål som finns i översiktsplanen. Både ur ett övergripande kommunalt perspektiv och för att de nya innevånarna faktiskt ska få tillgång till den service som är målet. T.ex. som att kunna cykla från sin bostad. Idag bor ca 50 % av befolkningen inom översiktsplanen för mindre tätorter och landsbygd i någon av tätorterna och även om målet är att öka den andelen kommer fortsatt en stor del av bostäderna tillkomma utanför tätorterna.

Planbeskrivningen har även kompletterats med ett förtydligande kring hur större bostadsprojekt inom områden som är utpekade som landsbygd i översiktsplanen, och som kräver detaljplan, ska kunna hanteras i ett planbesked.

Kommundels huvudorten Tenhult

Tenhult föreslås bli ett av de tre kommundelscentra som nämns i förslaget till översiktsplan etapp två. Det innebär att det i Tenhult behövs ett centrum med olika slag av handel och serviceverksamhet. I planförslaget föreslås att detta centrum etableras vid och nära järnvägsstationen. Det är bra.

Det pågår en planering att dra om järnvägen Värnamo - Vaggeryd - Taberg - Jönköping till en sträckning Vaggeryd - Stigamo - Tenhult - Jönköping. Därigenom kommer restiden att förkortas mellan Jönköping och Värnamo. Vid Tenhult planeras också ett triangelspår så att tåg kan ledas

från Nässjö via Tenhult ned mot Värnamo Det föreslås också att en mötesplats bör förläggas till Stigamo med möjlighet att här ordna industrispår till verksamhetsområdena vid Stigamo norra, Stigamo södra, Moliden och det kommande Konungsö verksamhetsområde.

Finns det möjlighet att ordna ett mötesspår också vid västra Tenhult så att resande till/och från Tenhult kan använda sig av denna järnvägstrafik?

Kommunens kommentar: *Trafikverket planerar inte för ett mötesspår för på- och avstigande resenärer väster om Tenhult i dagsläget samtidigt som det inte omöjliggörs för ett sådant alternativ i framtiden.*

Därtill planeras att vägen från Torsvik genom Tenhult till riksväg 31 skall dras utanför samhället. Den aktuella vägen är hårt trafikerad av tunga transporter till och från de olika logistikcentra vid Torsvik och Stigamo varför omdragningen torde bli mycket positiv för trafiksäkerheten i Tenhult.

Tenhult har flera pågående detaljplaner för expansion av bostadsområden exempelvis Herrgårdsgärdet. Därtill finns goda möjligheter till ytterligare bostadsområden mot nordost. Finns här också möjlighet till mindre verksamheter? Det har också diskuterats möjligheter att bygga ut samhället i skogspartierna upp mot Bogla. Är det möjligt?

Kommunens kommentar: *I översiktsplanen finns nya bostadsområden utpekade i de nordöstra delarna av Tenhult. Området är starkt kuperad vilket begränsar möjligheten för ytterligare områden.*

Att i första hand planera ny större tätortsutveckling och bostäder i direkt anslutning till befintliga tätorter och infrastruktur har varit en grundläggande strategi i arbetet för att uppnå de mål som finns i översiktsplanen. I området mot Bogla finns även en skjutbana att ta hänsyn till.

Det har framförts behov av rad- och parhus i Tenhult liksom behov av trygghetsboende.

Med tanke på att Tenhult kommer att expandera med flera bostadsområden och att ett nytt stort verksamhetsområde torde anläggas söder om Öggestorp bör en räddningsstation så småningom etableras i Tenhult.

Kommunens kommentar: *Översiktsplanen beskriver inte specifika upplåtelseformer eller bostadstyper. Det hanteras i efterföljande planering.*

Lekeryd

Det föreslås nya bostadsområden, dels i sydost, dels i norr inte långt från skolan och livsmedelshandeln. Det är bra.

Hur är det med tröskelvärdena för kommunal service? Räcker antalet platser i det särskilda boendet med tanke på den expansion som föreslås för samhället?

Det finns en träindustri nordväst om Lekeryd. Finns här möjligheter för den verksamheten att expandera och att andra mindre verksamheter att etableras. Planförslaget pekar ut ett verksamhetsområde nordost om samhället. Har det området möjlighet att expandera?

Kommunens kommentar: *Verksamhetsområdet i nordväst är redovisat som utvecklad användning. Det nya verksamhetsområdet i nordost bedöms vara mycket väl tilltaget.*

Kaxholmen

Orten ligger i den skyddsvärda Skärstaddalen där bland annat kulturlandskapet och landskapsbilden är mycket värdefulla att bevara.

En expansion med bostäder och verksamheter kan endast ske i liten omfattning enligt Liberalernas uppfattning. I annat fall kommer Skärstaddalens landskapsbild och kulturlandskap att förstöras än mer. Föreslagen byggnation längs Landsjön strand i öster, dvs. vid badstranden kan därför starkt ifrågasättas. En ytterligare expansion mot och i Drätttinge avstyrks!

Nu pågår ett febrilt letande från privatpersoner att finna lämpliga tomter längs dalgångens sidor. Finns det möjlighet att detaljplanlägga bostadsområden vid t.ex. Bosgård, Esbjörnarp, Karsnäs eller Gestra för att därigenom få bättre planläggning av bostadsetableringar? Nu sker en plottrig etablering av enstaka bostäder som så småningom kan orsaka problem av olika slag.

Kommunens kommentar: *Att i första hand planera ny större tätortsutveckling och bostäder i direkt anslutning till befintliga tätorter och infrastruktur har varit en grundläggande strategi i arbetet för att uppnå de mål som finns i översiktsplanen. Både ur ett övergripande kommunalt perspektiv och för att de nya innevånarna faktiskt ska få tillgång till den service som är målet. T.ex. som att kunna cykla från sin bostad. Idag bor ca 50 % av befolkningen inom översiktsplanen för mindre tätorter och landsbygd i någon av tätorterna och även om målet är att öka den andelen kommer fortsatt en stor del av bostäderna tillkomma utanför tätorterna.*

Att främst lägga den tillkommande bebyggelsen inom Kaxholmens tätort är ett sätt att ta hänsyn till landskapsbilden i Skärstad. Det bedöms vara svårare att ta hänsyn till landskapsbilden med en mer spridd bebyggelse utanför befintliga bebyggelseområden.

Planbeskrivningen har även till granskningen kompletterats med ett förtydligande kring hur större bostadsprojekt inom områden som är utpekade som landsbygd i översiktsplanen, och som kräver detaljplan, ska kunna hanteras i ett planbesked.

Ett nytt område i anslutning till Esbjörnarp finns med i granskningsversionen av översiktsplanen.

Skärstad

Skärstad är omgiven av mycket värdefull jordbruksmark. Liberalerna anser att denna inte ska bebyggas! Det finns möjligen ett litet jordbruksområde i samhället som ev. skulle kunna bebyggas. En ytterligare expansion av tätorten ska därför inte ske.

Enskilda personer letar efter lämpliga platser för enstaka bostäder längs hela dalens sidor på gott och ont. Finns det möjligheter att utveckla bostadsbebyggelsen vid Berghem eller sydost om Skärstads kyrka? Öster om Skärstads kyrka byggs snart en stor vindkraftpark.

Kommunens kommentar: *Området vid Skärstads kyrka har studerats men är så starkt kuperat att det inte har ansetts rimligt för bostadsbebyggelse. Ny bebyggelse skulle också sannolikt göra en påtaglig inverkan på landskapsbilden kring kyrkan och hela dalen.*

För övriga områden har planbeskrivningen kompletterats med ett förtydligande kring hur större bostadsprojekt inom områden som är utpekade som landsbygd i översiktsplanen, och som kräver detaljplan, ska kunna hanteras i ett planbesked. De orter som nämns är dessutom precis som Skärstad nästan helt omgivna av jordbruksmark.

Är det möjligt att detaljplanelägga ett område väster om Skärstad t.ex. vid Hillinge för bostäder och verksamheter? Här har det byggts ett antal nya bostäder under de senaste åren, men någon samordning av VA-system etc. har inte skett.

Ölmstad

Den nya efterlängtdade skolan kommer snart att byggas i Ölmstad. Därefter finns möjlighet att bebygga den gamla skoltomten med bostäder. Därefter torde en ytterligare expansion vara starkt begränsad i Ölmstad.

Tyvärr saknas ytterligare områden för verksamheter i Ölmstad. Omkringliggande värdefull jordbruksmark förhindrar detta. Är det möjligt att expandera verksamhetsområdet för den befintliga träindustrin söder om Fredslund för andra typer av verksamheter?

Kommunens kommentar: *I anslutning till befintlig träindustri vid Fredslund är det starkt kuperat och till största delen urberg. Området ligger inom markanvändningen landsbygd vilket innebär att det inte behöver strida mot översiktsplanen att utveckla mer verksamhetsmark i området om behovet finns.*

Bunn

Det finns ett stort intresse att bygga bostäder i Bunn. Finns det möjlighet att expandera orten genom en detaljplaneläggning för bostäder och få bättre kommunal service av olika slag samt få en översyn av infrastrukturerna?

Kommunens kommentar: *Bunn har inte pekats ut som en serviceort och kommunen ansvarar idag till exempel inte för gatorna.*

Kommundelshuvudorten Gränna

Liberalerna anser att en expansion av Gränna mot Uppgränna och vidare norrut mot kommungränsen avstyrks bestämt eftersom det skulle förstöra Östra Vätterbranternas natur- och kulturmiljöer.

Liberalerna tillstyrker det pågående detaljplanearbetet för södra Gränna avsett för bostäder av olika slag. Här planeras också en väg från Galgbacken ned till Skiftesvägen. Denna detaljplanläggning är efterlängtat. Det finns också en möjlighet att försiktigt expandera det planområdet ytterligare mot söder. Det diskuteras också att omvandla befintligt verksamhetsområde vid Skiftesvägen ned mot Vätterns strand till ett bostadsområde.

Det bör övervägas att förse de planerade bostadsområdena med fjärrvärme. En möjlighet är att plocka ut värme ut ur Vättern. Det är framför allt under vintern som byggnader behöver få värme. Det är också då som Vätterns alltför höga vintertemperaturer behöver bli lägre med tanke på Vätterns fauna (ishavsrelikterna)!

Liberalerna tillstyrker en försiktig expansion med bostäder söderut, men hur är det med tröskelvärdena? Behöver det särskilda boendet byggas ut, behövs en ny förskola i södra delarna av Gränna? Klart är att det behövs en station för räddningstjänsten i södra delen av Gränna i stället för räddningstjänstens nuvarande station. Den ligger i norra delarna av Gränna. Huvudparten av uttryckningarna sker söderut och då ut på E4.

***Kommunens kommentar:** Det har inte ansetts vara möjligt att expandera bostadsbebyggelsen utmed södra infarten längre söderut då det är jordbruksmark. Frågan om vilka områden som ska anslutas till fjärrvärme hanteras inte översiktsplanen även om det utgör ett relevant underlag. Frågan om räddningstjänstens lokalisering har noterats och får diskuteras vidare i efterföljande planering.*

I Gränna finns få verksamhetsområden. Därtill finns förslaget att ta bort verksamhetsområdet vid Vätterns strand. Ett detaljplanearbete pågår att utveckla verksamhetsområdet öster om E4 vid Galgbacken. Det området borde kunna expanderas ytterligare mot öster. Det föreslås ett ytterligare verksamhetsområde öster om E4 vid Gyllene Uttern. Är det lämpligt? Kan det expanderas mer mot sydost?

***Kommunens kommentar:** Verksamhetsområdet vid Södra Jonstorp har utvidgats något till granskningen. Verksamhetsområdet söder om E4 vid Gyllene uttern anses vara väl avgränsat av omgivande vägar.*

Örserum

Det finns möjligheter att komplettera samhället med ytterligare bostäder, men hur är det med behovet av service och verksamhetsområden?

***Kommunens kommentar:** Det finns ytor avsatta för service utmed Tranåsvägen. Norr om samhället finns möjlighet att utveckla mindre verksamheter i anslutning till den gamla sågen.*

Visingsö

Beroende på jordbruksmark, kultur -och naturskyddsaspekter m.m. är det få platser på Visingsö som kan exploateras med bostäder och/eller verksamhetsområden. Endast tätorten Tunnerstad skulle kunna expandera söderut med ett antal tomter. I övrigt torde det finnas få platser för enstaka bostadshus.

För Visingsös del är det väsentligt att staten tar över färjetrafiken samt att Visingsö hamns gästhamn kan byggas ut.

VA utredningsområden

De större tätorterna har utbyggda Vatten- och avloppssystem. Men för mindre orter och bostadsansamlingar finns oftast enbart enskild vatten- och avloppsförsörjning. Det medför i längden risker för att befintliga grundvattenresurser inte räcker till eller att enskilda infiltrationsanläggningar för avlopp förorenar grannars dricksvattentäkter.

Det är utmärkt att orter eller bostadsområden som Öggestorp, Målen, Bogla, Hulukvarn Järstorp, Lovsjö och Konungsö samt Bunn finns upptaget för VA-utredningar. Det är helt klart att Lovsjö- och Konungsöområdena, Konungsö kvarn och gärna upp mot Molidenområdet behöver detaljpanelläggas så att fler bostäder kan etableras här liksom övriga här angivna orter.

***Kommunens kommentar:** Planbeskrivningen har även kompletterats med ett förtydligande kring hur större bostadsprojekt inom områden som är utpekade som landsbygd i översiktsplanen, och som kräver detaljplan, ska kunna hanteras i ett planbesked. Det är ofta särskilt relevant i samband med utbyggnad av vatten- och avloppssystem.*

VA-bevakningsområden

Liberalerna har noterat att det oftast begärs förhandsbesked för enstaka bostäder och eller upp till tre bostäder på allt fler platser på landsbygden. Några år senare begärs ytterligare bostäder i anslutning till sådana platser. Därför behöver listan över VA-bevakningsområden ses över. Nu nämns Sjöholt, Mulseryd, Riddersberg, Svarttorp och Högstorp. Liberalerna anser att bl.a. Bunnström, Tovrida udde, Hillinge, Berghem, Siringe, Rommelsjö, Västraby, Västansjö samt Skinnersdal också bör tas upp på denna lista.

***Kommunens kommentar:** Va-utredningsområden och Va-bevakningsområden uppdateras när "Utbyggnadsplan för Vatten- och Avlopp" uppdateras.*

Enstaka byggnationer på landsbygden.

Byggnationer på jordbruksmark har varit restriktiv under de senaste åren på gott och ont. Vissa orter i kommunen kan inte byggas ut mer, exempelvis Skärstad. Hur löses de problemen? Det här har inneburit att ett flertal personer söker lämpliga tomter på skogsmark och/eller på improduktiv åkermark eller sämre betesmarker. Samtidigt är det också viktigt att bevara olika typer av skogsmark. Skogsmark är viktiga för bl.a. upptag av koldioxid. Skogsområden är också betydelsefulla för grundvattenbildningen, vilket är nog så väsentligt för vattenförsörjningen till enstaka bostadshus på landsbygden.

Det är också viktigt att tidigare våtmarker återställs för att härigenom minska avgången av växthusgaser till atmosfären.

***Kommunens kommentar:** Av 3 kap miljöbalken framgår att jordbruk är av nationell betydelse och att brukningsvärd jordbruksmark endast får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen som inte kan tillgodoses genom att annan mark tas i anspråk. Enstaka en- och tvåbostadshus bedöms enligt rättspraxis inte som ett väsentligt samhällsintresse. I översiktsplanen lyfts behovet av våtmarker.*

Miljöpartiet de gröna

Inledning

Miljöpartiet de Gröna i Jönköping tackar för möjligheten att ge sina synpunkter på översiktsplan för mindre tätorter och landsbygden.

Sedan förra översiktsplanen har FN's Agenda 2030 blivit antagen och vi är glada över att den dessutom har blivit basen för Plan för hållbarhet i Jönköpings kommun. Mycket av det Miljöpartiet arbetar för står idag upptaget i ett av kommuns tyngsta styrande dokument. Det är mycket positivt och en stor skillnad mot föregående översiktsplaner. Det är också utifrån hållbarhetspekterna vi har utvärderat denna remiss.

Att många av de mål för samhällets framväxt som Miljöpartiet har hävdats under många år nu är styrande mål för kommunen arbete och styrning är bra. Vi ser dock att stora generella beteende förändringar kommer behövas av alla som bor i kommunen för att nå målen. Vi ser också att politiken behöver växla upp för att ge förvaltningarna möjlighet att leverera enligt målen. Här är Miljöpartiet mer oroliga för att alla inte har samma förståelse för vad som behöver göras.

I och med att det är mycket som behöver ändras på kort tid tror vi att man i vissa fall måste vara mer konsekvent och till och med drastisk i handling för att få en förändring till stånd. Remissen har många bra analyser och förslag, men samtidigt vill man göra lite av allt. Det skapar en otydlighet i vad som faktiskt är viktigt.

I detta svar kommer vi inte gå in varje detalj utan hålla oss till några generella synpunkter som vi tycker är mest viktiga.

Hållbar samhällsplanering

I remissunderlaget är det några viktiga saker som tas upp. Det är dels vikten och behovet av service i samhället. Det är även behovet att minska biltrafiken för att bl.a. nå målet om klimatneutralitet 2040.

I remissunderlaget nämns detta flera gånger. Det står bl.a. följande:

”Tillgång till samhällsservice av hög kvalitet är en grundförutsättning för att kunna leva ett gott liv, oavsett livssituation. Närhet och tillgänglighet till samhällsservice är viktigt inte minst från ett jämlikhetsperspektiv och för att minska behovet av transporter med bil”

I hållbarhetsbedömningen står det dessutom att boende i en förtätad struktur, som staden, har mindre miljöpåverkan. Detta håller Miljöpartiet helt och fullt med om. Vi vet också att det krävs ett större och större befolkningsunderlag över tid för att kunna behålla samhällsservice. Därför anser vi att det är bra att utvecklingen av landsbygden fokuseras till centralorterna Bottnaryd,

Tenhult och Gränna. Dessa orter fungerar som viktiga centrum för landet runtomkring. Därför är det viktigt att dessa stärks så att servicen kan bibehållas eller utökas. Som vi nämnde i inledningen är det dags att vara riktigt konsekvent och detta är ett exempel på det. Sprider man ut kommunens satsningar, även på områden utanför de mindre tätorterna, ökar risken att centralorten inte får tillräcklig befolkningsmängd för att bibehålla eller utöka sin service till samhället. Det skulle vara negativt för hela landsbygden. Då missar vi dessutom de hållbarhetsmål vi har satt upp. Därför är planprogrammets mål att få 60% boende i tätorterna och 40% på landsbygden bra.

Bland de tre utpekade huvudorterna är Bottnaryd den klart minsta. Bottnaryd behöver verkligen förstärka sitt befolkningsunderlag för att få tillgång till service såsom busstrafik och kunna bli ett centrum för omlandet. En större utveckling av Bottnaryd är ju också med i planerna. Frågan är om det räcker för att få rätt nivå på den önskade servicen? Här har kommunen ett stort ansvar att sälja in Bottnaryd så att efterfrågan ökar där.

Med det sagt säger vi inte nej till bostadsbyggande på landsbygden, men vi ser att det kommer ske genom privata initiativ så som det görs idag. Det är dock önskvärt att bostäder inte byggs enskilt utan i grupper eller små byar. Då blir samhällsservicen till invånarna mer rationell och hållbar samt att sociala gemenskaper kan uppstå. Fördelarna är många, ex; skolbuss, äldreomsorg, avlopp, fiberanslutningar, vägunderhåll och grannsamverkan som underlättar samåkning och samägande av redskap/verktyg etc.

Vi ser att kommunen behöver vara aktiva i de tre fokusorterna för att skapa förutsättningar för den service den omliggande landsbygden behöver. Om inte det görs så är risken stor att nödvändig service till landsbygden bara finns att tillgå i Jönköping och Huskvarna.

Hållbara transporter

En annan sak som nämns ofta är behovet av fungerande kollektivtrafik på landsbygden och framför allt från de prioriterade centralorterna, för att möta miljömålen. Miljöpartiet håller fullständigt med att det måste skapas bättre förutsättningar för att åka kollektivt även här. Frågan är bara vad kommunen har för möjlighet att påverka trafiken i den riktning vi behöver. Sedan 2014 har vi lagt åtskilliga miljoner till drift av JLT. Vad har vi fått igen? Det är vår bestämda uppfattning att kollektivtrafiken under denna tid inte har blivit bättre. Snarare sämre. Detta trots kontinuerliga samtal mellan kommunen och JLT. Vad är nästa steg? Är Jönköpings kommun redo att lösa den trafik som behövs på egen hand om inte JLT kan få den till stånd? Som exempel skulle man kunna ta Bottnaryd där bussen som är möjlig att pendla med idag inte ens stannar i samhället. För att nå de mål remissen ställer och för att skapa möjligheter att ändra beteenden behövs en turtäthet på kanske två gånger i timmen morgon och kväll på liknande sätt som buss 121 till Gränna. Skulle kommunen vara beredd att driva en sådan linje?

***Kommunens kommentar:** Genom att möjliggöra en fortsatt utbyggnad skapas ett större befolkningsunderlag vilket ger bättre förutsättningar för ett tätare kollektivtrafikutbud. Frågan om kontakten mellan JLT och Jönköpings kommun och möjlighet för större ekonomiskt åtagande för kommunen är inte en fråga som översiktsplanen hanterar.*

När det gäller gång och cykelväg så nämns specifikt ett antal sträckor som ska prioriteras. I den uppräkningsplanen saknar Miljöpartiet sträckan Skärstad-Ölmstad -Gränna. Den sträckan är viktig att

ha med av flera olika anledningar. Dels är det en viktig kommunikation i samhällena internt, speciellt Ölmsatd, men även för turistnäringen. Sträckan är också omledning för trafik på E4 i händelse av olycka eller vägabete. Då blir denna väg mycket farlig att färdas på med cykel. Därför bör denna GC väg ha en hög prioritet.

Kommunens kommentar: *Aktuell sträcka Skärstad -Ölmstad – Gränna finns utpekad i plankartan.*

När det gäller kollektivtrafik vill vi även nämna något om tågtransporter. Den planerade nya sträckningen av järnväg mellan Byarum och Jönköping planeras just utan stopp i Torsvik eller Tenhult. Om Torsvik expanderar i den takt som det planeras för nu så kommer området vara en av de största arbetsplatserna i kommunen. Det är också mycket troligt att folk kommer pendla från andra kommuner till detta område. Att då göra det omöjligt att ta tåget, som är det mest miljövänliga alternativet, till Torsvik är ju ett nederlag för tron på hållbara transporter. Med argument som presenterades i vårt remissvar för centralorten hävdar vi dessutom fortfarande att ett stationsläge för ny stambana bör förläggas på platån mellan Barnarp och Tenhult. Givetvis ska en ny bana mellan Byarum och Jönköping även ha en anslutning till en sådan station. Inte minst för att lösa trafiken från hela regionen med ett hållbart transportsätt till den nya stationen.

Ett stationsläge på platån ovanför Vättern har mindre risk när vi får mer extremväder i framtiden. Området runt Munksjön är utpekad som ett riskområde för översvämning och skred av MSB. Bärigheten i marken är dessutom några av de sämsta i landet. Det blir stora kostnader och risker om det ska lösas. Ett stationsområde vid Munksjön kräver in och utfarter till stationsområdet med tunnlar genom Bondberget och troligen under Dumme Mosse. Det är svåra förhållanden för tunneborrning och höga kostnader som följd. Vi vet vad som hände i Hallandsåsen när kommunen där krävde en placering av stationen som inte var lämplig. Energiförbrukningen för att accelerera och bromsa ett tåg från en station vid Munksjön kommer vara högre. Det är ca. 100m höjdskillnad som ska hanteras. Tiden för ett stopp blir därmed också längre. Alla dessa nackdelar och risker slipper man med ett stationsläge mellan Barnarp och Tenhult.

I och med att Tenhult planeras för en expansion är det också nödvändigt att den nya banan mellan Byarum och Jönköping stannar vid Tenhult station. Som vi sagt tidigare planeras Torsvik bli en stor arbetsplats i kommunen. Det är alltså troligt att många personer kommer behöva pendla från Tenhult till Torsvik dagligen. En ny järnväg skapar då en utmärkt tvärförbindelse för att möjliggöra detta på ett hållbart sätt. Miljöpartiet bedömer att nyttorna med ett ökat resandeunderlag och boendeservice överväger den ökande restiden. Det skapar också bättre förutsättningar för de boende i kommun och region att lösa sina transporter på ett hållbart sätt jämfört med planförslaget.

Kommunens kommentar: *Kommunen har i kommunfullmäktige beslutat om att stationsläget för den kommande höghastighetsjärnvägen bör förläggas vid Södra Munksjön. Även i kommunens avtal med Sverigeförhandlingen är station vid Södra Munksjön utpekad. I den fördjupade översiktsplanen för Södra Munksjön tas frågan om stationen upp. Översiktsplanen för mindre tätorter och landsbygd tar alltså inte upp detta område då en aktuell plan redan finns för området.*

Angående en järnvägsdragning via Tenhults station för järnvägen mellan Byarum – Tenhult finns detta inte med som ett alternativ i Trafikverkets arbete.

Ny Stad

Likväl som Miljöpartiet anser att ett stationsläge för en ny stambana bör placeras mellan Barnarp och Tenhult, anser vi också att detta är den bästa platsen för att anlägga en helt ny ekologisk och hållbar stad där när möjligheterna för expansion börjar närma sig slutet i den översiktsplan vi nu tar fram. Området har förhållandevis låga naturvärden och erbjuder även fast mark, utan risker för ras och sked som grund för byggnation. Det bör betyda att byggkostnaderna kan hållas förhållandevis låga. Risken för översvämning är dessutom betydligt lägre än i områdena runt Munksjön.

Kommunens kommentar: *Under den senaste 100 åren har få nya städer byggts i Sverige, det som har byggts är förorter. Det pågår i dagsläget idéer om flera nya städer i Sverige, men vi har fortfarande inte sett dem realiseras och kunnat utvärdera om intentionerna kunnat uppfyllas. Även om tanken kan kännas lockande med att få sätta pennan till ett helt vitt papper och från början kunna bygga upp ett så hållbart samhälle som möjligt så för det med sig många utmaningar. En utmaning är bristen på förankring, det tar tid att bygga upp en identitet och förankring hos de blivande invånarna. En annan invändning är att för att den nya staden ska få tillgång till en attraktiv kollektivtrafik och en god närservice krävs det ett tillräckligt befolkningsunderlag. Det skulle innebära att en stor del av den nya bebyggelsen som planeras fram till 2050 behöver ske i den nya staden. I det sammanhanget bör det också tas i beaktande att många av de som flyttar till kommunen i dag efterfrågar ett centralt läge. Miljonprogrammet visar också vilka problem som uppstår när stora områden byggs ut samtidigt. När alla flyttar in samtidigt blir det lätt en homogen grupp av invånare. Byggs den nya staden istället ut etappvis kommer de som flyttar dit istället under lång tid få leva utan tillräcklig samhällsservice och med begränsad kollektivtrafik vilket medför ett bilberoende. Att verkligen få till ett stadsliv i den "nya staden" skulle vara en mycket stor utmaning. Städer behöver i stället växa fram över tid så att dess historia och sociala liv kan utvecklas i takt med byggnaderna. En del av den nya bebyggelse som föreslås i översiktsplanen handlar också om att utveckla de tätorter vi redan har, och skapa bättre underlag för närservice och kollektivtrafik. Att ytterligare stärka dessa områden med nya bostäder bidrar till målet om att hela kommunen ska leva.*

Social hållbarhet

Även i småorterna behöver man ha en blandning av boendeformer. Som planprogrammet säger behövs även flerbostadshus och hyresrätter på landsbygden. Så som byggsektorn oftast fungerar idag är det en byggherre med ett ekonomiskt incitament som startat ett bostadsbygge. På landsbygden är ju prisbilden en annan än i staden vilket gör intresset lägre från kommersiella krafter att bygga här. Det finns alltså ett behov för byggaktörer med andra intressen än ekonomiska att få möjlighet att bygga. Miljöpartiet har många gånger pratat om detta, men här skulle byggemaskiner eller andra former av socialt byggande komma väl till pass som alternativ till vårt kommunala bostadsbolag. Miljöpartiet anser att området utanför centralorten, som denna del av ÖP handlar om, passar utmärkt för kommunen att starta och lära sig hur man kan hantera mindre marktilldelningar och grupper som en byggemaskiner. Detta för att skapa en

ny möjlighet för att få byggen till stånd i placeringar som inte är marknadsmässigt lönsamma. Det möjliggör också att byggen startas i tider av osäkerhet som nu.

När man har provat och lärt sig hur detta fungerar är det lättare att flytta in konceptet även i staden. Vi är övertygade att det kommer behövas även där. Kommuner som Tjörn och Uppsala har planer redan idag för att bygga mer socialt.

En viktig sak när man bygger flerbostadshus är ju att skapa platser för eget skapande och möten. Kolonilotter är en sådan sak som kan skapa detta och har många andra positiva bieffekter. Som exempel kan man nämnas Bottnaryd där två odlingslotter har skapats på egen hand av de boende, lite grann utanför ramarna. Det visar dock på en tydlig vilja och ett behov och bör därmed permanentas och utökas så att flera kan få tillgång till detta. Vid planering av flerbostadshus anser Miljöpartiet att man bör planera för ett viss antal kolonilotter i området även när det sker på landsbygden.

Jordbruksmark

När Miljöpartiet i samband med beslut om översiktsplan 2016 förslog att undanta jordbruksmark från exploatering för att säkra vår framtida matproduktion, var det inte många som tyckte att det var en bra idé. Att vi idag har ett dokument på plats som ska skydda jordbruksmarken i kommunen är därför mycket glädjande. Nu kommer nästa fas, att verkligen stå upp för vad vi beslutat.

I planunderlaget är det totalt 32ha jordbruksmark som är planerat för exploatering. Det kan tyckas vara lite, men Miljöpartiet tycker det är olyckligt. Vi förstår att det finns tillfällen och områden där jordbruksmark kan eller bör exploateras, men i planförslaget finns områden som med mindre justeringar eller prioriteringar skulle kunna undvikas. Detta gäller t.ex. områden i Örserum och Öggestorp.

Som Hållbarhetsbedömningen skriver gäller det att följa upp bostadsbebyggelse utanför detaljplanlagt område så att många små ytor, över tid, inte blir stora totala jordbruksytor som blivit exploaterade.

Hållbarhetsbedömning tar också upp värdet av att spara jordbruksmark så att transportkedjorna av livsmedel kortas från producent till konsument. Frågan är vilka livsmedel som produceras och vad som konsumeras. I vår kommun är den övervägande produktionen av livsmedel mjölk och kött. Som konsument behöver du äta mer varierat än så. De ekonomiska förutsättningarna gör att jordbruken blir större och större men försörjer färre och färre personer. Miljöpartiet anser att vårt behov av jordbruksmark för olika typer av grödor inte möts av den verklighet jordbrukare lever i idag. Vi tror att det finns ett behov av att utveckla, eller återuppta gamla former av matproduktion som kan främja flera typer av grödor och mindre gårdar för att verkligen nyttja den sparade jordbruksmarken och förbereda kommunen för att vara mer diversifierad i sin livsmedelsproduktion när vi behöver ställa om. Vad kommunen skulle kunna göra för att främja en sådan utveckling är svårt att säga i och med att det är upp till marknadens aktörer idag. Kanske är tiden mogen för kommunen att på egen mark och gård prova odling som mättar fler per ha åker.

***Kommunens kommentar:** I Öggestorp gäller det jordbruksmark där detaljplanearbete pågår och/eller planbesked finns samt några små områden i*

föreslaget industriområde. Jordbruksmarken i industriområdet föreslås kunna tas i anspråk med hänsyn till att det är så små områden avskilda från övrig jordbruksmark, den slutliga avvägningen av om det är rimligt att bedriva jordbruk i industriområdet får dock göras vid detaljplaneläggning. I Örserum är områdena redan detaljplanelagda men i de flesta fall behöver detaljplanen ändras.

Bostäder utanför detaljplan

Den absolut största andelen av mark för denna del av översiktsplanen ligger ju utanför detaljplanelagt område. Privatpersoner kommer söka bygglov här även i framtiden och har all rätt att göra så. Det ser kanske ganska bra ut i de enskilda fallen. Över tid blir det dock ett problem med den samlade effekten av en splittrad bebyggelse. Ett problem är de enskilda avloppen som riskerar att förorena vatten nedströms. I tätare områden med hus och enskilda avlopp blir det till slut nästan omöjligt att få allt att fungera. Utöver detta blir det merarbete för kommunal service som sophämtning, fiberanslutning, hemtjänst m.m när boenden ligger utspridda i landskapet.

Miljöpartiet skulle vilja se att bostadsbyggande utanför detaljplan kunde samordnas mer så att man byggde grupper av hus när man bygger. Man skulle då kunna skapa gemensamma avloppsanläggning som har en bättre och säkrare ekologisk funktion över tid än en infiltrationsbädd. Troligen dessutom till en lägre kostnad än när alla ska göra eget. Det finns system där man kan ta tillvara det använda vattnet och använda det igen. Det är också en viktig faktor när vi får torrperioder framöver. Som sagts tidigare ger en grupp av hus eller en liten by också en mer rationellt system för den kommunala servicen.

***Kommunens kommentar:** Planbeskrivningen har kompletterats med ett förtydligande kring hur större bostadsprojekt inom områden som är utpekade som landsbygd i översiktsplanen, och som kräver detaljplan, ska kunna hanteras i ett planbesked. Frågan om hur utbyggnad av vatten och avlopp ska hanteras aktualiseras då.*

Vättern

I underlaget fastslås att ingen verksamhet som riskerar Vättern som dricksvattentäkt ska tillåtas, som tex en gruva i Norra Kärr. Miljöpartiet har under lång tid aktivt arbetat för att kommunen ska ta tydlig ställning för ett starkt skydd av Vättern och inte minst ta aktivt avstånd till planerna på att öppna en gruva i Norra Kärr. Vi är därför mycket nöjda med det tydliga ställningstagandet. Det finns dock fler saker som hotar Vätterns unika ekosystem och vattenkvalité.

Vår sätt att leva och använda material som är främmande för djur och natur har starkt påverkat vissa ekosystem och är också ett hot mot oss själva. Mikroplaster är ett stort problem världen över och forskare har nu även hittat mikroplaster i människors blod. Vättern är också exponerat för plastmaterial på olika sätt. Dels det vi ser som nedskräpning på land som sedan blåser i sjön, dels det som dumpas eller av misstag blir kvar i sjön, så som nät och andra fiskeredskap. Men det som vi misstänker är stor källa till mikroplaster och främmande partiklar till Vättern är den hårt trafikerade E4:an vars sträckning går alldeles intill Vättern. Gummi från däck och partiklar från asfalt frigörs och det är inte orimligt att tro att dessa mikropartiklar förorenar Vättern. Miljöpartiet tycker därför att det är på tiden att utreda vilken påverkan E4:an långsiktigt har på

Vätterns ekosystem och vattenkvalité. E4:ans dragning genom städerna Jönköping och Huskvarna och alldeles intill vår dricksvattentäkt är såklart en potentiell risk. Inte bara det vi tidigare tagit upp utan också utifrån olycksrisken med farligt gods. Vad kan vi göra för att förbereda oss när olyckan är ett faktum?

Jönköpings kommun har inte någon reservvattentäkt utan är helt beroende av att Vättern håller vattenkvaliteten intakt. Därför är det också viktigt att kommunens reningsverk håller högsta standard. Krav på rening av läkemedelsrester kommer att bli verklighet i samband med EU:s avloppsdirektiv träder i kraft. Hösten 2022 presenterade Europeiska kommissionen ett förslag till omarbetat avloppsdirektiv. Det ändrade direktivet ingår som en del i EU:s handlingsplan för nollförorening av luft, vatten och mark. Handlingsplanen är i sin tur ett led i att genomföra den europeiska gröna given. Förslaget innehåller ändringar för att öka direktivets förenlighet med de strategier om nollutsläpp, klimat, energi och cirkulär ekonomi som ingår i den gröna given. Kommunen bör därför uppgradera reningsverken och följa den senaste teknikutvecklingen även för de mindre reningsverken i kommunen.

Även PFAS är ett problem. PFAS-ämnen räknas som organiska miljögifter och många är stabila, bioackumulerande och mycket giftiga. Mycket höga halter av PFAS har uppmätts i en bäck som avvattnar Karlsborgs flygplats strax intill Vättern. I vår kommun har vi en känd markförorening vid Axamo flygplats som lakar ut och når Vättern via Sandserydån-Tabergsån till Munksjön, men även Huskvarnaån är en känd källa av PFAS till Vättern. Men PFAS kan släppas ut till miljön från många källor. Produkter som innehåller PFAS används och tvättas läcker det ut från industrier och hushåll med avloppsvatten eller dagvatten och inte minst från deponier och förorenade områden som tex brandövningsplatser. Att få bättre vetskap om källorna är viktigt.

Kommunens kommentar: Kommunens reningsverk och eventuell uppgradering hanteras i kommunens Va-planering.

Moderaterna

Inledning

Planen är i grunden bra och visar på ett tydligt sätt möjlig utbyggnad i våra tätorter runtom i kommunen. Vi anser dock att vi inte kan binda fast oss vid att enbart bygga inom 1000 meter från ett befintligt lokalt centrum eller nuvarande kollektivtrafik. Detta är direkt hämmande för utvecklingen i vissa områden. Vi behöver istället se bredare över landskapet för att hitta lämpliga platser för byggnation, dragningar av busslinjer kan också göras om för att passa kommande bostads- eller verksamhetsområden.

Kommunens kommentar: Att i första hand planera ny större tätortsutveckling och bostäder i direkt anslutning till befintliga tätorter och infrastruktur har varit en grundläggande strategi i arbetet för att uppnå de mål som finns i översiktsplanen. Både ur ett övergripande kommunalt perspektiv och för att de nya innevanarna faktiskt ska få tillgång till den service som är målet. Som att till exempel ha gång- och cykelavstånd till service och kollektivtrafik. Idag bor ca 50 % av befolkningen inom översiktsplanen för mindre tätorter och landsbygd i någon av tätorterna och även om målet är att öka den andelen kommer fortsatt en stor del av bostäderna tillkomma utanför tätorterna. Ökningen av andelen

som är bosatta i tätorterna ska ske genom att möjliggöra fler bostäder där kommunen har rådighet. Inte genom att minska de möjligheter som idag finns att bosätta sig utanför tätorterna.

Planbeskrivningen har kompletterats med ett förtydligande kring hur större bostadsprojekt inom områden som är utpekade som landsbygd i översiktsplanen, och som kräver detaljplan, ska kunna hanteras i ett planbesked.

Synpunkter

Uttekade platser för vindbruk

Det finns många aspekter att ta hänsyn till när en ansökan om byggnation av vindkraftverk ska behandlas. Genom att redan i översiktsplanen peka ut särskilda markområden för vindbruk blir det svårare att säga nej när en ansökan ska behandlas. Eftersom vi idag inte känner till när eller ens om det kommer komma en ansökan om vindkraft i något av områdena samt inte vet vilken typ av verk som kan bli aktuellt anser vi det omotiverat att peka ut områdena i planen. Dessutom går utvecklingen mot högre verk med längre rotorblad varför flera områden skulle bli problematiska vid en ansökan. Det står dessutom energibolag fritt att ansöka på marken även om den inte är utpekad i översiktsplanen.

Med andra ord anser vi inte att några platser ska pekas ut för vindbruk.

Kommunens kommentar: *Ett utpekande av vindkraftsområden i översiktsplanen är ett tydligt ställningstagande från kommunen i frågan och underlättar för vindkraftsetableringar. Det är fortfarande möjligt att ansöka även på platser som inte är utpekade i översiktsplanen.*

Solenergi

Det är bra att det finns skrivningar om solenergi och solceller på byggnader. Det finns dock mycket ej byggbar mark och vi tycker det är lämpligt med tydligare skrivningar i översiktsplanen att solcellsparker med fördel kan förläggas där annan byggnation inte är möjlig, exempelvis i närheten av järnväg eller större vägar, utan att peka ut särskilda platser.

Kommunens kommentar: *Till granskningen kompletteras översiktsplanen angående solcellsparker*

Lekeryd

Förslagen gällande nya bostadsområden är bra men vi bedömer att skolan kommer bli för liten, även med kommande förändringar, om vi får till en blandad bebyggelse. Problemet i Lekeryd är avsaknaden av lägenheter vilket leder till att många äldre sitter kvar i sina villor. Får vi till nya lägenheter kommer flyttkarusellen igång och befintliga villor kommer då att bebos av fler barnfamiljer vilket kommer sätta nya krav på skolan. Till detta behövs det en fullstor sporthall för att stimulera föreningslivet och aktiviteter för barn och unga.

Kommunens kommentar: *Området för skolan har utvidgats i norr till granskningsversionen.*

Kaxholmen

Vi anser att GESTRA 3:7 och skogsområdet söderut ska läggas till för möjlig bostadsbyggnation.

***Kommunens kommentar:** Området har tagits med i granskningsversionen.*

Skärstad

BERGHEM 8:18 och skogsområdet öster om tomten anser vi ska läggas till som lämpligt område för framtida bostadsbyggnation.

***Kommunens kommentar:** Området vid Skärstads kyrka har studerats men är så starkt kuperat att det inte har inte ansetts rimligt för bostadsbebyggelse. Ny bebyggelse skulle också sannolikt göra en påtaglig inverkan på landskapsbilden kring kyrkan och hela dalen.*

Ölmstad

Skogsområdet i direkt anslutning till ÖLMSTAD 2:16 anser vi ska läggas till som lämpligt område för framtida bostadsbyggnation.

***Kommunens kommentar:** Området är klassat som jordbruksmark och har även fornlämningar.*

Socialdemokraterna

Jönköpings kommun fortsätter att växa. Det är oerhört glädjande att fler vill leva och verka i vår kommun, men det ställer även mer krav på oss för att leva upp till att vara en attraktiv och tillgänglig kommun. Vi har sett en positiv utveckling de senaste åren då vi nått våra bostadsmål med råge. Trycket från näringslivet är fortfarande stort, då fler vill etablera sig i kommunen, eller behöver en ny plats då omvandling sker.

Om vi ska klara av att möta en befolkningsutveckling mot 200 000 invånare så behöver vi fortsätta bygga i hela kommunen. Detta för att även bidra till en samhällsservice i våra mindre tätorter och landsbygden.

I det stora hela tycker vi att det i förslaget finns en balans där vi planerar för en god livsmiljö. Bostäder med närhet till samhällsservice, grönska, platser för offentliga rum och utrymme för föreningslivet. Blandad bebyggelse med både lägenheter och småhus behövs. Trygghetsboende behövs men också billiga mindre lägenheter så att våra ungdomar kan flytta hemifrån.

Vi ser gärna att planprogram lyfts fram i nästa skede för att kunna få en helhetsbild över orten.

Det är positivt att många nya cykelvägar finns med. Detta är nödvändigt då fler faktiskt numera tar sig fram med cykel mellan bostaden och hemmet, men inte på ett säkert sätt då det oftast är landsväg man får cykla på.

Det är positivt att vi får med nya stora verksamhetsområden för att möta upp med fler arbetstillfällen.

Vi är positiva till mer vindkraft, men avståndsrespekt ska ske och inte helt omringa bostaden. Vi tror det går hitta en balans med ökad vindkraft utan att öka ohälsan hos närboende.

Kommunens kommentar: *Vi tar med oss synpunkterna i det fortsatta arbetet.*

Sverigedemokraterna

Sverigedemokraternas synpunkter i korthet över Utbyggnadsstrategi del 2.

- JORDBRUKSMARK SKALL INTE EXPLOATERAS!
- Jordbruksmarksområdet intill badplatsen i Kaxholmen tas bort ur planen.
- Det nya industriområdet i Öggestorp anpassas för att exkludera jordbruksmarken.
- Den föreslagna idrottsplatsen (objekt-ID 9981) i Tenhult omlokaliseras till grönområdet vid Kabevallen eller längre söderut, så att den nuvarande jordbruksmarken kan brukas vidare.
- Jordbruksmarken i Örserum (ca 4ha) tas bort ur planen.
- I denna del av Utbyggnadsstrategin bör fria villatomter prioriteras, då det annars blir svårt att uppfylla målen i Bostadsförsörjningsprogrammet.
- Vid byggandet av ny infrastruktur bör målsättningen alltid vara att i första hand göra detta utmed redan befintliga sträckningar/barriärer. Detta för att inte ta orörda eller andra områden som är värda att bevara i anspråk.
- Vattenkraft och kärnkraft är att föredra framför vindkraftsparker.
- Effektiv markanvändning är att tidigare förorenade områden saneras/åtgärdas, så att de kan nyexploateras för lämplig användning.

Kommunens kommentar: *Det är mycket svårt att hitta lämpliga lokaliseringar för bostäder i Kaxholmen samtidigt som många vill bo i Kaxholmen.*

Jordbruksmarken vid badplatsen ligger inklämd mellan badplatsen och befintlig bebyggelse och kommunen gör därför avvägningen att den kan tas i anspråk för nya bostäder.

Jordbruksmarken i industriområdet i Öggestorp föreslås kunna tas i anspråk med hänsyn till att det är så små områden avskilda från övrig jordbruksmark, den slutliga avvägningen av om det är rimligt att bedriva jordbruk i industriområdet får dock göras vid detaljplaneläggning.

Idrottsplatsen i Tenhult är föreslagen att den ska utformas på sådant sätt att det är möjligt att återställa till jordbruksmark.

Jordbruksmarken i Örserum är planlagd, men ändring av detaljplanen behövs i de flesta fall.

Vindkraft är ett hållbart energislag. Det nationella målet till 2040 är 100 procent förnybar elproduktion.

När anspråk finns på att ta förorenad mark i anspråk för annan verksamhet ska föroreningarna utredas och området saneras i enlighet med vad som föreslås i översiktsplanen.

I beräkningarna av det framtida bostadsbehovet och fördelningen mellan hustyper enligt de kommunala målen så kommer en större andel av småhusbebyggelsen vara inom mindre tätorter och landsbygd. Behovet och fördelningen har samordnats mellan de två översiktsplanerna.

Vänsterpartiet

Sammanfattning

- Det är många mål som ska uppfyllas men att hejda klimatförändringarna är grundläggande.
- All planering måste eftersträva att öka resiliensen, inte minst gentemot effekterna av klimatförändringarna.
- Det är viktigt att kommunen levererar efter de synpunkter som har framförts på medborgardialogerna.
- Fler och bättre cykelvägar kan inte vänta.
- Det är viktigt att planera för god kollektivtrafik men det behövs också ett bättre samarbete med Regionen/JLT för att den önskade kollektivtrafiken ska bli verklighet.

Inledning

Utbyggnadsordning ska tas efter samrådet. Vad avses med utbyggnadsordning när det gäller del 2? Är det vilken av de tre utpekade tätorterna man ska satsa på först? Det hade varit bra med åtminstone några slags kriterier för den kommande rangordningen.

Under rubriken Uppföljning sägs att stadsbyggnadskontoret varje år bör göra en uppföljning av planeringsprinciper och stadsbyggnadsprinciper med hjälp av de indikatorer som anges i översiktsplanen. Indikatorer som vi tydligen får vänta på till granskningsskedet. Under kapitlet Utvecklingsinriktning redogörs det för Planeringsstrategier och Stadsbyggnadsprinciper. Det hela blir inte mindre förvirrande av att det under Uppföljning också finns en redogörelse för lagstadgad planeringsstrategi som ska antas av KF en gång per mandatperiod.

Denna begreppsförvirring behöver redas ut.

Kommunens kommentar: Till granskningen tydliggörs kapitlet uppföljning.

Översiktsplanen har kompletterats med en utbyggnadsordning till granskningsversionen. En utgångspunkt i utbyggnadsordningen är att varje tätort har områden i alla perioder för att kunna utvecklas i sin egen takt för att vara oberoende av hur andra tätorter utvecklas.

Utvecklingsinriktning

Planeringsstrategier

Ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet hänger ihop men grunden är den ekologiska hållbarheten. Att gå utanför de planetära gränserna kan aldrig vara socialt eller ekonomiskt hållbart.

Klimatkrisen är akut och måste beaktas i all planering. Det innebär åtgärder både för att hindra klimatförändringar och för att lindra följderna av dem.

Ukrainakriget har gjort att vi fått upp ögonen för hela samhällets sårbarhet. Vi måste eftersträva en ökad lokal resiliens och detta ska också genomsyra all planering.

Målsättningen anges vara att ”de mindre tätorterna och landsbygden ska växa i samma takt som den centrala tätorten.” Vi tror att ambitionen måste sättas högre, både för att markbrist i centralorten förvårar en socialt och ekologiskt god stadsbyggnad där, och för att landsbygden/tätorterna behöver en relativt större andel av tillväxten för att överleva.

Hållbar byggnation

Under hållbar byggnation saknas helt strategi för hur byggnationen ska bli ekologiskt hållbar. Energieffektivt byggande ska finnas med under denna punkt. Klimatläget är så allvarligt att allt byggande från och med nu måste göras med material med så lite koldioxidutsläpp som är tekniskt möjligt. Materialet trä kan dessutom lagra koldioxid under lång tid. Byggnaderna ska utformas för minimala värme- och kylbehov samt förses med egen elproduktion. Träd och annan grönska runt byggnaderna hör också till hållbarheten.

Hela kommunen ska leva

Vad innebär ”Det är positivt med ny bebyggelse på landsbygden”? I efterkommande Principer för bebyggelse på landsbygden finns en rad restriktioner för byggandet på landsbygden.

***Kommunens kommentar:** När det gäller hållbar byggnation så har kommunen bland annat en träbyggnadsstrategi. Frågan får hanteras i den fortsatta planeringen utifrån vad som är juridiskt möjligt för kommunen att göra. Kommunen anser att det är positivt med ny bebyggelse på landsbygden men också att det är angeläget att den nya bebyggelsen placeras på en lämplig plats.*

Turist- och besöksmål utvecklas

Biosfärområde Östra Vätterbranterna är en stor tillgång för kommunen och det är viktigt att området förvaltas väl. Syftet med biosfärsområdet är mer än att vara ett turist- och besöksmål.

Hushållning med resurser

Förnyelsebara energikällor ska utvecklas. Den förnyelsebara energikälla som har klart störst potential i vårt län är vindkraft. Vi kan konstatera att det är klart begränsade områden som pekas ut som möjliga att utreda för vindkraft.

***Kommunens kommentar:** Framförallt mycket spridd bebyggelse men i viss mån också många områden med höga naturvärden och/eller friluftslivsvärden begränsar möjligheterna till att peka ut större område för vindkraft.*

Bara vanligt vatten

Att hushålla med vattnet är bra men vi behöver också skydda det från föroreningar. I strategin ska ingå att minimera utsläpp av ämnen med negativ miljöpåverkan.

***Kommunens kommentar:** I översiktsplanen står den del om dagvattenhantering, kommunen har även en dagvattenplan. I övrigt är vår bedömning att riktlinjer för att minimera utsläpp av ämnen med negativ miljöpåverkan bäst hör hemma i andra planer/program/policies.*

Mark- och vattenanvändning

Bebyggelse

Det är hög tid att bygga motståndskraft mot klimatförändringarna. För att klara värmeböljor är grönska och framför allt skuggande träd av stor betydelse. Det är viktigt att det ges utrymme för sådana. Bättre isolerade byggnader ger dubbel nytta. De går åt mindre energi till både kylning och uppvärmning.

Bostadsförsörjning

Vi noterar att strategin för socialförvaltningens boenden inte bara innehåller krav på tillgång till kollektivtrafik utan nu också krav på tillräckligt stor gård av god kvalitet för utevistelse. Mycket bra, och vi hoppas detta också kommer att gälla för boenden i områden som berörs av del 1.

***Kommunens kommentar:** Merparten av bebyggelsen i centrala tätorten (del 1) är utpekad utifrån närhet till kollektivtrafik. I båda översiktsplanerna finns även riktlinjer gällande bostadsgårdar.*

Grönska på kvartersmark och Samhällsservice och mötesplatser

Dessa innehåller många bra strategier. I den inledande medborgardialogen efterlyste särskilt barnen platser för ”häng” och lek.

Parker och natur

Även om denna utbyggnadsstrategi bara berör mindre orter, som skulle kunna anses ha naturen inpå knuten, är det viktigt att ha gröna områden inne bland bebyggelsen.

Det är särskilt viktigt att spara naturområden i anslutning till skolor.

Att kompensera för förstörda ekosystemtjänster kan låta bra men forskare menar att det inte finns något vetenskapligt stöd för att det fungerar. I många fall är det inte ens teoretiskt möjligt att kompensera. Ett exempel är all den mångfald med tillhörande ekosystemtjänster som är kopplat till stora träd. Vart ska man flytta den när träden fälls?

***Kommunens kommentar:** Vid exploatering ska man i första hand försöka undvika eller minimera påverkan, genom skyddsåtgärder. Först om detta inte är möjligt kan compensation övervägas. Vissa typer av intrång eller skador kan inte uppvägas genom compensation på grund av den påverkade naturmiljöns känslighet och/eller oersättlighet. Kommunen arbetar med att ta fram riktlinjer för compensation, i översiktsplanen är det viktigt att framförallt så långt som möjligt undvika eller minimera påverkan. Till granskningen uppdaterar kommunen planbeskrivningen så att det tydligare framgår att undvika och minimera är de viktigaste stegen i compensationstrappan.*

Vatten

Här saknar vi flera strategier för att ta hand om vatten vid skyfall/stora nederbördsmängder. Skapade, permanenta uppsamlingsdammar kan användas för bevattningsändamål under torrperioder.

Kommunens kommentar: Översvämningar behandlas under rubriken "Skyfall, översvämningar och stigande havsnivåer". I övrigt är det en åtgärd i vatten- och avloppsplanen att ta fram en skyfallsplan.

Transportinfrastruktur

Bra kollektivtrafik och säkra gång- och cykelvägar står högt upp på önskelistan när invånarna i berörda områden får tycka till. Här måste kommunen upp till bevis. I planen finns cykelvägar inne i tätorterna men på vissa platser kommer det att vara nödvändigt med cykelväg utmed länsvägarna. En sådan sträcka är Skärstad – Ölmstad. Här bor det barn som själva skulle kunna ta sig till skola och fritidsaktiviteter om det fanns en säker väg, men som nu blir skjutsade. Regionen har i sin cykelstrategi sagt att man ska prioritera vardagscyklingen, det vill säga till och från skola, affär, fritidsaktiviteter mm. Här är Skärstad – Ölmstad en perfekt satsning.

Tenhultsborna vill ha cykelväg till Torsvik men också ner till Huskvarna. Båda är vägar med mycket trafik och inga vägrenar.

I plankartan är inritat en cykelväg på banvallen från Bottnaryd och väster ut till läns/kommungränsen. Vänsterpartiet har för snart 20 år sedan i en motion föreslagit att Jönköpings och Ulricehamns kommun ska ordna till en cykelväg på banvallen mellan städerna. Är detta tanken bakom den nu inritade cykelvägen?

Bättre kollektivtrafik är ett starkt önskemål. Det är viktigt att planera bebyggelse (bostäder, skolor, verksamhetsområden mm) så att de på ett vettigt sätt kan försörjas med kollektivtrafik. Eftersom kommunen inte har egen rådighet över linjedragning och turtäthet måste samverkan med Regionen/JLT bli bättre.

I planeringen av kollektivtrafik får restidskvoter en stor betydelse. Vi ifrågasätter att detta ska vara helt avgörande vid linjedragningar. Att ta bort hållplatser för att minska restiden drabbar dem som inte har möjlighet att välja bil. Omläggningen av buss 250 förbi Bottnaryd, som motiverades just av restiden Jönköping – Ulricehamn, är ett avskräckande exempel.

Kommunens kommentar: I plankartan redovisas cykelstråk även mellan tätorterna. Cykelstråket längst med väg 40 är ett tänkt framtida cykelstråk som möjliggör en vidare sträckning mot Ulricehamn. Genom att möjliggöra en fortsatt utbyggnad i tätorterna skapas bättre förutsättningar för ett bättre kollektivtrafikutbud. Översiktsplanen styr emellertid inte kollektivtrafiklinjer, hållplatser med mera.

Tekniska anläggningar

Några av strategierna är lite märkliga. Vad innebär det att vi ska prioritera lokala och regionala energikällor? Och hur ska detta rent praktiskt gå till?

På vilket sätt ska förnyelsebara energikällor främjas? När det gäller vindkraft beskrivs mer restriktioner än främjarinsatser.

Kommunens kommentar: Strategin om att prioritera lokala energikällor tas bort eftersom den är otydlig och övriga strategier tillräckliga. Översiktsplanen hanterar främst mark- och vattenanvändning och inte andra främjande åtgärder. Genom att tydligt redogöra för kommunens syn gällande vindkraft och andra

förnyelsebara energikällor underlättar kommunen för den som vill etablera en sådan energianläggning. Samtidigt ser kommunen att samtliga energislag måste lokaliseras så att påverkan på människors hälsa liksom växt- och djurliv blir så liten som möjligt.

Socialt hållbar samhällsplanering

Folkhälsa, trygghet och säkerhet hänger ihop. Förutom den rent fysiska miljön är möjligheter till gemenskap viktiga. Här vill vi betona vikten av tillgängliga mötesplatser, platser där föreningar kan ha aktiviteter och platser dit man kan komma för en pratstund.

Det verkar finnas en insikt om att stadsplaneringen har betydelse både för jämlikhet och jämställdhet. Dock saknar vi i strategierna och texten mer konkreta skrivningar om vad som ska göras. Därför kommer här ett urval förslag.

- Kollektivtrafik med god tillgänglighet tidiga morgnar och sena kvällar, även på helger, kan vara nödvändigt för den som inte har bil. Billösa personer med dessa arbetstider är oftast kvinnor.
- Bra tillgång till ytor och lokaler för lek och idrott, gärna med utlåning av utrustning. Bra för både barn och vuxna, särskilt för dem som inte har resurser att satsa på dyra idrotter.
- Vara noga med att både flickor och pojkar får lämna synpunkter på utformning av miljöer för barn och unga.

***Kommunens kommentar:** De två första förslagen är inte frågor som styrs i översiktsplanen. I översiktsplanen kan vi och har försökt planera ny bebyggelse så att den stöttar befintlig kollektivtrafik och förhoppningsvis på sikt kan ge underlag för bättre turtäthet. I översiktsplanen står det att vi ska särskilt ska beakta att både flickor och pojkar, kvinnor och män får möjlighet att lämna synpunkter i planeringen.*

Riksintressen

Flygplatsen

Beskrivningen av flygplatsen är felaktig. Där har inte funnits någon reguljärtrafik på över tre år.

***Kommunens kommentar:** Beskrivningen av flygplatsen ändras. Flygplatsen skriver själva att reguljärtrafik är ett av deras verksamhetsområden men att det för närvarande inte utgår någon reguljär passagerartrafik från flygplatsen. Dock pågår ett arbete med att återfå reguljära linjer till populära resmål från Jönköping.*

Värdefulla ämnen och mineraler

Strategin att riksintresset för naturvård Norra kärr ska ha företräde före riksintresset för ämnen och mineral samt att verksamhet som riskerar att påverka Vättern inte kommer att godkännas ger hopp åt vår dricksvattentäkt.

Stora opåverkade områden

Man kan ifrågasätta hur opåverkade av buller områdena nära R40 och flygplatsen är.

***Kommunens kommentar:** Länsstyrelsens gis-underlag "ostörda områden- var finns de" är det underlag som har använts när det gäller påverkan från buller och stora opåverkade områden. Vi har utgått ifrån att områdena enligt gis-underlaget ska ha en bullernivå under 45 dBA.*

Barn- och utbildningsnämnden

Översiktsplanen är en strategisk plan som visar kommunens vilja när det gäller användning av mark och vatten samt bebyggelseutveckling. Alla kommuner ska enligt plan- och bygglagen ha en aktuell översiktsplan som omfattar hela kommunens yta. Den kommunomfattande översiktsplanen kan sammanfattas i åtta fokuspunkter:

1. Jönköping som ett attraktivt regioncentrum
2. Hållbar byggnation
3. Hela kommunen ska leva
4. Hållbara transporter
5. Turist- och besöksmål utvecklas
6. Hushållning med resurser
7. Bara vanligt vatten
8. Stadsbyggnadsprinciper

Barn- och utbildningsnämnden noterar att de bilagor som tillsammans utgör samrådshandlingar för Utbyggnadsstrategi för 200 000 invånare, Etapp 2 består av Planbeskrivning del ett och del två samt Hållbarhetsbedömning. Samrådshandlingarna utgår från kommunens vision och med samma övergripande planstrategier som gäller för den tidigare översiktsplanen med inriktning på den centrala tätorten. Innehållet i samrådshandlingarna täcker ett mycket brett spektrum av strategier, viljeriktningar och konsekvens-bedömningar kopplade till nyttjandet av våra mark- och vattenresurser i form av miljöaspekter, kulturmiljöer men även inom fysiska planerings- och exploateringsstrukturer. Barn- och utbildningsnämndens yttrande avgränsas till att fokusera på parametrar som primärt rör den fysiska planeringen av bostads- bebyggelse och verksamhetsexploatering som bedöms påverka nämndens verksamhetsområden- och ansvar för såväl befintliga som planerade för- och grundskolor inom det geografiska planområdet som samrådshandlingarna berör.

I Planförslaget pekas behovet av en utbyggnadsordning ut i syfte att tydliggöra prioriteringar och ställningstaganden för kommunens avvägningar kopplade till nyttjande av mark- och vattenresurser. En risk skulle annars vara att det i framtiden öppnar upp för en mindre styrd planering där avvägningar mellan ytornas sociala, ekonomiska och miljömässiga konsekvenser får mindre betydelse. En utbyggnadsordning förmodas därför bli ett viktigt styrinstrument för att påverka inriktningen så att de förändringar som är av störst vikt för att uppnå målen prioriteras tidsmässigt. Samtidigt saknas en beskrivning av vilka kriterier som avgör utbyggnadsordningen, det vill säga vad som leder till att ett visst planområde prioriteras framför ett annat.

En prioritering av utbyggnad kopplad till de tre huvudorterna Gränna, Bottnaryd och Tenhult stärker möjligheterna till att bibehålla eller till och med vidareutveckla det lokala handels- och serviceutbudet inom planområdes olika kommundelar. Specifikt omnämns bland annat befolkningsökning i Bottnaryd som med utpekad bebyggelseutveckling planeras med 150 %

varav 65 % av utbyggandet sker på socialt värdefull grönyta i grönstrukturplanen, till stor del längs Västersjöns kant. Beroende på kommande bostäders upplåtelseformer, exploateringstakt och andra relevanta planeringsparametrar kommer Barn- och utbildningsnämnden att inkomma med behovsanalys kring eventuell kapacitetsförstärkning av verksamhetslokaler när exploateringen aktualiseras.

Beträffande de stadsbyggnadsprinciper som återfinns i planförslaget har Barn- och utbildningsnämnden yttrat sig i tidigare etapp för den centrala tätorten – där nämndens synpunkter primärt berörde relationen mellan skoltomternas utemiljöer och placering av byggnader utifrån ett verksamhets- och funktionalitetsperspektiv. I planförslaget för Utbyggnadsstrategins andra etapp finns förtydliganden om stadsbyggnadsprinciperna omnämnda för bebyggelse på landsbygden. Principerna är här primärt avsedda att användas utanför detaljplanelagda områden i tätorterna. Det blir här viktigt att placeringen av tomter och byggnader förhåller sig på ett balanserat sätt i omgivningen, där byggnader anpassas efter landskapet. Barn- och utbildningsnämnden ser fördelar med sådana principer, samtidigt som verksamhetsmässiga och byggnadstekniska aspekter i viss utsträckning kan behövas viktas mot såväl natur- och kulturvärden kopplat till landskapsbilden.

Planförslaget berör även bebyggelseutveckling och utgår då ifrån god hushållning med resurserna, där markexploatering ska undvikas om det föreligger målkonflikter där marken är viktigt för rekreationsområden eller används för jordbruk. Det är därför positivt med centralt placerat serviceutbud som når invånare. Hela kommunen ska leva och kommunen ska skapa förutsättningar för att de mindre tätorterna samt landsbygden ska växa i samma takt som den centrala tätorten. Människors behov ser i grunden likadana ut oavsett om de bor på landsbygden eller i staden. De kommundelscentrum som pekas ut för respektive landsbygdsområde är Bottnaryd, Tenhult och Gränna.

Barn- och utbildningsnämnden ser positivt på en bebyggelseutveckling i dessa kommundelscentrum, men vill samtidigt betona vikten av att samtliga landsbygdsområden som binder samman tätorter och landsbygd behöver förutsättningar för god bebyggelseutveckling. Ett bra exempel är Skärstaddalen där såväl förskole- som grundskoleverksamhet idag återfinns i Kaxholmen, Skärstad och Ölmstad. I Ölmstad planeras dessutom en ny skolenhet för årskurserna F-6 samt en förskola. Utan en gynnsam bebyggelseutveckling med tillskott av bostäder i landsbygdsområden riskerar barn- och elevutvecklingen att minska med tiden. Det kan medföra konsekvensen att servicenivån i dessa områden kan komma förändras på sikt. Barn- och utbildningsnämnden vill understryka vikten av att förhållningssättet mellan hushållningen av markresurser och vidmakthållande av servicenivåer behöver diskuteras och förtydligas vidare. Generellt skulle ett bostadstillskott i de landsbygdsorter som idag har en servicegrad i form av utbildningslokaler vara positivt, eftersom det skulle motverka en vikande barn- och elevtrend.

I arbetet med utbyggnadsstrategin för 200 000 invånare har tjänstepersoner samverkat förvaltningsövergripande. Arbets- och referensgrupper samlas kontinuerligt under planprocessen för att diskutera frågeställningar av ovanstående karaktär. Denna goda samverkan medför att nämnderna har goda förutsättningar att identifiera potentiella målkonflikter men även att genom långsiktig planering förebygga olika risker genom ökad förståelse och lyhördhet för nämndernas olika ansvarsområden som kan relateras till de olika fokusområden som utbyggnadsstrategin stipulerar.

Kommunens kommentar: Vi tar med oss synpunkterna i det fortsatta arbetet.

Till granskningen har ett nytt bostadsområde tillkommit i Skärstad. Även om det är relativt få nya bostadsområden utpekade i Skärstadalen och målet är att öka den andelen boende i tätorterna så kommer fortsatt en stor del av bostäderna tillkomma med förhandsbesked utanför orterna. Särskilt i Skärstadalen förväntas tillskottet av den typen av bostäder fortsatt vara högt.

Kultur- och fritidsnämnden

År 2011 antog kommunfullmäktige Utbyggnadsstrategi 150 000 invånare.

Utbyggnadsstrategin hade som uppgift att utreda hur kommunen skulle kunna växa till 150 000 invånare på ett hållbart sätt. Befolkningstillväxten har varit högre än vad som tidigare förutspåddes och Jönköpings kommun beräknas nå 150 000 invånare i mitten av 2020-talet. En stor befolkningstillväxt kräver medvetna strategier om mark- och vattenanvändning, en god markberedskap för nya bostäder och verksamheter samt en långsiktig plan för infrastruktursatsningar och trafiksystem. Vi behöver beredskap inför framtiden för att kunna medverka aktivt i utvecklingen och på ett strukturerat sätt möta aktuell och framtida efterfrågan på bostäder, service och infrastruktur.

Det finns nu ett behov av att ta fram en ny översiktsplan med sikte på 200 000 invånare i kommunen som har ett tidsperspektiv mot år 2050. 200 000 invånare innebär ett behov av att det tillkommer ungefär 25 000 bostäder och 27 500 arbetsplatser.

Översiktsplanen är uppdelad i två etapper. Översiktsplan för ”de mindre tätorterna och landsbygden” är en fördjupning av kommunens översiktsplan och kommer tillsammans med Översiktsplan för den centrala tätorten utgöra en ny översiktsplan som ersätter översiktsplan 2016.

Översiktsplan för de mindre tätorterna och landsbygden omfattar Gränna, Örserum, Ölmstad, Skärstad, Kaxholmen, Lekeryd, Tenhult, Öggestorp, Ryd och Bottnaryd samt omgivande landsbygder. Planförslaget är framtaget utifrån en ambition om att hela kommunen ska leva. För att uppnå det föreslås i planen ny bebyggelse inom 1000 meter från tätortscentrumena så att underlaget för befintlig service stärks. Kommunen ska dessutom särskilt arbeta för att stärka de tre kommundelscentrumena i landsbygderna. Målsättningen är att de mindre tätorterna och landsbygden ska växa i samma takt som centrala tätorten.

Kommunen ska planera för en god livsmiljö för varje människa. Det innebär offentliga rum som upplevs som bland annat attraktiva, trygga och säkra. Offentliga rum som kan utgöra mötesplatser i tätorterna. För folkhälsan är en god tillgång till parker och naturområden samt platser för idrott en viktig förutsättning.

För Utbyggnadsstrategin 200 000 invånare, Översiktsplan för mindre tätorter och landsbygden, Jönköpings kommun vill kultur- och fritidsnämnden uppmana stadsbyggnadskontoret att ta i beaktande följande aspekter berörande kultur- och fritidsfrågor:

Vikten av flexibla lösningar

För att översiktsplanen berörande kultur- och fritidsverksamhet inte endast blir en schablonmässig lösning med sporthallar, fritidsgårdar, bibliotek etc utan ger möjlighet till nytänkande lösningar med flexibilitet och multifunktionalitet är det viktigt att kultur- och fritidsförvaltningen bjuds in till medverkan aktivt i processen i ett tidigt skede. Detta för att kultur- och fritidsförvaltningen i samverkan med kultur- och fritidsnämnden i ett tidigt skede ska kunna påbörja den politiska och ekonomiska processen för att möjliggöra nyskapande, flexibla och multifunktionella projekt.

Offentlig konst

Stadsbyggnadskontoret bör ta i beaktande att ”enprocentsregeln” tillämpas för konstnärlig gestaltning vid ny-, om- och tillbyggnation i Jönköpings kommun. Likaså, att med avstamp i kommunens nya kulturplan och kulturstrategi ge konsten en framträdande roll i det offentliga rummet vid stadsplanering och stadsutveckling i samverkan med civilsamhället.

I enlighet med ”Riktlinjer för anskaffande av konstverk” KFN202258, Arkitekturstrategin – Hela Jönköping samt kulturplanens formuleringar kring gestaltad livsmiljö bör ambitionen vara att utveckla kommunens arbete med konst i offentliga rum, bland annat genom att ge konsten en framträdande roll i samhällsplanering och i utveckling av stad och landsbygd.

Evenemang, ungdomsinflytande, friluftsliv och gröna ytor

För att Jönköpings kommun ska kunna utvecklas som en attraktiv ort för kommuninvånarna är det viktigt att evenemang ytor och olika verksamhetslokaler och kultur- fritids- och idrottsanläggningar inte endast planeras centralt, utan att man även i planeringen av mindre tätorter och landsbygden.

Stadsbyggnadskontoret ombeds att ta i beaktande att när kommunen växer invånarmässigt så blir det fler barn och unga. Därmed finns det behov av att se över antalet fritidsgårdar, öppna mötesplatser och olika andra ytor för aktiviteter där barn och unga kan verka och utvecklas genom olika aktiviteter även i mindre tätorter och på landsbygden. När det gäller ungdomar är det idag begränsade antal ytor, lokaler och platser för dem att skapa sina egna aktiviteter på. I livsstilsundersökningen, Ung livsstil, där ungas levnadsvanor och livsvillkor kartläggs, visar resultatet att unga bland annat efterfrågar fler evenemang och festivaler. Med hänsyn till ungas inflytande är kultur- och fritids nämndens önskan att beakta skapandet av fler ytor och platser för dem och deras intressefrågor.

Tillgodose och tillgängliggöra Vättern för allmänheten på fler ställen än idag.

Föreningsverksamhet

Stadsbyggnadskontoret ombedes på inrådan av kultur- och fritidsförvaltningen att ta i beaktande att föreningsdrivna anläggningar har möjlighet att utöka sina anläggningar i syfte att möta ett ökat antal barn och ungdomar är en nyckelfaktor i utbyggnadsstrategin. I de fall föreningarnas enda möjlighet att utöka verksamhetsytor (exempelvis naturgräsplaner) är att ta i anspråk jordbruksmark bör kommunen välvilligt överväga detta. En naturgräsplan kan enkelt återställas till jordbruksmark i framtiden om det skulle krävas. Om jordbruksmark inte kan tas i anspråk för ändamålet så har många föreningar ingen som helst möjlighet att utöka sina anläggningar, vilket i sin tur kan leda till att kommunen istället behöver bygga nya dyra anläggningar för att ta emot ett ökat antal barn och ungdomar. Jönköpings kommun har ett stort antal föreningsdrivna

anläggningar som kommer att behöva utveckla och expandera sina anläggningar för att ha en realistisk chans att möta en ökad befolkning. En oerhört viktig fråga för att upprätthålla ett starkt föreningsliv i kommunen även i framtiden. Frågan behöver utredas inom ramen för utbyggnadsstrategin och lämpliga tomter och områden för idrotts- och friluftssändamål pekas ut.

Kommunens föreningsdrivna anläggningar för motorsport och skytte behöver säkras i ett långsiktigt perspektiv. Flera av dessa upplever för närvarande osäkerhet kring sina anläggningar och lever med korta avtal (merparten 1 års-avtal), vilket hämmar investeringar och anläggningsutveckling. Vid större projekt som kräver delfinansiering av bidrag, fonder och stiftelser är långa avtal en förutsättning för stöd. Föreningarnas möjligheter till framtida expansion för att möta en ökad befolkning behöver också beaktas i utbyggnadsstrategin.

I förslaget hanteras ett antal föreningars behov av ytterligare mark för idrottsändamål (Bottnaryds IF, LSSK och Tenhults IF), vilket är positivt. Det finns dock fler föreningsanläggningar där Stadsbyggnadskontoret behöver avsätta mark med anledning av föreningarnas trångboddhet och dessa är:

Kaxholmen - IK Vista har redan idag behov av att utöka sin anläggning för att möta intresset från barn och unga som vill idrotta i föreningen. För att möjliggöra en sådan utbyggnation behöver mark reserveras i översiktsplanen.

Ölmstad - I förslaget saknas markytor reserverade för en framtida utbyggnation av Ölmstad IS idrottsanläggning. Det behöver avsättas ett område för att kunna möta en framtida utökning av idrottsanläggningen motsvarande minst en 11-spelsplan.

I översiktsplanen är delar av Lekeryd-Svarttorps Sportklubbs (LSSK) elljusspår planerat för bostäder. Om den omvandlingen ska genomföras förutsätts att elljusspåret dras om i anslutning till föreningens anläggning i samverkan mellan kommun, exploatör och förening.

Det finns yta reserverad för en framtida utökning av LSSK:s anläggning med plats för flera fotbollsplaner. Med tanke på att området är strandskyddat behöver det säkras att det är möjligt att genomföra en utbyggnad trots det. Behovet är minst en 11-spelsplan i storlek .

Samverkan med civilsamhället

Stadsbyggnadskontoret ombedes ta i beaktande att en nära samverkan med civilsamhället betonas i Vision 2030 (KF 2018-02-22 § 41). För att säkerställa att ovanstående framtida utveckling av samverkan mellan kommunen och civilsamhället kontinuerligt utvecklas är det av stor betydelse att det finns en särskild funktion som i nära dialog med kommunens ledning kan säkerställa att en utveckling av samverkan mellan kommunen och civilsamhället kontinuerligt fortlöper.

Lokaler och områden

Stadsbyggnadskontoret ombeds att tydligare lyfta fram och synliggöra behovet av anläggningar och ytor i utbyggnadsstrategin för kultur, fritid och idrottsverksamhet. Både för kommunala verksamheter som för föreningsdrivna.

För civilsamhällets verksamheter är det viktigt att ta i beaktande behovet av att enkelt och billigt kunna hyra lokaler för möten på kvällstid, arrangemang av olika slag, som till exempel för barn

och unga. Inte uteslutande idrott, repetitioner, konserter och föreställningar/scener utan det behövs även lokaler för dans, slöjd, matlagning med mera. Det är viktigt att dylik multifunktionalitet och spontanitet beaktas vid planeringen av ytor och byggnader samt att det skall vara lika enkelt att hyra lokaler för dylika verksamheter som för mer traditionella kultur-, fritid- och idrottsverksamheter.

Barn- och ungdomsinflytande

Utifrån barnkonventionen om alla barns rätt till att göra sin röst hörd i frågor som rör dem så behövs det föras dialoger med barn och unga i olika former när Jönköping växer som stad. Barn och ungas delaktighet och inflytande behöver tas i stort beaktande då de är den kommande generationen vuxna som ska leva, bo och ha en aktiv och meningsfull fritid i Jönköpings kommun.

***Kommunens kommentar:** Förslaget har till granskningen kompletterats med bollplaner i anslutning till Ölmstads och Kaxholmens idrottsplats. De föreslagna bollplanerna ligger på jordbruksmark och ska enkelt kunna återställas till jordbruksmark i framtiden om det skulle krävas.*

Lekeryd-Svarttorps Sportklubbs (LSSK) nuvarande elljusspår kommer att påverkas av den föreslagna utbyggnaden men en dialog behöver föras för att möjliggöra för framtida elljusspår. En framtida utveckling av idrottsplats för fotboll finns utpekad i planen. Bollplanen vid idrottsplatsen har till granskningen justerats så att den inte ligger inom strandskyddat område.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att lämna följande synpunkter över samrådsförslaget på fördjupad översiktsplan för mindre tätorter och landsbygd i Jönköpings kommun:

- Det finns målkonflikter mellan miljömålen och en befolkningsökning på landsbygden. Resurshushållning och klimatavtryck bedöms gå i en mer negativ riktning jämfört med tätare bebyggelse i centralorterna. Befolkningsökningen bör därför endast gynnas i centralorterna samt de större tätorterna Gränna, Tenhult och Bottnaryd som är mer strategiskt lokaliserade i dessa avseenden.
- I linje med policyn för jordbruksmark, samt föregående punkt, föreslås att området för exploatering på jordbruksmark intill badplatsen i Kaxholmen stryks.
- Det nya industriområdet i Öggestorp anpassas för att exkludera jordbruksmark.
- Den föreslagna idrottsplatsen (objekt-ID 9981) i Tenhult omlokaliseras till grönområdet vid Kåbevallen eller längre söderut. Den gamla utdikade mossen som används som jordbruksmark föreslås brukas vidare, alternativt utreda om den kan återställas till våtmark. På grund av den närbelägna deponin, kan området vara känsligt för förändringar i grundvattennivån och flöden.
- Planindikatorer och uppföljning i enlighet med kapitel 4.3 och 4.4 i Hållbarhetsbedömningen föreslås införas i enlighet med förslaget.

- Det kan uppstå svårigheter och motstående intressen mellan bevarande av grodmiljöer och att få till en lämplig dagvattenhantering inom planområdet Västra Jära. En övergripande dagvattenutredning- och strategi med ställningstaganden för hur dagvattenhanteringen förväntas lösas inom allmän platsmark bör tas fram, för att kunna avgöra om lokaliseringen är lämplig för den tänkta exploateringen.
- Nästan alla utpekade områden för energiproduktion har brister som gör att de i praktiken inte är möjliga att etablera vindkraft på. Det vore önskvärt ur ett energipolitiskt perspektiv om kommunen kunde peka ut områden där det verkligen finns reella möjligheter för vindkraftsutbyggnad.

Kommunens kommentar: Det är mycket svårt att hitta lämpliga lokaliseringar för bostäder i Kaxholmen samtidigt som många vill bo i Kaxholmen. Jordbruksmarken vid badplatsen ligger inklämd mellan badplatsen och befintlig bebyggelse och kommunen gör därför avvägningen att den kan tas i anspråk för nya bostäder.

Jordbruksmarken i industriområdet i Öggestorp föreslås kunna tas i anspråk med hänsyn till att det är så små områden avskilda från övrig jordbruksmark, den slutliga avvägningen av om det är rimligt att bedriva jordbruk i industriområdet får dock göras vid detaljplanläggning

Idrottsplatsen i Tenhult föreslås utformas på ett sådant sätt att det är möjligt att återställa till jordbruksmark. Möjligen kan det vara möjligt att få plats med både fotbollsplaner och våtmark i området.

I samband med planprogram/detaljplan behöver en dagvattenutredning göras för Västra Jära. Dagvattensystemet måste byggas så att vattnet renas innan det når befintliga vattendrag.

Möjligheterna till att hitta nya områden för vindkraftetableringar i kommunen är starkt begränsade av spridd bebyggelse. Därutöver har kommunen gjort avvägningen att områden med kulturmiljövärden eller höga naturvärden inte är lämpliga för vindkraftsproduktion. Kommunen har identifierat en konflikt mellan stora opåverkade områden och vindkraft och gjort avvägningen att stora opåverkade områden med kända naturvärden inklusive ett buffertområde inte bör exploateras av vindkraft.

Stadsbyggnadsnämnden

Översiktsplanen är en strategisk plan som visar kommunens vilja när det gäller användning av mark och vatten samt bebyggelseutveckling. Alla kommuner ska enligt plan- och bygglagen ha en aktuell översiktsplan som omfattar hela kommunens yta. Översiktsplanen är uppdelad i två etapper. Översiktsplan för ”de mindre tätorterna och landsbygden” är en fördjupning av kommunens översiktsplan och kommer tillsammans med Översiktsplan för den centrala tätorten (lagakraftvunnen i mars 2023) utgöra en ny översiktsplan som ersätter översiktsplan 2016. I

arbetet med etapp 2 har en uttalad målsättning varit att skapa förutsättningar för alla kommunens delar att växa.

Översiktsplan för de mindre tätorterna och landsbygden omfattar bland annat Gränna, Örserum, Ölmstad, Skärstad, Kaxholmen, Lekeryd, Tenhult, Öggestorp, Ryd och Bottnaryd samt omgivande landsbygder. Planförslaget är framtaget utifrån en ambition om att hela kommunen ska leva. För att uppnå det föreslås i planen ny bebyggelse inom 1000 meter från tätortscentrum så att underlaget för service stärks samtidigt som exploatering av jordbruksmark ska vara restriktiv. Målsättningen är att de mindre tätorterna och landsbygden ska växa i samma takt som centrala tätorten vilket innebär att andelen som bor inom etapp 2 när hela kommunen har 200 000 invånare ska vara densamma som idag.

Kommunen ska planera för en god livsmiljö för varje människa. Detta innebär att offentliga rum ska upplevas attraktiva, trygga och säkra och de ska utgöra mötesplatser. För folkhälsan är även en god tillgång till parker och naturområden samt platser för idrott en viktig förutsättning. Kommunen ska också planera för grönska i tätorterna för att ge livsmiljöer för djur och växter. Grönska bidrar även med andra nyttor för människan, så kallade ekosystemtjänster, så som svalka en varm sommardag, omhändertagande av dagvatten och motverkande av översvämning.

Stadsbyggnadskontoret har följande synpunkter på samrådsförslaget

Stadsbyggnadskontoret anser att Utbyggnadsstrategin ger såväl kommun som övriga aktörer en tydlig inriktning om vart och på vilket sätt kommunen bör växa och utvecklas i takt med en ökad befolkning och ett växande näringsliv.

Prioriteringsordning och genomförande

En utbyggnadsordning som togs fram för etapp 1 bör också tas fram för etapp 2 inför granskningen. Eftersom översiktsplanen ska leva under lång tid är det också viktigt att ha en strategi för genomförandet av planen.

Synpunkter på plankartan

Stadsbyggnadskontoret anser att det finns några punkter i plankartan som behöver ändras eller förtydligas.

- Gränna (vid macken) – Hela mackens tomt norrut bör markeras som verksamhetsområde; önskvärt även utökning öster ut fram till E4:an.

Kommunens kommentar: Mackens norra del har till granskningen justerats till mångfunktionell bebyggelse men inte utökats österut.

- Södra Jordstorps verksamhetsområde bör utökas i sydost.

Kommunens kommentar: Området har till granskningen utökats i sydost.

- Skärstad - Ändra central del av industriområdet närmast vägen till utvecklad mångfunktionell bebyggelse.

Kommunens kommentar: Området har till granskningen ändrats till mångfunktionell bebyggelse med möjlighet för bostäder.

- Ev. utveckla industriområdet söder om Ölmstad ytterligare som kompensation för de ytor som försvinner i Skärstad centrum.

Kommunens kommentar: *I anslutning till befintlig träindustri vid Fredslund är det starkt kuperat och till största delen urberg. Området ligger inom markanvändningen landsbygd vilket innebär att det inte behöver strida mot översiktsplanen att utveckla mer verksamhetsmark i området om behovet finns.*

- Entrén till Bottnaryd bör på längre sikt inte vara industriområde utan utvecklad blandad bebyggelse, ev. ny infartsväg till centrum.

Kommunens kommentar: *På södra sidan om infarten till Bottnaryd har användningen till granskningen ändrats till mångfunktionell bebyggelse, men utan bostäder.*

- Tenhult – Ta bort slänten mot Idrottsplatsen, inte lämplig med hänsyn till buller från idrottsplatsen.

Kommunens kommentar: *Fortsatt planering får utreda bullerförutsättningarna. Området ligger relativt sent i utbyggnadsordningen.*

- Tenhult - Ta med ytorna söder om Mjälaryd

Kommunens kommentar: *De ytor som förslås är jordbruksmark och har därför inte tagits med.*

- Utöka befintligt industriområde i Tenhult väster ut ända fram till kommande väg och järnväg. Ny anslutning till förbifart Tenhult mot Barnarp (den nya vägen) vid Mjälaryd bör vara illustrerad i planförslaget.

Kommunens kommentar: *De ytor som förslås är jordbruksmark och har därför inte tagits med.*

Generellt behöver lagret ”samlad bebyggelse” ses över då detta har stor påverkan på bygglovgivningen att avgränsningarna är noggrant gjorda. Förslag på ändringar är bland annat.

- Flera av de byar som finns under sammanhängande bostadsbebyggelse har inte sina namn utskriva. Detta minskar läsbarheten. För att underlätta läsbarhet och orientering i kartan bör bynamnet finnas med i texten.
- Sågverket i Unnaryd, fastighet Bosarp 5:1, 2:3, 1:7 borde ligga inom sammanhållen bebyggelse samt verksamhetsområde alternativt utvecklingsområde. Det skulle även kunna ingå i ett LIS-område då det ligger utmed Nissan.
- Området Klerebo och Bod bör pekas ut som sammanhängande bostadsbebyggelse
- Utvidga sammanhängande bostadsbebyggelse i Angerdshestra så att det kulturhistoriska området omkring kyrkan inkluderas.

- Området i Ryd utanför detaljplan ligger som natur och friluftsliv. Behöver kompletteras med sammanhängande bostadsbebyggelse.
- Utvidga området för sammanhängande bostadsbebyggelse Öggestorp-Målen med husen söder ut, utmed sjön och det område som ligger i nordöst.

Kommunens kommentar: Justeringar i kartan enligt synpunkterna har gjorts i samråd med bygglovavdelningen.

Synpunkter på planbeskrivningen del 1

Vatten; s18: saknar text om strandskydd, utökat strandskydd och hur man hittar karta.

Principer för bebyggelse på landsbygden s 29-30 bör förtydligas något om samlad bebyggelse och när det vid samlingar av bostadshus blir krav på detaljplan samt något om småskalig bebyggelse.

Kommunens kommentar: Planbeskrivningen kompletteras med strandskydd till granskningen.

Synpunkter på hållbarhetsbedömning

Prioritetsordning av verksamhetsområden bör beskrivas ytterligare.

Kommunens kommentar: Förslaget har kompletterats med en utbyggnadsordning till granskningen. Utbyggnadsordningen har även bedömts och beskrivits i hållbarhetsbedömningen.

Synpunkter från Räddningstjänsten

För översiktsplan av de mindre tätorterna i Jönköpings kommun gäller att räddningstjänstens insatstid generellt överstiger 10 minuter.

Räddningstjänsten önskar att man i översiktsplanen är konsekvent i när man diskuterar risk och särskiljer riskanalys, riskutredning och riskbedömning.

Räddningstjänsten arbetar med en generell riskanalys med riktlinjer för byggnation nära transportleder för farligt gods. Avsikten med dessa riktlinjer är att för samhällsplanering inom 150 meter från rekommenderad led för farligt gods kunna likrikta och effektivisera arbetet med riskbedömningar. Dessa riktlinjer bör följas så långt som möjligt när de är framtagna och vid avvikelser från dessa riktlinjer behöver specifika riskutredningar genomföras.

Kommunens kommentar: Räddningstjänstens rapport hann inte bli färdig till planförslaget behövde bli klart för granskning. Prioritering av verksamhetsområden kompletteras i plankartan till granskningen.

Tekniska nämnden

Tekniska nämnden har av stadsbyggnadskontoret beretts tillfälle att yttra sig över förslag till "Översiktsplan för mindre tätorter och landsbygden, Utbyggnadsstrategi 200 000 invånare". Förslaget lämnades ut på samråd våren 2023 och innefattar den andra etappen för Jönköpings kommun. Den andra etappen omfattar kommunens mindre tätorter och landsbygden. Orterna

som omfattas är Bottnaryd, Norra Mo, Gränna, Örserum, Kaxholmen, Skärstad, Ölmstad, Lekeryd, Svarttorp, Tenhult, Ödestugu, Öggestorp samt Visingsö.

Översiktsplan för centrala tätorten, som antogs 2023-02-23, ska tillsammans med Översiktsplan för mindre tätorter och landsbygden gemensamt utgöra ny översiktsplan för Jönköpings kommun. Syftet med strategin är att ge kommunen en bättre beredskap inför framtiden och att på ett bra sätt möta både aktuell och framtida efterfrågan på bostäder, industri, service och infrastruktur.

Förslaget

Tekniska kontoret är i grunden positiv till att det tas fram en ny översiktsplan för scenariot att kommunen har 200 000 invånare år 2050 och har från början varit drivande i att detta måste fram. Det ger såväl kommun som marknad en tydligare inriktning om vart och på vilket sätt kommunen bör växa och utvecklas i takt med en ökad befolkning och ett växande näringsliv. För att kunna tillämpa *Översiktsplan för mindre tätorter och landsbygden* är det dock viktigt att den är flexibel och kan anpassas till omständigheter gällande såväl konjunktur och marknadsförutsättningar som förutsättningar för specifika platser samt vara generell över tid. Tekniska kontoret anser att *Översiktsplan för mindre tätorter och landsbygden* skulle kunna öppna upp för ett ännu mer flexibelt genomförande i många delar. Det kan gälla såväl utbyggnadsordning och markanvändning som principer för byggelse och genomförande. *Översiktsplan för mindre tätorter och landsbygden* ska löpa över lång tid och beroende av konjunkturläge och behov måste vissa omprövningar kunna ske. Planbeskrivningen och plankartan får inte vara för detaljerad eller definitiv och det bör även finnas en flexibilitet avseende etappindelningar och principer m.m. Detta är synpunkter som tekniska kontoret vill trycka på igen och som tidigare framförts under remisser för *Översiktsplan för centrala tätorten*.

Kommunens kommentar: Den nya utbyggnadsstrategin följer den modell för översiktsplanering som Boverket har tagit fram. Det innebär bland annat att varje yta ska ha en markanvändning. Det betyder en högre grad av styrning än nuvarande översiktsplan men också en större förutsägbarhet, en förutsägbarhet som enligt Boverket krävs för att lagstiftningens intentioner ska vara uppfyllda. Ambitionen är att Utbyggnadsstrategin ska följas upp löpande och att eventuella justeringar ska fångas upp i den kontinuerliga översiktsplaneringen. Formerna för den kontinuerliga översiktsplaneringen är under utveckling då berörda myndigheter har ett uppdrag att ta fram föreskrifter om översiktsplan.

Jönköpings kommun har en ambition om att hela kommunen ska leva och det är viktigt att alla orter i kommunen införlivas och ges möjlighet att utvecklas på sikt. Tekniska kontoret vill belysa att alla tätorterna inom *Översiktsplan för mindre tätorter och landsbygden* ska tillåtas växa och därmed bedöms viss utbredning vara motiverad även om det innebär att viss jordbruksmark behöver tas i anspråk på vissa platser.

Kommunens kommentar: Arbetet med översiktsplanen har fått ett uppdrag i samband med antagandet av Program avseende Jordbruksmarkens värde i samhälletsplaneringen att inte exploatera jordbruksmark. Under arbetet har frågan om väsentliga samhällsintressen kontra jordbruksmark diskuterats i både i det stora perspektivet och på enskilda platser.

För att beräkna befolkningstillväxten har en jämn procentuell fördelning av nya bostäder inom *Översiktsplan för mindre tätorter och landsbygden* lagts ut. Bottnaryd, Tenhult och Gränna är utpekade som huvudorter inom *Översiktsplan för mindre tätorter och landsbygden*. I Bottnaryd ligger det planerat en överkapacitet på tre gånger fler bostäder än behovet, medan det i Tenhult och Gränna precis klarar den beräknade fördelningen. För att möta upp efterfrågan och säkerställa genomförande i Tenhult och Gränna borde rimligtvis fler områden pekas ut. Tekniska kontoret är medveten om, genom arbetet med bostadsförsörjningsprogrammet, att alla planerade områden inte genomförs i den planerade omfattning varför en viss överkapacitet är nödvändig.

Samrådsförslaget för *Översiktsplan för mindre tätorter och landsbygden* visar på väldigt många nya möjliga bostäder i Bottnaryd som är flera gånger större än behovet på orten om kommunen ska växa med samma procent i alla stadsdelar. Rimligheten att intresset skulle vara så stort i Bottnaryd är osäkert då det i dagsläget redan är svårt att sälja centrala tomter. De tillkommande områdena ligger längre från centrum än de redan nu planerade och planlagda områdena i Bottnaryd som ännu inte är bebyggda.

Till granskningsförslaget föreslås att vissa av bostäderna i Bottnaryd omdisponeras och planeras till andra kommundelar. Tekniska kontoret bedömer att planerade områden i samrådsförslaget inte helt matchar behov och intresse på marknaden. Exempelvis är intresset större i de östra kommundelarna där färre utbyggnadsplaner finns, än i Bottnaryd med många bostäder och rådande marknadsläge. Tekniska kontoret bedömer således att en viss omdisponering inom *Översiktsplan för mindre tätorter och landsbygden* bör vara motiverad för att kunna säkra ett bättre genomförande.

Tekniska kontoret anser att det bör läggas till bostadsområden i Skärstad och Ölmstad, med hänsyn till att det finns politiska beslut i om att det ska ske bostadsbyggnation i alla orter så att alla områden kan växa och utvecklas. Efterfrågan på tomtmark är generellt högre i kommunens östra delar än i de västra delarna, vilket kommunen bör vara lyhörd till för att optimera faktorer som attraktivitet och hög genomförandetakt.

Kommunens kommentar: Att fördelningen av bostäder inte helt stämmer med var efterfrågan är som störst är en av genomförandets största utmaningar vilket även hållbarhetsbedömningen konstaterar. I både Tenhult, Gränna och även andra orter saknas möjligheten till ytterligare områden med de målsättningar och strategier som finns i planen. Samtidigt är det i framför allt de senare delarna i översiktsplanens tidshorisont fram till 200 000 invånare eller ca år 2050 som behovet uppstår. Det kommer att finnas möjligheter i fortsatt översiktlig planering att hantera de frågorna.

Tekniska kontoret arbetar för närvarande med att ta fram ett system för kompensationsåtgärder vid ianspråktagande av jordbruksmark för exploatering, vilket enbart är möjligt att använda vid exploatering på kommunal mark.

Planeringsstrategier

Tidigare beslutade och fastslagna planeringsstrategier lyfts även in som utgångspunkt i detta arbete och dokument. Tekniska kontoret anser att det är viktigt att frågan om god ekonomisk hushållning bör finnas med från tidigt planeringsstadium till genomförandet.

Tekniska kontoret anser vidare att det bör förtydligas att beskrivna stadsbyggnadsprinciper och indikatorer, är ambitioner och att viss flexibilitet bör finnas. Det är viktigt att i samband med detaljplanering beakta dem olika utifrån platsens specifika och ekonomiska förutsättningar. Specifika orter, områden och platser har olika förutsättningar och detta måste beaktas vid beslut om exploateringsgrad och vid genomförandefrågor. Nämnade synpunkter anses särskilt viktiga i orterna som är aktuella inom ramen för *Översiktsplan för mindre tätorter och landsbygden*.

Kommunens kommentar: *Det framgår i beskrivningen av Stadsbyggnadsprinciperna att de "kan användas både i den stora övergripande skalan och i det enskilda projektet men en anpassning bör ske till den enskilda platsen. Stadsbyggnadsprinciperna ska ses som ambitioner som inte alltid kan uppnås i varje enskilt fall".*

Inför kommande granskningshandling planeras en utbyggnadsordning för respektive område. Tekniska kontoret ser fördelar och nackdelar med en sådan indelning. En fördel är att det kan vara lättare att prioritera vilka områden som ska utvecklas medan nackdelen kan vara att det är svårare att omprioritera vid ändrade förutsättningar. Det är viktigt att det finns en flexibilitet i tidsperioderna och att kommunen måste ha möjlighet att ställa om och justera tiden för genomförande om förutsättningar ändras.

Kommunens kommentar: *Utbyggnadsstrategin ska följas upp löpande och eventuella justeringar ska fångas upp i det den kontinuerliga översiktsplaneringen.*

Tekniska kontoret håller med om att det är viktigt att premiera miljöer för ökad livskvalitet och miljöriktiga färdssätt i närheten till bostadsfastigheter och att ett sätt att göra det kan vara att koncentrera parkeringsbehovet till enskilda funktionsanläggningar alternativt samlade pendlingsparkeringar. Det behöver beaktas i planeringen att möjligheterna att resa kollektivt samt att gå och cykla är mer begränsade inom *Översiktsplan för mindre tätorter och landsbygden* och därför blir målet om att biltrafiken inte ska öka svårt att uppnå. Det är också viktigt att alla områden i *Översiktsplan för mindre tätorter och landsbygden* får utvecklas och inte tas bort om det visar sig att de inte helt följer mål om tillkommande bilresor. För dessa områden bör byggnation och bostadstillväxt vara väsentlig och det bör finnas överseende kring eventuellt utökat bilbehov som uppstår.

Markanvändning i plankarta

Plankartan för mark- och vattenanvändning är bra och läsbarheten på plankartan har förbättrats sedan granskningshandlingen av *centrala tätorten*. Det är fortfarande inte helt konsekvent avseende status på de områden som är i utbyggnadsskede där vissa områden finns med i skiktet "Ändrad och utvecklad mark- och vattenanvändning" medan vissa återfinns i "Mark- och vattenanvändning". Tekniska kontoret anser att alla projekt som har en laga kraftvunnen detaljplan, men som ännu inte helt är utbyggt, bör ligga med i skiktet "Ändrad och utvecklad mark- och vattenanvändning".

Kommunens kommentar: *Eftersom översiktsplanen främst ska användas tillsammans med Plan och bygglagen (PBL) så redovisas kartan utifrån den*

markanvändning och rättighet som gäller på platsen. Oavsett om den är nyttjad eller inte.

Det kan noteras att både arbetet med ny översiktsplan och tekniska kontorets exploateringsverksamhet behöver förhålla sig till olika politiska mål och strategiska styrdokument om var exploatering får ske, men ibland kan dessa ha olika inriktning. Detta gäller dels beslutet kring jordbruksmarkens värden som påverkar utbyggnadsmöjligheten. Ett beslut i bostadsförsörjningsprogrammet om att kommunen ska verka för målet om att bygga 200 småhus varje år, blir svårt att uppnå i takt med att Jönköping växer och beslut om att kommunen främst ska växa genom förtätning. Att alla kommundelar ska växa samtidigt som utbredning ska begränsas blir motstridigt. En utmaning är och kommer att bli att hitta skäliga kompromisser mellan de olika styrdokumentet som kan komma i konflikt. Detta har tekniska kontoret skrivit om även för *Översiktsplan för centrala tätorten*, men det är viktigt att belysa igen då det kan komma att påverka måluppfyllnad och förväntningar på kommande utbyggnader.

Sedan flera år tillbaka finns det mål i kommunens bostadsförsörjningsprogram om att det ska påbörjas 1 000 bostäder per år varav 200 av dessa ska vara småhus. Det finns generellt en hög efterfrågan på småhus bland kommunens invånare och efterfrågan på mark för egen byggnation av villor runt om i kommunen är stor med en växande tomtkö. Tidigare planeringsstrategier har hänvisat småhusköparna till exploateringsområden inom *Översiktsplan för mindre tätorter och landsbygden*. I ett scenario likt samrådshandlingen finns få utbyggnadsmöjligheter i Skärstaddalen där det finns ett högt tryck på bostäder. En ordnad bostadsexploatering där, som en ny årsring på befintligt samhälle, genererar en mer hållbar samhällsplanering än ett scenario där förfrågningar om förhandsbesked utanför detaljplanlagda områden sker i högre grad.

Målet om 200 småhus per år har varit svårt att uppnå även tidigare och tekniska kontoret bedömer att det kan vara fortsatt svårt att möta både mål och efterfrågan. Det är därför tekniska kontoret har ansett och fortfarande anser att vissa kompletterande mindre utbredningsområden och nyexploateringsområden fortsatt bör finnas med i plankartan för att möta sådana behov. Det är positivt att fler strategiska lägen för nya verksamhetsområden pekas ut, då efterfrågan och intresset för verksamhetsmark är stor i hela kommunen. I närtid finns endast Hedenstorp där tekniska kontoret kan diskutera mark för etablering. Behovet är därför stort att snarast kunna jobba vidare med nästa stora verksamhetsområde, förslagsvis Västra Jära. Tekniska kontoret bedömer även att mark inom områdena Öggestorp och Gränna vid Gyllene Uttern behövs och kommer vara eftertraktade, men behöver utredas närmare avseende tekniska förutsättningar för etableringar.

Kommunens kommentar: *Behovet av mark för småhus är beräknat tillsammans med översiktsplan för centrala tätorten och kompenserat för att andelen kommer att vara högre i mindre tätorter. Även de småhus som tillkommer via förhandsbesked utanför detaljplan finns med i beräkningarna.*

Vidare finns en specifik utvecklingsbar yta i anslutning till Cirkel K vid södra infarten till Gränna. Den bör utvidgas och omfatta minst hela nuvarande fastighet. Detta är ett mycket strategiskt och viktigt läge att kunna utveckla i rimlig omfattning för att stärka Gränna som turistort. Den är även tillgänglig och fungerar kommunikativt redan idag.

Kommunens kommentar: *Ytan norr om Cirkel K har lagts till i granskningsversionen.*

Markförvärv

Tekniska kontoret anser att ett av de viktigaste målen med en ny översiktsplan måste vara att skapa en tydlighet och möjliggöra för kommunen att göra strategiska förvärv. Tydliga ambitioner i karta och text behövs för att kommunen ska kunna nå framgång i detta, kopplat till frågor om juridik och jordförvärvstillstånd.

Kommunens kommentar: *Planbeskrivningen har till granskningen förtydligats med hänvisning till jordförvärvstillstånd.*

Exploatering och genomförandefrågor

Tillgången till och rådighet över mark är en förutsättning för god utveckling för en kommun. Men det är också en viktig aspekt kopplat till exploateringsekonomin och dess effekter. I takt med strategiska beslut som fattas kring vart exploatering får ske, vilka nya områden som ska utvecklas med mera så kommer det att påverka exploateringsekonomin. Mål finns om att alla kommundelar ska växa och kommunen främst ska utvecklas genom förtätning. Intäkterna är inte lika stora i ytterområdena, men infrastrukturen kostar detsamma. Får exploatering ej göras på den mark som kommunen ägt länge och som oftast har ett lågt markvärde, utan mark behöver köpas in för att planläggas och bebyggas, då kommer de ekonomiska marginalerna att minska.

Kommunala lokalbehov

Med en utökad befolkning kommer kraven på fler kommunala verksamheter såsom förskolor, skolor samt övriga kommunala verksamheter. Tekniska kontoret anser att det är viktigt att dessa inordnas tidigt i tänkta strukturer för att de ska ges tillräckligt med utrymme samt att det ges möjligheter till exempelvis samlokalisering för att nyttja lokaler och resurser på bästa sätt.

Fastighetsavdelningen anser att principer för gestaltning ofta innebär stora utmaningar så det är önskvärt med flexibilitet kring hur principer tillämpas i enskilda projekt. Tekniska kontoret anser att olika kommunala behov och intressen måste samverkas tidigt i projekt för att ha en samsyn kring hur projektet ska utvecklas och genomföras.

Fastighetsavdelningen påtalar att ibland kan nya lagkrav leda till att kommunen får avveckla verksamheten i äldre byggnader och att en ny större markyta behövs som uppfyller alla de krav som kan ställas på bland annat placering och tillgänglighet på exempelvis en förskola, skola eller äldreboende.

Fastighetsavdelningen instämmer med ett behov av samordning av översiktsplanens genomförandeplan. Det kan konstateras att om det finns en planering med en fragmenterad plan för utbyggnad skapas det snabbt tröskeleffekter på ett stort antal kommunala verksamhetslokaler. Detta påverkar i sin tur kommunens investeringsplan och ytterst kommunens resultat. Det är därför av stor vikt att det finns en god samordning av genomförande-planen för att få en god synkning med kapacitet i verksamhetslokaler och förutsättningar för utbyggnad av verksamhetslokaler.

Fastighetsavdelningen har, tillsammans med berörda kommunala förvaltningar, identifierat behov av nya äldreboenden i Bottnaryd, Lekeryd och Skärstad. Förskolebehov finns i Gränna och behov av en skoltomt för F-3 finns i Tenhult. För idrottsändamål har det uttryckts behov i

Tenhult, Lekeryd, Kaxholmen och eventuellt Ölmstad. Avseende orterna Ryd, Norra Unnaryd, Ödestugu, Öggestorp och Örserum finns det inga ytterligare behov av mark för kommunala verksamheter för närvarande.

Kommunens kommentar: *I planbeskrivningens genomförandekapitel beskrivs att den nya översiktsplanen kommer att ställa krav på den kommunala organisationen att skapa en mer sammanhållen samhällsbyggnadsprocess där olika typer av projekt samordnas med utgångspunkt i översiktsplanens genomförandeplan. Utvecklande av nya arbetsmetoder och samarbeten kommer att behövas i processen med en modell för den kontinuerliga översiktsplaneringen.*

De lokalbehov som beskrivs ska alla vara beaktade i planförslaget.

Parkfrågor

Mängden allmänt tillgängliga grönytor som friytor minskar successivt genom en utökad exploatering. Nyttjandet av befintliga parker och grönytor kommer genom en utökad exploatering att öka. Med en utökad befolkning kommer kraven på fler lektytor och spontanidrottsytor att öka, varpå det är viktigt att markutrymme säkras för att tillgodose plats för barns utveckling och rörelse.

Generellt behöver andelen grönområde och parkmark öka i Tenhult, Lekeryd, Gränna, Visingsö, Ölmstad för att nå målet i parkprogrammet om minst 25 kvadratmeter parkmark per person. Riktlinjer gällande parkernas storlek och avstånd till bostaden som antagits genom *Grönstrukturplanen* bör följas.

Kommunens kommentar: *För att nå målen i grönstrukturplanen behövs nya grönområden centralt i Tenhult. Det saknas dock luckor i de centrala delarna som skulle kunna användas för ett sådant ändamål. För att nå målen i parkprogrammet behövs mer planlagd natur eller park i flera orter. För några av dess orter är dock den generella tillgången på grönområden god även om de inte är säkerställda genom detaljplan.*

Vatten och avlopp

För att klara en ökande befolkning är det viktigt att det avsätts utrymme för infrastruktur såsom reserverade utrymmen för kapacitetshöjningar för reningsverk och vattenverk, reserverade utrymmen för kompletterande ledningar, fler vattenreservoarer och pumpstationer samt dagvatten-anläggningar.

Det är otydligt med hur många invånare respektive orter kan växa, vilket försvårar planeringen.

Hur VA-frågan ska lösas i LIS-områden med bostadsbebyggelse måste utredas. Det är inte säkert att det är möjligt med en allmän VA-anläggning utan enskilda eller samfälliga lösningar kan behövas.

Baserad på en historisk exploateringskostnad för VA så skulle en befolkningsökning på drygt 55 000 personer (från dagens invånarantal till 200 000 invånare) kräva en investering på cirka

en miljard. Utbyggnad av nya områden i anslutning till befintliga kommer huvudsakligen att täckas av anläggnings-avgifter för VA.

VA-avdelningen skriver vidare att det kan vara svårt eller kostsamt att försörja utbyggnad av verksamhetsområdet vid Jorstorp, området i närheten av Gyllene Uttern och planerade området Västra Jära. För Västra Jära kommer normala avgifter inte täcka utbyggnadskostnad eftersom området ligger långt från annan bebyggelse och därför kommer att bli en kostsam VA-utbyggnad. Vidare bedöms det problematiskt att bygga ut Bottnaryd enligt samrådsversionen då det kommer att krävas nya huvudledningar med större dimension. Samt att kompletterande råvattentäkt i annat läge än den befintliga troligtvis behövs för dricksvattenförsörjningen.

***Kommunens kommentar:** I underlagen till planen finns relativt noggranna beräkningar av tillkommande boende och arbetsplatser i respektive tätort. De underlagen har varit en del i framtagandet av planförslaget men de kommer även vara viktiga i genomförandet av planen och den fortsatta planeringen av till exempel teknisk infrastruktur och övrig kommunal service.*

Sammanfattning

Sammanfattningsvis är tekniska kontoret positivt till att det tas fram en ny översiktsplan för scenariot att kommunen har 200 000 invånare år 2050. Tekniska kontoret ser att många delar har beaktats avseende möjligheten till utveckling, utbyggnadsriktningar och god markhushållning. Tekniska kontoret framhåller vidare att den planerade förändringen som sker genom att begränsa vissa orters möjligheter att växa på ett hållbart sätt samt vissa orters möjliga överkapacitet behöver analyseras vidare till granskningshandlingen.

Samrådsförslaget *Översiktsplan för mindre tätorter och landsbygden* är ambitiöst och kommer vara till hjälp för kommunens framtida arbete. Tekniska kontoret anser dock att det är viktigt att den är flexibel i vissa delar, att den ses som en inriktning och att anpassningar kan ske beroende på exempelvis konjunkturläge, intresse, kommunala behov eller annat.

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden

Översiktsplanen är en strategisk plan som visar kommunens vilja när det gäller användning av mark och vatten samt bebyggelseutveckling. Alla kommuner ska enligt plan- och bygglagen ha en aktuell översiktsplan som omfattar hela kommunens yta. Den kommunomfattande översiktsplanen kan sammanfattas i åtta fokuspunkter:

1. Jönköping som ett attraktivt regioncentrum
2. Hållbar byggnation
3. Hela kommunen ska leva
4. Hållbara transporter
5. Turist- och besöksmål utvecklas
6. Hushållning med resurser
7. Bara vanligt vatten
8. Stadsbyggnadsprinciper

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden noterar att de bilagor som tillsammans utgör samrådshandlingar för Utbyggnadsstrategi för 200 000 invånare (etapp 2), består av

Planbeskrivning del ett och del två samt Hållbarhetsbedömning. Samrådshandlingarna utgår från kommunens vision och med samma övergripande planstrategier som gäller för den tidigare översiktsplanen med inriktning på den centrala tätorten. Innehållet i samrådshandlingarna täcker ett mycket brett spektrum av strategier, viljeriktningar och konsekvensbedömningar kopplade till nyttjandet av våra mark- och vattenresurser i form av miljöaspekter, kulturmiljöer men även inom fysiska planerings- och exploateringsstrukturer. Utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens yttrande avgränsas till att fokusera på parametrar som primärt rör den fysiska planeringen av bostadsbebyggelse och verksamhetsexploatering som bedöms påverka nämndens verksamhetsområden- och ansvar för såväl befintliga som planerade gymnasieskolor i Jönköpings kommun. Då samtliga kommunala gymnasieskolor återfinns inom den centrala tätorten, bedöms de tillägg i planförslaget som är kopplade till stadsbyggnadsprinciper i landsbygd inte påverka nämndens verksamhetslokaler eller dess utformning.

I Planförslaget pekas behovet av en utbyggnadsordning ut i syfte att tydliggöra prioriteringar och ställningstaganden för kommunens avvägningar kopplade till nyttjande av mark- och vattenresurser. En risk skulle annars vara att det i framtiden öppnar upp för en mindre styrd planering där avvägningar mellan ytornas sociala, ekonomiska och miljömässiga konsekvenser får mindre betydelse. En utbyggnadsordning förmodas därför bli ett viktigt styrinstrument för att påverka inriktningen så att de förändringar som är av störst vikt för att uppnå målen prioriteras tidsmässigt. Samtidigt saknas en beskrivning av vilka kriterier som avgör utbyggnadsordningen, det vill säga vad som leder till att ett visst planområde prioriteras framför ett annat.

En prioritering av utbyggnad kopplad till de tre huvudorterna Gränna, Bottnaryd och Tenhult stärker möjligheterna till att bibehålla eller till och med vidareutveckla det lokala handels- och serviceutbudet inom planområdes olika kommundelar. Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden ser positivt på en generell bostadsutveckling i mindre tätorter samt på landsbygden. Bostadstillskott inom Jönköpings kommun genererar ett ökat elevunderlag vid de kommunala gymnasieskolorna. Genom tydliga utvecklingsmöjligheter inom de tre huvudorterna, borgar detta för fortsatt efterfrågan på infrastrukturell service, exempelvis kollektivtrafik. Detta är primärt ett företag för regional politik, men kan med fördel kommuniceras med hjälp av kommunpolitiken.

I hållbarhetsbedömningen förklaras att potentialen i enlighet med klimatmålen, för minska antalet bilresor bedöms som god i den centrala tätorten eftersom alternativa färdmedel är mest konkurrenskraftiga där. Med en ökad bostadsetablering i landsbygd och mindre tätorter behöver sannolikt kollektivtrafiken utvecklas ytterligare för att kunna erbjuda ett konkurrenskraftigt alternativ till bilen. De strategier som kan medverka för ökad transporteffektivitet bedöms i underlaget dock vara långt ifrån tillräckliga, sett till kommunens transportmål. En möjlig konsekvens med ökad bostadsetablering i landsbygden och en fortsatt låg konkurrenskraft för kollektivtrafik i relation till bil kan vara en ökad parkeringsbelastning vid gymnasieskolor. De senaste åren har verksamheterna signalerat om en ökad efterfrågan på parkeringsplatser bland såväl elever som hos personal vid gymnasieskolor, då det i större utsträckning nyttjas såväl mopedbilar som personbilar i de högre årsklasserna och hos personalen.

Kommunens kommentar: Kommunen tar med inkomna synpunkter till det efterföljande detaljplanearbetet.

Äldrenämnden

Översiktsplanen är en strategisk plan som visar kommunens vilja när det gäller användning av mark och vatten samt bebyggelseutveckling. Alla kommuner ska enligt plan- och bygglagen ha en aktuell översiktsplan som omfattar hela kommunens yta. Översiktsplanen ger stöd i beslut om framtida markanvändning och övergripande vägledning vid mål- och intressekonflikter. En översiktsplan blir dock aldrig heltäckande utan den behöver kompletteras med fördjupade översiktsplaner, planprogram och handlingsprogram för enskilda sakfrågor. I den fortsatta planeringsprocessen behöver fördjupade avvägningar mellan allmänna intressen och mål preciseras och detaljerade ställningstaganden göras. Översiktsplanen väger också endast allmänna intressen mot varandra, avvägningen mot enskilda intressen görs i den fortsatta planeringsprocessen.

Åtta fokusområden utgör kommunens planeringsstrategi för den kommunomfattande översiktsplanen:

1. Jönköping som ett attraktivt regioncentrum
2. Hållbar byggnation
3. Hela kommunen ska leva
4. Blandad bebyggelse
5. Hållbara transporter
6. Turist- och besöksmål utvecklas
7. Hushållning med resurser
8. Bara vanligt vatten

Det som till största delen får påverkan för äldrenämndens verksamheter är de så kallade stadsbyggnadsprinciperna som används i detaljplanerna och syftar till att konkretisera planeringsstrategierna. Inom tätbebyggt område lyfts ett antal principer fram som vägledande såsom att det är en resurs att utgå från den redan byggda miljön, att varje tätort ska ha ett centrum med lokal service som tydligt ska kopplas samman med övriga delar i tätorten och att det ska ske utifrån en blandad bebyggelse. I tätorten ska även aktiva bottenvåningar eftersträvas och där ska gaturummet gestaltas på ett sätt som kopplar samman staden, skapar tydliga entréer och utrymme för gröna gårdar ska tillvaratas.

I stadsbyggnadsprinciperna för bebyggelse på landsbygden betonas placeringen av tomt och byggnader och att dessa anpassas efter landskapet och kompletteras till befintlig bebyggelse på ett sådant sätt att de utgör ett stöd till dessa.

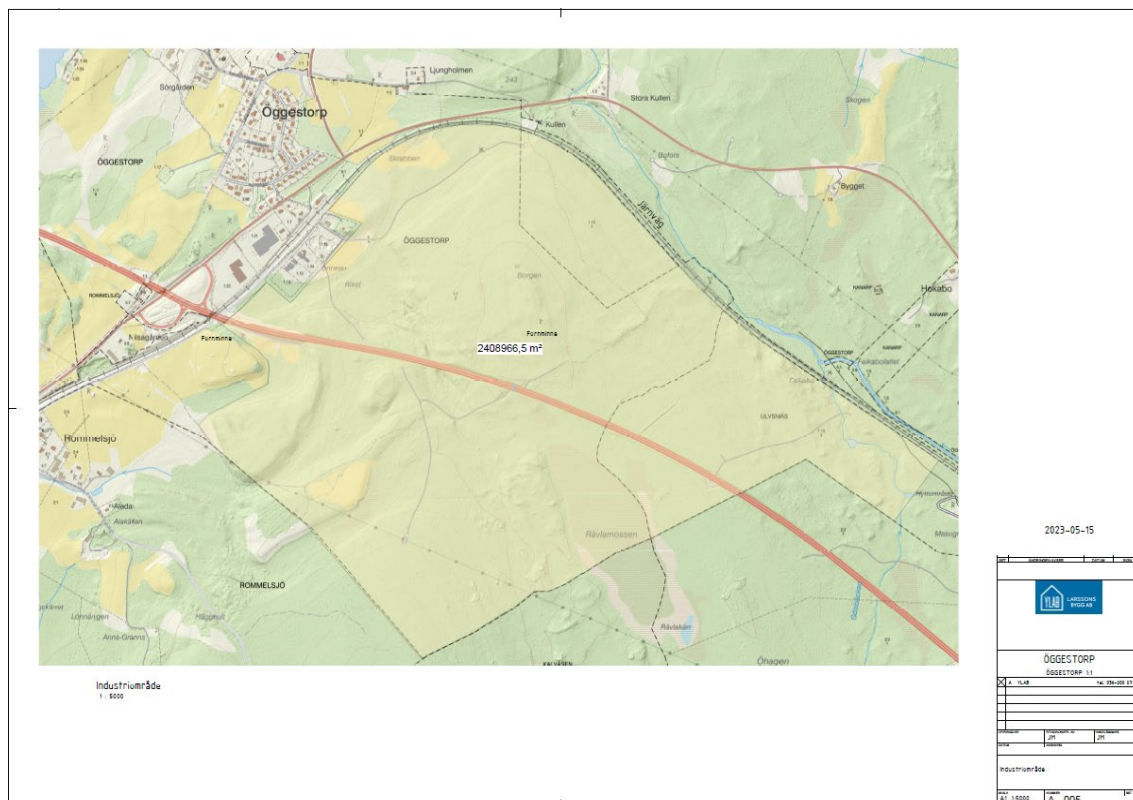
För de geografiska områden som pekas ut i programmet är det särskilt några som utgör mer intresse för äldrenämnden så det finns befintlig verksamhet, i form av särskilt boende för äldre, som över tid kommer att behöva ersättas där nuvarande fastigheter inte till fullo uppfyller kraven på ändamålsenlighet. För ett av boendena, Solgårdens äldreboende i Lekeryd, finns redan politiskt fattade beslut i investeringsplanen om att ersätta befintligt boende med planerat utfall under 2030. I Lekeryd är planen att Solgården, omfattande 26 platser, ska ersättas på en ny tomt och utökas till omfattande 40 platser. För alla särskilda boenden för äldre, i synnerhet de som ligger på landsbygden, är utgångsläget att evakuering ska undvikas och då behov uppstår av att ersätta nuvarande fastighet så ska detta ske på annan tomt. Dessa behov gäller framgent även för de särskilda boenden för äldre som idag finns i Bottnaryd, Mogårdens

äldreboende respektive i Skärstad, Skärstadals äldreboende. Det är därför av stor vikt att ny tomt för dessa båda verksamheter beaktas och bevakas i den kommande planeringen för respektive område. Särskilda hänsyn som bör tas med i kommande fördjupade översikts- och detaljplaner gäller att boendet bör ha en central placering med tillgänglighet till centrum med lokal service och i nära anslutning till kollektivtrafik. Detta för att medföra att anställda lättare ska kunna ta sig till arbetsplatsen men även för anhöriga till de boende att kunna nyttja omgivande miljöer.

Kommunens kommentar: Översiktsplanen pekar oftast inte ut enskilda platser för särskilt boende för äldre utan det ingår i markanvändningen "mångfunktionell bebyggelse" eller "sammanhängande bostadsbebyggelse". Behoven av särskilt boende för äldre i Lekeryd och Skärstad är kända och diskussioner pågår för att hitta lämpliga lösningar.

Aspehof Fastigheter AB

Hej Vi ser gärna att verksamhetsområdet i Öggestorp är större. Bifogar karta. Aspehof Fastigheter tycker att detta är ett utmärkt läge för ny industri och verksamhetsmark i Jkpg kommun.

Kommunens kommentar: Rävlamossen i det utpekade området har höga naturvärden (klass 2) och är av den anledningen undantagen i förslaget. I de södra delarna av området har plankartan avgränsats utefter den angränsande kraftledningsgata som finns i området. Mer exakta förutsättningar för områdets utveckling och avgränsning hanteras i kommande detaljplanearbete.

Bottnarydsföretagarna

Synpunkter beträffande Jkpg kommun översiktsplan för mindre tätorter.

Botnarydsföretagarna har tagit del av Kommunens förslag på ny översiktsplan. Nedan finns återkoppling

- Generellt är vi nöjda med att kommunen verkar vilja satsa på att utveckla Bottnaryd i den nya översiktsplanen.
- Positiva till planerna till att utveckla nytt bostadsområde kring Västersjön och Gårdssjön
- Positiva till förslag att utveckla industritomter på båda sidor om väg 185.
- Vi saknar plan för var framtida seniorboenden ska ligga i Bottnaryd. Det behövs möjlighet till att kunna bygga bostadsrätter i relativt centralt läger för seniorer i Bottnaryd. Det skulle öka seniorers intresse att flyta från sina hus och därmed skulle inflytningen av familjer öka i Bottnaryd. Som läget är nu så blir alltför många seniorer kvar i sina hus och för få hus kommer ut till försäljning.
- Vi är frågande till varför Junehem under så många år får blockera intressant och central tomtmark i Bottnaryd utan att bygga.
- Vi är frågande till varför Jönköpings kommun inte kan ändra på planbeskrivningen för tomterna utmed Stationsvägen. Trots förfrågningar om att bygga bostadsrätter för seniorer på de ej bebyggda tomterna så kan kommunen inte ändra i planbeskrivningen för området. Kommunen håller fast vid att det ska vara ett område för villor pga att det var planerat så från början. När andra behov finns och det fattas centralt tomtmark för seniorboende måste man kunna ändra på den befintliga planen.
- Vi undrar om det finns någon kunskap/information inom kommunen om planerna att bygga om riksväg 40 till motorväg och hur det i så fall skulle påverka den framtida planeringen och utvecklingen av Bottnaryds samhälle.
- Vi är frågande till varför Jkpg kommun har försämrat kollektivtrafiken i Bottnaryd. Är planen att Bottnaryd ska vara en av de tre tillväxtpunkterna utanför Jönköpings stad så måste det finnas en fungerande kollektivtrafik. Få kommuninvånare vill flyta till ett samhälle där kollektivtrafiken är så dålig som i Bottnaryd.

Kommunens kommentar: Verksamhetsområdet öster om väg 185 har till granskningen flyttats till södra delen av samhället, mot Rv 40. Synpunkterna kring tomter på Stationsvägen förs vidare till Tekniska förvaltningen som ansvar för försäljningen.

Översiktsplanen pekar inte ut exakta platser för t.ex. seniorboenden men möjliggör för detta i områden utpekade för bostadsbebyggelse. Kommunen ser positivt på seniorboenden i centrala delar av orten för att skapa fungerade flyttkedjor. Kommunen för dialoger med Region Jönköpings län som har hand om kollektivtrafiken för att förbättra situationen i Bottnaryd.

I Nationell plan för transportinfrastrukturen 2022-2033 finns aktuell sträcka inte med i planeringen. En eventuell framtida utbyggnad av väg 40 kommer beskriva den framtida påverkan och utvecklingen av Bottnaryds samhälle. Planen revideras vart fjärde år och en revidering är påbörjad för perioden 2026-2037. I

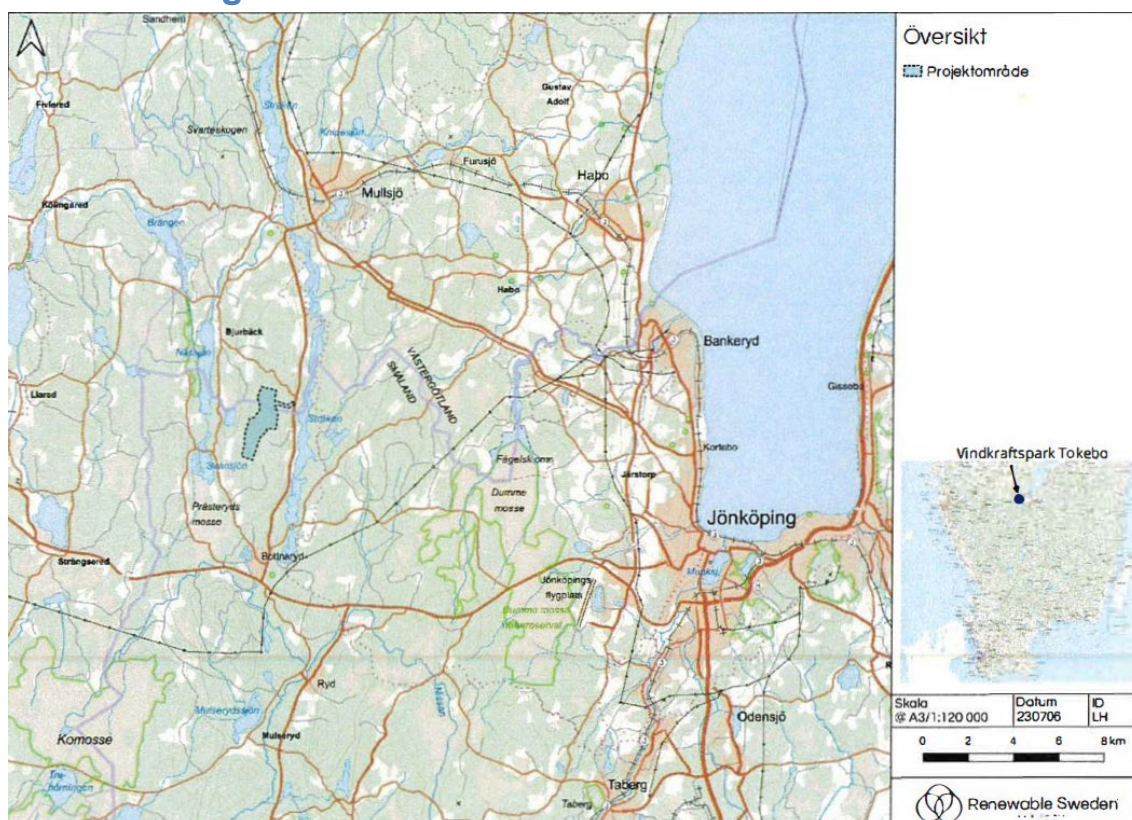
Översiktsplanen uttrycker kommunen på behovet av en framtida utveckling av väg 40.

Destination Jönköping

Destination Jönköping ser positivt på förslaget till ny översiktsplan för mindre tätorter och landsbygden. Vi upplever att förslaget tar höjd för och skapar utrymme för turismutveckling. Viktigt att kommunens unika natur- och kulturmiljövärden både bevaras och där det är möjligt tillåts utvecklas för att på ett hållbart sätt göras tillgängliga och kunna visas upp för boende och besökare. Det är samtidigt viktigt att hänsyn tas till behovet av fungerande service i anslutning till leder, besöksmål och sevärdheter i landskapet (exempelvis information, toaletter, närhet till kollektivtrafik, guideverksamhet mm).

Kommunens kommentar: Översiktsplanens strategier innehåller bland annat att naturvårdsobjekt klass 1-2 inte ska exploateras samt att bevara och stärka en livskraftig grön- och blåinfrastruktur. Planen arbetar för att våra rika natur- och kulturmiljövärden ska behållas även i framtiden. Underlag till översiktsplanen är bland annat hämtat från kommunens grönstrukturplan och naturvårdsprogram som tar upp dessa frågor ytterligare.

EnBW Sverige AB

EnBW Sverige vill lämna in yttrande Jönköpings kommuns samrådsversion för Översiktsplan för mindre tätorter och landsbygden KS/2023:119.

Vi ser det som positivt att Jönköpings kommun kopplar förslaget till översiktsplan på ett tydligt och konkret sätt till kommunala, regionala och nationella mål för energiförsörjning och

klimatåtgärder. Det är också positivt att kommunen på ett tydligt sätt lyfter frågan om behovet av energiproduktion och att man pekar ut områden som kan tas i anspråk till detta efter vederbörlig miljöprövning.

EnBW Sverige vill dock påtala att kommunen inte bör stryka området kring Tokebo som är utpekad i översiktsplanen från 2016. EnBW Sverige förordar att området behålls då det har goda vindförutsättningar och kan anpassas utifrån de förslag till riktlinjer som övriga utpekade områden i planen omfattas av.

Det pågår projektering i området utifrån nu gällande plan som visar att området har stor potential för att i en miljöprövning visa sig vara lämpligt för att av Miljöprövningsdelegationen beviljas tillstånd för att etablera vindkraft

Planen är att ansöka om tillstånd för maximalt 5 vindkraftverk i Mullsjö och Jönköpings kommuner, Jönköpings län. Projektområdet ligger cirka 20 km väster om Jönköping och cirka 4 km norr om samhället Bottnaryd. Landskapet inom och i anslutning till projektområdet som är beläget på en plåtå karaktäriseras av barrskog med inslag av blandskog, mossar och mindre ängsmarker, samt en tjärn och en mindre sjö inom en 1 km avstånd från planerade verk. Även hyggen i barrskogen förekommer inom projektområdet. Utformningen med vindkraftverkens placering tas fram med hänsyn till kända natur- och kulturvärden. Utformningen är också anpassad så att gällande krav för ljudpåverkan vid bostäder ska kunna hållas och för att parken ska ge maximal elproduktion utifrån vindförutsättningarna.

Projektområdet är inte beläget inom något skyddat område. Natura 2000- och vattenskydd- och djur- och växtskyddsområden återfinns inom 10 km radie från utkanten av projektområdet vilket ger en god marginal för hänsynsavstånd. Initiala studier och inventeringar styrker att området i fråga har få motstående intressen, är lågexploaterat, inte är utpekad som särskilt viktiga för friluftslivet och saknar större sammanhängande skyddsområden med exempelvis höga natur- eller kulturvärden. Området har också goda förutsättningar för att minimera påverkan för närmsta granne.

Ornitologiska förstudier visar att det område som berörs av zonerna på en respektive tre km från planerade vindkraftverk har begränsat ornitologiskt värde. Förekomst av havsörn och kungsörn kommer att studeras med spelflyktsinventeringar och inventeringar av övriga dagrovfåglar, skogshöns och lommar görs med gängse metodik.

En avgörande faktor för att kunna genomföra en vindkraftsetablering är att markägare är villiga att träffa överenskommelse med projektören för att arrendera ut mark. Denna typ av avtal har redan tecknats mellan EnBW Sverige och flera av markägarna. Det finns även flertalet skogsbilvägar inom området och norr om vindkraftverken går länsväg 185 vilket är positivt i samband med byggfasen.

Projektområdet är dessutom beläget i elprisområde 3 som lider av effektbrist som leder till höga energipriser och som kommer att förvärras om ny energiproduktion inte etableras. Den totala vindkraftsproduktionen motsvarar då hushållsel för cirka 26 000 villor eller cirka 6 500 villors totala energiförbrukning).

Kommunens kommentar: Vid utpekandet av potentiella områden för vindbruk har kommunen tagit med områden över en viss storlek. Det ovan föreslagna området når inte riktigt upp till det storlekskriteriet. Undantag har endast gjorts vid kommungräns. Området som föreslås i texten ovan kommer därför även fortsättningsvis inte pekas ut i översiktsplanen.

E.ON Energidistribution AB

Ingress

Yttrande över "Förslag till ny översiktsplan mindre tätorter och landsbygden, Utbyggnadsstrategi 200 000 invånare (etapp 2), Jönköpings kommun"

E.ON Energidistribution AB ("E.ON") avger yttrande avseende Jönköping kommuns förslag till översiktsplan. E.ON vill såsom ägare av infrastruktur för elförsörjning inom kommunen avge följande synpunkter.

Befintlig elförsörjning

Elförsörjningen är en grundläggande förutsättning för utvecklingen av kommunens näringsverksamhet och bostadsbyggande. Inte minst är utbyggnad och ombyggnad av elnätet viktig för att garantera fullgod leveranssäkerhet och en bidragande faktor i omställningen till det förnybara samhället.

E.ON har nätkoncession för område gällande ledningar inom Öggestorp, Ödestugu, Tenhult, Svarttorp, Lekeryd, Skärstad och Kaxholmen i Jönköpings kommun. Genom detta är bolaget, enligt ellagen, ensamt skyldigt att ansluta nya elanläggningar.

E.ON har i området ett regionalt ledningsnät för elförsörjning, både inom kommunen och vidare till angränsande kommuner och regioner. Detta ledningsnät består av 40 kV ledningar samt fördelningsstationer.

De regionnätsledningar på spänningsnivåer 40kV som försörjer och genomkorsar kommunen framgår (som grå linjer) av grundkartan i översiktsplanen. I regionnätet finns fördelningsstationer, D41 Kaxholmen, D34 Lekeryd, D36 Tenhult,, som transformerar spänningen till 20kV och utgör viktiga noder för elförsörjningen ut på lokalnätet.

För information kommer E.ON utöka den befintliga stationen i Kaxholmen på kommunens mark samt även projekterar vi för en ny station (Lyckås) som kommer ligga i anslutning till Lyckås vindkraftspark.

Matning till abonnenterna i det lokala distributionsnätet som ingår i E.ON:s områdeskoncession sker via mellanspänningsledningar med systemspänning 10- och 20 kV för överföring av el till nätstationer. Detta är till viss del ledningar i luften men under senare tid har största delen av nätet bytts ut till kablar i marken. Det är ett arbete som fortgår kontinuerligt i syfte att vädersäkra elleveransen. I nätstationerna transformeras spänningen ner till 400V. Från nätstationerna förgrenar sig ett lågspänningsnät via kabelskåp och servisledningar ut till E.ON:s kunder.

Elnät i fysisk planering (<https://www.eon.se/om-e-on/investeringar/elnaetsinvesteringar>)

E.ON:s utgångspunkt i den fysiska planeringen är att sträva efter att behålla befintlig infrastruktur i nuvarande utförande och i ianspråktaget läge. Det är särskilt viktigt att betona och bibehålla utrymme i den fysiska planeringen för de inmatande regionnätledningarna och anläggningar som står för försörjningen av hela regionen. Dess placering och utförande har noga utretts och sanktionerats genom koncessionsbeslut av Energimarknadsinspektionen (Ei) och markupplåtelser genom ledningsrätt och servitut.

Då regionnätledningarna samt för elnätet i övrigt viktiga anläggningar har stor betydelse för regionen ser E.ON att det är välkommet om dessa redovisas som viktiga planeringsförutsättningar i kommunens översiktsplan. För oss som ledningsägare utgör ledningsstråken strategiska korridorer som försörjer en växande kommun med alltmer planlagd mark. Inom dessa planreservat måste vi ofta kunna säkra framtidens elförsörjning genom att förstärka och förnya ledningarna, vilket blir särskilt angeläget nu när samhällets behov av el kommer att påtagligt öka under de kommande decennierna. Det är ofta svårt och ovälkommet att skapa nya lägen för större ledningar i tätbebyggd miljö.

Med tanke på att det är en svår och lång process att få tillstånd och markupplåtelse för regionnätet är det även önskvärt att översiktsplanen betonar att ledningarna ska ges erforderligt utrymme med tanke på säkerhet och framtida behov vid nybyggnation i deras närhet. Genom att i översiktsplanen tydligt redovisa de stråk i vilka regionnätledningarna finns bör det kunna säkerställas att det inte tillkommer byggnation eller annan verksamhet i dess närhet som inte är förenlig med de säkerhetsföreskrifter som omfattar anläggningarna. Det gäller både riskavstånd för fysisk påverkan på ledningarna och restriktioner för vilka verksamheter som kan bedrivas nära ledningarna.

Förslag om ny bebyggelse utifrån elnätets kapacitet

Översiktsplanen föreslår ett antal nya verksamhetsområden inom kommunens orter. Beroende på vilken typ av etableringar som sker på dessa ytor kan en utökning av kapaciteten i elnätet krävas. Vidare kan verksamheterna ställa ökade krav på en mer robust elförsörjning. Verksamheter med ett stort effektbehov kan alltså kräva ny infrastruktur, vilket förutsätter en gemensam planering mellan kommun och nätbolag med lång framförhållning.

Det är viktigt att se energiförsörjningsfrågan ur ett helhetsperspektiv och att kommunen tillsammans med E.ON/nätägande bolag på ett tidigt stadie uppskattar det framtida energibehovet kopplat till den tidshorisont man ser för utbyggnadstakten. Till det bör fogas de trender som påverkar behovet av el såsom ökningen av eldrivna transporter och uppbyggandet av nya laddningsmöjligheter. Allt detta sammantaget påverkar den kapacitet som behövs i E.ON:s anläggningar i lokalnätet och kanske även i det överliggande regionnätet. Om en beställning av ökad effekt blir nödvändig bör den göras i mycket god tid då de ombyggnader av regionnätet som kan bli följden är väldigt tidskrävande. Det är särskilt tillståndsprocesserna för koncessionsärenden som är mycket tidsdrivande.

E.ON har enbart översiktligt studerat förslagen på utbyggnadsområden för verksamheter, bostäder m.m. som planen föreslår. Det är viktigt att kommunen är medveten om att elnätet inte planeras utifrån vad vi tagit del av i översiktsplanen utan att varje anslutning/abonnemangsändring behöver hanteras var för sig. Kapaciteten i elnätet är på intet sätt statisk utan påverkas av samhällets utveckling, anslutning av stora konsumenter eller produktionsanläggningar i närområdet, förändrade energibehov osv. Hanteringen av

anslutningsförfrågningar kan ta mycket lång tid, varför vi önskar få in förfrågningar så snart som möjligt efter att det är klargjort att mer effekt kommer behövas.

Kommunen ställer sig genom planen positiv till förnybar energi. Vid anslutning av exempelvis vindkraftsparker, solcellsparker, batterilager eller effektkrävande verksamheter bör man ha i åtanke att det kan krävas långa ledningsdragningar till det befintliga elnätet. Om det rör sig om linjekoncessionerade regionnätledningar så innebär det tillståndprocesser och att det kan komma att ta flera år att få en sådan anslutning etablerad. Ur elnätsperspektiv är det att föredra att stora produktions- och uttagsanläggningar placeras nära regionnäten. Viktigt att kontakt sker med E.ON i god tid.

Bebyggelse i närheten av E.ONs anläggningar

E.ON har översiktligt studerat förslagen på utbyggnadsområden för verksamheter, bostäder m.m. som planen föreslår.

Bebyggelse i närheten till E.ONs befintliga kraftledningar är förenat med restriktioner, riskavstånd och säkerhetsföreskrifter. E.ON vill bli kontaktade i god tid innan detaljplanering startas eller vid bygglovsprövning. Detta för att säkerställa att tillkommande planer inte innebär inskränkningar på elledningarna och för att kunna svara för vilken typ av bebyggelse som är möjlig att uppföra och på vilket avstånd det får ske givet de säkerhetsföreskrifter som gäller kring den typ av elanläggningar.

Magnetfält

Generellt yttrande ang. magnetfält

Med anledning av diskussionen kring magnetfälts eventuella hälsorisker så önskar E.ON upplysa om att en skälighetsbedömning måste göras vid varje enskilt fall av samhällsplanering eller nybyggnation, där eventuella risker från magnetiska fält vägs mot tekniska och ekonomiska förutsättningar.

De myndigheter som ansvarar för hälsofrågor kopplat till magnetfält är Arbetsmiljöverket, Boverket, Elsäkerhetsverket, Folkhälsomyndigheten och Strålsäkerhetsmyndigheten. Myndigheterna mäter, utvärderar forskning samt tar fram råd, rekommendationer och föreskrifter avseende magnetfält.

Trots omfattande internationell forskning saknas idag entydiga resultat som påvisar ett samband mellan exponering av magnetiska fält och negativa hälsoeffekter. Med bakgrund i detta har svenska myndigheter inte kunnat fastställa några gränsvärden eller skyddsavstånd för allmänhetens exponering för magnetfält.

Ansvariga myndigheter rekommenderar dock en viss försiktighet vid samhällsplanering och exploatering genom att, såtillvida detta kan göras till rimliga kostnader:

- sträva efter att utforma eller placera nya kraftledningar och andra elektriska anläggningar så att exponering för magnetfält begränsas
- undvik att placera nya bostäder, sjukhus, skolor och förskolor nära elanläggningar som ger förhöjda magnetfält
- sträva efter att begränsa fält som starkt avviker från vad som kan anses normalt i hem, skolor, förskolor respektive aktuella arbetsmiljöer

I myndigheternas gemensamma broschyr ”Magnetfält och hälsorisker”, som kan läsas eller laddas ned på www.stralsakerhetsmyndigheten.se , finns mer information.

E.ON för en öppen och saklig dialog om magnetiska fält och eventuella risker. E.ON följer kontinuerligt pågående forskning inom området och strävar efter en kunskapshöjning beträffande magnetiska fält. E.ON beaktar berörda myndigheters rekommendation och miljöbalkens regler om försiktighet och tar människors oro på allvar. E.ON mäter, beräknar och redovisar vid behov magnetfältsnivåer kring våra anläggningar. Önskas magnetfältsberäkning i närheten av E.ONs anläggningar är ni välkomna att återkomma.

Fortsatt planarbete

E.ON önskar vara delaktiga i en fortsatt planering av utbyggnaden i enlighet med översiktsplanen. Bolaget är angeläget om ett gott samarbete med kommunen vid dessa och andra infrastrukturella projekt. Det är önskvärt att kommunen tidigt i planprocesserna och i nära samråd med elnätsägare arbetar för att hitta bästa möjliga framdragnings av nytt elnät med minsta möjliga intrång. Vid nya anslutningar till elnätet är det önskvärt att E.ON kontaktas i god tid. Detta i synnerhet när det gäller anslutningar av förnybar energi eller effektkrävande verksamhet då det ställer stora krav på var i elnätet man kan ansluta den levererade effekten. Planärenden som berör E.ON tar vi tacksamt emot via pbl@eon.se.

***Kommunens kommentar:** Regionledningarna känns alltför detaljerat för att komplettera översiktsplanen med, det är en fråga som får hanteras i efterföljande planer och beslut. När det gäller magnetfält bedömer kommunen att texten i översiktsplanen ligger i linje med E.ON:s yttrande. Kommunen ser fram emot en fortsatt god dialog med E.ON i planprocessen.*

Föreningen Nej till vindkraft i Tolabo/Skällingsö – Mor Britas vänner

Vi vill att satsningen på ytterligare vindkraftsparker i Bottnaryd tas bort helt.

Innehållsförteckning:

Motivering, var god se nedanstående punkter:

1. Framtiden för Bottnaryd
2. Geografiskt perspektiv
3. Boendeperspektiv
4. Folkhälsoperspektiv
5. Naturvärdesperspektiv
6. Miljöperspektiv
7. Trafiksäkerhetsperspektiv
8. Energibehovsperspektiv
9. Ekonomiskt perspektiv

Förslag till alternativa lösning

1. Framtiden för Bottnaryd

Kommunen har som mål att Bottnaryd ska växa 150% vilket är positivt och lovligt.

Då måste bygden vara attraktiv. Så blir inte fallet när ALLA innevånare kommer att ha negativ påverkan från vindkraftsindustrin i omgivningarna.

Det finns en generell uppfattning att ingen satsar på bygden. Det är sämsta värsta scenario för Bottnaryd när detta upplevs som en realitet.

2. Geografiskt perspektiv

En oproportionerlig stor mängd vindparker/verk inom en begränsad yta.

Tätorten Bottnaryd med nära omgivningar kommer att ha 6 olika vindparker inom syn- och hörhåll för alla innevånare.

Det blir vindparker i alla väderstreck: 1 befintligt söderut, 1 nytt västerut, 2 nya norrut (varav ett är under projektering) samt 1 nytt och ett befintligt österut.

”Använd så mycket som möjligt av området för vindkraftsändamål” (Hållbarhetsbedömning – s 64) visar kommunens intentioner.

Parkerna placeras i en bygd som anses glesbefolkad. Är de människornas livssituation mindre värd än andras?

Inget av föreslagna områden ligger inom Riksintressen Vindkraft.

Område 1 – högst upp i nordvästra hörnet, sydost om Vallsjön.

-Detta område ligger till 100 % inom ett ”stort, opåverkat område”. Kommunens egna beslut om dessa områden är:

”Dessa områden ska bevaras som naturområden och/eller fritidsområden.” ”Ytkrävande verksamheter ska inte tillåtas.”

-Det är klassat som tyst område.

-Det ligger endast 1000 meter från naturreservatet Nyckelås.

-Det ligger endast 100 meter från Vallsjön, på gränsen till strandskyddet.

- Det ligger högt på en rullstensås. Rullstensåsar håller grundvattnet. Vid ev läckage från en havererad växelåda går detta rakt ner i grundvattnet.

Område 2 – vid västra länsgränsen.

-Detta område ligger inom 700-900 meter från flera boende. Här gäller att även kontrollera avståndet till boende i Ulricehamns kommun

Område 3 – sydost om Beth

-Detta område täcks i norr delvis av Riksintresse ”

”Naturvård och i öster av ”stort, opåverkat område”

-Det ligger endast 1000 meter från den redan befintliga parken i Beth/Sötterfällan.

-Den ligger 800 meter från närmsta boende i centrala

Beth, och det finns boende som ligger ännu närmre.

Det behövs inte någon större inlevelseförmåga eller empati för att förstå Bethbornas situation med två vindkraftsparker så nära inpå sig. Det är två storindustrier nära.

Är detta rimliga levnadsförhållanden? Som kommunen tillåter? Som kommunen initierar?

3. Boendeperspektiv

Idag anger kommunen ca 800 meter till närmaste boende. Detta avstånd räcker inte till. Flera olika saker påverkar långt utanför denna gräns.

Buller:

Verken ger kontinuerligt ifrån sig ett rytmiskt buller, vid flera verk blir detta som en ljudmatta.

Buller är ett problem som kommunen tar upp. Det finns mycket forskning om bullers negativa påverkan på hälsan. "Det är viktigt att människor bland annat kan utnyttja sin bostad och uteplats utan betydande bullerstörning" (planbeskrivning del 2 – sidan 29)

Detta måste gälla även vindkraftsbuller!

Vibrationer:

Flera boende i området kring befintliga verk i Beth/Söterfällan upplever besvärande vibrationer via marken. Det är svårt att hitta någon dokumentation i frågan. Vidare utredning krävs.

Vid gruvdrift är detta en stor fråga i förhållande till omgivande bebyggelse.

Ljus:

De högre, modernare verken kräver en vit blyxbelysning varje sekund, från varje verk, dygnet runt. Översiktsplanen tar inte upp denna fråga. För närboende, såväl inom som bortom 800 meter, är detta en stor påverkansfaktor.

Ett besök i Beth/Nackebo en mörk, gärna dimmig, kväll rekommenderas för att förstå frågan. Det säger mer än alla ord.

Så skall ingen behöva leva!!! Vore detta en arbetsplats hade arbetsmiljöverket dömt ut det för länge sedan.

Dessutom har såväl ägare som kommun; såsom tillsynsmyndighet, inte följt upp de regler kring belysning som finns. Efter ett flertal påstötningar från boende visar det sig att ingen följt upp eller åtgärdat fel.

Ljus/skugga:

Ej heller upptaget i översiktsplanen. Ett tekniskt område som är svårkontrollerat. Med tanke på att ägare och kommun, återigen som tillsynsmyndighet, ej kontrollerat ljusreglerna och åtgärdat fel, så kan även detta område lätt bli fel.

Säkerhet:

Det finns säkerhetsproblem kring vindkraftverk.

-På vintern kan snö och is slungas långt ut från vingarna.

-Det har hänt att blad fallit ned.

-Det har hänt att verk rasat omkull.

-Det har hänt att verk har börjat brinna.

I TV-programmet Högspänning, vilket är inspelat av vindkraftsindustrin själv, visas de flerfaldiga arbetsmiljöproblem som finns. T.ex kan underhålls-personal vissa dagar ej närma sig verken då det är för stor risk för just snö- och isnedfall. De måste åka i täckta fordon för att ej få något i huvudet. De får ej kliva ur fordonet framme vid verket utan att det finns utstickande tak över ingången till verket.

Bottnarydsborna är mycket ute i skog och mark. Rekreation, jakt, fiske och skogsarbete. Helt utan skydd och restriktioner.

4. Folkhälsoperspektiv

Översiktsplanen är i mycket skriven utifrån stadsperspektivet. Inte minst märks detta utifrån folkhälsan. Det skrivs mycket om hur värdefulla parker och grönområden är. Och hur viktigt det är att kommunen skapar rätt förutsättningar.

För oss i Bottnaryd är välbefinnandet självklart i kontakten med befintligt natur. Vi ordnar det själva. Kommunen ska därför inte medverka till att stora områden i samhällets närhet förstörs av vindkraftsparker.

Människors hälsa påverkas såväl direkt av den försämrade miljön vid vindkraftsutbyggnad (se boendeperspektivet) som utebliven möjlighet till vila.

Många har valt att bosätta sig på landsbygden då de har intressen som de kan utöva där. Det är ofta sådant som påverkar hälsan – att röra på sig naturligt i vardagen, finna ett lugnare tempo, utöva intressen som jakt, fiske och djurhållning.

Området att människor mår bra av såväl fysisk som psykiskt välbefinnande är väl kartlagt. Här kommer båda dessa parametrar att påverkas till det sämre.

5. Naturvärdesperspektiv

Naturen i Bottnarydstrakten har många, av kommunen utsedda, viktiga värden.

Enligt Naturvårdsprogram för Jönköpings kommun 2019 finns flera områden med Naturvärde 1 och 2. Flera av dem är kopplade till sjösystemen i Stråken, Svansjön/Tokebosjön/Nässjön vilka mynnar ut i Stråkens norra ände samt Älgån som är källflöde till Nissan.

Här finns ett rikt fågelliv. Såväl stationerade/häckande fåglar som sträckande fåglar under vår och höst.

Skogsfågel, som tjäder och orre, har under senare år vuxit till en stor och stabil förekomst. Detta efter ett intensivt arbete av de mindre lokala skogsägarna.

Fladdermöss finns också i stor utsträckning.

Fåglar och fladdermöss är såsom flygande varelser extra utsatta vid vindkraftsexploatering. De har inte vett att hålla sig utom räckhåll för vingarna. Att ha ett område med naturvärde 1 eller 2, framför allt på grund av fågellivet, för att några hundra meter därifrån tillåta ett vindkraftverk är inte logiskt.

Dessutom är Stråkendalen-Bottnarydsfältet klassat som Riksintresse Naturvård (MB (1998:808) 3 kap 6 paragrafen). Kommunens egen formulering kring detta är: ”föreslår kommunen inga förändringar som kan skada intressena och kommunen ska bevaka och säkerställa dessa i sin lovgivning” (plankartan)

Vad gäller däggdjur och andra djurarter finns det i stort sett ingen forskning alls. Men det förutsätts att dessa också påverkas. Att nu planera för ytterligare påverkan när vi redan har vargrevir i området, låter ogenomtänkt. Vi ser redan nu att vilt såsom älg, rådjur och hjort minskar. Vi måste värna dessa på alla sätt för att någon stam ska finnas kvar till våra barn och barnbarn.

6. Miljöperspektiv

Vi saknar en livscykelanalys utifrån byggnation, drift och nedmontering av vindkraftsparker.

Vad är det vi tillför vår natur? För att nämna några saker:

- Mer än 500 ton betong/vindkraftverk
- Plaster. Stora mängder plastavfall/vindkraftverk/år inom närområdet pga erosion av ytskikten på turbinbladen. Mikroplaster från detta sprids med ytvattnet ner till våra sjöar.
- Bisfenol A förekommer i de kompositplaster som används.
- PFAS-ämnen för att bidra med smuts- och vattenavstötande egenskaper till ytan av turbinbladen. Bisfenol A och PFAS är ämnen som har en hög persistens och sprids under lång tid brett i naturen, inklusive i våra livsmedel. PFAS-ämnen har sedan årsskiftet fått hårda gränsvärden, som meddelats av EFSA under EU-kommisionen, bland annat för att ämnena är cancerogena, kan ge fosterskador, påverka fertilitet med mera.
- Skövlingar av skog för vägar, kablage, omkopplingsstationer och vindkraftverk.
- Tunga transporter, såväl under byggperiod, vid underhåll och vid nedmontering.

Vem tar hand om ”avfallet” när vindkraftparkerna stängs? Kommer vissa delar lämnas kvar i skogen, till exempel betongfundamenten?

Pengar avsätts idag i fonder, men dessa ska täcka såväl underhåll som avveckling. Summorna verkar dessutom vara underdimensionerade.

”Det finns större verksamhetsområden, några vindkraftsparker och bostadsområden, där det finns risk för betydande miljöpåverkan som behöver studeras särskilt” (Hållbarhetsbedömning – s 34)

Detta är något vi definitivt håller med om.

För att nå målet som ”plusenergikommun” har förslag till nya vindkraftsområden ”lagts ut” där det funnits en möjlighet. Platser att lägga ut dessa är så få att hänsyn av olika slag helt fått vika.

7. Trafiksäkerhetsperspektiv

Såväl området sydost om Beth som området vid västra länsgränsen kommer att ligga nära R 40. Vi undrar om det skett någon kommunikation med Trafikverket då det kan tänkas utgöra en trafikfara med det blixtrande ljuset.

8. Energibehovsperspektiv

Det stora behovet av energi är något vi alla är medvetna om. Det är en komplex fråga.

”... kan därmed bidra till Sveriges ökade behov av förnyelsebar energi (Hållbarhetsbedömning – s 25)

Här tar alla för givet att producerad el kommer att gå till Sverige. Vi har idag starka indikationer på att den el som ska skapas i det pågående projekteringsområdet på åsen mellan Stråken och Svansjön/Tokebosjön/Nässjön kommer att säljas direkt till Tyskland.

Vi har i Sverige tillåtit att internationella bolag får bygga i Sverige på samma villkor som svenska bolag. Enligt EU-rätten har alla bolag rätt att sälja sin el vart de vill. Det finns ingen klausul som säger att elen ska stanna i Sverige eller Nordpol-samarbetet.

Vad är vi då annat än en koloni. Svenska skogar förstörs och svenska innevånare ska ”stå ut” med sämre levnadsvillkor för att till exempel Tyskland har svårt med energiförsörjningen på grund av politiska beslut.

9. Ekonomiskt perspektiv

Enligt KTH faller värdet på närliggande fastigheter vid vindkraftsetablering med 25-30 % inom 2 km från vindkraftverk och med 11 % inom avståndet 2-4 km.

KTH har utifrån ovanstående räknat ut vad det innebär i några olika etablerade områden:

- I Klintaberg har värdet på fastigheterna sjunkit med 63 miljoner SEK
- I Skellefteå har värdet sjunkit 21 miljoner SEK
- I Östra Göinge har värdet sjunkit 308 miljoner SEK.

Dessa siffror är framräknade vid vindkraftverk med de lägre höjderna. Vi kan därför anta att siffrorna är/blir högre när verken ökar i höjd.

Enligt Villaägarnas Riksförbund kan det finnas grund för skadeståndsanspråk.

Alla lokala markägare, i det område som nu projekteras, har sagt NEJ till att upplåta mark för såväl vägar som vindkraftverk, trots stora utlovade ekonomiska ersättningar.

Detta i sig bör utgöra en fingervisning för hur viktig frågan är.

Förslag till alternativa lösningar

I Hållbarhetsbedömningen står skrivet att kommunen _inte tittat på alternativa energikällor såsom till exempel vätgas. (Hållbarhetsbedömning – s 26)

En klok utvärdering. Har kommunen verkligen kartlagt övriga energislag. Mycket händer på detta område.

Vårt kortsiktiga förslag till alternativ lösning är att placera vindkraftsparkerna i industri/logistikområden, till exempel Torsvik och söderut.

Motiveringar:

- Att se vindkraftsindustrin som just en industri och inget annat. Industriområden skall inte läggas ut mitt i boendeyråden och stora opåverkade områden.
 - Kommunen själv anger att med de nya, högre verken krävs inte längre särskilda vindförhållanden. Det går alltså att sätta upp parkerna var som helst i kommunen.
 - Här finns mycket av den nödvändiga infrastruktur som underlättar byggande och underhåll av parkerna.
 - På dessa områden stör de ej människors levnadsmiljö eller olika naturvärden i samma oproportionerligt stora utsträckning.
 - I andra sammanhang föreslår kommunen själv att lägga störande verksamhet i liknande områden för att undvika påverkan just på boendemiljöer.
- Varför undanta vindkraftsindustrin?

Kommunens kommentar: Vindkraftverk är en verksamhet med omgivningspåverkan och inte lämplig att kombinera med bostäder i likhet med andra störande verksamheter krävs ett skyddsavstånd till bostäder. Detta avstånd kan variera beroende på typ av verksamhet.

Det stämmer att högre vindkraftverk gör större delen av kommunen intressant sett utifrån vindförhållande. Det gäller dock inte hela kommunen. Den absolut

mest begränsande faktorn för var vindkraftverk kan placeras i kommunen är därför istället just bostadsbebyggelse eftersom vi har mycket spridd bebyggelse i kommunen.

I samrådsförslaget var tre områden utpekade i Bottnaryds omgivning. Därutöver finns två befintliga vindkraftparker. Dessutom pågår ett miljöprövningsärende i området, det är dock inte med i samrådsförslaget till översiktsplanen. Till granskningen av översiktsplanen kommer kommunen att ta bort det föreslagna området sydost om Bet av den huvudsakliga anledningen att området ligger nära befintliga anläggningar och att boende skulle få vindkraft nära i två väderstreck.

När det gäller Vallsjön har kommunen i utredningsarbetet konstaterat att det finns en konflikt mellan samtliga potentiella områden för vindbruk och stora opåverkade områden/tysta områden. Samtidigt är det kommunens uppfattning att främst stora opåverkade områden med dokumenterat höga naturvärden bör undantas från vindkraftverk för att det är angeläget att även fortsatt ha områden av den karaktären i kommunen. Avståndet till Nyckelåsens naturreservat bedöms med hänsyn till att reservatet syfte är att bevara skog och en åsträckning som rimligt på en översiktlig nivå.

För området på gränsen till Ulricehamns kommun liksom alla andra områden nära kommungräns har vid den analys som gjorts av området hänsyn tagits till bostäder i de andra kommunerna på samma sätt som till bostäder i Jönköpings kommun.

Påverkan på natur, kultur och friluftsvärden liksom markens beskaffenhet, risker, skuggor, hinderbelysning och buller är frågor som ska redas ut i en eventuell miljöprövning. Naturvårdsverkets riktlinjer för buller från vindkraft anger att ljudnivån utomhus vid bostäder inte bör vara högre än 40 dBA. 40 dBA är en ljudnivå som kan vara hörbar om det inte finns andra ljudkällor i närheten som trafik eller vindbrus. Det är lägre än normal samtalston. Vindkraftsbuller runt 40 dBA ekvivalent ljudnivå brukar uppfattas som störande av drygt 10 % av befolkningen. För skuggor blir den praxis som finns från mark- och miljödomstolen som säger att faktisk skuggbildning inte får överskrida 8 timmar per år styrande. Där skuggproblem kan uppträda är det lämpligt att vindkraftsanläggningarna utrustas med avkopplingsautomatik.

När det gäller frågor eller synpunkter på kommunens tillsyn ber vi att kontakt tas med kommunens miljö- och hälsoskyddskontor. De kan förtydliga vad vi kan och ska göra som tillsynsmyndighet enligt miljöbalken.

Trafikverket har fått förslaget till översiktsplan på remiss och därmed haft möjlighet att yttra sig angående påverkan på statlig väg.

Vätgas beskrivs i hållbarhetsbedömningen som en ytterligare strategi. Kommunen har valt att inte utreda vätgas i samband med översiktsplanearbetet eftersom det inte finns en lika tydlig koppling till markanvändning.

Gislaveds kommun

Samhällsutvecklingsförvaltningen ställer sig mycket positiv till planens ambition om att även mindre tätorter och landsbygden ska ges förutsättningar att växa.

Trafikökningen i Jönköpings kommun ska ske med de hållbara färdmedlen gång-, cykel- och kollektivtrafik. För att kommunen ska kunna växa i alla delar behöver kollektivtrafiken på landsbygden utvecklas. Som strategi för utveckling av kollektivtrafik behövs dialog med regionen. Samhällsutvecklingsförvaltningen vill belysa att denna dialog också bör inkludera grannkommuner för att möjliggöra goda pendlingsmöjligheter över kommungränser. Vidare anses också att arbetet med nya stambanor är mycket positivt för hela regionen. Även det ställer krav på utveckling av kollektivtrafiken från mindre tätorter och grannkommuner till den centrala tätorten.

Utveckling av tätorter utmed riksväg 26 (Ryd, Mulseryd och Norra Unnaryd) anses särskilt positivt, då det kan ge underlag för bättre nyttjande av kollektivtrafiken.

Utvecklingsinriktning för planen visar att Nissan utgör ett viktigt samband för natur- och friluftsliv på regional nivå. Samhällsutvecklingsförvaltningen anser att negativ påverkan på vattenförekomsten bör undvikas. Påverkan nedströms planområdet bör också beaktas i framtida planering.

Planförslaget pekar ut områden för vindbruk. Vid etablering i anslutning till kommungränsen vill Samhällsutvecklingsförvaltningen belysa behovet av samverkan och tidig dialog.

Slutligen vill Samhällsutvecklingsförvaltningen uppmana att fortsättningsvis arbeta med användarvänligheten i det digitala kartverktyget. Exempelvis genom att tydliggöra planområdesgränsen och symbolik för transportinfrastruktur.

Kommunens kommentar: Region Jönköpings län ansvarar för förbättrad kollektivtrafik inom hela länet där dialoger mellan kommunerna är en del i det arbetet. I Ryd föreslås en ändrad markanvändning längs med väg 26 för bostäder, i Mulseryd och Norra Unnaryd gäller den pågående markanvändningen. Etablering av nya vindkraftsområden är en viktigt mellankommunal fråga där vi i planbeskrivningen lyfter vikten av dialoger med andra kommuner.

June Avfall & Miljö AB

June Avfall & Miljö AB har tagit del av samrådsversionen av utbyggnadsstrategin etapp 2 och är positiva till att de synpunkter bolaget lämnade gällande utbyggnadsstrategin etapp 1 har inarbetats i etapp 2. Det innebär att planeringsstrategier för avfallshantering finns med under avsnittet Tekniska anläggningar i planbeskrivning del 1.

Under planeringsstrategier för avfallshantering (sid. 68) anges att June Avfall & Miljö arbetar med en avfallsplan som ska gälla 2023–2026. Avfallsplan 2023–2026 har antagits av kommunfullmäktige i respektive ägarkommun och gäller sedan den 1 januari 2023. Bolaget vill också att hela bolagsnamnet, June Avfall & Miljö, skrivs ut under planeringsstrategier för avfallshantering.

I utbyggnadsstrategin föreslås att ny bebyggelse ska prioriteras inom 1000 meter från tätortscentrumerna för att stärka de mindre tätorternas service. En sammanhållen bebyggelse möjliggör för ett minskat transportbehov och en hållbar avfallshantering. Vid förtätning är det extra viktigt att reservera plats för avfallshantering tidigt i planeringsskedet, både för avfallsutrymmen och transportvägar, för att befintligt insamlingssystem ska kunna bibehållas.

Om avfallshanteringen kommer med tidigt i planeringsskedet ökar det förutsättningarna för att kommunen på sikt ska få ett avfallssystem som ger en bra service åt kommuninvånarna, fungerar för avfallsverksamheten och ger en ökad samsyn på avfallsfrågorna i kommunen.

June Avfall & Miljö vill informera om att regeringen har beslutat att ansvaret för insamling av hushållens förpackningar ska övergå till Sveriges kommuner den 1 januari 2024. Mellan den 1 januari 2024 och den 31 december 2026 får kommunerna samla in förpackningar av papper, plast, metall och glas genom fastighetsnära insamling och/eller lättillgängliga insamlingsplatser (dagens återvinningsstationer). År 2027 ska samtliga hushåll, oavsett boendeform, ha tillgång till fastighetsnära insamling av förpackningar.

Den 1 januari 2024 kommer June Avfall & Miljö att ta över de återvinningsstationer som förpackningsinsamlingen (FTI) har i Jönköpings kommun. Återvinningsstationerna behövs under utbyggnadsfasen av den fastighetsnära insamlingen och för att avlasta den fastighetsnära insamlingen (sannolikt även efter 2027). Det är viktigt att det finns ytor avsatta för återvinningsstationer och att återvinningsstationerna beaktas i arbetet med utbyggnadsstrategin.

I övrigt anser June Avfall & Miljö att utbyggnadsstrategin är genomarbetad och ger en god vägledning för användning av mark och vatten och bebyggelseutveckling.

Kommunens kommentar: *Texten gällande avfallsplan och bolagsnamnet uppdateras till granskningen. Ytor för återvinningsstationer behandlas inte i översiktsplanen utan görs i detaljplanprocessen.*

Jönköping Airport AB

”Flygplatsen (Jönköping Airport AB) anser att det är viktigt att en eventuell framtida rullbaneförlängning på 600meter söderut skyddas i en ny översiktsplan. Det är viktigt att skydda in/utflygningen från söder med tanke på hinderfrihet och säkerställa att det inte byggs några höga byggnader eller vindkraftsverk för nära flygplatsen”.

Kommunens kommentar: *En eventuell framtida rullbaneförlängning kompletteras i plankartan till granskningen. I översiktsplanen redovisas bland annat ”flyghinder influensområde” för att säkerställa att inga höga byggnader samt vindkraft ska komma i konflikt med flygplatsen. Inom området ska samrådas med flygplatsen för byggnader högre än 20 meter.*

Jönköpings Idrottsallians

Jönköpings kommun får allt fler invånare. Längre har centralorten tagit fokus i samhällsutvecklingen och politiken. Klyftan mellan stad och land har vuxit. Idrottsrörelsen är en av få verksamheter som fortsatt är stark i landsbygder och glesbygder. Det finns idrottsföreningar nästan oavsett hur litet samhället eller byn är. Skälet är enkelt, idrott ger

gemenskap och glädje, utmaningar och välbefinnande. Idrotten har en kraftfull kombination av lusten i nuet och samhällsnyttiga effekter.

Personer som idrottar är friskare, begår färre brott och dricker mindre alkohol. Är det verkligen så? Ja, påstår vi, med stöd av en vetenskaplig översikt av idrottsrörelsens mervärden för individ och samhälle utgiven av Riksidrottsförbundet. Det gäller i den stora staden, och i den lilla orten på landsbygden.

I Sverige idrottar vi oftast i en ideell förening. Det finns många fördelar med det. Fördelar som i emellanåt väger extra tungt i mindre orter. Några exempel:

- Idrotten är ett socialt och samhälleligt kitt som ger vänskap och meningsfullhet i vardagen och en känsla av sammanhang som är så viktig för framtidstro och tillhörighet i samhället, där framtidstro ibland kan saknas i många landsbygder. Vad finns kvar när idrottsföreningen försvinner?
- Idrotten är en medkraft för hälsa och välbefinnande och kan hjälpa till att stoppa den negativa utvecklingen kring stillasittande, psykisk ohälsa och utanförskap, vilket landsbygden har stora utmaningar med.
- Idrottens universella språk är en väg till det svenska språket och in i det svenska samhället för nya medborgare och de som vill komma in i samhällsgemenskapen, vilket är särskilt viktigt när vi vill att nyanlända ska bo kvar och rota sig på den plats dit de har kommit.
- Passionen för idrott är en väg till bildning och utbildning. Idrotten på orten kan också vara en väg in i sysselsättning och kan vara viktig för rekrytering av kompetens till företag och arbetsplatser. Bägge delarna är särskilt viktiga i avfolkningsbygder där de studiemotiverade lämnar orten tidigt.

Idrottsanläggningar- och miljöer ska vara ett givet inslag i samhällsplaneringen för att alla ska ha möjlighet att idrotta och träna. När nya bostadsområden växer fram ska lokala idrottsföreningar som aktivt verkar i berört område ingå i processen av framtagandet av detaljplaner i ett mycket tidigt skede. Initiativet ska inte behöva komma från idrottsföreningarna utan det ska ligga i kommunens uppdrag att hålla en levande dialog med berörda idrottsföreningar i samband med omvandling av aktuell kommunal del.

Kommunen och det ideella föreningslivet har gemensamma intressen att skapa attraktiva livsmiljöer och är beroende av varandra för att lyckas. Kommunen är beroende av en befolkning i arbetsför ålder för att kunna skapa tillväxt och bra samhällsservice. Föreningen behöver tillräckligt många medlemmar för att kunna organisera en hållbar förening med bra verksamhet över tid. Att erbjuda en mångfald av idrottsytor är en större utmaning ju mindre befolkningsunderlag en ort har. För att skapa ett bredare utbud så att fler idrottar hela livet är det därför viktigt att ta vara på de platser, och de ideella krafter, som finns.

Av naturliga skäl är utbudet av aktiviteter begränsat i de mindre tätorterna. Goda kommunikationer är därför en förutsättning för att ta sig till och från exempelvis en idrottsplats, i närområdet eller på annan ort. Cykelbanor och en fungerande kollektivtrafik är hållbart och möjliggör för alla att ta sig till och från idrottsaktiviteter.

Jönköpings Idrottsallians anser att idrotten är en viktig aktör för utvecklingen av mindre orter. Kommunen måste säkerställa att det syns i kommunala och regionala strategier, som Översiktsplan för mindre tätorter och landsbygden. Vi konstaterar att ”idrott” omnämns 8 ställen i planbeskrivningen. Som jämförelse finns begreppet ”transport” med på 29 ställen, i samtliga kapitel.

För att landsbygden i Jönköpings kommun ska överleva och utvecklas krävs en ökad samverkan mellan landsbygder för återinvestering och utveckling av beståndet av idrottsanläggningar och idrottsmiljöer, både inom kommunen och interkommunalt. Platser och miljöer för idrott måste prioriteras i den kommunala utvecklingen, då den är en social mötesplats för att utveckla attraktiva livsmiljöer, inte minst för unga.

Idrottsrörelsen har historiskt spelat, och kommer att spela, en viktig roll i det svenska samhällsbygget. Idrottsrörelsen är viktig för folkhälsan. Genom att erbjuda alla som vill rolig, utvecklande och hälsofrämjande fysisk aktivitet är idrotten ett alternativ till ett alltmer stillasittande samhälle. Den är också viktig för sammanhållningen och demokratin och som mötesplats för integration genom sin demokratiska gemenskap över köns-, ålders-, etniska, kulturella och socioekonomiska gränser. Detta gäller särskilt i samhällen utanför centralorten, där alternativen ofta är få.

I Jönköpings kommun finns 224 ideella idrottsföreningar varav 138 har verksamhet för barn och unga (2022). Många av dessa har i huvudsak sin verksamhet utanför centralorten. I takt med att kommunen växer behöver föreningarna ha möjlighet att utvecklas, i samma takt och utsträckning som övriga. Genom att tydligt poängtera idrottens betydelse, och för att skapa en attraktiv kommun, måste idrottens villkor och förutsättningar tas på allvar. Vi ser fram emot ännu ett kapitel i ”Översiktsplan för de mindre tätorterna och landsbygden”: Idrott. Jönköpings Idrottsallians bidrar gärna med kunskap och erfarenhet till det kapitlet.

Kommunens kommentar: Översiktsplanens syfte i frågan om idrott är att på en översiktlig nivå peka ut behovet av nya markytor för idrottsändamål i de olika tätorterna. I framtagandet av den nya översiktsplanen har representanter från kultur- och fritid varit med för att lyfta framtida behov av platser för idrottsändamål. Som underlag till översiktsplanen har även ”Plan för idrott 2018-2023” använts som är ett styrdokument för kommunens samtliga nämnder, förvaltningar och bolag. Dokumentet visar kommunens samlade viljeinriktning, dess ambitioner och utvecklingsbehov inom idrottsområdet.

Lokala utvecklingsgruppen i Lekeryd

Allaktivitetshall - en mötesplats för alla och förutsättningar för fysisk aktivitet på hemmaplan. Samarbeta med markägare, kyrkan som markägare och föreningsliv vid exploatering så att det blir genomtänkt och så bra som möjligt ”Vi föreningar i samhället vill växa” Skolans behov av lokaler, 40 år tillbaka och 40 år framåt. Måste ha bättre beredskap Vi tror att förtätad landsbygd knyter samman Lekeryd, Tovrida och Svarttorp om 40 år! I det får sammanlänkande gång och cykelvägar en stor betydelse. Skapar möjligheter för aktiviteter, färre skolskjutsar, färre bilresor – gäller alla åldrar. Tex gång och cykelväg mellan Uddebo och Fällan. Mer GC = färre skolskjutsar I Uddebo byggs mycket bostäder – kommer det att byggas mer ökar kraven på kommunal service...

Sammanhållen centrumbebyggelse Kollektivtrafiken måste utvecklas, inte avvecklas.

Kommunens kommentar: *I översiktsplanen redovisas framtida markanvändning. Till granskningen har ny markanvändning lagts till som kan rymma exempelvis aktivitetshall eller utveckling av skola. En framtida möjlig cykelväg mellan Lekeryd och Svarttorp redovisas i plankartan. I Lekeryd föreslås nya utbyggnadsområden för bostäder vilket möjliggör en ökad befolkning vilket bidrar till att stärka och utveckla servicen.*

LRF Sydost

LRF är en intresse- och medlemsorganisation med drygt 140 000 medlemmar som företräder de gröna näringarna. LRF har 17 regioner. LRF Jönköping är en av dessa och har ca 9 000 medlemmar. Regionens medlemsorganisation är uppbyggd av lokalavdelningar, kommungrupper och en regionstyrelse.

LRFs synpunkter beskrivs ur ett perspektiv där **vikten av hållbarhet, möjlighet till utveckling av de gröna näringarna och framtida livsmedelsproduktion**, inte minst ur ett beredskapsperspektiv, är grunden. LRF värnar om landsbygdsutveckling och äganderätt.

Exploatering på jordbruksmark

Jordbruk och livsmedelsproduktion är samhällsviktig verksamhet som måste vägas mot exploatering. Jordbruksmark som exploateras går inte att ersätta. Den nationella livsmedelsstrategins övergripande mål säger att Sveriges självförsörjningsgrad ska öka, vilket är mycket viktigt ur beredskapssynpunkt. Ianspråktagande av jordbruksmark och betesmark påverkar möjligheten att producera livsmedel. I *Hållbarhetsbedömning mindre tätorter och landsbygd* samråd går det att läsa på sidan 58 *"Exploatering av brukningsvärd jordbruksmark ska inte ske. Viss jordbruksmark, i form av mindre områden som ligger insprängda i tätortsstrukturen eller på annat sätt inte fungerar i en brukningsenhet, ska kunna exploateras. Detta gäller även betesmarker av låg kvalitet som ligger isolerade i utkanten av brukningsenheten."*

LRF ser positivt på att kommunen i granskningshandlingen har tagit bort några områden på jordbruksmark som i samrådsförslaget var avsedda för exploatering. Dock ser vi att viss exploatering av jordbruksmark kvarstår. Även om det mesta av arealen är planerad sedan tidigare så finns det nya områden i till exempel Ryd och Kaxholmen.

Vidare vill LRF att de delar av detaljplan *"Råby 1:2, del av, m fl verksamhetsomr i Skärstad"* som inte är exploaterade upphävs. I översiktsplanen föreslår LRF att detta område återtas till jordbruksändamål. Skärstadsdalen är ett av de mest bördiga jordbruksområdena i Jönköpings kommun och i handlingarna står det att läsa att *"på grund av detta ska jordbruksmarkens värden bibehållas och därför inte ianspråktagas för framtida bebyggelse"*, vilket LRF ser mycket positivt på.

I dokumentet *"Planbeskrivning mindre tätorter och landsbygd samråd"* står det uttryckligen på flera ställen att Jönköping kommuns målsättning är att inte bygga på jordbruksmark och att hushållningen med resurserna är viktiga. **Som mål i strategi för landsbygdsutveckling står**

det att ”Den jordbruksmark som finns idag ska minst bibehållas”. LRF instämmer i denna strategi och målsättning.

Under rubriken ”Påverkan på mängden jordbruksmark”, förs ett resonemang om att planerad exploatering av jordbruksmark endast utgör cirka en promille. LRF vill påminna om vad lagstiftningen säger om ianspråktagande av jordbruksmark. Att det är en relativt liten andel som tas i anspråk gör det inte tillåtet.

I samma stycke står det att läsa att det är viktigt att följa upp riktlinjerna om exploatering på jordbruksmark utanför detaljplanlagt området. *”Det är dock viktigt att vidare bostadsutbyggnad utanför detaljplanlagt område följs upp och att kommunens riktlinjer följs i de enskilda fallen så att inte många bäckar små leder till betydande minskningar av jordbruksmark över tid och på totalen.”* All jordbruksmark är viktig för nationell och regional livsmedelsproduktion. För att kunna bedriva ett aktivt jordbruk behövs mark. Men det behövs även ekonomibyggnader och bostadsbyggnader på gården. Vid generationsskifte på gården kan det vara avgörande att få bygglov för att kunna fortsätta driva och utveckla företaget. Att kommunen strikt ska följa sina riktlinjer och begränsa den enskilde att utveckla sin gård och företag samtidigt som riktlinjerna frångås för tätortsnära exploatering är inte rimligt.

I de fall, när alternativa placeringar utretts, kan viss jordbruksmark behöva ianspråktagas för exploatering. Matjorden kan då flyttas och därmed återskapa den exploaterade jordbruksmarken på annan plats.

Byggnation i anslutning till redan befintlig bebyggelse och infrastruktur är positivt då ny infrastruktur inte behöver byggas och därmed ta mark i anspråk.

Gröna näringar eller areella näringar

Ett avsnitt under mark- och vattenanvändning hanterar de areella näringarna. I ordlistan på slutet av dokumentet förklaras begreppet gröna näringar som endast används i delen om Jönköpings kommuns vision. För att göra handlingarna lättlästa och förståeliga så är det viktigt att använda samma uttryck genom hela dokumentet.

Dialog och samråd

LRF vill skicka med att det är viktigt att i framtida processer föra en god dialog med markägare och att deras synpunkter lyssnas in. Markägarna har stor kunskap om sina fastigheter. De är företagare som har sin mark som arbetsplats där såväl tid som pengar investeras. De areella näringarna är en viktig del i Sveriges livsmedelsförsörjning och klimatomställning. En nära dialog med markägarna skapar såväl större acceptans som en möjlighet för dessa företagare att kunna fortsätta bedriva sina verksamheter. Äganderätten är grundlagsskyddad och ska i alla förslag och beslut värnas och beaktas.

Kommunens kommentar: *Av miljöbalken framgår det att brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk. I de fall det i översiktsplanen föreslås exploatering på jordbruksmark har kommunen gjort bedömningen att det är ett väsentligt samhällsintresse som inte kan tillgodoses på annan plats. I översiktsplanekartan*

kan man klicka på respektive projekt och får då en inforuta i vilken kommunens bedömning av varför åtgärden är ett väsentligt samhällsintresse och varför det inte kan tillgodoses på annan plats. Grunden för översiktsplaneförslaget är att jordbruksmark endast får tas i anspråk i undantagsfall. Kommunen har inte för avsikt att upphäva detaljplanen "Råby 1:2, del av, m fl verksamhetsområde i Skärstad". Det finns ett stort behov av att kunna utveckla Skärstad som tätort.

Ekonomibyggnader som behövs för lantbruket är bygglovsbefriade. Däremot finns det i miljöbalken eller rättspraxis inget stöd för att särbehandla bostadsbebyggelse för generationsskifte. I dessa fall är det miljöbalken och inte kommunens riktlinjer som blir det styrande.

Ordlistan i slutet ändras till granskningen så att gröna näringar byts till areella näringar.

Länsstyrelsen i Jönköpings län

(Bilagor som Länsstyrelsen i Jönköpings län refererar till återfinns under respektive organisation i samrådsredogörelsen (SGI, SGU, Trafikverket och Svenska kraftnät)).

Jönköpings kommun har under samrådet översänt rubricerad översiktsplan till länsstyrelsen enligt 3 kap. 8 § plan- och bygglagen. Ärendet har beretts i samverkan med Länsstyrelsen i Jönköpings läns planberedning samt genom remiss till berörda statliga myndigheter.

Länsstyrelsens roll i planprocessen

I samrådsskedet har länsstyrelsen i uppgift att lämna synpunkter på översiktsplanen utifrån flera olika perspektiv. Förutom att ta tillvara och samordna statens intressen ska Länsstyrelsen tillhandahålla underlag samt ge råd i fråga om sådana allmänna intressen enligt 2 kap. plan- och bygglagen som ska ligga till grund för kommunens beslut om mark- och vattenanvändningen.

Övergripande synpunkter

Planförslaget är välskrivet med lättillgängliga texter i planbeskrivningen. Kartverktyget är dock tungt och det är svårt att få en överblick över vissa hänsynsfaktorer, exempelvis föroreningsrisken. I de områden där hänsyn behöver tas till föroreningsrisken framkommer detta visserligen men för att öka tydligheten är det lämpligt att de aspekter som rör hälsa och säkerhet synliggörs i underlaget.

Det är lämpligt att kommunen även redovisar vilken hänsyn som behöver tas inför efterföljande planering, bygglov eller övriga beslut i de områden där kommunen pekar ut utvecklad markanvändning. Visserligen går det att få upp informationen genom att klicka upp flertalet lager men för att öka tydligheten i översiktsplanen är det bra om delen om hänsyn är redovisad i alla utvecklingsområden. Planförslaget nämner att indikatorer för ett hållbart samhällsbyggande kommer att tas fram till granskningen. Länsstyrelsen anser att det hade varit bra att få ta del av dessa redan i samrådsskedet men är positiva till att indikatorer ska tas fram.

Kommunens kommentar: Plankartan förtydligas gällande markföroreningar till granskningen. Till granskningen kompletteras också hänsyn under attributdatat.

Statliga intressen

Riksintressen

Naturvård

Det saknas generella strategier för riksintresset naturvård vilket behöver kompletteras till planen. För det utpekade verksamhetsområdet i Västra Jära framgår det att hydrologin behöver undersökas vidare för att, bland annat, säkerställa riksintresset för naturvård vilket är bra. Verksamhetsområdet berör även riksintresset Stråkendalen-Bottnarydsfältet vilket behöver förtydligas. I nuläget står det endast att "Naturen i planområdets närområde ska inte påverkas negativt". Det behöver framgå vad riksintressets värden är och hur exploatering kan ske utan att påtagligt skada riksintresset.

***Kommunens kommentar:** Det framgår under N2000 att specifika riktlinjer för områdena ska följas, det var menat att avse alla riksintressen för naturvård, Strategin flyttas upp till rubriken naturvård för att undvika missuppfattningar. Attributdatat i plankartan förtydligas gällande Västra Jära och riksintressen till granskningen.*

Vindbruk

Riksintresset är tydligt beskrivet. Länsstyrelsen anser dock att översiktsplanen behöver kompletteras med en tydligare beskrivning av vilka åtgärder kommunen menar inte får vidtas i området som kan försvåra nyttjandet av riksintresset. Det kan även vara lämpligt att kommunen redogör för om det finns specifika förutsättningar som behöver beaktas vid en framtida vindkraftsetablering i området, i nuläget framgår endast att spridd bebyggelse i området begränsar möjligheterna till ytterligare utbyggnad.

***Kommunens kommentar:** Planbeskrivningen kompletteras till granskningen.*

Kommunikationer

Översiktsplanen behöver justeras så att rätt riksintresseanspråk redovisas, detta gäller för såväl väg, järnväg och flyg. I planbeskrivningen omnämns tabellen för rekommenderat minsta hänsynsavstånd till kommunikationsleder av riksintresse som Trafikverkets. Tabellen är dock framtagen gemensamt av Trafikverket och Länsstyrelsen i Jönköpings län vilket behöver framgå. De verksamhetsområdena som pekas ut, både i Västra Jära och Öggestorp, är av sådan storlek att en utbyggnad av områdena kommer att få påverkan på riksväg 40. Detta innebär att det kommer att krävas samordning med Trafikverket i tidigt skede för att undvika påtaglig skada på riksintresset. Se även yttrande från Trafikverket.

***Kommunens kommentar:** Planbeskrivningar och attributdatat för Västra Jära och Öggestorp uppdateras enligt synpunkter till granskningen. En löpande dialog kommer föras med Trafikverket i kommande planeringsarbeten för Västra Jära och Öggestorp.*

Värdefulla ämnen och material, Norra kärr

Länsstyrelsen anser att kommunen behöver redogöra mer för vad som kan innebära påtaglig skada för riksintresset för värdefulla ämnen och material då det i nuläget endast framgår vad som kan innebära påtaglig skada på riksintresset naturvård.

Länsstyrelsen vill även uppmärksamma kommunen på att ett förslag till EU-förordning om kritiska och strategiska råmaterial har varit på remiss. Intentionen med förordningen är att förbättra EU:s tillgång till en säker och hållbar försörjning av kritiska råvaror. I förordningen går att läsa att medlemsstaterna ska se till att fysisk planering inkluderar bestämmelser för utveckling av kritiska råvaruprojekt. Länsstyrelsens uppfattning är att de sällsynta jordarter som finns i riksintresset Norra kärr är sådana som kan komma att omfattas av denna förordning. Kommunens strategi att riksintresset för naturvård ska ha företräde före riksintresset för värdefulla ämnen och material kan då gå emot förordningen (som kommer att gälla som lag). Kommunen bör redan i översiktsplanen redogöra för hur riksintressena kan samexistera och sätta strategier för det. Se även yttrande från SGU.

***Kommunens kommentar:** Kommunens ställningstagande är att riksintresset för naturvård samt Vätterns värden ska ha företräde före riksintresset för ämnen och mineral. Till granskningen kompletteras dock med en skrivning om påtaglig skada på riksintresset.*

Yrkesfiske

Riksintresset beskrivs på ett bra och tillräckligt sätt.

Kulturmiljövård

Översiktsplanen redovisar berörda riksintressena för kulturmiljövård på ett bra sätt. Ett medskick från länsstyrelsen är att ett arkitektur- och gestaltungsprogram kan fylla en viktig funktion och underlätta vid efterföljande planering, bygglov och övriga beslut när det gäller att tillvarata riksintressets värden.

Totalförsvarets militära del

Översiktsplanen redovisar på ett bra sätt de områden av riksintresse för totalförsvarets militära del som kan redovisas öppet samt vilka ärenden som ska skickas på remiss till Försvarsmakten.

Elektronisk kommunikation

Jönköpings kommun berörs av riksintresse för elektronisk kommunikation. Post- och telestyrelsen har i skrivelse till respektive länsstyrelse lämnat uppgifter om riksintressena som är sekretessbelagda och bevakas av Länsstyrelsen.

Vättern med öar och strandområden

Riksintresset beskrivs på ett bra och tillräckligt sätt. Likaså är kommunens strategier för riksintresset bra och tydliga för efterföljande planering.

Natura 2000

Natura 2000-områden är, utöver att vara skyddade enligt EUlagstiftning, också riksintressen enligt 4 kap. miljöbalken vilket kan tydliggöras i planbeskrivningen.

Vid bedömningen av lämplig markanvändning vid exploatering av verksamhetsområdet Västra Jära behöver hänsyn tas till den sammanvägda och ackumulerade bullernivån från tillståndsgiven täkt och tillkommande verksamheter samt vilken påverkan den förändrade landskapsbilden får för fågellivet. Inventeringar avseende fågellivet på Dumme mosse samt i området kring Getaryggsmossen saknas. Påverkan på störningskänsliga fågelarter och därmed Natura 2000-området kan inte bedömas förrän inventeringar av fågellivet genomförts. Det som

kan påverka fågellivet är till exempel buller, ljus och den förändrade landskapsbilden. Vid undersökning av fågellivet bör man även bedöma hur fåglarna inom Dumme mosse använder verksamhetsområdet vid Västra Jära och hur de påverkas om detta område ändras från skogsmark till industrimark. Det gäller i första hand de i Natura 2000-området utpekade skogsarterna som tjäder, orre och pärluggla. Det kan innebära att områden behöver undantas från exploatering eller att områden inte är lämpliga för verksamheter som är störande för omgivningen.

Kommunens kommentar: *I de inventeringar som gjorts inför samrådet saknas bland annat inventering av tjäder, orre och pärluggla. Kommunen ser att en artskyddsutredning kan behövs men att en sådan genomförs först senare i processen (till exempel tillsammans med planprogram).*

Miljökvalitetsnormer (MKN)

MKN Vatten

I planbeskrivningen står det att kommunens ytvattenförekomster inte är klassade enligt VISS när det gäller ”kemisk status utan överallt överskridande ämnen”. Detta stämmer inte längre utan varje ämne klassas för sig vilket behöver framgå. Samma stycke avslutas med "Inget ytvatten inom de mindre tätorterna och landsbygden har sämre status än god med avseende på särskilt förorenande ämnen". Det bör kontrolleras om det stämmer. Det enklaste sättet att se relevanta klassningar är att göra en export i VISS. De vattenförekomster som i exporten har parameternamn "OTHER_SUB" har sämre än god status för Särskilda förorenande ämnen.

Kommunens kommentar: *Planbeskrivningen uppdateras till granskningen.*

Västra Jära

I hållbarhetsbedömningen bedömer man att det finns en risk för negativ påverkan på Status/MKN. Det behöver dock tydliggöras vilka risker som finns och vilka anpassningar som kommer att göras.

Kommunens kommentar: *Till granskningen uppdateras hållbarhetsbedömningen.*

Öggestorp

Planbeskrivningen bör kompletteras gällande att hänsyn ska tas till grundvattenförekomsten Öggestorp i samband med exploatering av det planerade verksamhetsområdet. Det bör även nämnas att området gränsar till grundvattenförekomsten Visingsöformationen Stensjön. I det fortsätta planarbetet behöver det säkerställas att dessa inte påverkas negativt.

Kommunens kommentar: *Att hänsyn ska tas till grundvattenförekomst Öggestorp framgår av attributdatat till kartan. Attributdatat kompletteras med Visingsöformationen Stensjön. Kommunen har generellt valt att skriva hänsyn som gäller ett enskilt objekt i attributdatat och inte i planbeskrivningen.*

MKN Luft

Planbeskrivningen behandlar miljökvalitetsnormer för luft på ett tillräckligt sätt. Det är positivt att en av kommunens strategier är att arbeta för mer grönska i hårdgjorda miljöer och på så sätt nyttja ekosystemtjänster för att få en bra luftkvalitet i kommunen.

MKN Buller

Kopplingen mellan översiktsplanen och det åtgärdsprogram kommunen ska ta fram behöver förtydligas i enlighet med miljökvalitetsnormen för buller så att de åtgärder som nämns i åtgärdsprogrammet med koppling till fysisk planering tas omhand i översiktsplanen och dess genomförande.

***Kommunens kommentar:** Planbeskrivningen kompletteras till granskningen.*

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS)

Generellt behöver översiktsplanen kompletteras med en tydligare beskrivning om vilken service som finns på de orter där LIS pekas ut så att det framkommer vad LIS-utpekandet ska bidra till på respektive ort. LIS-områdena behöver också ritas om i kartor så att de utpekade grönområdena utsluts. För de utpekade LIS-områden som ligger inom vattenskyddsområde behöver det även förtydligas att det kan krävas tillstånd/dispenser för att schakta.

Vid LIS-området i Gränna har de invasiva arterna jätteloka och parkslide påträffats vilket behöver beaktas vid framtida exploatering.

Länsstyrelsen vill även uppmärksamma kommunen på att rättspraxis visar på att det inte går att neka strandskyddsdispens för ett enskilt hus i ett LIS-område även om kommunen enbart pekat ut det som LIS för verksamheter. I områden där kommunen inte anser att det är lämpligt med bostäder kan det snarare vara lämpligt att utreda om ett annat särskilt skäl för upphävande av strandskyddet går att åberopa på platsen.

***Kommunens kommentar:** Planbeskrivning och plankarta uppdateras till granskningen gällande LIS-området i Örserum samt Gränna. När det gäller LIS-områden inom vattenskyddsområden så framgår det i attributdatat till markanvändningen att området omfattas av vattenskyddsområde. Kommunen bedömer att det är tillräckligt.*

Mellankommunala intressen

Det är bra att kommunen eftersträvar samarbete och dialog i frågor som berör angränsande kommuner. Planbeskrivningen kan dock med fördel tydliggöras gällande vilka mellankommunala och mellanregionala frågor som bör beaktas. Vid framförallt utbyggnad av verksamhetsområden behöver hänsyn tas till mellankommunala resor och transporter vilket kan förtydligas i planförslaget.

***Kommunens kommentar:** Planbeskrivningen förtydligas till granskningen.*

Hälsa och säkerhet

Klimatrelaterade risker, översvämning, ras, skred och erosion

En av översiktsplanens strategier gällande skyfall och översvämning hänvisar till att viss bebyggelse inte ska förläggas till områden som kan översvämmas "enligt punkterna ovan". Planförslaget redovisar dock inga punkter gällande översvämning. Det behöver förtydligas vilka punkter det är som ska följas enligt strategin.

Det är positivt att kommunen har med en bedömning i planbeskrivningen som säger att största risk för skador på bebyggelse till följd av översvämning finns i de centrala tätorterna.

Planförslaget behöver dock kompletteras med en bedömning av vart det finns riskområden där ny bebyggelse är olämplig eller där ny exploatering kräver särskilda åtgärder.

Kommunens topografiska och geologiska förhållanden innebär utmaningar vid exploatering vilket innebär att det kan finnas förutsättningar för skred, ras, slamströmmar, blocknedfall och erosion inom många av de i planen ingående områdena. I planbeskrivningen beskrivs ras och skred i kommunen. Texten hänvisar till ytterligare underlag, bland annat en jordskredsanalys som visar statistisk sannolikhet för skred. I översiktsplanens karta "Riksintressen och andra värden", finns dock inga sådana kartor vilket behöver kompletteras till planen. Se även yttrande från SGI.

***Kommunens kommentar:** Planen kompletteras enligt ovan till granskningen.*

Ljudmiljö, buller

Översiktsplanen redovisar bra strategier gällande buller och länsstyrelsen ser positivt på att kommunens ambition är att skapa en bättre ljudmiljö än den lägstanivå som regleras i lagstiftningen. För att detta ska få genomslag är det dock viktigt att översiktsplanens strategier är tydliga så att det går att följa upp i efterföljande planering. Exempelvis lyder en strategi att kommunen ska konsekvensbeskriva varje exploatering som leder till en ökad biltrafik utifrån hur trafikökningen påverkar bullersituationen för omgivningen. Det är lämpligt att kommunen definierar vilken typ av exploatering som anses leda till en ökad biltrafik.

Förorenade områden

Förorenade områden beskrivs överlag på ett bra sätt. Kommunens ställningstaganden angående utredning av förorenade områden i plan och bygglovsprocesser framgår tydligt.

Vad gäller mark- och vattenanvändningskartan är det svårt att bedöma lämpligheten av de olika utvecklingsområdena eftersom kartans funktionalitet är bristande med avseende på förorenade områden. Punktobjekten är mycket små och syns endast vid hög inzoomning av kartan. Kartan är således inte tillräckligt tydlig för att ge vägledning i framtida beslut i plan- och bygglovsprocesser som berör potentiellt förorenade områden, vilket behöver åtgärdas.

Det är bra om kommunen kompletterar planbeskrivningen med ett särskilt avsnitt om deponier. I en kommun kan finnas både kommunala deponier, industrideponier och mindre väl kända områden där avfall tippats över tid och givit upphov till deponier med relativt oklart innehåll. De deponier som förekommer inom planområdet bör tas upp i den fördjupade översiktsplanen. Förekomst av deponier kan ha stor inverkan på om och var det är lämpligt med nybyggnation. Olika åtgärder kan även behöva vidtas ur säkerhetssynpunkt, för den händelse deponier finns i anslutning till befintlig bebyggelse. Om ett deponiområde blir aktuellt för exploatering och bostadsbyggande är det särskilt angeläget att från start grundligt utreda vilken typ av deponi det är, hur de platsspecifika förhållandena ser ut och vilka åtgärder som krävs för att undvika framtida olyckstillbud, såsom explosioner (metangas), samt sättningar och instabilitet i marken.

I planbeskrivningen saknas också tydliga kopplingar till potentiella framtida klimatförändringar och hur dessa kan påverka föroreningar, t.ex. skyfall och översvämningar som kan bidra till spridning av föroreningarna. Om en framtida ändring av klimatet resulterar i större

nederbörds mängder kommer ändrade grundvattennivåer och hastiga förändringar av markens vattenhalt påverka föroreningarnas förmåga att spridas vidare med grundvattnet och potentiellt kan områden som tidigare inte varit förorenade förorenas. Genom att ta hänsyn till möjliga framtida klimatförändringar kan man undvika att sanerade områden åter förorenas eller att föroreningarna sprids. Även ras och skred kan påverka spridningen vilket behöver omnämnas i översiktsplanen. Kartskikt för förorenade områden med förhöjd ras- och skredrisk kan laddas ned från Länsstyrelsens GIS-tjänster.

Kommunens kommentar: *Planbeskrivningen och plankartan kompletteras till granskningen gällande förorenade områden och framtida klimatförändringar.*

Skydd mot olyckor

Översiktsplanen hänvisar till att det ska genomföras en riskanalys inom 150 meter från farligt gods-led vilket är bra. Rekommenderade vägar och järnvägar och andra kända vägavsnitt för farligt gods bör redovisas som planeringsunderlag i översiktsplanen. Planbeskrivningen nämner att i särskilda fall kan riskutredningar behöva genomföras för känslig verksamhet bortom 150 meter från farligt gods led, exempelvis för samlingslokaler. Det är korrekt att så är fallet. Det behöver dock förtydligas vad som gäller för dessa verksamheter inom 150 meter från farligt gods-led. Känsliga verksamheter omfattas i regel inte av några riktlinjer, utan kräver oftast en separat riskanalys. Planen behöver även förtydliga vad som gäller gällande riskhänsyn vid byggnation i närheten av verksamheter som hanterar/lagrar farliga ämnen. I nuläget hanterar planförslaget endast transportvägarna till verksamheten, men inte själva verksamheten i sig. Det är lämpligt att dessa verksamheter benämns som "känslig verksamhet", vilket visar på att en särskild riskutredning behövs för sådana verksamheter.

Länsstyrelsen noterar att vissa dokument som hänvisas till under "läs mer" inte finns enligt sökvägen, vilket bör åtgärdas.

Kommunens kommentar: *Planbeskrivningen kompletteras till granskningen. Länkar tas genomgående bort och ersätts med hänvisningar till dokument. Gällande verksamheter som hanterar/lagrar farliga ämnen framgår vad som gäller för riskhänsyn under rubriken miljöfarlig verksamhet.*

Övriga allmänna intressen

Strandskydd

Planbeskrivningen bör kompletteras med riktlinjer gällande strandskyddet i områden där exploatering möjliggörs som inte ligger inom LIS-områden. Inom strandskyddet får inga åtgärder ske som inte är förenliga med strandskyddets syften eller om inte särskilda skäl föreligger.

Kommunens kommentar: *Planbeskrivning och plankarta kompletteras till granskning.*

Skyddad natur

Det är lämpligt att planbeskrivningen förtydligas gällande vilka typer av naturvärden som bedömts tillhöra klass 1 och 2 så att det framgår om biotopskydd och fågelskydd är redovisade.

Kommunens kommentar: *Planbeskrivningen kompletteras till granskningen.*

Grön infrastruktur

Kommunen redovisar utförliga resonemang kring grönstruktur, biologisk mångfald och ekosystemtjänster i planen och gör tydliga ställningstaganden. När det gäller parker och naturområden med särskilda värden finns ett bra ställningstagande om att detta så långt som möjligt ska bevaras. Länsstyrelsen anser att det vore önskvärt med ett liknande ställningstagande även för befintlig grönska i nya exploateringsområden då detta har stor betydelse för ekosystemtjänster i bebyggda områden och oftast ger fler ekosystemtjänster än nyplanteringar.

***Kommunens kommentar:** Kommunen arbetar bland annat med riktlinjer för kompensation. Att alltid försöka bevara grönska i nya områden är fördelaktivt ur många synvinklar. Att bevara all grönska i alla områden är dock sällan möjligt. Till granskningen kompletterar kommunen planbeskrivningen med vikten av att när så är möjligt spara befintlig grönska istället för att anlägga nytt.*

Vatten

Planbeskrivningen nämner (s. 19, del 2) att Jönköpings kommun till största delen ligger i Västerhavets vattendistrikt men även till en mindre del inom vattenmyndigheten för Södra Östersjöns vattendistrikt. Detta behöver korrigeras då det är tvärtom. I samma del av planbeskrivningen (s. 21) redovisas strategier ur kommunens VA-plan. Länsstyrelsen återfinner i stort sett inte de formuleringar som punktas upp som strategier ur VA-planen. Strategierna bör återges så som de är formulerade i VA-planen.

***Kommunens kommentar:** Planbeskrivningen ändras till samrådet.*

Kulturmiljö

Planförslaget redovisar ambitiösa riktlinjer och strategier vilka har potential att lyfta kulturmiljövärdena som resurs i samhällsutvecklingen och berika livsmiljön. Det framkommer dock ett behov av flera nya och kompletterande kunskaps- och beslutsunderlag för att säkerställa att översiktsplanens intentioner uppfylls. Det vore lämpligt att en struktur tas fram för hur bedömningar av enskilda kulturmiljövärden ska säkerställas samt hur kulturmiljöer och landskap inom utvecklingsområden ska integreras och utvecklas.

***Kommunens kommentar:** En struktur för bedömningar blir en del av ett framtida kulturmiljöprogram.*

Arkeologi

Generellt gäller att arkeologisk utredning kan komma att krävas på flertalet platser inför efterföljande planering. Vid enstaka utvecklingsområden framgår redan nu att känsliga fornlämningar (förhistoriska gravar) kommer att påverkas vid eventuell exploatering. Förhistoriska gravar och gravfält bör bevaras intakta och hellre utnyttjas som rekreatiomsområden, bland annat av kostnadsskäl. En registrerad grav är ofta tecken på att flera finns dolda under mark. Gravarna har noterats vid följande områden:

- Visingsö S om Tunnerstad objekt-ID 7012: Stor risk att fornlämningar förekommer inom ytan på grund av närhet till gravfältet som ligger åt sydost (Fornlämning L1972:5782).

- Lekeryd SO, objekt-ID 6614: Olämpligt att bebygga på grund av ett flertal förhistoriska gravar inom ytan (Fornlämning nr L1973:547, L1974:9639 m.fl.).
- Mulseryd objekt ID-6749: Flera gravar och gravfält inom den norra ytan (Fornlämning L1973:6766, L1973:7651, L1973:6320, L1973:5962, L1973:6157, 1973:5769 m.fl.). Omfattande arkeologiska undersökningar och/eller anpassningar krävs inför exploatering.

***Kommunens kommentar:** Bebyggelseområdet i Lekeryd justeras så att ytan med förhistoriska gravar inte tas i anspråk.*

Transportinfrastruktur

Länsstyrelsen välkomnar förslaget att se elektrifiering som en möjlighet att minska utsläppen från transportsektorn, både avseende elektrifiering av järnväg samt elektrifiering av vägtransporter (främst personbilar). Planförslaget nämner kommunens strategi att utveckla laddinfrastrukturen i hela kommunen men det saknas resonemang eller ställningstaganden om vilka tätorter eller särskilda stråk som är mer lämpliga eller viktiga att arbeta med. Eftersom underlaget handlar om tätorter utanför kommunens huvudtätorter så är elektrifiering av persontransporter ett särskilt viktigt område att arbeta med framgent. Särskilt då investeringsviljan för publik laddinfrastruktur tenderar att vara lägre i mindre tätorter och på landsbygder jämfört med stora tätorter och längst med större stråk. För att ta strategin ett steg längre vore det önskvärt att kommunen kompletterar översiktsplanen med ett resonemang med kriterier för vilka platser som skulle kunna lämpa sig för publik laddinfrastruktur, ex. vid besöksmål eller annan service i orten. Länsstyrelsen delar gärna med sig av sina erfarenheter om vad en strategi för utveckling av laddinfrastruktur i hela kommunen skulle kunna innehålla.

***Kommunens kommentar:** Frågan om att ta fram kriterier för vilka platser som kan lämpa sig för publik laddinfrastruktur är för detaljerad för översiktsplanen. Det bör i stället hanteras i kommunens mobilitetsarbete.*

Energiproduktion

Översiktsplanens strategier för produktion av förnyelsebar energi ligger i linje med länets klimat- och energistrategi vilket är bra.

Översiktsplanen pekar ut områden med ”markanvändning vindkraft” samt ”utredningsområden vindkraft”. Det bör förtydligas vad som är skillnaden mellan de olika utpekandena.

Länsstyrelsen anser vidare att planbeskrivningen med fördel kan kompletteras med en tabell med beskrivningar av varje utpekad område för att öka tydligheten vad gäller planens intention för vindkraft.

***Kommunens kommentar:** Kommunen förtydligar vad de olika beteckningarna innebär till granskningen. En tabell med beskrivningar bedöms tynga ner texten för mycket för att läggas till planbeskrivningen, hänsyn återfinns i attributdatat till plankartan.*

Energidistribution

Transmissionsnätet är av betydelse för rikets elförsörjning och det är viktigt att de finns med och synliggörs i kommunens översiktsplan. I Jönköpings kommun har Svenska kraftnät tre stycken 400 kV-ledningar som tillhör det svenska transmissionsnätet för el. Ledningarna

ansluter till station Tenhult och Svenska kraftnät arbetar för närvarande med att förnya stationen. Se även yttrande från Svenska kraftnät.

Kommunens kommentar: *Plankartan är kompletterad med 400 kV-ledningar.*

Klimatanpassning

Länsstyrelsen saknar ett resonemang om risken för höga temperaturer och hur hänsyn ska tas till detta, framförallt gällande förtätning i tätorterna. Det bör även finnas ett resonemang kring särskilt utsatta riskgrupper och verksamheter som är extra sårbara mot höga temperaturer samt exempel på hur risken kan motverkas. Värmekarteringar framtagna av antingen länsstyrelsen eller MSB kan med fördel användas i detta sammanhang.

Kommunens kommentar: *Under kapitlet Parker och natur återfinns ett resonemang om grönskans betydelse för att motverka höga temperaturer samt även en hänvisning till MSB:s värmekartering.*

Social hållbarhet

Länsstyrelsen ställer sig över lag positiv till översiktsplanen ur ett socialt hållbarhetsperspektiv. Planen är väl genomarbetad med goda strategier för till exempel bostadsförsörjning, samhällsservice och mötesplatser samt gång, cykel och kollektivtrafik som alla är viktiga delar i det socialt hållbara samhället. I avsnittet om socialt hållbar samhällsplanering ser länsstyrelsen det som särskilt positivt att kommunen lyfter medborgarnas och barns möjligheter till självständig mobilitet.

Jordbruksmark

2020-09-03 beslutade kommunfullmäktige i Jönköping att exploatering av jordbruksmark inte får ske och kommunen uttrycker att stor restriktivitet gäller för att tillåta nya bebyggelse på jordbruksmarken. I underlaget framgår dock att viss jordbruksmark i form av mindre områden som ligger insprängda i tätortsstrukturen eller på annat sätt inte fungerar i en brukningsenhet ska kunna exploateras. Detta gäller även betesmarker av låg kvalité som ligger isolerade i utkanten av brukningsenheten. Länsstyrelsen saknar en redogörelse för väsentligt samhällsintresse och alternativa lokaliseringar för alla områden där kommunen pekar ut ändrad användning på jordbruksmark. På vissa områden redogörs detta för under ställningstaganden och konsekvenser. Det är lämpligt att detta redovisas för samtliga områden.

Eftersom jordbruksmark endast får tas i anspråk för väsentliga samhällsintressen är det även lämpligt att tydliggöra vad ett väsentligt samhällsintresse är i planbeskrivningen.

Kommunens kommentar: *Attributdatat till plankartan och planbeskrivningen kompletteras till granskningen.*

Mål, planer och program

I planbeskrivningen hänvisas det till att endast ett av miljömålen är nära att nås i länet. Det stämmer fortfarande, men det vore bra om källan istället är den senaste regionala uppföljningen av miljömålen som Länsstyrelsen gör varje år ([miljömålen i Jönköpings län](#)).

Länsstyrelsen uppmärksammar att texten under Tekniska anläggningar, energi behöver korrigeras. I nuläget står det att länsstyrelsen har satt som mål att länet till 2050 ska vara ett

klimateffektiv plusenergilän. Då det inte är länsstyrelsens strategi utan länets och målfåret är 2045 behöver detta korrigeras till "Länets klimat- och energistrategi har en vision om att länet ska vara ett klimateffektiv plusenergilän till 2045".

***Kommunens kommentar:** Kommunen uppdaterar planbeskrivningen till granskningen.*

Hållbarhetsbedömning

Hållbarhetsbedömningen är välskriven och har inkluderat de sociala aspekterna på ett bra sätt. Länsstyrelsen vill särskilt betona de slutsatser och analyser som gjorts kopplade till Hälsa och livskvalitet samt Jämlikhet och social integration.

I hållbarhetsbedömningen står det om åtgärder i vattenförvaltningsplanen gällande näringsämnen i Nissans källflöden vilket kan tas bort då förekomsten har god status avseende näringsämnen. Åtgärdsförslaget togs fram i tidigare förvaltningscykel (cykel 2) och avser havet. Det är inte längre aktuellt, då det inte har lagts in för förvaltningscykel 3.

I hållbarhetsbedömningen används begreppen "de transportpolitiska målen" och "transportmålen". Det kan med fördel förtydligas vad som är nationella mål och vad som är kommunala och att rätt begrepp används för respektive mål.

***Kommunens kommentar:** Hållbarhetsbedömningen uppdateras till granskningen.*

Mullsjö kommun

Väg 185

Mullsjö kommun ser mycket positivt på utveckling av Bottnaryd. Satsningar och framtida utbyggnader i Bottnaryd, Jära och områden runt E4an kan för Mullsjö kommun möjligt innebära en ökad pendling från Mullsjö vilket kan leda till ökad trafik på väg 185. Mullsjö kommun önskar därför ett resonemang kring hur utvecklingen kan påverka infrastrukturen kring Bottnaryd och ser gärna att ni pekar ut denna väg för utvecklingspotential både för bil, kollektivtrafik och gång- och cykelväg.

Industriområde och verksamheter

Verksamhetsområde öster om väg 185

Hänsyn för detta område saknas. Finns det anledning att säkerställa området utifrån närhet till Stråken?

Teknisk anläggning - Energiproduktion

Nämnvärt att lägga till att det gränsar till kommungräns till Mullsjö och hänsyn och dialog bör tas vid utveckling.

För kännedom finns ett etablerat vargrevir i området, hur har hänsyn tagits vid utpekande av område lämpligt för vindkraft.

Mullsjö kommun förutsätter att en dialog förs med Mullsjö kommun vid förändrad markanvändning intill kommungränsen eller andra förändringar som kan komma att påverka Mullsjö kommun.

Kommunens kommentar: Verksamhetsområdet öster om väg 185 tas bort till granskningen, istället pekas annan mark i Bottnaryd ut för ändamålet. Vid alla vindkraftansökningar nära kommungräns sker alltid dialog med grannkommun. I samband med översiktsplanens framtagande har inte påverkan på varg särskilt bedömts utan det är en fråga som får bedömas vid en eventuell ansökan om miljötillstånd liksom påverkan på andra djurarter t.ex. fågel och fladdermöss.

Kopplingen till Mullsjö är viktig för både persontransporter och gods. En etablering av ett nytt verksamhetsområde vid Jära och möjliggörande av bostadsutveckling i Bottnaryd påverkar enligt genomförd Trafik- och mobilitetsanalys inte trafiken på väg 185 i någon större utsträckning. Utifrån detta så bedömer Jönköpings kommun att särskilda åtgärder på väg 185 inte är motiverat.

Mulseryds Hembygdsförening

Hembygdsföreningen har tidigare lämnat synpunkter på anläggning av industriområde i den socken där vi verkar och har många kulturlämningar. Ändring av er plan påverkar inte hur vi ser på industriområdet så vi hänvisar till tidigare yttrande, vilket bifogas.

2019-10-25

Mulseryds Hembygdsförenings synpunkter på Fördjupad översiktsplan för Jära/Svedbrandshult

Inom det planerade området finns mycket kulturhistoriska platser, vilka ligger inom Mulseryds Hembygdsförenings sockenområde. När det gäller fornlämningar så antar vi att museet/Riksantikvariet kommer att bevaka vad som händer med dessa, så för dessa lämningar lämnar vi inga synpunkter.

Hembygdsföreningens intresse ligger närmare i tid, dvs de senaste 500 åren, efter att husförhörlängderna började föras och som finns tillgängliga för oss. Gårdarna i området har funnit mycket längre tillbaka men dessa finns oftast kvar så i de flesta fallen finns inga synpunkter. Undantag är Svedbrandshultgårdarna, där det av boningshus och ekonomibyggnader nästan bara finns lämningar kvar.

Däremot när det gäller torp och backstugor så finns det lämningar av ett stort antal. Hembygdsföreningen har på 1970-talet inventerat alla torp/backstugor och satt upp skyltar med torpnamn och under vilken tid det var bebott. Från 2017 håller föreningen på med återinventering för att se att alla skyltar finns kvar som visar var torp/backstugor var belägna. I många fall saknas torpskyltarna av olika anledningar. Föreningen håller nu på att nytillverka skyltar för att dokumenteringen ska vara komplett framöver.

För gårdarna Svedbrandshult, torp och backstugor inom planerat industriområde hoppas hembygdsföreningen att industriområdet planeras på sådant sätt att lämningarna och skyltarna kommer att få finnas kvar. Dessutom anser hembygdsföreningen att de gator/vägar som kommer

att göras på industriområdet kan få namn efter gården, torpen och backstugorna så att dessa ytterligare får en del av den framtida historien.

Vad gäller resterna efter den gamla järnvägen så är det gamla spårområdet kulturhistoria, detta gäller även den gamla stationsbyggnaden i Västra Jära (byggnaden är idag privatbostad). Av översiktsplanen framgår att det finns planer på att inte röra spårområdet vilket vi hoppas kommer att infrias. Det gäller då också att vägar inte dras på sådant sätt att spårområdet förstörs någonstans.

Vattenflöde. Hembygdsföreningen har en vattendriven såg och stickhyvel som visas för allmänheten varje sommar. Det är den enda vattendrivna sågen i Nissan som fortfarande är i drift och är ett viktigt kulturminne. För att kunna köra sågen och stickhyveln krävs ett visst flöde av vatten från Nissan. Sommaren 2018 års torka gjorde att sågen inte kunde köras som vanligt, vilket visar hur viktigt det är med vattenflödet. Vi hoppas att detta kommer att beaktas vid planeringen av industriområdet så att vattenflödet till såg och stickhyvel inte äventyras.

Hembygdsföreningen hoppas få gehör för ovanstående synpunkter och att bli kontaktad då kommunen kommer längre fram i planeringen för att hjälpa till så att alla torp/backstugor blir beaktade.

***Kommunens kommentar:** Stadsbyggnadskontoret tar med sig synpunkter gällande att bevara spårområdet, stationshus, torplämningar och skylta desamma samt gällande namnsättning av gator i den efterföljande planeringsprocessen, det är frågor som främst hör hemma i detaljplaneringen. När det gäller anslutningar till rv 40 är det utredningar som kommer att göras längre fram och först då vet vi i vilken mån som det gamla spårområdet kommer påverkas. I det fortsatta arbetet kommer utredningar av bland annat hydrologi och dagvattenlösningar att behöva göras, det arbetet kommer att göras med målsättningen att vattenflödet i Nissan inte ska påverkas.*

Naturskyddsföreningen i Jönköping

Naturskyddsföreningen i Jönköping vill framföra följande synpunkter på förslaget till översiktsplan för mindre tätorter och landsbygden:

Disposition

Upplägget med uppdelning av översiktsplanen i två delar är positivt och ger en mer fullständig bild av kommunen och möjligheterna till utbyggnad. Naturskyddsföreningen uppskattar också att flera utomstående konsultföretag anlitas för att göra en hållbarhets-bedömning av planen. Många värdefulla synpunkter förs fram och delas i flertalet fall av föreningen. Plankartan är dock mycket ohanterlig och svåröverskådlig med få geografiska namn. Det krävs en ingående kännedom om kommunens olika delar för att kunna orientera sig och få en överblick.

Visioner och strategier

Översiktsplanen innehåller mycket information och gedigna genomgångar av de komplexa och omfattande uppgifter kommunen måste hantera. Hänvisningarna till antagna planer på en mängd områden både underlättar och komplicerar textläsningen. Visioner och strategier upplevs som väl genomtänkta och hållbarhetsaspekter har fått ett större genomslag än tidigare. Merparten

skulle Naturskyddsföreningen kunna ställa sig bakom. Trots detta blir det emellanåt svårt att se vad kommunens vilja är och hur välvilliga önskingar ska bli verklighet. Speciellt gäller detta infrastruktur och transporter.

Det går inte att bortse ifrån att kommunens vision om att Jönköping år 2030 är södra Sveriges nav och en knutpunkt med goda kommunikationer i sig skapar många problem som i dagsläget är svårösta och osäkerheten om bättre lösningar i framtiden är mycket stor. Det strategiska läget lyfts som grundbulten i framtidsutvecklingen, och viljan är tydlig att vara företagen behjälpliga i att etablera sig eller utveckla sin verksamhet i kommunen. Att tillgodose näringslivets behov är prioriterat.

Naturskyddsföreningen menar att det är tveksamt om kommunen fortsatt ska hålla fast i visionen om kommunen som logistikcentrum. För stort fokus läggs på en ständig markberedskap för att kunna tillgodose befintliga företags expansion och speciellt att ta emot nya företagsetableringar i form av logistiketableringar. En stor efterfrågan på mark med bra logistikläge behöver inte tillgodoses enbart av Jönköpings kommun. Bakom det svepande uttrycket logistiketableringar döljer sig oftast enormt stora, markkrävande, lagerlokaler. Det finns redan väldigt många sådana etablerade i kommunen. Få har anslutning till järnväg och strategin att överföra gods till järnväg är inte tillämplig i de flesta fall. Alla dessa etableringar skapar mängder av transporter av främst lastbilstrafik, men också persontransporter med bil. Trots strategier om gynnande av de hållbara färdmedlen gång-, cykel- och kollektivtrafik, så finns stora brister i genomförandet. Etableringen av för många lagerlokaler medför också olägenheter för arbetsmarknaden med ensidighet i utbudet av arbete. Med den snabba utvecklingen av artificiell intelligens, som debatteras flitigt i medierna just nu, kommer med all säkerhet allt fler arbetsuppgifter att övertas av robotar.

Sammantaget rimmar inte översiktsplanens skisserade utveckling särskilt väl med uttalandet om att Jönköping år 2030 är ett hållbart och klimatsmart föredöme.

Utbyggnadsstrategier

Kommunens val av orter för utbyggnadssatser tycks till stor del ligga i linje med strategin att förse näringslivet med expansionsutrymme, även om det finns andra argument för de utvalda huvudorterna. Inom landsbygden och de mindre tätorterna pekas både större och mindre verksamhetsområden ut som ska kunna erbjuda bland annat större tomter för stora logistiketableringar och mark för verksamhetsområden i de enskilda orterna. Mellan Bottnaryd och Jönköping föreslås ett verksamhetsområde, Västra Jära, med inriktning på stora logistikverksamheter blandat med vanlig industri. Det föreslagna området är dubbelt så stort som Torsvik. I östra delen av kommunen föreslås ett motsvarande, men betydligt mindre, verksamhetsområde i Öggestorp. Med utgångspunkt från dessa två områden är det lätt att förstå logiken i att satsa på Bottnaryd respektive Tenhult som utbyggnadsorter. Båda ligger på relativt sett kort avstånd från verksamhetsområdena.

Naturskyddsföreningen har inga invändningar mot Bottnaryd och Tenhult som huvudorter för utbyggnad och förbättrad service. Tvärtom kan det vara bra att få goda kopplingar mellan boende och arbetsplatser och underlätta pendling utan att öka trycket på transporter genom kommunens centrala delar. Lite svårare är att acceptera en utbyggnad av Gränna. Gränna är idag lite av huvudort i den nordligaste kommundelen. Tillkomsten av biosfärområdet Östra Vätterbranterna har också stärkt Gränna som huvudort. Dock är serviceunderlaget vintertid för

svagt för att exempelvis vissa butiker ska hålla öppet alla dagar. En utbyggnad av Gränna kräver dock anpassning till historisk miljö och tidigare bebyggelse. Förutom den pågående detaljplanläggningen pekas inga områden ut i översiktsplanen. Kanske är det motiverat i denna nordliga kommun del att i stället förordna en försiktig utbyggnad av andra större tätorter än Gränna. Det finns dock många hänsyn att ta, då kommunen hyser kommunens bästa jordbruksmark, landskapsbilden är skyddsvärd och framför allt finns här många höga naturvärden att skydda.

Verksamhetsområdena

I Västra Jära föreslås ett verksamhetsområde två gånger så stort som Torsvik.

Naturskyddsföreningen menar att det blir ett alldeles för stort och dominerande område.

Föreningen förordar att endast området norr om riksväg 40 exploateras, och då med ett antal bibehållna grönstråk av ursprunglig vegetation och ett rejält avstånd till naturreservatet Dumme mosse. Någon möjlighet till järnvägsanslutning finns inte här. Den nedlagda Ulricehamnsbanan är idag delvis cykelväg. Verksamhetsområdet kommer att alstra stora mängder lastbilstrafik och spå på bekymren med kapacitetsbrist på befintliga huvudvägar. Att skapa fler bostäder i Bottnaryd för bättre närhet till nya arbetsplatser är i sammanhanget klok planering, liksom att möjliggöra säker och bekväm pendling med cykel och kollektivtrafik både till Bottnaryd och Jönköping.

Området söder om riksvägen har en mängd kvaliteter som bör skyddas och området är olämpligt för exploatering. Särskilt skyddsvärt är Nissans sträckning i söder, Västra Jära by med omgivande jordbruks/betesmark och gårdar, Getaryggsmossen ingående i det lågexploaterade och tysta området Gagnaryd - Getaryggen (utpekad i naturvårds-programmet). En sträcka på 10 km av Nissans källflöden flyter genom området. Här finns intressanta fågellokaler, lugna och fridfulla platser samt en stig längs den unika 10 m höga åsen Getaryggen som också är historiskt intressant. Södra Vätterleden går också genom området. Naturskyddsföreningen förordar att det södra området utgår ur översiktsplanen.

Öggestorp

Föreslaget verksamhetsområde ligger inom Stensjöåns avrinningsområde. I närheten finns Rävlamossen som har naturvärdesklass 1. I övrigt tycks området mest bestå av skogsmark. Naturskyddsföreningen i Jönköping är dåligt bevandrad i denna del av kommunen som gränsar till Nässjö kommun och närmaste tätorten Forserum. Området ligger i anslutning till Öggestorps tätort, gränsar till järnvägen Falköping-Nässjö och riksväg 40. Jönköpingsbanan passerar relativt nära, men översiktsplanen nämner inget om eventuella stickspår eller att på annat sätt möjliggöra godstransporter på järnväg. De tillkommande arbetsplatserna behöver föras med cykelvägar och förbättrad kollektivtrafik. Närheten till Tenhult och Huskvarna kan innebära pendling från dessa orter, vilket skulle vara önskvärt.

Huvudorterna

Bottnaryd föreslås få nya attraktiva, sjönära, bostadsområden. Naturskyddsföreningen motsätter sig att strandskyddet upphävs vid berörda sjöar. Det går att åstadkomma attraktiva områden 100 meter från strandkanten. Nära den centrala delen av Bottnaryd finns naturreservatet Bottnaryds urskog. Även om reservatet inte direkt berörs av utbyggnaden, så finns det en risk för ökat slitage och ovarsam hantering. Reservatet avgränsas av den gamla banvallen/cykelvägen, men det finns höga naturvärden även på andra sidan cykelvägen, t.ex. lunglav i ett aspbestånd. Det

kanske finns anledning att se över gränserna för reservatet och eventuellt överväga en utvidgning.

Gränna

föreslås få en ny infart från Galgen och nya bostäder i området från infarten diagonalt ner mot hamnen. Detaljplanearbetet pågår. Naturskyddsföreningen delar den oro som finns i hållbarhetsbedömningen om risken för negativ påverkan på riksintresset för kulturmiljö. Det är även av vikt att få en god anslutning mot Röttle och det omgivande jordbrukslandskapet. Det utpekade verksamhetsområdet utmed Tranåsvägen ligger i ett utsatt läge och exponeras särskilt vid utfart från Tranåsvägen mot Gränna. Det är fantastiskt att uppleva hur panoramat vidgas och utsikten mot Vättern och Visingsö öppnar sig. Då skulle det vara förödande med exempelvis en ful och tråkig lagerlokal i siktlinjen.

Tenhult

I Tenhult beräknas de 600 nya bostäderna på Herrgårdsgärdet täcka 50 % av bostadsbehovet. Detaljplanen har överklagats till högsta instans, men väntas få laga kraft inom kort. I översiktsplanen nämns att principerna för trädgårdsstäder ska tillämpas för att få en tätare och grönare bebyggelse, vilket låter lovande med tanke på det naturnära läget. I övrigt vill kommunen uppmuntra omvandlings- och utvecklingsinitiativ med relativ hög exploatering i de allra mest centrala delarna av tätorten. Detta med hänsyn till Tenhults goda kommunikationsförutsättningar med möjlighet till resande med tåg och buss.

Service och handel ska i första hand lokaliseras utmed Centrumvägen.

På samrådsmöte i Tenhult om översiktsplanen nämns behovet av flera cykelvägar runt Tenhult i det som översiktsplanen kallar östra mosaikbygden. Det rör sig om cykelväg till Öggestorp, Jönköping, Huskvarna och Barnarp. Ingen av dem verkar vara nära ett förverkligande, trots att utpendlingen från Tenhult är stor och hållbara färdmedel ska prioriteras. Naturskyddsföreningen anser att cykelväg till Jönköping borde prioriteras, åtminstone delen Rogberga-Jönköping. Delar av cykelväg finns redan färdigställd i höjd med Järabacken och kompletteringar borde ske åtminstone fram till Rogbergasjön med sin omfattande fritidsbebyggelse. Den gamla vägen Rogberga-Tenhult är glest trafikerad och behovet inte lika stort, utom möjligen inne i Tenhult.

Tenhult har brist på grönområden, vilket ska tas i beaktande när nya bostadsområden planeras, enligt översiktsplanen. Ett av de mest frekventerade grönområdena för invånarna i Tenhult är naturreservatet Ingaryds gård, som ägs av Naturskyddsföreningens kretsar i Jönköping och Huskvarna. Hela gården är inte avsatt till reservat, eftersom Jönköpings kommun velat ha handlingsfrihet för en framtida järnväg i området, en ny och effektiv förbindelse mellan Torsviks industriområde och stambanan i Nässjö. Nu är denna framtid en realitet, men i översiktsplanen hänvisas till Trafikverkets utredningsarbete och någon kommunal vilja syns inte till. Trafikverkets utredningsarbete har hunnit så långt att man har konstaterat att alla alternativa sträckningar berör Ingaryd, stryker utmed reservatsgränsen, tar en mindre del i anspråk och skapar en barriär till det populära friluftsområdet. Trafikverkets utredare uttrycker bekymmer över detta faktum, men något förslag till lösning syns ännu inte.

Översiktsplanen innehåller heller inte någon information om förbifart Tenhult-Barnarp. I regionens planering finns en kommunikationsstrategi och en Regional plan där det framgår att väg 842 förbi Tenhult samplaneras med nysträckningen av järnväg mellan Byarum och Tenhult.

Den regionala transportplanen har utgått från att det är möjligt att påbörja en vägplaneprocess när lokaliseringen av järnvägen är färdig. Vägplaneprocessen och processen med att ta fram en plan för byggande av järnväg bör ske parallellt i ett tidigt skede. Efter fråga på samrådsmöte i Tenhult omtalas att förbifarten redan finns med i den nationella planen och att pengar finns avsatta. Några sådana uppgifter går inte att finna på Trafikverkets webbsidor.

Naturskyddsföreningen finner det märkligt att översiktsplanen saknar uppgifter om nytillkommande infrastruktur i Tenhult. Det borde ligga i kommunens intresse att lyfta behovet av bättre förbindelse för gods på järnväg från exempelvis kombiterminalen vid Torsvik, och få en mer positiv inställning till järnvägsdragningen från invånarna i Tenhult. I dagsläget trycker Trafikverket mest på förkortad restid för persontrafiken, vilket väcker en viss irritation eftersom persontågen inte kommer att stanna i Tenhult. Naturskyddsföreningen menar att det med tanke på utbyggnadssatsningen i Tenhult och framhävandet av goda kommunikationer borde utredas om inte ett stopp i Tenhult skulle gynna arbetspendlingen.

Övrigt

Föreningen instämmer i behovet av kompletterande utredningar och anpassningar som föreslås i hållbarhetsbedömningen. Speciellt intressant vore en utredning av hur de större tätorterna kan byggas ut i attraktiva naturnära lägen samtidigt som de gröna värdena värnas och utvecklas. Hållbara transporter, möjligheter att förverkliga överföring av gods på järnväg och tydliggörande av hur pendlingsmöjligheterna ska förbättras är andra angelägna områden att utreda.

Kommunens kommentar: Valet av Tenhult, Gränna och Bottnaryd som huvudorter grundar sig i första hand på att de redan i dagsläget fungerar delvis som sådana för varsin del av kommunen samt att dessa orter är de största och de med störst serviceutbud i sin del av kommunen. Genom att satsa på dessa tre orter hoppas vi kunna bevara/och eller utöka befintlig service, för att på det visset kunna erbjuda service till kommuninvånarna i västra såväl som sydöstra och nordöstra delen av kommunen. Förbifart Tenhult finns redovisat i lagret Transportinfrastruktur i plankartan. Även cykelvägar finns redovisade i samma lager. Vi tror att en utbyggnad av Gränna kan ske i föreslagna lägen med anpassning till den historiska miljön och befintlig bebyggelse. Förutom pågående detaljplanearbete så pekas verksamhetsområdet runt Johan Werners gränd ut som omvandlingsområde. Ställningstagandena i översiktsplanen innebär inte att några andra större områden utöver dessa ska tas i anspråk eller att någon ej exploaterad mark ska tas i anspråk. Föreslaget verksamhetsområde vid Jära är stort och kommer som en nödvändighet behöva exploateras i omgångar. I de fortsatta planeringsprocessen kommer behov av skyddszoner till omgivningen samt av att spara natur inne i området utredas närmare. Det gäller till Dumme mosse såväl som Getaryggen, Nissan och Västra Jära by. Södra Vätterleden går utanför det område som föreslås som verksamhetsområde.

Boendet i strandnära läge i Bottnaryd föreslås för att tillskapa attraktiva lägen i en ort där bostadsbyggandet gått relativt trögt. Närmast vattnet kommer en fri passage att finnas. Bottnaryds urskog förvaltas av länsstyrelsen och de är mest lämpade att bedöma frågor gällande reservatets gränser.

Nässjö Kommun

Nässjö kommun och Jönköpings kommun har till följd av de goda kommunikationerna på väg och järnväg ett stort pendlingsutbyte för såväl studerande som arbetande. Även om den största andelen pendlare reser mellan de båda kommunernas huvudorter sker även ett betydande pendlingsutbyte mellan mindre orter såsom Forserum, Tenhult och Öggestorp samt mellan Malmbäck och Torsviksområdet i de södra delarna av Jönköpings kommun. Det är därför positivt att Jönköpings kommun i utbyggnadsstrategin framhåller vikten av att arbeta för att regionala kommunikationer utvecklas för ett hållbart resande. Under riktlinjer för utveckling av Jönköpingsbanan nämns även att järnvägen ska utvecklas för en ökad kapacitet för gods- och persontrafik, vilket är positivt eftersom det främjar utveckling längs med hela järnvägssträckan.

I anslutning till riksväg 31/40/47 strax öster om Öggestorp föreslås två större verksamhets- och industriområden anläggas på respektive sida om riksvägen. Det beskrivs även att utvecklingen av riksvägen (31/40/47) ska beaktas i fortsatt planeringsarbete, vilket Nässjö kommun ser som positivt då det bidrar till att främja utveckling på bägge sidor om kommungränsen.

Nässjö kommun ser även positivt på ställningsagandet arbeta för att regionala kommunikationer för hållbart resande utvecklas. Landsbygderna i respektive kommun delar flera vägar som är viktiga för regionala kommunikationer och arbetspendling, bland annat vägen mellan Malmbäck och Ödestugu och vidare ut på riksväg 30/E4.

I utbyggnadsstrategin pekas ett flertal områden ut, som gränsar till eller ligger i nära anslutning till Nässjö kommun, till exempel områden för energiproduktion. I energiproduktion, som är en underkategori till tekniska anläggningar, ingår flera olika typer av anläggningar (sol-, vatten- och vindkraft m.m.). Vid etablering av nya anläggningar är den mellankommunala samordningen av stor vikt. Som en av kommunens strategier nämner Jönköpings kommun att i frågor som berör angränsande kommuner ska samarbete och dialog föras för att gemenast sträva mot en hållbar samhällsutveckling, vilket Nässjö kommun ser positivt på och ser även en möjlighet kring ökat mellankommunalt samarbete gällande utvecklingsfrågor i framtiden.

Det är även positivt att Vätterns betydelse som resurs och framtida tillgång för den regionala vattenförsörjningen lyfts fram i utbyggnadsstrategin.

***Kommunens kommentar:** Kommunen tackar för kommentarerna och ser framemot ett fortsatt samarbete i våra gemensamma frågor. Områdena för energiproduktion i plankartan är menad för vindkraft där den mellankommunala samordningen är en viktig del för att skapa en hållbar samhällsplanering.*

Nässjö Näringsliv AB

Utbyggnadsstrategin Öggestorp; Att industriområdet i Öggestorp planeras och växer fram kommer bli positivt för hela Jönköpings län med tillväxt och nya jobb som effekter. Begreppet Jönköpingsregionen fortsätter utvecklas med Jönköping, Vaggeryd och Nässjö. Här växer både logistik, produktions- och tjänsteföretag.

***Kommunens kommentar:** Kommunen noterar och tackar för inkommen synpunkt.*

Prästlönetillgångarna i Skara stift

Avser plan i och kring Bottnaryds tätort.

Objekt-ID 6777 LIS-området vid Västersjön

Området har avgränsats från området Objekt-ID 6775 av ett grönområde och park (Objekt-ID 6779). Detta skapar ett onödigt avskiljande av de båda bebyggelseområdena och leder till svårigheter med att binda ihop dem på ett naturligt och bra sätt via vägar och ledningsdragningar, ex.vis. el, fiber och VA.

Förslagsvis tas område 6779 bort och den ytan nyttjas till det den lämpar sig bättre för d.v.s bebyggelse och ytan direkt norr om denna med mindre vattenområden (se Objekt-ID 3321), löjpoilen och gäddpoilen, görs till Grönområde och park. Närområdet kring LIS-området kommer även efter exploatering innehålla mycket grönområden och parkområden vilket gör det utpekade området onödigt. Att lägga in ett avskiljande område mitt i bebyggelse som detta förslag gör skapar bara en onaturlig brytning av bebyggelse.

Vi noterar att ett större bebyggelseområde (Objekt-ID 6763), Bottnaryds prästgård 1:13, inte har separerats på ett liknande sätt utan har sammanhållen bebyggelse i hela området med ett mindre grönområde mitt i. Utifrån detta så bedömer vi att även område 6777 och 6775 kan klara sig utan sådant avskiljande mitt i som försvårar bebyggelse som riskerar, i förlängningen att, motverka syftet med ÖP:n d.v.s öka invånarantalet i kommunen. Detta då områdena inte blir exploaterade om de inte erbjuder bra lösningar och möjligheter att bygga.

Att detaljstyra ÖP:n på detta sätt skapar inlåsningseffekter och det är, anser vi, bättre att låta detaljplanprocessen styra detaljerna för exploateringsområdena.

Objekt-ID 6795 Verksamheter och industri

Området som utpekats bedömer vi bättre skulle kunna nyttjas som område för bostäder då det erbjuder bra vandringsstråk, bad och andra naturupplevelser i närområdet. Förslagsvis kan industriområden placeras närmare riksvägen eller längs med densamma.

Det nu utpekade området används då människor ska ta sig till och från omgivande naturområden. I och med områdets närhet till Stråken bedömer vi att man kan tillskapa ett attraktivt boendeområde på denna sida om Bottnaryd. Men om ett industriområde placeras här enligt förslaget så kommer området fortsättningsvis inte kunna användas för bebyggelse vilket skulle kraftigt begränsa Bottnaryds utvecklingspotential i framtiden.

Många människor värderar närhet till vatten högt vid val av bostad. Detta skulle, bedömer vi, göra området attraktivt för både lägenheter, bostadsrätter, radhus eller villabebyggelse samt Camping- och friluftsmöjlighet nära Stråken.

Men om området blir industriområde låses hela området mellan Stråken och vägen för dessa ändamål och motverkar möjligheten att utveckla denna del av Bottnaryd till ett attraktivt boende.

Bottnaryd har enorm potential att attrahera människor som vill bo i lite mindre orter men utvecklingen av områdena måste genomföras genomtänkt så att inga inlåsningseffekter sker där

attraktiva boendemiljöer förstörs. Vi bedömer att området mellan Stråken och vägen har för stor potential för att reduceras till enbart industrimark. Vi ser hellre en utveckling av detta område till ett större område för boende och friluftsliv där nuvarande LIS-område expanderas och justeras så till vida att delar av området tillåter bebyggelse för bostäder men området närmast stranden hålls rent för allmänhetens nyttjande så att Bottnaryd kan förverkliga sin potential av ett attraktivt boende med ständig närhet till vatten, skog och vyer.

Kommunens kommentar: *Område med Objekt-ID 6779 skapar en grön korridor mellan Västersjön och gölarna i nordväst. Precis som i det södra området är det en park mitt i bostadsområdet för till exempel lek. Området är dessutom en relativt djup grop vilket skulle innebära stora ingrepp för att kunna bebyggas.*

Område med Objekt-ID 6795 tas bort till granskningsförslaget och ny markanvändning blir natur och friluftsliv. Ett nytt verksamhetsområde förläggs vid väg 40.

Väglösning till nya bostadsområdena

Utifrån föreslagna exploateringsytor anser vi att det saknas en djupare analys kring trafiklösningar till och från de nya områdena i förslaget till ÖP. Vi anser att de nya bebyggelserna behöver en tydligare plan avseende vägar till och från riksväg samt en lösning som skulle innebära att de inte behöver passera genom samhället för att nå riksvägen.

Det är också att notera att en sådan lösning skulle erbjuda bussar möjlighet att enkelt komma närmare de centrala delarna av Bottnaryd och möjliggöra för förenklad pendlingsmöjlighet åt båda hållen (d.v.s mot Ulricehamn och Jönköping).

Kommunens kommentar: *Trafiklösningarna i översiktsplanen är på en övergripande nivå och vidare trafikanalys görs i den kommande planeringsprocessen. Möjlighet för bussar att angöra Bottnaryds centrum redovisas i översiktsplanens plankarta. Hur kopplingarna kommer att utformas vid en utbyggnad av Rv 40 får studeras i fortsatt planering.*

Region Jönköpings län

Sammanfattning

- Region Jönköpings län bedömer att förslaget till översiktsplan är väl utarbetat och utgår från övergripande planeringsstrategier som är inriktade mot hållbar utveckling.
- Region Jönköpings län ser gärna att Jönköpings kommun till granskningsskedet arbetar fram en tydligare prioritering av tillkommande bebyggelse och ser också fördelar med mer utvecklade resonemang gällande mellankommunala frågor.

Synpunkter på förslaget

Bakgrund

Region Jönköpings län yttrar sig i ärendet utifrån sitt utpekade regionala utvecklingsansvar samt i egenskap av regional kollektivtrafikmyndighet.

I översiktsplanen ska kommunen ange såväl en långsiktig och övergripande utvecklingsstrategi som grundragen i den avsedda användningen av mark- och vattenområden. Översiktsplanen

ska visa hur kommunen tänker ta hänsyn till allmänna intressen samt hur riksintressen ska tillgodoses och hur miljö kvalitetsnormer ska följas. Planen ska också ge vägledning för hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras.

Jönköpings kommun tar fram en ny översiktsplan med sikte på 200 000 invånare i kommunen med ett tidsperspektiv mot år 2050. Enligt kommunens uppskattningar betyder detta att ungefär 25 000 bostäder och 27 500 arbetsplatser behöver möjliggöras.

Översiktsplanen är uppdelad i två etapper. Översiktsplan för ”de mindre tätorterna och landsbygden” är en fördjupning av kommunens översiktsplan och kommer tillsammans med den laga kraft-vunna översiktsplanen för den centrala tätorten att utgöra en ny översiktsplan som ersätter översiktsplan 2016.

Övergripande planeringsinriktning

Planförslaget är framtaget utifrån en ambition om att hela kommunen ska leva och att alla kommuners tätorter ska ha förutsättningar att växa. Kommunens målsättning är att de mindre tätorterna och landsbygden ska växa befolkningsmässigt i samma takt som den centrala tätorten. Detta innebär att 15 % av kommunens tillväxt ska ske inom avgränsningen för planförslaget, vilket motsvarar cirka 3 750 bostäder och 375 arbetsplatser.

Planförslaget pekar inte ut någon tydlig övergripande planeringsinriktning, men anger att ny bebyggelse huvudsakligen bör tillkomma inom 1 000 meter från tätortscentrum för att stärka underlaget för befintlig service. Kommunen ska dessutom särskilt arbeta för att stärka de tre kommundelscentrumen Gränna, Bottnaryd och Tenhult.

Region Jönköpings län bedömer att dessa strategier är i linje med kommunens övergripande planeringsstrategier och att de kan vara medel för att åstadkomma en ökad transporteffektivitet och servicenivå i kommunen.

Region Jönköpings län vill dock peka på risken för målkonflikt mellan viljeinriktningen om att landsbygden ska växa i samma takt som staden och övergripande mål om minskad klimat- och miljöpåverkan.

Region Jönköpings län ser gärna att kommunen till granskningsskedet utvecklar hur bebyggelse ska prioriteras och styras till lägen som tydligt bidrar till ett hållbart samhällsbyggande. Region Jönköpings län vill särskilt peka på behovet av tydligare kriterier för bebyggelse utanför detaljplan.

Region Jönköpings län kan se utmaningar i att tillskapa förutsättningar för hållbart resande till och från de planerade verksamhetsområdena eftersom de ligger i förhållandevis externa lägen.

Regionala frågor

Flera av länets kommuner har starka band till tätorter och landsbygd i Jönköpings kommun, vilket i planförslaget framför allt nämns kopplat till vindbruk och Vättern som dricksvattentäkt. Region Jönköpings län ser gärna att planförslaget utvecklas ytterligare avseende mellankommunala perspektiv på t ex bostadsförsörjning, service och arbetspendling.

Trafik och trafikinfrastruktur

Den nyligen framtagna koldioxidbudgeten för Jönköpings län visar att länets överlägset största källa till koldioxidutsläpp är inrikes transporter. Region Jönköpings län vill betona vikten av strategisk planering för transporteffektiva bebyggelsestrukturer, särskilt kopplat till förutsättningarna att kunna erbjuda en attraktiv och konkurrensmässig kollektivtrafik.

Region Jönköpings län ser gärna att planförslaget tydliggör kommunens roll kopplat till hållplatser.

Region Jönköpings län kommer att remittera ett förslag till regional cykelplan under sommaren 2023. Om det är tidsmässigt möjligt ser Region Jönköpings län gärna att granskningsversionen av översiktsplan förhåller sig till den slutliga regionala cykelplanen.

***Kommunens kommentar:** Till granskningen har en utarbetad prioriteringsordning av tillkommande bebyggelse tagits fram och redovisas i kartan. Kopplingar för cykel mellan tätorterna redovisas i kartan och region Jönköpings läns förslag till regional cykelplan tas i beaktande i granskningsförslaget. Kommunens roll kopplat till hållplatser anses för detaljerat för att hanteras i översiktsplanen. Detta arbete hanteras inom ramen för kommunens arbete med kollektivtrafik.*

Mellankommunala frågor hanteras i planbeskrivningen och kapitlet har utvecklats avseende regional och nationell infrastruktur samt frågor kopplat till utveckling av verksamhetsområden. I kapitlet beskrivs att i frågor som berör angränsande kommuner ska samarbete och dialog eftersträvas för att gemensamt kunna sträva mot en hållbar samhällsutveckling. Detta innefattar bland annat utveckling av pendlingsmöjligheter, godsflöden och vindkraft.

Att undvika ensamlägen ser kommunen som den viktigaste hållbarhetsfrågan vid förhandsbesked på landsbygden, strategier för detta finns i planbeskrivningen och tydliggörs ytterligare till granskningen.

Skogsstyrelsen

Skogsstyrelsen har beretts möjlighet att yttra sig i rubricerat ärende.

Den föreslagna översiktsplanen följer i stora drag Boverkets modell för upprättande av översiktsplaner. Så som förväntas av en modern översiktsplan tas stor hänsyn till miljö och naturens betydelse för invånarnas välbefinnande.

Skogsstyrelsen ser inga uppenbara felaktigheter eller något som saknas. Syftet med att framställa en särskild plan för mindre tätorter och landsbygd bör vara att fokusera just på områden utanför centralorten. Vår uppfattning är dock att planförslaget inte tydligt skiljer sig från en generell kommunomfattande översiktsplan.

Skogsstyrelsen har inga ytterligare synpunkter på den föreslagna översiktsplanen.

Kommunens kommentar: Översiktsplanen för mindre tätorter och landsbygd avgränsas med hjälp av ett planområde, dock har det i samrådsversionen av plankartan kommit med markområden som hör hemma i etapp 1 – centrala tätorten. Detta åtgärdas till granskningen för att göra det tydligare att det är två olika planområden för etapp 1 och etapp 2.

SPF Seniorerna Örserum

Örserum är fantastiskt vacker tätort i den östra delen av kommunen. Vi har närheten till natur, skog och sjö som ger ett levande samhälle. Förskola, skola och affär liksom idrottsförening, hembygdsförening, SPF och en kyrka mitt i byn.

Viktiga frågor för oss i SPF Seniorerna är:

1. Hur ska vi kunna få bo kvar på den plats där vi helst vill åldras?
 - Nybyggnation för alla åldrar och generationer.
 - Seniorboende för dem, i och runt Örserum, som vill lämna sina bostäder och flytta in i ett boende mitt i byn.
2. Badstranden är en tillgång för byn och besökare under sommaren. Trots den fina sandstranden är tillgängligheten begränsad för funktionshindrade.
För äldre, rullstolsburna och rollator användare är det svårt att nå badet på grund av avsaknad av en anpassad badramp.
 - Badramp för funktionsnedsatta, gäller alla åldrar, är ett stort önskemål för vår by.
3. Viktigt för oss inom SPF är att vi har en fungerande service med affär, skola och föreningsliv även i framtiden.
4. Utarmning av bussförbindelser är ett bekymmer för byns innevånare. För oss äldre, som inte längre kör bil, är besök hos tandläkare, läkare, frissan och andra bokade tider en svårighet.
5. Tidigare har det funnits ett korttidsboende på Gränna SÄBO. På grund av personalbrist har detta stängts och de som nu behöver denna service får tillfälligt bo bl.a. i Jönköping. Detta och de minskade bussturerna gör det ibland omöjligt att besöka sin närstående. Till Gränna kan man be grannen skjutsa med bil 12 km men inte till Jönköping 45 km.

Kommunens kommentar: Förslaget till översiktsplan ger goda möjligheter till nybyggnation i Örserum. Frågan om seniorboende hanteras inte av översiktsplanen men kommunen noterar den för den fortsatta planeringen. Synpunkterna angående badstranden skickas vidare till kultur- och fritidsförvaltningen. Att skapa förutsättningar för fler boende i Örserum skapar också förutsättningar för att få behålla service såsom affär, skola och föreningsliv liksom kollektivtrafik. Kommunen tar med sig synpunkterna gällande kollektivtrafiken till dialogerna med länsstrafiken. Synpunkterna gällande korttidsboende skickas vidare till socialtjänsten.

Statens Fastighetsverk

(Bilaga - Visingsborgs kungsgårds vårdprogram 2013)

Inledning

Statens fastighetsverk (SFV) har mottagit inbjudan till samråd om förslag till fördjupad översiktsplan för mindre tätorter och landsbygden i Jönköpings kommun. SFV har tagit del av allmänt tillgängligt material på kommunens webbplats. Samrådet är ett led i kommunens arbete med att ta fram en ny översiktsplan för hela kommunen. Översiktsplanen är uppdelad i två

etapper. Översiktsplan för ”de mindre tätorterna och landsbygden” är en fördjupning av kommunens översiktsplan. Gällande översiktsplan antogs 2016.

SFV:s uppdrag och fastigheter

SFV är en myndighet som förvaltar vissa delar av statens fasta egendom. SFV:s uppdrag beskrivs i myndighetens instruktion och årligt regleringsbrev. De fastigheter SFV ska förvalta är de som staten långsiktigt behöver för speciella ändamål, fastigheter som är av stort kulturhistoriskt värde för vilka staten har ett särskilt ansvar, fastigheter som under århundraden har tillhört kronan eller har donerats till staten.

SFV har ett långsiktigt förvaltningsperspektiv och många av SFV:s objekt är statliga byggnadsminnen (SBM) med Riksantikvarieämbetet som tillsynsmyndighet.

SFV förvaltar cirka 4000 byggnader och en sjundedel av Sveriges markyta. Inom planområdet förvaltar SFV fastigheterna Visingsborg 3:1 och Näs 1:12 med bland annat det statliga byggnadsminnet Visingsborgs kungsladugård.

Sammanfattning

För SFV är det viktigt att kulturmiljön med ekskogen och även mullbärsträden på Visingsö inte påverkas negativt av utbyggnadsförslagen.

SFV menar att en bevarande- och utvecklingsplan som pekar ut möjlig utveckling med minimerad negativ påverkan på kulturmiljön och riksintresset bör tas fram vad gäller Visingsö. SFV deltar gärna i detta arbete genom synpunkter i tidigt skede och kunskapsunderlag som vårdprogram.

I övrigt har SFV inga synpunkter på den fördjupade översiktsplanen för mindre tätorter och landsbygden.

Planförslaget

Tre riksintresseområden är direkt berörda av de förändringar som föreslås i översiktsplanen. Det första är Visingsö där SFV:s fastigheter Näs 1:12 och Visingsborg 3:1 är uttryck för riksintresset för kulturmiljövården som gäller för hela Visingsö. Här föreslås ny bebyggelse i direkt anslutning till befintlig bebyggelse. Genom att den nya bebyggelsen placeras i anslutning till befintlig bebyggelse och inte i det öppna jordbrukslandskapet och inte i Visingsö ekskog är kommunens bedömning att den inte orsakar påtaglig skada på riksintresset.

För SFV är det viktigt att kulturmiljön, ekskogen och även mullbärsträden på Visingsö inte påverkas negativt av utbyggnadsförslagen.

Kommunen skriver att den skog som tas i anspråk på Visingsö kan ha historiska kopplingar till den ekskog som är ett uttryck för riksintresset, även om den inte ligger inom samma fastighet.

SFV menar att det här är lämpligt att en bevarande- och utvecklingsplan som pekar ut möjlig utveckling med minimerad negativ påverkan på kulturmiljön och riksintresset tas fram som stöd för kommande planering. SFV deltar gärna i detta arbete genom synpunkter i tidigt skede och kunskapsunderlag som vårdprogram.

SFV:s fastigheter

Visingsborgs kungsladugård, fastigheten Visingsborg 3:1

Vårdprogram - värdebeskrivning

Visingsö var under medeltiden en viktig plats för den svenska stadsbildningen och striderna om rikets krona. Alltsedan medeltiden har ön haft ett stort statligt ägande. Efter den svenska statsbildningen speglar Visingsö den starka kungamakten och dess beroende av adeln i sin strävan mot att bli en stormakt. Slottet Visingsborg var centralpunkten i grevskapet Visingsborg under familjen Brahes tid från förläningen år 1561 till reduktionen år 1681. Efter reduktionen fortsatte jordbruksdriften på fastigheten under arrenden fram till 1830-talet. Under det tidiga 1700-talet användes slottet och ön för att hysa ryska krigsfångar. Efter att Visingsborgs slott brann år 1718 uppstod kungsgården. Kungsgården återtog till staten och planteringen av ekskogen påbörjades på tidigt 1830-tal. Ekskogen visar på statens intresse att genom långsiktigt åtagande, på vetenskapliga grunder och med modernt skogsbruk utveckla kungsgårdens jordbruksmark till virkesleverantör för marinens behov av högkvalitativ ek. Kungsgården upplevelsevärden förmedlas idag främst genom ekskogen och skötseln av denna, vilket sker i SFV:s regi, samt genom kungsladorna.

***Kommunens kommentar:** Vi tar med oss synpunkterna i det fortsatta arbetet och en fortsatt dialog med Statens fastighetsverk är en förutsättning för utvecklandet av översiktsplanens utbyggnadsområden på Visingsö.*

Svenska Campingpärlor AB/First Camp

Vi vill som tomträttsinnehavare av fastigheten Gränna 6:2, i Jönköpings kommun, visa vårt intresse och deltagande i Översiktsplan för mindre tätorter och landsbygden - Utbyggnadsstrategi genom att härmed inkomma med ett yttrande och förslag på åtgärder för Grännas hamnområde.

Vi på First Camp Group AB är genom det koncernägda bolaget Svenska Campingpärlor AB tomträttsinnehavare till fastigheten Gränna 6:2 i Jönköpings kommun. First Camp Group AB bedriver campingverksamhet på fastigheten och är därmed mycket angelägna om att vara delaktiga i fastighetens och hamnområdets framtida utveckling.

Vi är måna om Grännas kulturhistoriska och strand nära miljö, och är även medvetna om fastighetens förutsättningar gällande riksintresse och strandskydd. Dessa intressen har vi tagit i beaktande och därmed anpassat vårt förslag till ändring för att kunna värna om dem.

Inledning

Camping är till för alla och har blivit mycket populärt de senaste åren, och det finns flera faktorer som har bidragit till denna ökade popularitet. En bidragande faktor är att det är en prisvärd och naturnära upplevelse som många uppskattar då många människor söker en paus från det hektiska stadslivet och vill komma ut i naturen. Det finns många kvaliteter som gör camping till en populär och uppskattad fritidsaktivitet, och vi på First Camp Group AB delar tillsammans med våra gäster kärleken till vår underbara natur och uppskattar den gemenskap som finns mellan oss som campar.

Våra förslag

Vi är mycket positiva till att en ny översiktsplan har tagits fram med fokus på de mindre tätorterna och landsbygden i Jönköpings kommun. De mindre orterna med Gränna och Visingsö

i spetsen är viktiga turistorter för kommunen och därmed viktiga orter att planera den framtida utvecklingen för.

För att vi ska kunna bidra till att utveckla platsen och för att kunna bemöta efterfrågan från våra besökare önskar vi få möjligheten att uppföra ett flertal stugor på campingområdet. Våra stugor är under högsäsong fullbokade och efterfrågan på detta boendebadativ är stor. Vi ser även en växande efterfrågan för denna typ av boende på vintern och då de flesta av våra nuvarande stugor inte är vinterbonade så önskar vi möjligheten att tillföra fler åretruntanpassade stugor för att kunna bidra till ett mer levande Gränna även utanför sommarsäsongen.

Vi har i dagsläget 38 stugor på vår camping, dessa stugor är placerade i den norra delen av fastigheten då detta område är utmärkt för stugbebyggelse i befintlig detaljplan. Befintlig detaljplan begränsar därmed möjligheten för oss att bygga fler stugor på andra delar av campingen. Därmed önskar vi möjligheten till att stugorna kan uppföras runt omkring på campingen utan en geografisk begränsning i placeringen av dem. Däremot föreslår vi att man kan ställa krav på hur strand- och gångstråk ska tillgängliggöras, men att bebyggelsen kan placeras fritt så länge tillgängligheten i form av gång- och cykelstråk uppfylls. Med det sagt så önskar vi att få in dessa ändringar i översiktsplanen, som tillåter oss att utöka antalet stugor på fastigheten och att området för var dessa stugor kan placeras utökas till hela fastigheten.

Vi önskar även att kommunen kan utvärdera möjligheten att, i begränsad omfattning på tomten, uppföra fritidshus i BRF-format. Det skulle kunna vara enklare fritidshus i radhusformat där krav då ställs på uthyrning till allmänheten under merparten av året, för att på så sätt vidmakthålla allmänhetens tillgänglighet till platsen.

Sammanfattande ord

Grännas hamnområde är en viktig plats ur många aspekter, för invånarna på Visingsö och i Gränna, men området är även viktig för turismen och Jönköpings kommun. Genom att utveckla hamnområdet och fastigheten Gränna 6:2 kan vi tillsammans vara med att skapa livskvalitet för invånarna men även främja besöksnäringen genom att göra platsen mer inbjudande och gästvänlig året runt.

Vi bedömer att det är bra för hamnområdets fortsatta utveckling att tillgängliggöra ytterligare campingmöjligheter i form av utökade antal stugor som kan ta emot besökare året runt. Våra framtida ambitioner ligger helt i linje med kommunens vision om de intilliggande ytorna, vilket innefattar att utveckla och främja hamn- och besöksnäring i området.

Slutligen vill vi understryka vikten av att göra Grännas hamnområde till en destination som inte endast begränsas till sommarsäsongen utan att vi tillsammans kan vara med och göra den till en destination med besökare året runt. Vi ser framemot vårt framtida samarbete för att utveckla och förbättra besöksnäringen i Grännas hamnområde.

***Kommunens kommentar:** Området för campingen har till granskningen ändrats till utvecklad användning i mark- och vattenanvändningskartan för att campingen ska kunna bidra till utvecklandet av hamnområdet. Vidare planering får utreda lämplig omfattning.*

Svenska kraftnät

Svenska kraftnät har tagit del av handlingarna för rubricerat ärende och har följande synpunkter:

Ärendespecifik information

Svenska kraftnäts anläggningar

I Jönköpings kommun har Svenska kraftnät tre stycken 400 kV-ledningar som tillhör det svenska transmissionsnätet för el. Ledningarna ansluter till station Tenhult och Svenska kraftnät arbetar för närvarande med att förnya stationen.

I det aktuella planförslaget saknas information om Svenska kraftnäts anläggningar, både i planbeskrivningen och i mark- och vattenanvändningskartan. Svenska kraftnät vill att våra ledningar och stationen synliggörs i kommunens översiktsplan. Detta eftersom att transmissionsnätet för el är ett essentiellt planeringsunderlag för kommunalt planeringsarbete, både ur perspektivet att befintligt transmissionsnät är samhällsviktig infrastruktur som tryggar Sveriges energiförsörjning, men också då transmissionsnätet är en förutsättning för storskalig samhällsplanering. Elsystemet utgör en förutsättning för samhällets primära funktioner och för att Sverige ska klara av både internationella och nationella mål som miljö-, klimat- och tillväxtmål.

Svenska kraftnät anser mot bakgrund av vad som anges ovan att elsystemets roll ska synliggöras i planen.

Svenska kraftnäts anläggningsobjekt finns att hämta via Geodataportalen, www.geodata.se, som WMS eller som en shape-fil. Mer information finns under rubriken "Geodata" på s. 3.

Luftledningar och markkabel

Under rubriken "Energi" på s. 63 i Planbeskrivning del 1 skriver kommunen följande:

"Nya kraftledningar bör markförläggas så långt som möjligt, för att främja en god markhushållning, beakta landskapsbilden samt skapa en attraktiv boendemiljö."

Svenska kraftnät vill uppmärksamma kommunen om att markförläggning av transmissionsnätsledningar riskerar att påverka den svenska elförsörjningen negativt genom att det blir ett mindre driftsäkert och dyrare elsystem. De tekniska förutsättningarna för markkabel i transmissionsnätet för växelström innebär att en markkabel har lägre tillgänglighet än en luftledning och kan orsaka försämrade elkvalitet.

Vindkraft

I mark- och vattenanvändningskartan pekar kommunen ut områden för möjlig vindkraftsetablering nära Svenska kraftnäts ledningar. Vi vill med anledning av detta informera om att det är viktigt med ett visst säkerhetsavstånd mellan vindkraftverk och våra anläggningar. Avståndet får inte vara sådant att ett vindkraftverk skulle kunna falla över en kraftledning vid ett haveri. Avstånden måste även vara tillräckliga för säker flygbesiktning samt tillräckliga mellan kraftledningens jordpunkter och jordpunkter i vindkraftsanläggningens uppsamlingsnät.

Svenska kraftnät vill även framhålla vikten av att kommunen planerar för den mark som kan komma att behövas för nya kraftledningar vid upprättande av vindkraftsutbyggnad.

Allmän information

Ledningsrätt

Svenska kraftnät har ledningsrätt för kraftledningarna som är av betydelse för rikets elförsörjning. Ledningsrätten innebär att åtgärd/verksamhet som på något sätt inskränker Svenska kraftnäts verksamhet, inte får vidtas på fastighet som belastas av ledningsrätt. Om verksamhet planeras inom 250 meter från våra anläggningar vill vi bli hörda i samråd.

Riksintresseutredning

Det kan vara av intresse att ta med i översiktsplanen att transmissionsnätets mark och vattenanspråk utreds för riksintresseanspråk inom totalförsvarets civila del enligt 3 kap. 9 § Miljöbalken (MB) (1998:808) av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Transmissionsnätets verksamhet med dess tillhörande mark- och vattenanspråk är även ett allmänt intresse enligt 2 kap. Plan- och bygglag (2010:900) och 3 kap 8-9 §§ (MB) eftersom att elförsörjningen är en grundförutsättning för att samhället ska fungera i fred, kris och krig.

Elberedskap

Elförsörjningen är ett prioriterat område för totalförsvaret, vilket medför att såväl transmissionsnät som region- och lokalnät utgör essentiella delar av totalförsvaret. Svenska kraftnäts beredskapsarbete riktar sig till att bidra till Försvarsmaktens förmåga, men även till att säkerställa elförsörjningen i det civila samhället. Som elberedskapsmyndighet verkar Svenska kraftnät för att hela den svenska elförsörjningen har beredskap för händelser som krig, terrorhandlingar och jordbävningar.

Vi vill också informera om att förändringar av elnätetsstrukturen i regionen kan vara anmälningspliktigt enligt elberedskapslagen. Svenska kraftnäts elberedskapsföreskrift (SvKFS 2013:2) anger såväl vilka anläggningar som vilka typer av förändringar som omfattas av anmälningsskyldigheten.

Mer information finns på Svenska kraftnäts webbplats: [Anmälan om förändring och störning | Svenska kraftnät \(svk.se\)](#)

Geodata

Svenska kraftnäts anläggningsobjekt finns att hämta via Geodataportalen, www.geodata.se, som WMS eller som en shape-fil.

Informationen innehåller den geografiska positionen för Svenska kraftnäts ledningar, stolpar, stationer och stationsområden. Utöver den geografiska positionen finns uppgifter om förläggningssätt (luftledning, kabel etc.) och spänningsnivå för våra ledningar.

Vid produktion av kartor där Svenska kraftnäts geografiska anläggningsinformation används ska följande copyrighttext framgå: ”© Affärsverket svenska kraftnät”. Enklaste sättet att hitta informationen är att gå in på geodataportalen och söka efter US.TransmissionsnätFörEl eller gå in via följande länk: [Geodata - Lantmäteriet](#).

Samråd

Samråd ska hållas med Svenska kraftnät när åtgärder planeras inom 250 meter från transmissionsnätledningarna och stationer. Mer information om hur samråd med Svenska kraftnät går till finns på vår webbplats: [Vid samhällsplanering | Svenska kraftnät \(svk.se\)](#)

Kommunens kommentar: Text och plankarta kompletteras med de tre 400 kV-elledningarna till granskningen. Översiktsplanen kompletteras med information om att om verksamhet planeras inom 250 meter från Svenska kraftnäts anläggningar vill de bli hörda i samråd.

Gällande markförläggning av elkablar har kommunen skrivit att det bör **så långt möjligt eftersträvas**. Ur markanvändningssynpunkt är det, det mest markbesparande. När det eventuellt gäller utpekande av riksintresseanspråk avvaktar kommunen att ett sådant beslut tas. Till granskningen justerar kommunen vindkraftsområdena med avseende på svenska kraftnäts anläggningar. De utpekade områdena är dock på en översiktlig nivå och områdenas detaljavgränsning inklusive exakta avstånd till kraftledningar får utredas vid ett eventuellt miljötillstånd.

Sveriges geologiska undersökning (SGU)

Riksintresse för värdefulla ämnen eller material

SGU har pekat ut fyndigheten av sällsynta jordartsmetaller (Rare Earth Elements, REE) i Norra Kärr som riksintresse för värdefulla ämnen eller material (SGU dnr. 46-51/2011). Fyndigheten är lokaliserad i Jönköpings kommun, Jönköpings län, nära gränsen till Östergötlands län. Fyndigheten i Norra Kärr är en mycket stor förekomst av sällsynta jordartsmetaller, den största kända i Europa. De sällsynta jordartsmetallerna är en grupp av ämnen som bland annat krävs för grön omställning, exempelvis starka magneter i generatorer som används i vindkraftverk, eller elmotorer i elbilar.

Kommunen tar i planhandlingen upp och redovisar Riksintresse för värdefulla ämnen eller material Norra Kärr på ett bra sätt. Kommunen gör ställningstagandet att riksintresse för naturvård ska ges företräde före riksintresse Norra Kärr. Länsstyrelsens yttrande kommer att beröra alla relevanta samhällsaspekter och väga samman lokala, regionala, som nationella intressen emot varandra i ett större, övergripande sammanhang. Prövning huruvida RI Naturvård äger företräde sker hos tillståndsgivande myndighet. Om inte olika riksintresseområden kan samexistera ska en avvägning göras vilket riksintresse som ska ges företräde enligt § 10 miljöbalken.

SGU anser att redan i en översiktsplan göra en strategisk bedömning att företräde skall ges till RI Naturvård är att föregripa den avvägning som skall göras enligt ovan nämnda paragraf i miljöbalken. Ett införande av ytterligare naturskydd i området innebär en påtaglig skada på utpekade Riksintresse för värdefulla ämnen eller material. En framtida brytning av fyndigheten i Norra Kärr, likaväl som all annan anläggnings- eller industriverksamhet i kommunen måste i miljötillståndprocessen kunna säkerställa att verksamheten inte kommer att påverka varken höga naturvärden eller dricksvattentäkter.

Skandinavien berggrund skiljer sig mycket från berggrunden i de flesta andra europeiska länder. I Sverige och Finland dominerar berggrunden av kristallint s.k. urberg medan övriga Europa är täckt av yngre sedimentära bergarter. Förekomster av s.k. urberg och i dem förekommande malmbildande mineral är därför sällsynta i Europa. De sällsynta jordartsmetallerna hör till sådana förekomster, vilket innebär att Sverige uppvisar många och i vissa fall mycket stora fyndigheter. De sällsynta jordartsmetallerna behövs för teknikutveckling och en hållbar grön omställning och toppar därför EU:s s.k. kritiska lista då dessa ämnen är mycket viktiga för samhället (jämför EU-kommissionens aktuella förslag till EU *Critical Raw Materials Act*).

SGU anser att REE-fyndigheten Norra Kärr representerar en av EU:s/Europas viktigaste REE-förekomster. Fyndigheten kan inte ersättas av en ökad återvinning av REE, då samhälle och industri inom överskådlig tid saknar tillräckliga volymer av dessa ämnen för att kunna återvinna relevanta mängder i relation till en ökande efterfrågan.

Ett flertal "nya" fyndigheter av REE har uppmärksamats på senare tid. Bl.a. LKAB:s omtalade fyndighet Per Geijer i Kiruna. REE förekommer även i gruvavfall men dessa sekundära resurser kan i dagsläget inte utvinnas och komma samhället tillgodo. Fyndigheten i Norra Kärr och övriga kända förekomster kompletterar varandra genom att de innehåller olika mängder av de skilda ämnen som ingår i gruppen. Övriga kända primära och sekundära förekomster kan dock inte ersätta Norra Kärr.

En viktig aspekt i utpekandet av *Riksentressen för värdefulla ämnen eller material* har varit att garantera nationell försörjningssäkerhet av viktiga råvaror vid kris, krig eller annan störning av globala leveranskedjor vid import av råvaror från andra länder. Detta har aktualiserats bl.a. genom kriget i Ukraina. EU:s industri är en stor användare av en lång rad kritiska metaller, mineral och ämnen. EU importerar idag ca 90% av sitt behov av REE från Kina och det finns såväl geopolitiska, ekonomiska, sociala som etiska aspekter kopplade till detta beroende. Effekten av att påtagligt försvåra tillgången till REE-fyndigheten och tillika *Riksentresse för värdefulla ämnen eller material* Norra Kärr skulle innebära ett fortsatt europeiskt importberoende av råvaran från Kina.

Att till en viss grad kunna garantera kommande försörjning av svensk och europeisk industri genom en utvinning och raffinering av dessa ämnen som är baserad inom Europa är därför ett viktigt mål för EU. Härvid kan de nordiska länderna på grund av geologiska förutsättningar, industrikuster och tillgången på mineralresurser komma att spela en viktig roll.

Generella synpunkter

Klimat- och Georelaterade risker

Frågor som berör samhällets motståndskraft mot extrema händelser kopplade till exempelvis värmebölja, nederbörd, översvämning, ras och skred, mm. är mycket viktiga att beakta inom all fysisk planering. Det kan röra sig om grönstruktur och markbeläggning i städer; hur topografi, hus och konstruktioner kan påverka vattenflöden och risk för översvämning; hur vatten, topografi, jordart och berggrund under vissa förutsättningar kan samverka och öka risk för sättningar och markrörelser.

För att kunna förutse potentiella risker och inleda åtgärder som kan förebygga, förhindra eller mildra eventuell framtida skada krävs ofta förutseende och kunskap inom många olika fackområden jämte analys och beräkning av eventuell påverkan. I andra fall är förebyggande

arbete jämförelsevis enkelt om man bara blir medveten om en potentiell risk. Men framför allt behövs en helhetssyn hur naturliga förutsättningar påverkar och samtidigt påverkas av samhällets infrastruktur, byggnader och konstruktioner och vilka ändrade förutsättningar ett förändrat klimat kan ge.

Materialförsörjning

Det är vitalt att samhället idag och i framtiden har tillgång till bergmaterial av lämplig kvalitet och att täkter är placerade så att långa transporter undviks.

Samhällets materialförsörjning med ballast, krossprodukter och natursand är ofta en mellankommunal fråga då enskilda täkter kan leverera till större geografiska områden. Tillgång på lämpligt material av hög kvalitet behöver säkras över längre tid. Taktlokalisering bör utöver geologiska förutsättningar och tillgänglig bergkvalitet även ske i avsikt att minimera transportsträckor och utsläpp i enlighet med klimat- och miljömål. På lämpliga ställen bör därtill masshanteringsplatser utpekas för att kunna återanvända, mellanlagra och vidarebefordra materialflöden som uppstår vid exempelvis byggnation eller infrastrukturprojekt.

Bergart, mineralogi och struktur kan starkt påverka berggrundens lämplighet för användning som råvara för olika ballast. Bergkvaliteten varierar både regionalt och lokalt och bedöms enligt olika kriterier beroende på syfte och användningsområde för färdig produkt. Ett bergmaterials lämplighet inom exempelvis väg-, och järnvägsbyggnad eller som tillsats i asfalt & betong bedöms enligt olika kvalitetskrav beroende på avsedd användning. SGU arbetar bla. med att ta fram bergkvalitékartor som redovisar detta. Dessa redovisas i SGU:s kartvisare ”Ballast” och vissa data föreligger för kommunen.

SGU ser ett hos många kommuner ett behov av uppdaterat planeringsunderlag i form av en regional materialförsörjningsplan på länsnivå för att få en bra överblick av samhällsbehov och råmaterialtillgångar sett i ett längre perspektiv. Materialförsörjningsplanering kan med fördel genomföras i ett mellankommunalt eller regionalt perspektiv. Länsstyrelsen är därmed en lämplig aktör för att ta fram relevant planunderlag till berörda kommuner.

***Kommunens kommentar:** I översiktsplanen ska kommunen redovisa de områden av riksintresse som finns inom kommunen och hur kommunen förhåller sig till dem i sin planering av mark- och vattenområden. Kommunens ställningstaganden i översiktsplanen och länsstyrelsens granskningsyttrande är sedan vägledande för efterföljande beslut. Kommunen anser därmed att det är angeläget att redovisa kommunens syn på avvägningen mellan riksintressena i översiktsplanen, den slutliga avvägningen sker dock så som SGU påpekar först i det enskilda beslutet. Av den anledningen kommer översiktsplanen till granskningen kompletteras med en tydligare beskrivning av hur påtaglig skada på riksintresset för ämnen och mineral kan undvikas. I Jönköpings län finns ingen materialförsörjningsplan.*

Sveriges geotekniska institut (SGI)

Fördjupad översiktsplan för Gränna, Örserum, Ölmstad, Skärstad, Kaxholmen, Lekeryd, Tenhult, Öggestorp, Ryd och Bottnaryd, Jönköpings kommun

SGI:s synpunkter

SGI lämnade yttranden för del I av utbyggnadsstrategin, daterade 2021-06-02 med dnr 5.1-2104-0322 (samråd) och 2022-05-20 dnr. 5.1-2204-0356 (granskning).

Topografin inom kommunen är starkt kuperad och jordlagerförhållanden varierande, även inom korta avstånd. Området kring Vätterns stränder kännetecknas av branta slänter i både jord och berg. Enligt SGU:s jordartskarta består det högre belägna området väster och söder om Vättern till stor del av sandig morän och isälvsediment. Stora områden med torv förekommer också. Öster om Vättern är det mer berg i dagen och mindre av isälvsediment. Lerig och sandig morän finns i stor utsträckning. Finkorniga jordar som lera och moränlera förekommer också, med större utbredning exempelvis vid Landsjön, Gränna, Visingsö och i ett område längs Lillan norr om Tenhult.

SGI vill särskilt trycka på att de topografiska och geologiska förhållandena inom kommunen innebär utmaningar vid exploatering. Det kan finnas förutsättningar för skred, ras, slamströmmar, blocknedfall och erosion inom många av de i planen ingående områdena.

I Planbeskrivningens del 2 ges beskrivningar av ras och skred i kommunen. Texten hänvisar till ytterligare underlag, bland annat en "*jordskredsanalys som visar statistisk sannolikhet för skred*" i översiktsplanens karta "Riksintressen och andra värden", där finns dock inga sådana kartor. Vi hade samma synpunkt i remissen för Del I av utbyggnadsstrategin, och saknar detta kartunderlag i ÖP:s digitala karta.

I ÖP finns en länk till den sammanställning av kartunderlag inom ras, skred, erosion och slamströmmar som SGI tillsammans med flera andra myndigheter tagit fram och som syftar till att vara en hjälp vid fysisk planering. Kartunderlagen kan hittas på <https://gis.sgi.se/rasskrederosion/#> tillsammans med en Vägledning för tolkning och användning av underlagen. Av dessa vill vi för Jönköpings kommun särskilt rekommendera följande för användning i den översiktliga planeringen för identifiering av riskområden för både befintlig bebyggelse och inför nybyggnation. ÖP skulle vinna på att ha med underlagen i den digitala kartan för att underlätta planering och byggande.

1. *Förutsättningar för skred i finkornig jordart* (SGU) Kartunderlaget visar områden med silt eller lera och där marklutningen är tillräckligt stor för att skred ska kunna utlösas spontant (lutning 1:10).
2. *Översiktlig stabilitetskartering i finjord* (MSB), detta underlag för Jönköping publicerades 2022 och finns ännu inte inlagt i kartvisningstjänsten, men finns tillgängligt via MSB:s web: <https://www.msb.se/sv/verktyg--tjanster/stabilitetskartering-finkorniga-jordarter/>. OBS, karteringen omfattar endast utvald befintlig bebyggelse.
3. *Områden där skogsbruk och exploatering kan orsaka erosion, ras och slamströmmar* (Skogsstyrelsen). Kartunderlaget visar branta slänter och ravinområden känsliga för förändringar av vegetationstäckning liksom förändringar av vattenmängder, vattnets flödesvägar och rinnhastigheter, det vill säga påverkan som ofta uppstår vid skogsbruk och exploatering (kräver att kartan zoomas till skala 1:50 000).

4. *Översiktlig stabilitetskartering i morän och grovkorniga jordarter (MSB)*, De karterade områdena finns med i samrådsförslaget. OBS, karteringen omfattar endast utvald befintlig bebyggelse.
5. *Stränders eroderbarhet vid sjöar, havskust och vattendrag (SGU)*.

Notera att det även i områden som ligger utanför MSB:s (2, 4) och Skogsstyrelsens (3) karterade områden kan finnas förutsättningar för ras, skred och slamströmmar. Allt är inte kartlagt och underlagen kan ha olika kvalitet.

I ÖP finns också en länk "*Översiktlig kartering av stabilitet*" som går till MSB:s websida med Översiktlig stabilitetskartering i morän och grovkorniga jordar, nr 4 i listan ovan. Vi vill här påpeka att den länken gäller stabilitet i just grovkorniga jordar, för MSB:s stabilitetskartering i finkorniga jordar bör hänvisningen leda till punkt 2 ovan.

Kommunen anger tre strategier som SGI instämmer i, och som också är ett krav enligt PBL.

- *"Säkerställa att ingen nybebyggelse eller ny samhällsviktig infrastruktur förläggs till områden, eller intill områden, med förhöjd ras- och skredrisk utan att riskerna och eventuella behov av riskreducerande åtgärder utreds.*
- *I planeringen ska vi säkerställa att ny bebyggelse inte ökar risken för stabilitets- eller erosionsproblem i omgivningen omkring den föreslagna bebyggelsen.*
- *Arbeta för att skydda både nya och befintliga utsatta byggnader, infrastruktur och samhällsviktiga funktioner som ligger i områden med risk för stabilitetsproblem."*

Den sista av strategierna handlar om att skydda både nya och befintliga utsatta byggnader, infrastruktur och samhällsviktiga funktioner i områden med risk för stabilitetsproblem. Vi vill här lägga till att översiktsplaner som påbörjas efter 1 augusti 2018 ska enligt PBL (2010:900) 3 kap. 5 § redovisa kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön till följd av klimatrelaterade olyckor som till exempel översvämning, ras, skred och erosion samt hur sådana risker kan minska eller upphöra. Förutom ny och befintlig bebyggelse innefattar den byggda miljön även anläggningar samt vegetation, parker och andra grönområden. Boverket har tagit fram en vägledning för bedömning av klimatrelaterade risker i översiktsplaneringen https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/planering/oversiktsplan/allmanna-intressen/hansyn/miljo_klimat/klimatrisker/.

Vi vill rekommendera att ovan listade planeringsunderlag används för identifiering av riskområden och som vägledning för både befintlig och planerad bebyggelse och anläggningar.

Vi vill slutligen tipsa om en nyligen publicerad SGI Vägledning 8 - Utredning av släntstabilitet (2023) (<https://swedgeo.diva-portal.org/smash/get/diva2:1743423/FULLTEXT01.pdf>) vilken ersätter Skredkommissionens rapport 3:95. Den kan användas som stöd för utförande och redovisning av släntstabilitet för att uppnå kraven i IEG Rapport 4:2010 och IEG Rapport 6:2008.1 denna finns specifika tillämpningsbilagor för ler- och siltjordar. Kommunen kan hänvisa till vägledningen tillsammans med kravdokumenten vid upphandling av geotekniska utredningar för att erhålla utredningar av tillräcklig kvalitet och omfattning.

Kommunens kommentar: Av planbeskrivningen del 2 framgår kommunens förutsättningar när det gäller risk för ras och skred. Plankartan kompletteras till granskningen med jordskredsanalys som visar statistisk sannolikhet för skred.

Södra skogsägarna – Höglandets SBO

Vi har tagit del av samrådsunderlaget och vill lämna följande synpunkter.

Skogen är viktig både för skogsägaren, regionen och Sverige. Den är också viktig förnybarresurs i omställning till klimatneutrala produkter. De flesta skogsägare lägger ofta ner hela sin själ i sitt brukande vilket gör att samhället måste visa mycket stor respekt i planer och kontakter.

Natur och rekreation

Vi anser det viktigt att kommunen använder sina egna skogar för avsättningar till natur och rekreation. Om kommunen har planer utanför egen mark måste det ske i samförstånd med markägare. Det är också lämpligt att kommunen har en löpande dialog med markägare som belastas hårt av allmänhetens närvaro. Kommunen måste också se avtal som ett sätt att lösa dessa frågor.

Exploatering

Kommunen måste tänka långsiktigt i markanvändning. Vid exploatering av jungfrulig mark måste alla andra alternativ vara uttömda. Jord och skogsbruk är också en näring och måste behandlas lika som andra näringar. Äganderätten är fundamental för en demokratisk välfärdsstat.

Infrastruktur

Vi anser inte det är rätt att vår generation perforerar landskapet med för oss passande infrastruktur. Vi anser att kommunen måste jobba för samordning av infrastruktur.

Kommunens kommentar: Kommunen har avtal med markägare när det gäller motionsspår och liknande. Naturreservat bildar kommunen på egen mark. Det tillhör de planeringsprinciper som kommunen följt i planförslaget att undvika att exploatera oexploaterad mark när så är möjligt. I de mindre tätorterna saknas dock ofta möjligheter till omvandling eller förtätning och för att de ska kunna vidareutvecklas krävs därför ofta att ny mark tas i anspråk. Översiktsplanens roll är att samordna olika intressen till exempel infrastruktur.

Tenhults lokala utvecklingsgrupp

Skapa förutsättningar för centrumbebyggelse Ny skolbyggnad med stora uteområden, aktivitetsytor Högstadieskola Kollektivtrafik buss, för unga är förbindelserna viktiga Bostäder Ytor för lek och idrott Bassängbad Friluftsbad vid Annesaland/Herrgårdsgärdet Äldreboende.

Kommunens kommentar: Förslaget till översiktsplan ger goda möjligheter till nybyggnation i Tenhult. Frågan om äldreboende hanteras inte av översiktsplanen men i detaljplan för Herrgårdsgärdet finns ett äldreboende inplanerat. En ny fotbollsplan pekas ut som förslag i översiktsplanen.

Synpunkterna angående idrott, bassäng och ytor för lek skickas vidare till kultur- och fritidsförvaltningen. Att skapa förutsättningar för fler boende i Tenhult skapar också förutsättningar för att få behålla och utveckla service såsom affär, skola och kollektivtrafik.

Tenhults LRF-avdelning

Medlemmar och styrelsen i Tenhults LRF-avdelning har tagit del av informationen om förslag till ny översiktsplan för mindre tätorter och landsbygden i Jönköpings kommun. Några av oss har också deltagit i samrådsmötet 2023-05-15 i Allianskyrkan.

Inom det område som berör vår avdelning, Tenhultsbygden, tycker vi att ÖP-2023 är rimlig. Vi har en historik där vi har upptäckt hur åkermark har planerats för verksamheter mitt i Tenhultsdalen och hur stora planer för infrastruktur just nu planeras på vår egen jordbruksmark, förutsättningen för våra företag. Den regionala transportplanen bearbetas och om nya vägar och ny järnväg förverkligas kommer den att ändra förutsättningar för många medlemmars verksamheter och livssituationer. I ÖP-2023 ligger förstås den nya infrastrukturen inlagd, men också ett lila område för verksamheter i närheten av Tenhults naturbruksgymnasium. Var försiktiga med arkitekturen runt naturbruksgymnasiet. Skolans utsikt över dalen med grönytor är en del av skolans attraktion.

I ÖP 2023 finns ett markerat område för verksamheter planerat i Öggestorp. Vi accepterar att området kan vara lämpligt som sådant av olika skäl.

Kommunens kommentar: *Det lila verksamhetsområde som ligger i närheten av Tenhult naturbruksgymnasium är en befintlig detaljplan där översiktsplanen för de mindre tätorterna och landsbygden inte planerar för en ändrad eller utvecklad markanvändning för verksamheter utöver vad befintlig detaljplan medger.*

Trafikverket

Trafikverket har tagit del av samrådsförslaget för ny översiktsplan för mindre tätorter och landsbygden, del två av Utbyggnadsstrategi 200 000, Jönköpings kommun.

Den andra delen av Utbyggnadsstrategi 200 000 invånare, som tillsammans med första delen kommer bli kommunens nya översiktsplan, omfattar kommunens mindre tätorter och övriga kommundelar med landsbygd, det vill säga bland annat Gränna, Örserum, Ölmstad, Skärstad, Kaxholmen, Lekeryd, Tenhult, Öggestorp, Ryd, Norra Unnaryd och Bottnaryd och landsbygder runt omkring. Planförslaget är framtaget utifrån en ambition om att hela kommunen ska leva. Målsättningen är att de mindre tätorterna och landsbygden ska växa proportionerligt i samma takt som centrala tätorten.

Översiktsplanen berör en rad statliga infrastrukturåtgärningar, både vägar och järnvägar, varav flera utgör riksintressen för kommunikationer enligt miljöbalken 3 kap 8 §. Trafikverket är väghållare respektive infrastrukturhållare för respektive anläggning. Flertalet vägar utgör så kallat Funktionellt prioriterat vägnät (FPV).

Trafikverkets roll

I samrådsprocessen för översiktsplaner har Trafikverket flera roller. Ett viktigt uppdrag är att se till de statliga intressena, det vill säga statlig infrastruktur och bevaka att riksintressen enligt MB 3 kap 8 § tillgodoses. Som riksintressemyndighet har Trafikverket i uppdrag att peka ut de anspråk på mark lämpliga för kommunikationer som är av riksintresse. Markanspråken behöver sen beaktas i den fysiska planläggningen.

Länsstyrelsens roll innebär bland annat en sammanvägd bedömning av dessa statliga intressen. Vidare har också Trafikverket roll som bland annat väghållare och fastighetsägare.

Trafikverkets synpunkter och upplysningar

Nationella och regionala mål

Utifrån perspektivet hållbart resande ser Trafikverket i detta sammanhang det som önskvärt att även de transportpolitiska målen tas med tydligare. I hållbarhetsbedömningen används begreppen ”de transportpolitiska målen” och ”transportmålen”, men det är otydligt vad som avses. Det behöver förtydligas vad som är nationella mål och vad som är kommunala och att rätt begrepp används för respektive mål.

Planens relation till regionala och nationella mål kunde göras tydligare i utbyggnadsstrategin. Trafikverket håller med om förslaget om ett mer samlat mål- och strategikapitel som beskrivs i hållbarhetsbedömningen.

***Kommunens kommentar:** Ett förtydligande avseende transportmålen och de transportpolitiska målen görs i Hållbarhetsbedömningen till granskningen.*

Riksintresse för kommunikationer och funktionellt prioriterat vägnät (FPV)

De största kommunikationsstråken i översiktsplanen som berörs av riksintresset för kommunikationer för väg är E4, riksväg 40 och riksväg 26. Avseende järnväg berörs Jönköpingsbanan, Vaggerydsbanan samt den planerade järnvägen Byarum- Tenhult. Även Jönköpings flygplats är av riksintresse för kommunikationer. Områden som är av riksintresse för kommunikationer ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller nyttjandet av trafikslagets anläggningar.

I plankartan så är 195 redovisad som ett riksintresse för kommunikationer, detta är felaktigt.

Trafikverket har tillsammans med länsplaneupprättarna tagit fram ett underlag och pekat ut ett funktionellt prioriterat vägnät som bedöms vara av särskild vikt för nationell och regional tillgänglighet. I det utpekade vägnätet är Trafikverket restriktiva till åtgärder som påverkar framkomligheten och tillgängligheten negativt. Det funktionellt prioriterade vägnätet utgör ett samlat planeringsunderlag bland annat för prioriteringar av åtgärder och hur vägarna ska hanteras i samhällsplaneringens olika skeden och i avvägningar mellan olika intressen. Inom planområdet är E4, väg 40 och väg 26 klassade som nationellt och internationellt viktiga vägar och väg 993, väg 132 och väg 185 är klassade som kompletterande regionalt viktiga vägar. Trafikverket saknar en redovisning av det funktionellt prioriterade vägnätet i såväl kartunderlaget som planbeskrivningen. Det är viktigt att även omledningsvägars funktion beaktas i den kommunala planeringen.

Utifrån beskrivningen ovan ställer sig Trafikverket kritiska till kommunens generella ställningstagande om att allmänna vägar genom samhällen bör utformas som multifunktionella tätortsgator för samtliga trafikslag och med 40 km/h som högsta hastighet för till exempel väg 26 i Ryd. I plankartan anges att "Väg 26 ska anpassas och utformas till en integrerad tätortsgata för att möjliggöra säkra passager och ny bebyggelse utmed dess sträckning" i Ryd.

Kommunens kommentar: Väg 195 justeras i plankartan och beskrivningen som riksintresse tas bort till granskningen. Det funktionella prioriterade vägnätet kompletteras i mark- och vattenanvändningskartan under transportinfrastruktur.

I plankartan görs ställningstagandet att "Allmänna vägar genom samhällen bör utformas som multifunktionella tätortsgator för samtliga trafikslag och med 40 km/h som högsta hastighet. Genomfartsgator ska vara en naturlig del i det lokala gatunätet och inom detaljplanelagt område bör därför kommunen vara huvudman för samtliga gator." Ställningstagandet ska inte stå i strid med framkomligheten på dessa vägar utan handlar främst om att anpassa gatan till en tätortsmiljö.

Riksintresse Väg – Planerad eller framtida

I plankartan finns väg 26, delen Månseryd- Mullsjö, felaktigt med som planerad väg.

I plankartan finns ny väg 26, delen länsgräns-Axamo, med som planerad eller framtida riksintresse. Trafikverket har inget utpekande av riksintresse för den åtgärden, men tolkar plankarta tillsammans med text i planbeskrivning som att kommunen anser att det är en angelägen åtgärd som inte får förhindras eller försvåras av planförslaget.

Kommunens kommentar: Kommunen anser att en utveckling av väg 26 är en angelägen åtgärd. Ett förtydligande görs till granskningen om att det inte är ett av Trafikverket utpekade framtida riksintresse. **Mattias ser över**

Hänsynsavstånd

I texten över tabellen för hänsynsavstånd för riksintressen (s. 7) i del 2 står att det är Trafikverkets rekommenderade minsta hänsynsavstånd. Det är Länsstyrelsen i Jönköpings län och Trafikverket Region Syd som har kommit överens om rekommenderade hänsynsavstånd för att långsiktigt säkra funktionen för kommunikationsanläggningar av riksintresse.

Kommunens kommentar: Ett förtydligande görs i planbeskrivningen om att detta också inbegriper Länsstyrelsen.

Flyg

Jönköpings flygplats med tillhörande MSA-yta och influensområde för flyghinder utgör riksintresse. I planbeskrivningens riksintressedel anges att Jönköpings kommun också berörs av MSA-ytorna för Växjö, Skövde och Karlsborgs flygplatser vilket inte stämmer. MSA-ytan för Växjö når inte fram till Jönköpings kommungräns och Skövde och Karlsborg är inte riksintresseklassade flygplatser för civil luftfart.

Kommunens kommentar: Planbeskrivningen ändras enligt synpunkt till granskningen.

Anslutningar till statlig väg

Trafikverket är restriktiva gällande nya anslutningar till statliga vägar i allmänhet och vägar av riksintresse, samt vägar inom det funktionellt prioriterade vägnätet, i synnerhet. Kommunen måste visa på en ambition samt möjlighet att i största möjliga mån skapa ett kommunalt vägnät som samordnar trafiken inom de nya områdena samt slussa den till befintliga anslutningar i det statliga vägnätet. Sedan kan kapaciteten i befintliga anslutningar vara en begränsande faktor. Ansvar för att inte orsaka flaskhalsar, trafiksäkerhetsrisker samt kostnadsansvar för eventuella åtgärder i det statliga vägnätet till följd av kommunens expansion ligger hos kommunen.

***Kommunens kommentar:** Dessa frågor är viktiga och ska beaktas i kommande planeringsprocesser i dialog med Trafikverket.*

Nya stambanor

Trafikverket noterar att kommunen anser att nya stambanors tillkomst är mycket viktigt. Trafikverket har idag inget uppdrag att planera för ett hoplänkat system av nya stambanor för höghastighetståg.

Behov av åtgärder i trafikinfrastrukturen

De båda verksamhetsområdena i Västra Jära respektive Öggestorp är av sådan storlek att de får stor påverkan på väg 40. Det är viktigt att kommunen i mycket god tid diskuterar sina ambitioner med Trafikverket så att höjd kan tas för tillkommande trafik i den långsiktiga planeringen i stråket. Frågor som är viktiga att ta upp tidigt är bedömd tidplan för när verksamhetsområdena ska börja utvecklas och vilket område som ska börja utvecklas först.

Till exempel kräver en utveckling av Västra Jära i enlighet med ÖP-förslag sannolikt att väg 40 Jönköping-Bottnaryd byggs ut till motorväg. En sådan utbyggnad finns inte med i Nationell plan 2022-2033. Om det kommer med en sådan utbyggnad i nästa nationella plan 2026-2037 så är det först i slutet av den planperioden som en utbyggnad skulle kunna vara klar.

Finansiering och kostnadsfördelning för åtgärdsbehov på infrastrukturen hanteras i separata forum i dialog mellan Trafikverket och kommunen. Som underlag för det är det viktigt att det tydligt framkommer i översiktsplanen vilka utpekanden av åtgärder som berör statlig infrastruktur som är av kommunalt intresse, och vilka åtgärder som även Trafikverket arbetar aktivt för.

Vad gäller verksamhetsområdet i Öggestorp ser Trafikverket stora utmaningar med att få till bra anslutningar till väg. Det kommer att krävas en eller flera planskilda passager av järnväg och kanske även av väg 40. Åtgärder på trafikplatsen kommer också att behöva genomföras. Detta är åtgärder som berör statlig infrastruktur som är av kommunalt intresse och ska bekostas av kommunen. Både järnvägen och väg 40 är av riksintresse för kommunikationer och planerad exploatering kan leda till en negativ påverkan på riksintressenas funktion vilket behöver utredas innan kommunen går vidare med planläggning av området.

***Kommunens kommentar:** En fortsatt dialog mellan kommunen och Trafikverket är en viktig del i den fortsatta planeringen av de utvecklingsområden som föreslås i översiktsplanen.*

Förändrat väghållaransvar

Trafikverket ser gärna att kommunen i översiktsplanen uttrycker en ambition att vara öppna för utökade kommunala väghållningsområden genom övertagande av statlig väg där så bedöms lämpligt, av såväl kommunen som Trafikverket. Detta kan röra mindre statliga vägar som av gammal hävd är statliga men där staten inte längre har något behov av att vara väghållare. Genom ett kommunalt övertagande kan en mer lokalt anpassad väghållning erhållas och kommunen får dessutom rådighet att planera väg och kringliggande bebyggelse på ett ur kommunens perspektiv funktionellt sätt.

***Kommunens kommentar:** Frågan om övertagande av statlig väg hanteras inte i översiktsplanen utan hanteras i dialog mellan kommunen och Trafikverket när behov uppstår.*

Tillväxt och trafikallstring

I trafik- och mobilitetsanalyserna saknas mellankommunala resor. Det innebär till exempel att inresande, från andra kommuner, till nya verksamhetsområden saknas. Dessutom har trafikanalyserna stort fokus på personbilsresor. För att få en korrekt bild över tillkommande trafik behöver även godstransporter och mellankommunala resor och transporter ingå.

Trafikanalyserna visar på antal bilresor, men för landsbygdsresor är längden (personkm) också viktig för att visa på tillkommande trafikarbete.

***Kommunens kommentar:** I trafik- och mobilitetsanalyserna har uppgifter om trafik som passerar in, ut eller genom kommunen hämtats ifrån Trafikverkets modell Sampers och lagts på kommunens Visummodell. De målscenarion som har använts i analyserna har endast applicerats på resor uppkomna inom kommunen och inte på de resor som lagts till från Sampers. Analyserna innefattar alla motortrafikfordon, men särskiljer inte godstransporter från de övriga.*

Tillgänglighet och hållbart transportsystem

Trafikverket tycker att kommunens strategi om att prioritera ny bebyggelse i de mindre tätorterna inom 1000 m från tätortscentrum är bra och håller med om att det stärker möjligheten att färdas med hållbara färdmedel.

Trafik- och mobilitetsanalyser bygger på en jämn färdmedelsfördelning över länet. Både i redovisning av trafik- och mobilitetsanalyser och i hållbarhetsbedömningen konstateras att detta är problematiskt och behöver ses över. Målet om färdmedelsfördelning kommer enligt hållbarhetsbedömningen ses över i arbetet med framtagande av ny trafikstrategi. Det uppdaterade målet föreslås ta hänsyn till att resebeteendet för invånare i den centrala tätorten är annorlunda än för de som bor i de yttre tätorterna eller på landsbygden. Trafikverket tycker det är bra att en sådan översyn görs i arbetet med ny trafikstrategi.

I de ortspecifika analyserna i trafik- och mobilitetsanalyserna pekas flera cykelstråk ut på det regionala statliga vägnätet. För att föreslagna åtgärder ska bli aktuella att genomföra krävs prioritering i regional cykelplan som är under framtagande nu. I granskningsversionen av översiktsplanen bör den regionala cykelplanen beskrivas och inarbetas.

Kommunen ska, enligt strategier för kommunikationer, arbeta för att regionala kommunikationer för hållbart resande utvecklas. Trafikverket håller med om att detta är viktigt, men tycker att det saknas beskrivningar av hur detta tas omhand i översiktsplanen och kanske framförallt avseende viktiga mellankommunala cykelstråk.

Vid nyetablering av verksamhetsområden är det viktigt att jobba för att kollektivtrafiken är väl utbyggd och att busshållplatser finns på plats i ett tidigt skede. På samma sätt är det av stor vikt att det byggs sammanhängande gång – och cykelvägnät till/från och inom området med gena förbindelser från viktiga målpunkter.

Trafikverket tycker det är bra att kommunen i trafik- och mobilitetsanalyserna har tittat på barnvänlig trafik- och transportplanering på landsbygd och social hållbarhet i trafikplanering. Möjligheter till kombinationsresor med bra bytespunkter mellan olika trafikslag är särskilt viktig för landsbygden. Det är en viktig fråga att jobba vidare med i arbetet med ny trafikstrategi. Trafikverket ser fram emot fortsatt samverkan och dialog i det arbetet.

***Kommunens kommentar:** Den regionala cykelplanen är vid skrivandets stund inte antagen men remissversionen beaktas i granskningsförslaget till ny översiktsplan. I det kommande arbetet med planering av de utpekade verksamhetsområdena kommer fördjupade trafikanalyser genomföras där bland annat kollektivtrafik samt gång och cykel hanteras.*

Miljö, hälsa och säkerhet

Generella säkerhetsavstånd samt trafikbuller

För allmänna vägar gäller generellt ett byggnadsfritt avstånd på 12 meter från vägens vägområde. Länsstyrelsen har för vissa större vägar beslutat om utökat byggnadsfritt avstånd, se länsstyrelsernas planeringskatalog. Även för järnvägen råder ett säkerhetsavstånd till bebyggelse där en bedömning om lämplig lokalisering görs inom ramen för detaljplanprocessen eller bygglovsprövning. Ny bebyggelse tillåts normalt inte inom 30 meter från järnvägen. Med hänsyn till risk för olycka med farligt gods och buller kan ytterligare säkerhetsavstånd krävas för både väg och järnväg. Trafikverket anser att rådande säkerhetsavstånd och de byggnadsfria avstånden utgör en viktig utgångspunkt i planeringen, både utifrån trafiksäkerhet och människors hälsa där bullerfrågan är en viktig aspekt i lämplighetsbedömningen samt att dessa avstånd med tydlighet ska framgå av översiktsplanen. Vid prövning av detaljplaner och bygglov hanteras bullerfrågan på en mer detaljerad nivå i enlighet med förordning (2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggnader.

Trafiksäkerhet

Det är positivt att planen lyfter oskyddade trafikanter perspektiv i allmänhet, men också särskilt pekar på barns, äldre personers och personer med funktionsnedsättnings perspektiv och deras behov av trafiksäkerhet i synnerhet.

Grön infrastruktur

När det gäller viktiga ekologiska samband vill Trafikverket framföra att vägar och järnvägar inte bara skapar barriärer utan att det också med god planering finns möjligheter att skapa eller restaurera naturmiljöer och samband invid infrastruktur.

Kommunens kommentar: Det är positivt när infrastruktur utformas så att det kan fungera som biologiska strukturer, kommunen bedömer dock att det inte är en fråga för översiktsplanen.

Sammanvägd bedömning

Trafikverket anser att ovanstående synpunkter bör beaktas i det fortsatta arbetet och ser fram emot fortsatt deltagande i processen med att ta fram del två i Jönköping kommuns nya översiktsplan.

Tranemo kommun

Att nå 200 000 invånare till 2050 är ett ambitiöst mål som vi tror på att ni kan uppnå. Att ni tar fram en strategi för att även mindre tätorter och landsbygd ska ha möjlighet att växa är väldigt glädjande och något vi mindre grannkommuner hoppas kunna dra nytta och inspiration ifrån.

Vi bedömer att ni gör goda avvägningar i strategin och stödjer er i eran strategi.

En gemensam syn kring Komosse, och särskilt vindkraftsetableringar inom siktlinje från Komosse, är behövligt mellan samtliga kommuner som delar på detta riksintresse.

Goda kommunikationer mellan kommuner och regioner är viktigt för ett tillgängligt samhälle där medborgare inte ska behöva märka av dessa osynliga gränser.

Vi önskar er lycka till i det fortsatta arbetet med översiktsplanen och strategierna ni tar fram.

Kommunens kommentar: En gemensam syn på Komosse och omkringliggande landskap är viktigt för att säkra naturupplevelsen där bland annat frågan om vindkraftsetableringar är en del. Goda kommunikationer, speciellt med kollektivtrafik är viktiga bitar där en dialog förs med Region Jönköpings län. Vi ser framemot framtida dialoger kring våra gemensamma intressen.

Ulricehamns kommun

Ulricehamns kommun har tagit del av samrådshandlingarna gällande den översiktsplanen för mindre tätorter och landsbygden i Jönköpings kommun.

Ulricehamns kommun ser positivt på strategin som anger att samarbete och dialog ska eftersträvas i frågor som berör angränsande kommuner, för att gemensamt kunna sträva mot en hållbar samhällsutveckling. Ulricehamns kommun ser framemot framtida samarbeten och dialoger med Jönköpings kommun i kommunövergripande frågor.

Vidare ser Ulricehamns kommun positivt på att den översiktsplanen har ett tydligt fokus på hållbart resande. Ulricehamns kommun vill särskilt betona betydelsen av prioriterad framkomlighet för den regionala kollektivtrafiken. Jönköping är en regional kärna och har stor betydelse för den regionala arbetsmarknaden och utbud av högre utbildning. Ett fungerande trafiksystem i Jönköping som möter de kommande behoven är därför av väsentlig betydelse för hela regionens utveckling. Ulricehamn ser positivt på utveckling av Jönköpings västra delar med verksamheter och annan samhällsutveckling kring Bottnaryd.

Det kan noteras att två vindbruksområden pekas ut i gränsområdet till Ulricehamns kommun. Inget av dessa ligger i direkt anslutning till stora opåverkade och tysta områden, men det norra ligger ca 1000 m från ett sådant område.

Slutligen vill Ulricehamns kommun framföra beröm för en väl genomarbetad plan med hög kvalitet vad gäller läsbarheten.

Kommunens kommentar: Jönköpings kommun tackar för synpunkterna och ser framemot ett framtida samarbete i våra gemensamma frågor. Utpekade vindbruksområden är just en mellankommunal fråga där framtida dialoger i specifika ärenden kommer vara viktiga. Vid utpekandet av områden för vindbruk har 1000 m använts som schablon för att bedöma om det är en konflikt med stora opåverkade områden, därutöver behöver en bedömning göras i det enskilda ärendet.

Vaggeryds kommun

Vaggeryds kommun har från Jönköpings kommun mottagit en remiss, samråd- Översiktsplan mindre tätorter och landsbygden Jönköpings kommun.

Jönköpings kommun har tagit fram ett förslag till ny översiktsplan mindre tätorter och landsbygden Jönköpings kommun. Förslaget är ute för samråd under perioden 1 april till 31 maj 2023. Vaggeryds kommun anser att Jönköpings kommuns digitala version av förslag till ny översiktsplan är lättläst och tydligt strukturerad. Plankartorna är upprättade enligt ÖP modellen 2.1.

Vaggeryds kommun delar Jönköpings kommuns uppfattning om att: Järnvägarna är mycket betydelsefulla för regionen samt att nya stambanors tillkomst är sannolikt det enskilt viktigaste projektet för regionens och kommunens långsiktiga tillväxt. Samarbete med Trafikverket och Region Jönköpings län är viktigt, så att trafikutvecklingen på järnvägarna, E4, övriga riksvägar och länsvägar sker på ett hållbart sätt.

- Det omnämns att Trafikverket arbetar med ett projekt med elektrifiering av banan Torsvik – Värnamo och en ny järnväg Byarum – Tenhult samt att det är viktigt att båda banorna får det utvecklingsutrymme de behöver. En notering är att omnämnda järnvägssträckor till stor del infaller inom Vaggeryds kommun. Det innebär att en samverkan mellan Vaggeryds och Jönköpings kommun kan bli avsevärd och behöver förtydligas avseende mellankommunala frågor.
- Vaggeryds kommun instämmer i att den regionala arbets- och bostadsmarknaden är en viktig mellankommunal fråga. Positivt att det framförs som en strategi att samverkan och dialog eftersträvas i frågor som berör angränsande kommuner, för att gemensamt kunna sträva mot en hållbar samhällsutveckling.
- Förslag till ny översiktsplan lyfter betydelsen av blågröna stråk eller blågrön infrastruktur. Dessa är av stort regionalt intresse då de medverkar till att leverera ekosystemtjänster, bevara ett långsiktigt hållbart antal av olika växt- och djurarter samt för att stärka sociala värden så som rekreation, naturpedagogik och friluftsliv.

- Vaggeryds kommun vill med anledning av ovanstående lämna synpunkt om tveksamhet till föreslaget verksamhetsområde, Västra Jära. Vaggeryds kommun har tidigare lämnat Samrådsyttrande för Fördjupad översiktsplan för Jära/ Svedbrandshult, Jönköpings kommun (oktober 2019). Vaggeryds kommun står fast vid att som en del av Jönköpings län berörs Vaggeryds kommun av förslaget genom:

”Förändring av ekologiska landskapssamband

Våtmarker har en stor betydelse för den gröna infrastrukturen på internationell nivå och är en del av länet och Sveriges ekologiska landskapssamband. Den biologiska mångfalden som finns i våtmarker är grunden till att ekosystemen kan fungera.

Våtmarker ger oss många olika ekosystemtjänster- allt ifrån att verka som friluftslivsmiljö till att hysa livsviktiga livsmiljöer för många unika djur och växter som ger oss biologisk mångfald på internationell nivå. Våtmarker renar vatten och fungerar som en tvättsvamp vid stora regnmängder, är vattenhushållande vid torka och minskar spridningen av bränder i landskapet. Därmed har alla kommuner i länet ett ansvar när det gäller just denna naturtyp bevaras.

Området ligger inom en av de största värdekärnorna för våtmarker i länet och är därmed en betydande del av våtmarkernas gröna infrastruktur. I Vaggeryds kommun förekommer flera av de andra stora värdekärnorna för våtmarkernas gröna infrastruktur i länet, där Dumme mosse och Vaggeryds kommuns våtmarkskomplex är viktiga för att koppla samman länets södra och norra delar för den gröna infrastrukturen. Dessa områden innehåller arter eller naturtyper som är särskilt skyddsvärda ur ett europeiskt perspektiv och är utpekade Natura 2000 områden.

Påverkan på friluftslivet

När befolkningen ökar som den gör just nu i Jönköpings kommun och i länet i stort, innebär det också att det blir allt viktigare att tillgodose alla invånares behov av friluftsliv och aktivitet för att främja folkhälsan. Föreslaget område gränsar och ingår i ett område med stor betydelse för friluftsliv. Förslaget innebär en påtaglig påverkan genom sina 850 ha och den inverkan detta gör på naturen och på landskapsbilden.”

- Vattenkvalitet och vattentillgång viktiga mellankommunala frågor då vattenavrinningsområden inte följer administrativa gränser. Klimatförändringarna kan medföra konsekvenser gällande vattenkvalitet och kvalitet som innebär behov av ytterligare samverkan något som Jönköpings kommuns översiktsplan belyser.

Vaggeryds kommun har inga övriga synpunkter på det framtagna förslaget av översiktsplan för Jönköpings kommun.

***Kommunens kommentar:** I det fortsatta planarbetet med Västra Jära behöver flera olika frågor utredas närmare bland annat behöver utredningar göras för att vissa att det inte blir en hydrologisk påverkan på våtmarkerna eller annan stor skada på Våtmarkernas värden.*

Vattenfall Eldistribution AB

Vattenfall Eldistribution AB, nedan Vattenfall Eldistribution, återkommer med svar på remiss ”Översiktsplan mindre tätorter och landsbygden, Utbyggnadsstrategi 200 000 invånare (etapp 2) Jönköpings kommun” och lämnar följande yttrade.

Vattenfall Eldistribution har elnätanläggningar med beteckningen regionalt elnät med en spänningsnivå på 45 kV till 145 kV och lokalt elnät med en spänningsnivå på 0,4 kV till 24 kV, både ledning i luft och ledning i mark, inom Jönköpings kommun.

Inom område Bottnaryd, Norra Mo och Västra Jära ansvarar Vattenfall Eldistribution för det lokala elnätet. Vid fortsatt planering måste hänsyn tas till befintliga elnätanläggningar samt behov av nya elnätanläggningar. Vattenfall Eldistribution önskar att få vara med i tidiga skeden av planeringsprocesserna.

Inom områdena Gränna, Örserum, Kaxholmen, Skärstad, Ölmstad, Lekeryd, Svarttorp, Tenhult, Ödestugu, Öggestorp och Visingsö har Vattenfall Eldistribution inget lokalt elnät.

Vid planering av solenergianläggningar och vindkraftsanläggningar inom kommunen måste hänsyn tas till befintliga elnätanläggningar vad gäller avstånd mellan befintliga och nya anläggningar. Samråd måste därför ske med Vattenfall Eldistribution planering av solenergianläggningar och vindkraftsanläggningar inom kommunen.

Kommunens kommentar: Kommunen noterar yttrandet och ser till att Vattenfall Eldistribution AB är en del av framtida planeringsprocesser där ni som part berörs.

Visingsörådet

Hej

Tack för ett bra möte på Visingsö 9 maj. Tråkigt att inte öborna kom som vi hade hoppats på. Några har sagt att de inte kände till mötet. Tydligt var anslagen vid Coop borta sedan flera dagar. Det är som det är.

Vi diskuterade två saker som kan påverka boendet på Visingsö.

Det första är den enkätundersökning som Visingsörådet gjorde 2020. Vi bad all 65+ svara på en enkel enkät som handlade om framtida önskemål. (se bifogad fil) 43 % av målgruppen har svarat. Junehem har fått del av enkäten.

Den andra stora frågan är trafiksituationen i Gränna (Brahegatan) samt Amiralsvägen till hamnen. Bifogar det brev Visingsörådet skickade till kommunstyrelsen 2017. I stora delar gäller innehållet även idag.

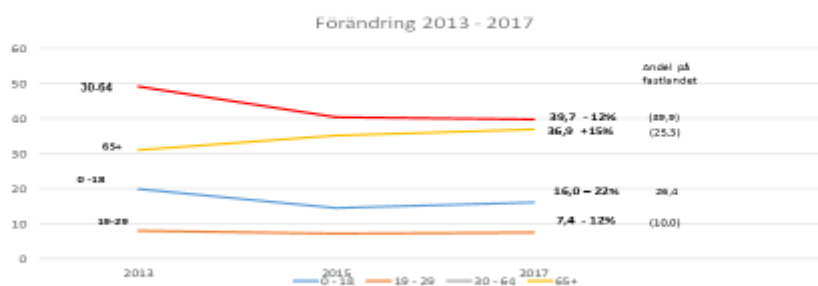

Befolkningsstatistik 2009-2019

2023-05-23

Befolkningsstruktur Visingsö 2017

2023-05-23

Befolkningsprognos 2019 - 2022

2000 - 817

2013 - 750

2023-05-23

Enkät Trygghetsboende Visingsö

Genomförd Juli/augusti 2020

Bakgrund

- Samarbete Visingsörådet och SPF Seniorena
- Enkät till samtliga hushåll på Visingsö. Ca 364 stycken hushåll
- På Visingsö finns 266 fastigheter/lägenheter med äganderätt. 73%
- Ca. 55 % av dessa ägs av personer/par 65+
- Vi har fått in 60 st enkätsvar. 43 % av målgruppen har därmed svarat

Fråga 1

Om du /ni skulle få möjlighet att flytta in i Trygghetsboende. I vilket tidsperktiv?

• Snarast	1	2 %
• Ett till två år	4	7 %
• Två till fyra	15	25 %
• Fem år el mer	40	67 %

Fråga 2

Hur stor lägenhet skulle passa bäst

• Ett rum och kokvrå	0	0 %
• Ett rum och kök	2	3 %
• Två rum och kök	43	73 %
• Tre rum och kök	14	24 %

Fråga 3

Hur viktigt är det med tillgång till lagad mat från närliggande matsal

• inte så viktigt	0	0 %
• Skulle vara bra	38	63 %
• Mycket viktigt	22	37 %

Fråga 4

Hur viktigt är det att få tillgång till övernattningsrum för besökare

• Inte så viktigt	15	25 %
• Skulle vara bra	30	51 %
• Mycket viktigt	13	22 %

Angående ny väg i Gränna

De flesta Visingsöbor blev mycket glada och nöjda när beskedet kom 2012, att stadsbyggnadskontoret inom Jönköpings kommun beslutat om en ny detaljplan för ny infart till Gränna. Det här har inte varit fråga för Visingsörådet då man varit trygg med de beslut som tagits.

Nu har våra folkvalda politiker med stor enighet beslutat starta upp arbetet med ny infart till Gränna hamn och då anser vi att vi får förhålla oss till detta.

Att man i Gränna, från att vara positiva till ny infart nu i insändare och Facebook grupper börjat protestera är förstås beklagligt och för sent.

Visingsörådet har förståelse för att några vill värna om jordbruksmark, ev. störningar i utsikten och intrång i olika markägares områden. Men det överväger inte de positiva effekter som en ny väg kommer att innebära på olika sätt för de allra flesta.

Grännaborna (och besökare) får en mycket lugnare miljö på Brahegatan och handeln kommer säkert att gynnas när man gå där utan att trängas. Miljömässigt blir det ett stort lyft med mindre trafik.

Det som inte har nämnts i debatten, är den stora trafiken till och från hamnen Gränna av Visingsöbor och besökande. (se statistik nedan) Alla som bor på Visingsö måste åka genom Gränna på ett eller annat sätt. De flesta har arbetstider, läkarbesök, bokad plats på färjan m.m. att passa. Bussar hamnar i köer och man missar båten m.m. Genomfarten blir då ett otroligt stressmoment. Vi är oroliga att detta på sikt påverkar bl.a. vår befolkningsutveckling, eftersom många pendlar till arbetet på fastlandet. De större arbetsplatserna som t.ex. SIS Ungdomshem och Annero äldreboende har svårt att rekrytera personal, då resan till och från Gränna hamn för tidsödande och besvärlig.

Statistik Visingsötrafiken 2016

Bilar helår 82 439 (där av fritidsboende och turism ca 22 000)

Passagerare helår 251 540 (där av fritidsboende och turism ca 160 000)

Samtliga kommer med egen bil, husbil eller bussar. Det innebär att ca.80 000 parkerar sin bil i Gränna hamn.

Man kan därför beräkna att ca 170 000 bilar per år berör Visingsötrafiken. Till detta kommer bussar, tung lastbilstrafik samt Länstrafikens bussar.

Det blir ca **500 bilar i snitt per dag som ska till och från Gränna hamn året runt och som ska med färjan till Visingsö, plus lastbilar, lastbilar med släp bussar samt Länstrafiken.**

Perioden maj – september Visingsötrafiken

Om man räknar på perioden maj – september så blir siffrorna dramatiska.

45 250 bilar ska med färjorna plus att ca 70 000 parkerar sina bilar i Gränna hamn, gör att den dagliga siffran blir 800 bilar i snitt, till och från Gränna hamn. Tillkommer husbilar och turistbussar m.m. Dessutom Länstrafikens bussar samt annan tung trafik. Under juni – augusti är dessa siffror helt annorlunda, framförallt juli!

Till detta ska läggas trafiken till Gränna camping(ca 100 000 besökare per säsong) och övriga besökare till Gränna hamn. Förmodligen fördubblas siffran! (2-300 bilar/bussar per timma) Vi har upplevt dagar då köerna till hamnen startar uppe på Brahegatan. Det är då främst husbilar som ska till campingen. Det finns statistik på att Gränna och Visingsö gästas av ca.800 000 personer per säsong!

Kanske har Trafikverket bra statistik!

Visingsöborna och besökare har oftast bokat plats på färjan. Detta innebär stora problem om man inte kommer fram!

Trafiken i området måste flyta bättre!

Visingsö berörs negativt av nuvarande situation

Som tidigare nämnts så kan trafiksituationen påverka framförallt befolkningsutvecklingen och arbetspendlingen till Visingsö negativt på sikt. Företagare, skolor och institutioner har redan idag problem med att rekrytera personal. Trafikproblemen i Gränna kan vara en anledning till detta, då det blir allt för omständligt att ta sig till och från Visingsö!

Andelen fastboende kommer enligt prognoser att minska! Vartannat hus är idag tomt hela vinterhalvåret! Ägs numera av fritidsboende. Detta påverkar service, handel, skolar föreningsliv negativt på sikt.

Planerade besök till Visingsö väljs bort på grund av trafiksituationen, dels in till Gränna med framförallt ner till hamnen.

Visingsö ligger just nu ganska stabilt i befolkningsutvecklingen (732 fastboende) men prognosen ser lite dyster ut. Fram till 2020 beräknas en minskning med 4 % enligt kommunens prognoser. Visingsörådet har fokus på detta och samarbetar därför med Näringslivet, Visingsötrafiken och Visingsöbostäder m.fl. för att ta hand om de utmaningar vi har framför oss.

***Kommunens kommentar:** Detaljplanen som behandlar södra infarten i Gränna är tänkt att avlasta trafiken mot Gränna hamn, arbetet med planen går att följa på kommunens hemsida. Översiktsplanen pekar ut ett nytt bostadsområde i anslutning till Tunnerstad där vi ser behov av blandade upplåtelseformer för att skapa en varierad bostadsmarknad. Genom ett ökat befolkningsunderlag skapas även förutsättningar för service att bibehållas och utvecklas på platsen.*

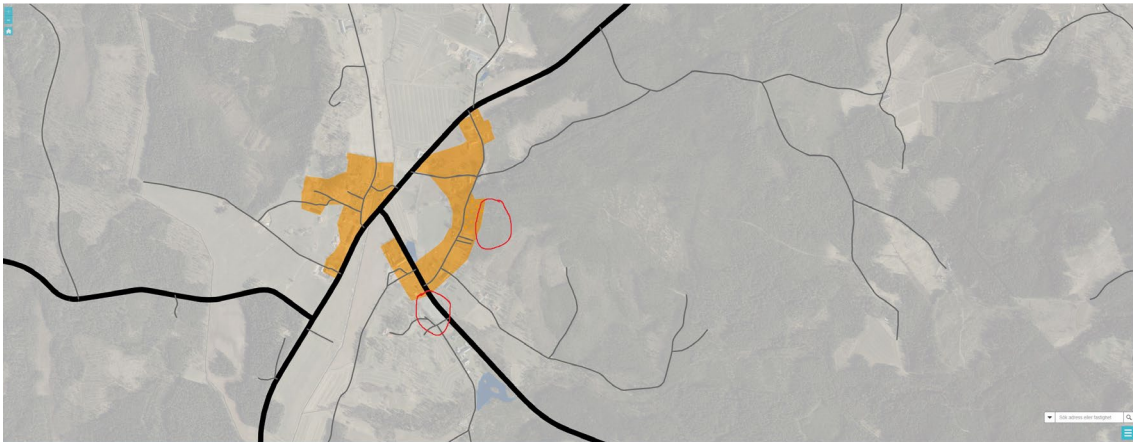
Ödestugu Sockenråd

Synpunkter från Ödestugu Sockenråd efter medverkan vid samrådsmöte i Tenhult 15 maj.

Vi tar fasta på att man ska kunna "Bygga, bo och verka i hela kommunen". Byggnation:

Vi upplever stora utmaningar när personer vill bygga i Ödestugu med omnejd.

Tjänstemännen nekar frekvent bygglov och när vi då går via politikerna blir det ett godkännande. Hjälp nybyggare att få en personlig "guide" för att hamna rätt i processen direkt istället för att brevväxla med ansökningar. Detta gäller särskilt vid byggnation utanför bycentrat i Ödestugu. Vatten och avlopp behöver förstärkas i Ödestugu för att klara kommande byggnation. Vi föreslår att de två rödmarkerade områdena planläggs för byggnation. (se bifogad fil) För att få igång omflyttning i bostadshusen ser vi möjlighet för Junehem att bygga ytterligare marklägenheter utöver de 8 som finns idag. Skolan: Skolan är en livsnerv i bygden och en förutsättning för fortsatt inflyttning. Vi är mycket oroade över det nyligen tagna beslutet att ändra upptagningsområde till nackdel för Ödestuguskolan och till fördel för Tenhultsskolan. Transporter: Den befintliga busslinjen fungerar bra och kompletteras av Närtrafiken. Dessa två transportalternativ är vi mycket nöjda med. Vi ser framtiden an med tillförsikt med hjälp av Översiktsplanen och dessa kompletteringar.

Kommunens kommentar: Jönköpings kommun är positiva till bebyggelse på landsbygden på väl valda platser. Stadsbyggnadskontoret ser gärna en dialog med bygglovsavdelningen innan ansökan om förhandsbesked/bygglov så vi kan hjälpa till med vägledning gällande lokalisering och utformning. Till granskningen kompletteras översiktsplanen med fler bebyggelseområden. VA-avdelning är medvetna om att det är ansträngt läge gällande vatten och avlopp i Ödestugu.

Privatpersoner

Nedan redovisas inkomna yttranden från privatpersoner. Ett större antal yttranden har inkommit gällande Gränna, Kaxholmen, Verksamhetsområdet i Öggestorp, Vindkraft och Västra Jära. Därför redovisas dessa under egna rubriker längre ned. Uppgifter som kan härledas till en specifik person är maskat i dokumentet.

2023.794

Hej! Varför finns inte Järnsås med? Har ni glömt bort den landsbygden eller helt enkelt struntat i det av någon anledning?

Kommunens kommentar: Järnsås ligger inom översiktsplanen för de mindre tätorterna och landsbygden, dock pekas ingen större planerad

bebyggelseutveckling ut i denna ort. Detta betyder att framtida bebyggelse i området kommer att prövas genom inkomna förhandsbesked.

2023.813

Vägen mellan tenhult-torsvik måste prioriteras. Vi längst med vägen har ingen möjlighet att varken cykla eller gå där säkert då det dundrar fram tung trafik.

Kommunens kommentar: *I översiktsplanen för de mindre tätorterna och landsbygden ligger vägen mellan Tenhult och Torsvik som en föreslagen ny cykelväg. Dock är Trafikverket väghållare vilket innebär att Jönköpings kommun inte har rådighet i byggandet av ny cykelväg. Dialoger med Region Jönköpings län och Trafikverket krävs för att uppfylla de åtgärder som översiktsplanen föreslår.*

2023.831

Vi som bor å Bosgårs önskar en badbrygga vid Landsjön dä vi har grillplats och båtarna. Man når platsen om man

Kommunens kommentar: *Frågor om badbryggor på specifika platser hanteras inte i översiktsplanen men synpunkten skickas vidare till kultur- och fritidsförvaltningen.*

2023.833

Önskar cykelväg mellan gränna-örserum

Kommunens kommentar: *Plankartan har kompletterats med cykelväg mellan Gränna och Örserum.*

2023.857

Bygg inte industriområde på andra sidan väg 185 i Bottnaryd. Låt skogen vara kvar.

Kommunens kommentar: *Verksamhetsområdet öster om väg 185 har flyttats till södra delen av samhället, mot Rv 40.*

2023.976

Överge planen om att kommunen ska växa till 200000 invånare. Redan nu är situationen ohållbar beträffande trafiken i och omkring huvudorten. Och beträffande bostadstillgången råder det alltid brist. Det går inte att bygga ifatt, om alla nya bostäder ska erbjudas dem som vill flytta till kommunen. Ungdomar hålls utanför bostadsmarknaden, och blir kvar i föräldrahemmet. Det bästa är, om invånarantalet ändå ökar, att bostadsbyggandet sker i anslutning till de mindre tätorterna och på landsbygden. Men där är det mycket viktigt att åkermarken skyddas. Sverige måste snart bli självförsörjande på livsmedel, och förmodligen mer än så. Er formulering - jag tror det står:" Befintlig åkermark ska minst bibehållas." lämnar utrymme för många tolkningar. Den behöver ändras.

Kommunens kommentar: *Enligt prognoser kommer Jönköpings kommun ha 200 000 invånare till cirka år 2050 och vi planerar därför utefter var dessa*

invånare ska bo och arbeta. Det är inte ett mål att invånarantalet ska öka i en viss takt, men i vill ha en beredskap. Översiktsplan för mindre tätorter och landsbygd som varit ute på samråd planerar för framtida bostadsbebyggelse utanför det geografiska området för den centrala tätorten, främst i de mindre tätorterna. Här förespråkar vi en blandad bostadsbebyggelse, som t.ex. kan innehålla småhus, radhus och lägenheter för att skapa flyttkedjor i tätorterna. Jordbruksmarken är en viktig resurs i vår kommun, vi är därför restriktiva till att peka ut nya exploateringsområden på jordbruksmark. Några jordbruksmarksområden i denna översiktsplan är utpekade för exploatering. Det beror antingen på tidigare beslut eller att de följer de politiskt antagna riktlinjerna som återfinns i "Program avseende Jordbruksmarkens värde i samhällsplaneringen". Riktlinjerna säger att "Viss jordbruksmark i form av mindre områden som ligger insprängda i tätortsstrukturen eller på annat sätt inte fungerar i en brukningsenhet ska kunna exploateras. Detta gäller även betesmarker av låg kvalité som ligger isolerade i utkanten av brukningsenheten."

2023.1038

Jag är en Tenhultsbo sedan födseln och vill frustrerad ställa följande frågor som länge varit de dominerande under alla former av planering och framåtseende;

- 1) När upphör den **tunga trafiken längs Industrivägen**, Tenhults mest störande livsfarliga "fartsträcka"?
- 2) När kan vi "gamla" lugnt vila oss i förvisningen att ett **äldreboende i Tenhult tar emot oss vid behov?**

Vid alla tillfällen diskussioner spontant tar fart i Tenhult är dessa två ämnen helt dominerande. Överklagandena om "Herrgårdsgärdet" är redan en hopplös anledning till diskussioner! Finns det "tvångsexploatering" som alternativ?

***Kommunens kommentar:** Industrivägen är en statlig väg och Trafikverket planerar för en förbifart som kommer avlasta Industrivägen från tung trafik. Ny väg förväntas vara på plats i början av 2030-talet.*

Ett framtida äldreboende planeras på Herrgårdsgärdet. Detaljplanen är överklagad till mark- och miljödomstolen.

2023.1043

Skulle vilja anföra några saker gällande översiktsplanen i Lekeryd. Att låta några pengasugna "entreprenörer" få bestämma hela "scopet" måste vara ett grundläggande fel. Det är oerhört dåligt av kommunen att inte själva stiga fram och hålla i taktpinnen. Utan att dansa efter dessa exploatörers pipa och bara nicka och bocka och inordna sig exakt efter den mark de nyss köpt. Det luktar illa hela upplägget! Att inte låta byn växa runt skolan och affären måste vara emot allt förnuft. Dvs att låta byn bli rundare istället för avlång? Och att lägga en massa bostäder mitt i ett naturområde med elljusspår är fullkomligt felaktigt. När det finns ett fint elljusspår som verkligen går i ute i naturen och inte inne i ett bostadsområde. Fokusera istället på att förbättra utbudet i dessa mindre tätorten genom att återföra mer servicefunktioner såsom bibliotek, vårdcentral, folkvandvård. Och i Lekeryds fall se till att bygga en aktivitetshall tillsammans med skolan. Och som det finns en väldigt genomarbetad projektrapport om. Och genom att bygga i skogsområdet österut (LEKERYD ■) "bakom" skolan och Ringvägen slipper barnen korsa en

massa vägar och får betydligt närmre väg till både skola och aktivitetshall. Dom enda som blir ledsnå över denna lösning är de pengasugna markägarna till fastigheterna på FÄLLAN (LEKERYD ■■■ och ■■■). Det finns ganska mycket mer att anföra om alternativa områden som byn kan växa på på t.ex. på delar av RAMMBRON ■■■ (dvs de delar som inte är åkermark). Där stora ytor också lämpar sig som bostadsområde och kommer att göra byn "rundare".

Kommunens kommentar: Översiktsplanen pekar ut nya områden i direkt anslutning till den befintliga bebyggelsen både i norr och söder. Skogsområdet omedelbart norr om skolan prioriteras för skolans behov och är dessutom starkt kuperat. Ny bebyggelse föreslås i stället på den flackare marken precis intill. Föreslaget bostadsområde i södra Lekeryd, vid elljusspåret, görs något mindre till granskningen.

2023.1085

Som boende på fastigheten Långsbo ■■■ finner jag det mycket orimligt att min fastighet skall inkluderas vid sammanhållen småskalig bebyggelse som relaterar till det sommarstugeområde som är beläget i närområdet. 1978 medgavs bygglov för nybyggnation av enbostadshus med en bostadsyta på 101,0+71,1 m² och en våningsyta på 112,2+77,2 m² på fastigheten Långsbo ■■■, (Långsbo ■■■ innan fullbordad avstyckning). Utifrån gamla beviljade bygglov på fastigheten har man kunnat fastställa att "samlad bebyggelse" tillkommit enligt byggnadsnämndens bedömning 1987-06-24. Det går även att konstatera att bostadshusets storlek har granskats och godkänts av stadsbyggnadsnämnden vid två tillfällen då man sökt bygglov åren 1989 samt 1992. Bostadens ursprungsritningar har även använts vid ansökan och godkännande om startbesked år 2020. I enlighet med kommunens vision skall området definieras som "Småskalig bebyggelse bevara: Bebyggelsegrupper, i allmänhet äldre sommarstugeområden där den småskaliga karaktären finns bevarad. Områdenas karaktär av småskalighet ska bevaras genom att byggnadsvolymer begränsas."

Jag anser att min fastighet skall uteslutas från den samlade småskaliga bebyggelsen då det är mycket tydligt att mitt hus inte är en sommarstuga och aldrig heller varit ämnad som detta. Fastigheten är även belägen i ytterkanten av området med enbart ett obeboeligt ödehus beläget längst ut mot områdesgränsen. Mellan Långsbo ■■■ och det äldre sommarstugeområdet är dessutom ytterligare en större fastighet med ett större bostadshus beläget (Långsbo ■■■). Enligt den idag gällande översiktsplanen från 2016 samt enligt det nya förslaget får fastigheter inom gränsen enbart byggas med en huvudbyggnad om 70 m², attefallstillbyggnad på 15 m² och en komplementbyggnad på högst 25 m² enligt attefallsreglerna. Fastigheten får också utnyttja friggebodsreglerna som tillåter en friggebod om högst 15 m² samt ett skärmtak om högst 15 m².

Kommunens kommentarer: Kartan till översiktsplanen ändras till granskningen så att Långsbo ■■■ och ■■■ inte längre ingår i småskalig bebyggelse.

2023.1173

Svarttorps socken är en utpräglad jordbruksbygd med mycket arbetspendlande innevånare. Många unga har sökt sig till socknen och bosatt sig här. Nya hus tillkommer ständigt. Svarttorpsbygden har en framtidstro.

Kommunens VA-anläggningar i Svarttorp är hårt belastade och tidvis överbelastade. Utbyggnad av bostäder i centrum synes omöjligt under rådande förhållanden.

Vi svarttorpsbor hemställer om att Jkpg-kommun snarast tar sig an problemet med VA-förbättring för centrum av Svarttorp. Vår önskan är att problemet löses på ett ekonomiskt och kvalitetsmässigt bra sätt. Kanske kan en lösning för vatten, avlopp och cykelväg kombineras.

Kommunens kommentar: *Det är riktigt att VA-situationen i Svarttorp är problematisk, främst vad gäller dricksvatten. VA-avdelningen avser att provisoriskt förbättra dricksvattensituationen senare i år. Samtidigt inleds en utredning för att finna bästa långsiktiga lösning. Antingen ledningar till Lekeryd eller ett nytt vattenverk och ett nytt avloppsreningsverk.*

2023.1256

Vägen mellan Huskvarna och Ölmstad är i ett mycket dåligt skick. När olyckor sker på motorvägen, ska denna väg va avlastande. Vägen har massor av hål och vid Drättinge lutar vägen så mycket utåt Gärdet så hela bilen lutar, en lång sträcka. Vägen bör åtgärdas hela sträckan i stort sätt. Önskemål om cykelväg från skärstad till Gränna, så vi som arbetspendlar kan cykla till jobbet, istället för att ta bilen. Nu vågar man inte cykla på denna smala väg.

Kommunens kommentar: *Eftersom vägen mellan Huskvarna och Ölmstad är statlig är det Trafikverket som har ansvar för underhåll på denna sträcka. I översiktsplanen ligger sträckan mellan Skärstad och Gränna med som en önskvärd cykelväg, dock är även denna sträcka en statlig väg och kommunen har inte rådighet att själva bygga cykelväg på denna sträcka. Kommunen tar med sig synpunkterna i dialogerna med Trafikverket.*

2023.1258

-Utmärkt att Örserum klassas som tätort och därmed ska få tillgång till cykelvägar för säkrare kommunikation. Därför bör utbyggnad av cykelvägar prioriteras, t.ex till Grankärr där stor och viktig ungdomsverksamhet bedrivs av ridklubben, men också säker cykelväg till Gränna för att i viss mån kompensera för bristande allmänna färdmedel.

- För fortsatt tillväxt av Örserum krävs utveckling av bostadsmarknaden på flera sätt. De äldre som bor i hus måste erbjudas möjlighet att flytta till annan bostadsform som seniorboende, servicelägenhet eller annat önskat boende utan att tvingas att flytta från orten. Kan detta ordnas frigörs ett ökat antal hus och villor lämpliga för barnfamiljer som vill flytta hit.

- Med förbättrad tillgång till olika boendeformer växer samhället Örserum och därmed också underlaget för skola, butik och allmänna färdmedel.

-Dagens trend att glesa ut busslinjer på landsorten bör ersättas med rättvisare turfördelning som möjliggör för ungdomar att på ett rimligt sätt kunna ta sej till och från skolan även vid högre utbildning.

Kommunens kommentar: *Översiktsplanen pekar ut områden för ny bebyggelse där exempelvis seniorboenden kan vara möjligt. Dock styr inte översiktsplanen på den nivån vilken typ av boende det blir men det är önskvärt med blandade*

upplåtelseformer för att få igång flyttkedjor inom orten. Kommunen för dialoger med Region Jönköpings län som har hand om länstrafiken i våra orter. Plankartan har till granskningen kompletterats med önskemål om cykelväg mellan Gränna och Örserum.

2023.1260

Byggnadsplansförslaget vi har fått ta del av har visat att det ska byggas bostäder på ett område där det i nuläget är ett motionsspår. Som samhällsmedborgare i Lekeryd och som aktiv utövare av idrottsplatsen samt medlem i huvudstyrelsen i idrottsklubben LSSK ser jag det som en skam att det ens kan tänkas tanken att ta bort motionsspåren som aktivt används dagligen, både av privatpersoner, medlemmar i LSSK och idrotter som bedrivs där samt Lekeryds skola.

Under informationen vi fick när förslagen för Lekeryds framtida byggnationsplaner presenterades fick vi höra att all planering som görs ska ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet tas i beaktande. Det står även på Jönköpings kommuns hemsida och något som ska arbetas och strävas efter. Går man in och läser på stadsbyggnadskontorets sida så står det att de ska bidra till en långsiktigt hållbar livsmiljö. Efter pandemin blev vi alla varse om att hälsan och att få komma ut i naturen är väldigt viktigt för oss människors välbefinnande och för en god hälsa och ett bra liv. Vi i Lekeryd har en fantastiskt fin natur och motionsspår i princip på vår bakgård, den finns väldigt tillgänglig för oss vilket är viktigt för oss och är en del av vår vardag. Hur kan det få planeras för att ta bort våra fina motionsspår för byggnation av hus på en plats som ger många ett bättre välbefinnande?! Våra motionsspår är en del av Lekeryds samhälle och en redan etablerad plats som används, därav borde motionsspåren definitivt inte få röras. Jag talar både för mig själv och för många andra jag känner i Lekeryd som nyttjar motionsspåren dagligen/veckovis och som njuter för fullt av att få komma ut i naturen och känslan av välbefinnande det inger för oss. Vi mår fantastiskt bra varje gång vi får komma ut i skogen. I ritningarna vi fått till oss planeras det även att bygga bostäder innanför bostadsområdet som kallas Bi- och Blomodlarvägen. Det är samma sak där, på det området finns det skogsspår och en natur som nyttjas dagligen av oss i Lekeryd och som inte borde få röras.

Framtidsplanen vi fick till oss är att motionsspåren kommer att ledas om närmare idrottsplatsen och att motionsspår även kommer byggas inom det nya området med bostäder runt ett litet grönområde. När vi har en skog och fin natur att motionera i redan, varför skulle vi någonsin vilja motionera bland hus när det är just det vi vill komma undan från?! Om framtidsplanen är en social hållbarhet och välbefinnande så går byggnationsplanerna helt emot det som Jönköpings kommun och stadsbyggnadskontoret strävar efter.

Jag tycker det är fantastiskt kul att det ska byggas i Lekeryd, det behövs, men inte på bekostnad av motionsspåren som är en viktig del för oss alla i samhället. Jag förstår att man vill bygga ihop Lekeryd men då borde förslaget istället vara att bygga runt motionsspåret. Låt motionsspåren i Lekeryd vara kvar som en del av samhället!

Lekeryds samhälle är omgivet av åkermark och under informationsmötet fick vi höra att den marken rör man inte. Har det verkligen kontrollerats så att all den här åkermarken är bruklig?

Har man kontrollerat så att det inte finns någon bonde som faktiskt vill bli av med lite mark eller utveckla den? All åkermark kan inte vara tabu av att göra något annat med. Att offra liten

bit åkermark istället för att offra motionsspåren borde vara en prioritering utifrån en social hållbarhet.

Hitta möjligheter för Lekeryds utvidgning på andra sätt än att ta bort/förminska vår närmiljö och de motionsspår vi har och som gör att vi människor mår bra!

***Kommunens kommentar:** Det nya bebyggelseområdet i södra delen av Lekeryd görs något mindre till granskningen. Det gör att en större del av elljusspåret kan var kvar i sin nuvarande sträckning.*

2023.1301

Örserum är ett underbart litet samhälle, många har upptäckt det och velat flytta hit tiderna igenom. Kommunikation är viktigt. En cykelbana längs väg 133 (eller avdela en liten del av vägen) skulle göra stor skillnad för nu är det livsfarligt att cykla på den vägen. Ingen vägren, mycket trafik och en stor del av fordonen som kör alldeles för fort. Strandskyddet behöver lättas upp. Vid en stor del av Örens strand är det oländig terräng där ingen människa ses promenera. Kanske skulle det kunna bebyggas för folk vill gärna bo så de ser vatten. Skulle man inte betala så hög skatt vid försäljning av egna hem så vore det mer attraktivt att flytta till mindre hus eller seniorboende för att frigöra hus till barnfamiljer som vill flytta hit.

***Kommunens kommentar:** Ören är ett Natura 2000 område med höga naturvärden och olämpligt för ytterligare LIS-områden (Landsbygdsutveckling i strandnära lägen).*

2023.1302

Höghastighetsbana

Höghastighetsbanan har en otrolig påverkan på landsbygden, både genom klimatpåverkan, buller och visuellt i miljön. Steg 1 skulle vara att satsa på befintlig järnväg som redan är förstörd mark än att för varje nytt påfund bryta ny orörd landsbygd för effektiviseringen.

Landsbygden är det som till stor del stöttat Jönköpings utveckling för nya bostadstomter då detta är en brist. Höghastighetsbanan är inte en helig graal för all utveckling, främst måste det ses med omsorg av befintliga tomter och nya bostadstomter som kommer uppkomma i närheten till där ni önskar dra nya järnvägen.

Buller och stor miljöpåverkan är ett faktum om höghastighetsbanan dras igenom landsbygden där folk bor, för att inte tala om värdesänkningar på fastigheter, svårigheter att bruka mark, bedriva aktiv jakt mm. Detta tas inte emot väl.

Det blir skytteltrafik mellan storstäderna och ni motiverar med att den är en utveckling för kommunen, ett sk. "allmänt intresse". Det som inte tas i beaktning är även att det är ett allmänt intresse att bevara landsbygden -som ska vägas minst lika högt! Höghastighetsbanan är inget som "utvecklar landsbygden" på platsen utan enbart gör skada på den och de som vistas där.

Höghastighetsbanan illustreras som ett blått sträck på en översiktskarta, men det ger inte ett sken av hur stor påverkan det faktiskt blir av bullret, bryta nya vägar samt själva driften, både med tanke på landsbygden men även för själva centrumet. Upphöjda tågbanor i centrum och

otroliga markåtgärder krävs för att klara minimumlutningar för hela höghastighetsbanan, vilket inte framhävts.

Er tanke är att leda höghastighetsbanan upp mot Hovslätt, Sandseryd, sen bort mot Hestra där stor del orörd landsbygd finns med stor del boende, sjöar/vattendrag samt stora fornlämningar. En dragning längre västerut, dvs väster om Skinnarebo golfbana skulle vid första inblick ge mindre intrång mot befintlig bebyggelse och ge mer lugn åt boenden samt ovan nämnda intressen. Ni kommer passera både fornlämningsområde i Hestra, bostadshus och vattendrag med strandskydd mm, värderas dessa mindre än orörda områden längre västerut ska detta motiveras.

Upplägg/innehåll:

Översiktsplanen är väldigt svårtolkad och det finns brister i informationen, särskilt om kommunikationerna. Man ska som privatperson inte behöva leta i planbeskrivningen om ni hänvisar till denna, bör framgå i plankartans länk till lagret.

Ni har tidigare haft flera olika förslag på dragningar i ÖP från 2016 i kartan, men nu har detta smalnats av till en dragning i er plankarta. Varför har ni just valt denna dragning? Inget framgår varför de olika förslagen i tidigare ÖP inte tagits med i detta förslag, vilket är bristande. Om det framgår i någon utredning bör ni hänvisa till denna samt motivera. Som privatperson vill man veta hur osäker denna dragning är. Det framgår inte heller vilka skyddsavstånd som kan krävas kring höghastighetsbanan och vad som det innebär för fastigheter/bostäder som berörs av denna.

I plankartan finns även ”mark och vattenanvändning”, där saknas info om järnväg också, den streckdragningen syns inte på kartan, innebär det att höghastighetsbanan inte finns med där i planeringen?

Kommunens kommentar: I översiktsplanen ska kommunens vilja uttryckas. Gällande nya stambanor så är kommunens önskemål att dessa ska byggas och att en framtida station ska förläggas vid Södra Munksjön. Trafikverket har idag inget uppdrag från regeringen om att fortsätta planeringen av nya stambanor inom Jönköpings kommun. Det utpekade stråket för en ny stambana finns med i plankartans lager ”Utvecklingsinriktning” och ska inte ses som en exakt dragning utan ska snarare ses som kommunens sätt att visa kommunens viljeinriktning om att nya stambanor bör byggas. Tidigare har nya stambanor funnits med som riksintresse för kommande järnväg. Efter Trafikverkets översyn av riksintressen har dessa tagits bort för de delar som tidigare funnits som berör Jönköpings kommun. Osäkerheter kring stambanans placering kommer att bestå fram till dess Trafikverket ges ett uppdrag att påbörja planeringen för denna.

2023.1305

Höghastighetsbanan

Med allt vad byggnation av en höghastighetsbana innebär i form av miljöpåverkan, buller, kostnader och hur dåligt den smälter in i landsbygds miljön visuellt är det en dålig idé att bygga den. Om man kollar på den inritade sträckning så går denna genom hus, forntida gravlämningar, sjöar, mossar, golfbana mm vilket INTE känns genomtänkt och sträckningar bör inte vara med i den nya översiktsplanen i huvudtaget.

En höghastighetsbana som dras igenom en landsbygd på det här sättet begränsar lantbrukarens framkomlighet i sitt arbete, begränsar även jakt som en stor del av människorna som bor på landsbygden. Man säger att man vill utveckla landsbygden och att stan och landsbygden är beroende av varandra låter inte rimligt när höghastighetsbanan sträckas ut så här, detta gör endast skada på natur och människor som bor på landsbygden.

Övrigt så är det väldigt svårtolkat för privatpersoner vad som gäller och hur man ska få/hitta information i översiktsplanen särskilt vad det gäller kommunikation och just järnväg. Enligt uppgifter så sent som för 1-1,5 år tillbaka fanns inga uppgifter att hitta om den här sträckningen, (stäckning Månsarp-Jönköping) på höghastighetsbanan bland dom tillgängliga utredningarna. NU finns det med en höghastighetsbana i en ny översiktsplan vilket låter orimligt.

Vad innebär detta för fastigheter:bostäder som ligger på och runt stäckningen?

Vad innebär detta för miljön och vattenanvändning på och runt stäckningen?

Vad har den här dragningen av höghastighetsbanan grundats på?

Finns väldigt många frågetecken som man inte hittat några svar på.

Kommunens kommentar: I översiktsplanen ska kommunens vilja uttryckas. Gällande nya stambanor så är kommunens önskemål att dessa ska byggas och att en framtida station ska förläggas vid Södra Munksjön. Trafikverket har idag inget uppdrag från regeringen om att fortsätta planeringen av nya stambanor inom Jönköpings kommun. Det utpekade stråket för en ny stambana finns med i plankartans lager "Utvecklingsinriktning" och ska inte ses som en exakt dragning utan ska snarare ses som kommunens sätt att visa kommunens viljeinriktning om att nya stambanor bör byggas. Tidigare har nya stambanor funnits med som riksintresse för framtida eller planerad järnväg. Efter Trafikverkets översyn av riksintressen har dessa tagits bort för de delar som tidigare funnits som berör Jönköpings kommun. Osäkerheter kring stambanans placering kommer att bestå fram till dess Trafikverket ges ett uppdrag att påbörja planeringen för denna.

2023.1310

Hej! Tycker det är förkastligt att bygga på åker eller betesmark. Det borde inte var ok!

Kommunens kommentar: Jordbruksmarken är en viktig resurs i vår kommun, vi är därför restriktiva till att peka ut nya exploateringsområden på jordbruksmark. Några jordbruksmarksområden i denna översiktsplan är utpekade för exploatering. Det beror antingen på tidigare beslut eller att de följer de politiskt antagna riktlinjerna som återfinns i "Program avseende Jordbruksmarkens värde i samhällsplaneringen". Riktlinjerna säger att "Viss jordbruksmark i form av mindre områden som ligger insprängda i tätortsstrukturen eller på annat sätt inte fungerar i en brukningsenhet ska kunna exploateras. Detta gäller även betesmarker av låg kvalité som ligger isolerade i utkanten av brukningsenheten."

2023.1312

Som Visingsöbo är det viktigaste i översiktsplanen att nya vägen till hamnen i Gränna blir verklighet. För att fler ska välja att flytta till Visingsö måste framkomligheten bli säkrare på alla

sätt. Idag är det vissa tider på året omöjligt att planera sin vardag med anledning att man inte vet säkert när man tar sej till färjan i Gränna. Vi vill att fler ska välja att bosätta sig på ön och gärna barnfamiljer. Det finns bra barnomsorg och skola som behöver elever för att trygga framtiden. Bostäder i olika boendeformer är ett önskemål för att yngre ska få en möjlighet att välja Visingsö, men även för att äldre som kanske inte orkar bo kvar i sina hus ska kunna bo kvar i sin hembygd. För en levande landsbygd, och i detta fall Visingsö, är detta avgörande.

Kommunens kommentar: *Detaljplanen som innefattar den södra etappen av infarten ned till Gränna hamn går att följa på kommunens hemsida. Nästa steg för denna detaljplan är granskningen där det går att lämna synpunkter och kommentarer på planen. På Visingsö pekar översiktsplanen ut ny bostadsbebyggelse i anslutning till Tunnerstad som möjliggör för olika bostadsformer. Dock kan översiktsplanen inte styra vilken typ av bostadsform det blir i slutändan men en blandning av bostadsformer är önskvärt för att skapa fungerande flyttkedjor.*

2023.1326

Några kommentarer på Trafik- o mobilitetsplanen: Det finns ingen möjlighet till säker GC-transport mellan Skärstad-Gränna vid omledning av E4'ans trafik. Planen fokuserar bara på normalt trafikflöde men vid olycka på E4 Norra så kommer en ökad mängd trafik ledas om till Rv993. Likaså har man bortsett från förändringen av tung trafik och turisttrafik. Tung trafik sker främst dagtid, då skolbarn och ungdomar tar sig till och från skolan. Turisttrafiken är ju som intensivast under sommarmånaderna, då barn och ungdomar tar sig till och från antingen sommarjobbar eller fritidsaktiviteter. Stort fokus på arbetspendling till och från Jönköping, cykeltrafiken för fritidsaktiviteter och arbetspendling för kortare avstånd skulle kunna ökas om GC-väg fanns tillgänglig hela vägen mellan Skärstad-Gränna. De låga siffrorna för cykelanvändning på landsbygden (Ölmstad, m.fl. orter) beror främst på att befolkningen upplever stor osäkerhet att cykla på landsvägen.

Kommunens kommentar: *I översiktsplanen är sträckan Skärstad-Gränna utpekad som ett nytt viktigt cykelstråk. Lagret för cykelvägar finns under transportinfrastruktur och är inte tänt när kartan öppnas. Det är dock Trafikverket och Region Jönköpings län som ansvarar för vägen och utbyggnad av cykelväg.*

2023.1340

Bortglömt i nya översiktsplanen för Jönköpings kommun???

Jönköpings kommun behöver fler tränings- och lekplatser eller hundrastgårdar!!!

BAKGRUND

I de flesta kommuner i Sverige finns det hundrastgårdar. De kallas ofta hundrastgård eller tränings- och lekplats (fortsättningsvis TOL) för hundar. Föredrar att kalla dem för TOL. Alternativet rastplats (kan förekomma i texten nedan beroende på citat från andra texter eller förenklingar) förknippas med tanken att hunden ska göra sina behov i en rastgård. Inget kan vara mera felaktigt. En hund ska vara rastad före besöket i tränings- och lekplatsen för hundar.

Antalet tränings- och lekplatser för hundar varierar i Sveriges kommuner. Som mest finns det över 160 i en kommun, ett fåtal kommuner har ingen. Bland större kommuner intar Jönköping

en bottenplats, vilket inte är hedrande. Däremot har kommunen satsat föredömligt på lekplatser för barn

Väljer fortsättningsvis att jämföra vår stolta kommun, som bl a fått pris för att allt finns inom närområdet, med Malmö.

Folkmängd (31 dec 2022), antal hundar enligt hundregistret 31 maj 2023.

Jönköping; antal innevånare 145 114, antal hundar 11 340, antal hundrastgårdar 2, vilket blir 5 670 hundar/rastgård. Längsta sträckan till rastgård är drygt fyra mil, enkel resa. Kommunen är en av de "hundtätaste" i landet.

Jönköpings hundråd är numera nedlagt!

Malmö; antal innevånare 357 377, antal hundar 21 024, antal hundrastgårdar drygt 50 och ytterligare 15 planeras vilket blir 420 (320 när de planerade rastgårdarna är klara) hundar/rastgård. Malmö har en landskapsarkitekt anställd. Hen svarar för utformningen av rastgårdarna.

Målet är att ingen ska ha längre än 800 meter till rastgård. Malmö hundråd är ett samverkansforum för organisationer och myndigheter som är intresserade av hundfrågor.

I "Program för hundrastgårdar" finns mycket nyttig information om vilken funktion t ex en hundrastgård fyller, latriner, vatten, hur man bygger rastgården, miljöaspekter, kostnaden;

<https://malmo.se/Teknisk-handbok/Park--och-gronytor/Hundrastplatser.html>

Jönköping kommun har endast två tränings- och lekplatser för hundar. De finns i Kålgården och i Stadsparken (parkeringsplatsen vid stadsparken är fylld av långtidsparkerade bilar. Nu är det svårt att få p-plats för de som kommer för besök till rastgården.). De TOL som finns i Jönköping är relativt små och inte heller direkt intressanta för hundar.

För hundägare i Jönköpings kommun kan det bli långa bilresor och onödig miljöbelastning att ta sig till dessa platser. För exempelvis boende i Gränna är sträckan mer än sju mil tur och retur. Bussresor är betydligt svårare att genomföra med hund. I sällskap. JLT har sina bestämmelser.

Politikers och tjänstemäns inställning till TOL för hundar i Jönköping verkar inte vara överdrivet positivt. Vid genomläsning av "Översiktsplan för Jönköping" har undertecknad inte funnit något som gäller hundar. Har jag missat detta? Finns det plats för hundrastgårdar i de nya stadsdelar som planeras i kommunen?

Malmö stad har en helt annan syn på TOL/rastplatser för hundar. "Politiker har efterfrågat om man kan utveckla konceptet och kanske göra temahundrastgårdar, säger landskapsarkitekt [REDACTED]". (Sydsvenska Dagbladet 28 december 2020). I samma artikel efterlyser man roligare rastgårdar. Förnyelsearbetet har påbörjats med hjälp av en landskapsarkitekt.

Man jämför med att det finns temalekplatser för barn men inget för hundar. Viktigt att underlätta planering för framtida hundrastområden och att upprustning av de befintliga sker.

Hundrastplatserna ska vara en mötesplats i staden. När man bygger nya bostäder och planerar nya bostadsområden är det självklart att även nya hundrastplatser finns med i stadsplanen. Det finns också några större hundbadplatser i staden. <https://www.sydsvenskan.se/2020-12-27/hundrastgardar-ska-bli-roligare-kan-fateman>

I ett handlingsprogram fastslår Malmö stad bl a följande: Det är viktigt att fastställa riktlinjer för hur hundrastplatser och hundrastgårdar i Malmö stad ska utformas. Programmet ska också ge exempel på hur man kan förbättra redan befintliga hundrastområden, föreslå platser för nya och kostnadsberäkna åtgärderna.

Program för Hundrastområden i Malmö <http://www.projektering.nu/files/hundprogram.pdf>

Lite historik hur hundrastgård försvunnit i Jönköping

1984 ordnades en kombinerad liten fotbollsplan samt plats för träning och lek med hundar i Ljungarum,

Det var dåvarande kommunalrådet [REDACTED] (han bodde vid Mullvadstigen), som såg att det fanns mycket hundar i området. Det var speciellt flickor som höll på med hunddressyr och träning av sina hundar. Pojkarna hade sina fotbollsplaner.

Fram till 2013 hade den ordningen fungerat alldeles utmärkt men då protesterade ett par nyinflyttade mot detta samutnyttjande.

I december 2013 kontaktades [REDACTED] (då förvaltare vid kommunen, numera pensionär, av allmänna platser i jpg kommun) ang hanteringen av den kombinerade TOL för hundar, och en i stort sett oanvänd fotbollsplan. Grindarna hade plötsligt tagits bort från denna plan av de boende, på eget initiativ, vid samfälligheterna Norra och Södra Ängsullen. Tack vare [REDACTED] kom grindarna åter på plats.

Fram till 2019 har det mest varit träning av hundar där. Det finns numera ett flertal mycket bra fotbollsplaner i Ljungarumsområdet.

Frågor som ställdes till [REDACTED] var bl a om hundägare kunde arrendera planen: Det citerade svar [REDACTED] gav via mejl var: ”att Fritidsförvaltningen betalat planen en gång i tiden (1982). De tycker som jag att ALLA har samma rätt att nyttja planen. Bostadsrättsföreningen (Norra och Södra Ängsullen) har ingenting med planen att göra. Grindarna ska återmonteras om ni tycker det är nödvändigt.

Eftersom planen ligger på kommunal Park/Naturmark enligt gällande detaljplan får jag enligt Jordabalken inte arrendera ut marken. [REDACTED]”

Numera används fotbollsplanen högst sällan till fotboll och det är inget för hundägare eftersom grindarna åter tagits bort. Det har observerats någon huggorm på planen...

De flesta som har hund i Ljungarum har uppskattat att det funnits en plats som fungerat för träning och lek med hundar. Den tidigare kombinerade TOL för hundar/fotbollsplan ligger i anslutning till naturreservatet Strömsberg, vilket hundägare gärna strövar i. Men i ett naturreservat är det förbjudet att släppa hundar lösa och då är det en fantastiskt fin kombination

att hundar kan leka i en inhägnad gård. Det råder koppeltvång på många platser i kommunen och i naturreservat inom kommunen. Från 1 mars till 20 augusti ska hundar hållas under uppsikt, vilket innebär koppel enligt Naturvårdsverket. Sammantaget blir det inte stora möjligheter för hundar att leka och tränas utan koppel.

Det blir även onödig miljöpåverkan att köra med bil till Kålgården eller Stadsparken för att hundarna ska få rasa ut. Det finns även hundägare som inte har tillgång till bil. Hundägare bidrar med betydande summor i kommunalskatt och skapar också många arbetstillfällen i Jönköping. Alla djurbutiker som säljer mat till hundarna, hunddagis som finns, veterinärkliniker, djursjukhus. Det är många skattekronor och arbetstillfällen kommunen får in den vägen. De som har hundar bidrar till en friskare befolkningen i övrigt. Hundägare är mycket uppmärksamma och ser om det händer något ”skumt”. Vi är ute på olika tider i ur och skur och kan observera oegentligheter. Det finns 11 340 hundar i Jönköping, glöm inte dem i översiktsplanen.

- ° att kommunen vid planering av nya bostäder och bostadsområden planerar undrastplatser/TOL i likhet med Malmö.
- ° att en TOL är en mötesplats som även ger sociala kontakter och möten mellan människor, vilket är friskvård. I anslutning till ToL kan även utegym anläggas.
- ° att ansvariga i kommunen, från kommunalråd till alla förtroendevalda samt berörda tjänstemän läser igenom Malmös strategi när det gäller hundrastgårdar. Följ länken;
<https://malmo.se/download/18.18ed938317a0fec4a62690f/1625213937578/ProgramförHundrastområden.pdf>
- ° att en studieresa ordnas till Malmö för ansvariga i Jönköping ska få en uppfattning om hur man kan utveckla hundrastgårdar i vår fina kommun.
- ° att Jönköpings hundråd väcks till liv igen. Tror det finns intresserade i kommunen som kan medverka i hundrådet.

Kommunens kommentar: Synpunkterna har skickats vidare till tekniska kontoret.

2023.1343

Det absolut viktigaste med att få Visingsö att kunna öka befolkningen, med mer företag som satsar = mer arbetstillfällen på Visingsö är att få en stabil och flexibel pendlingsbar färjeled. Då är det absolut viktigaste att man kan ta sig till och från ön med BOKNINGSRÄTT på färjan och inte som kommunen hela tiden försöker att lämpa över på Trafikverket med ev. Förtursfil... det funkar inte om man inte har en bokad tid om man ska hämta barn på dagis, arbete, läkarbesök mm. Även nya vägen till Gränna hamn måste komma till, så man kan ta sig till färjan även maj, juni, juli, augusti. Inte som nu att det kan ta en timme ner från E4? Vi driver både byggfirma & senapstillverkning samt flera turistföretag på ön och ser bara fördelar med bokningen på färjan, inga nackdelar vill man inte boka så boka inte. Har ni några frågor får ni gärna höra av er.

Kommunens kommentar: Frågan om bokningsrätt på färjan är inte en fråga som hanteras i kommunens översiktsplan. Synpunkten vidarebefordras till Tekniska kontoret. Vägen till Gränna hamn är angelägen och hanteras i pågående detaljplan.

2023.1442

Vårt förslag är att ändra detaljplanen för industriområdet Skärstad och då göra om området utefter Grännavägen till villatomter.

Kommunens kommentar: *Till granskningsversionen kommer en del av verksamhetsområdet vara avsett för bland annat bostäder.*

2023.1466

Som boende i Örserum efter ha varit bosatt i Uppgränna, centralt i Gränna och vid Södra infarten är jag oroad över den avstannande utvecklingen och utarmningen av bygden. Börjar med några rader om Örserum för att sedan delge Er mina tankar om vad jag för bygden.

Örserum

Vacker natur, närhet till sjön och ett rikt föreningsliv. Fin skola med engagerade lärare, lanthandel med paketboxar och postlåda, 2 hotell med restauranger.

En skön plats att bo på och som vill växa.

Bostäder

Många barnfamiljer längtar hit och äldre vill bo kvar. Det saknas möjlighet för äldre till trygghetsboende/seniorbostäder som då får bo kvar på orten som då leder till att frigöra småhus till unga familjer.

Service

För att kunna behålla den service som finns idag krävs det fler bofasta och bussförbindelse.

Kollektivtrafik

Direktbussen mellan Tranås och Jkpg måste finnas kvar till arbetspendlare och gymnasieungdomar samt bättre service av buss på helgen.

Övrigt

En handikappramp till vår fina badplats, möjlighet till fler tomter, ev ändring av detaljplan.

Ex på marker/tomter jag sett är:

Norr om kyrkan, idag p-plats till kyrkan, stycka av till trygghetsboende.

Öster om lanthandeln, stor tomt ex. seniorboende. 3 ägare till tomten.

G:a Brunnsvägen har en stor privatägd tomt mellan 2 villor på Sjösida.

Det var några rader från mig som varit och är engagerad i Grännas utv. Grupp, näringslivet, Citygruppen, öik, hembygdsfören. Gränna & Örserum, Kulturgården, Grenna bluegrass, Gais, Spf m.m.

Kommunens kommentar: *Översiktsplanen föreslår några förändringar utifrån den befintliga byggnadsplanen från 1940-talet för att anpassa framtida bostadsområden mot exempelvis befintliga naturvärden. I de utpekade bostadsområdena möjliggörs blandade bostadsformer som behövs för att skapa fungerande bostadskedjor. Dock kan översiktsplanen inte styra i slutändan vilken typ av bostadsform som uppkommer. Gällande kollektivtrafiken har kommunen dialoger med Region Jönköpings län som har hand om länstrafiken i våra tätorter. Synpunkten gällande handikappramp skickas vidare till kultur och*

fritidsförvaltning. Norr om kyrkan är begränsat med markutrymme och kan därför vara svårt att exploatera men får studeras mer i detalj. Öster om lanthandeln var ett detaljplaneprojekt igång men har idag pausats på grund av att fastighetsägarna inte är intresserade just nu. Om det är samma luktomt som vi har kollat på längs med G:A Brunnsvägen mot Ören så medger redan befintlig byggnadsplan bostäder på denna tomt.

Gränna

2023.972

Bygg hela nya södra infarten i Gränna! Den kan gärna vara stadsmässig men inte krokig. Gör en all'e eller boulevard.

Kommunens kommentar: Kommunen skickar vidare synpunkten till Planavdelningen som arbetar med detaljplanen.

2023.1008

Vi var på samrådsmöte i Gränna 27 april 2023. Där rekommenderade en man från kommunen oss att skicka in ett förslag på ändring utav matatvägen som kommunen har tänkt att gå igenom vår fruktträdgård. Vi har ett mycket stort önskemål att få behålla våra fruktträd ca 40 st.

Den tänka bebyggelsen i norr får åka hela matarvägen mot söder för att komma ut på den nya vägen. Vårt förslag är att kommunen gör en utfart åt norr samt en utfart från söder till den nya vägen. Då kommer inte vår fastighet att beröras.

Kommunens kommentar: Kommunen skickar vidare synpunkten till Planavdelningen som arbetar med detaljplanen.

2023.1011

Föreslår att anslutningen till ny infart i södra änden (vid nuvarande 40 skyltarna) ändras så att det naturliga valet är att köra rakt fram in på den nya infarten och att man måste svänga 90 grader för att komma in på nuvarande norrgående infart.

Kommunens kommentar: Kommunen skickar vidare synpunkten till Planavdelningen som arbetar med detaljplanen.

2023.1039

Den sedan 1950-talet om- och påtalade vägen i södra Gränna mot hamnen ska vara en avlastning av trafiken från Brahegatan - så var och bör vara tanken. Förslaget att göra en "kvartersgata" i vinklar mellan fastigheter tar effektivt bort tanken att avlasta. Tänk om där!

Kommunens kommentar: Kommunen skickar vidare synpunkten till Planavdelningen som arbetar med detaljplanen.

2023.1196

Hej, den nya väg in t gränna, skal inte vara en villaväg. Vi måste se till att trafiken leds omkring Gränna. Infrastruktur och logistik i och omkring Gränna är super viktigt och bör vara en viktig del av en strategisk hållbar framtid för Gränna. Reningsverket bör föras

vidare till Rifa-området, och byggas in ett stort modernt reningsanläggning där. Detta i samband med att man ändra plan från industri till lägenheter/villaområden (vilket jag tänker det kommer bli) Då kan man använda det naturområde som reningsverket ligger på i dag till en naturskön plats som våra lokala och besökare kan ta del av.

Kommunens kommentar: *Det finns inga planer på att flytta reningsverket till Rifa-området. Med hänsyn till luktproblematiken är det svårt att kombinera reningsverk med bostäder.*

2023.1213

Yttrande om detaljplan att möjliggöra för byggnation av nya bostäder i södra Gränna samt skapa möjlighet för att en ny infartsväg byggs i samma område. Det är olyckligt att den nuvarande odlingsmarken på fastigheterna [REDACTED] osv. söderut nedanför/väster om den föreslagna nya infartsvägen reserveras som naturmark och lämnas utanför det stadsplanerade området i stället för att som tidigare föreslagits, ingå i det stadsplanerade området. De är ju nu klassade som jordbruksmark trots att de är för små för att bedriva fungerande professionellt jordbruk vare sig med den traditionella frukt, bär och grönsaksodlingen eller för annan odling eller kreatursskötsel. De äldre fruktodlingarna på de uppräknade fastigheterna har så här långt hållits öppna och träden någorlunda beskurna medan fruktodlingen odlingen söder om de uppräknade fastigheterna är fullständigt igenvuxna. Det är inte lönsamt för en ny jordbrukare att starta ett nytt företag på marken så på lång sikt riskerar hela området att växa igen. Som tomtmark kan det ge mycket hög boendekvalité och skapa incitament för utveckling för området och hela Gränna.

Kommunens kommentar: *Det har inte varit möjligt att expandera bostadsbebyggelsen utmed södra infarten längre söderut eftersom det ligger inom strandskyddat område.*

2023.1220

Ny vägsträcka i Gränna, från Galgen ner till hamnen.

Kommunens kommentar: *Den nya vägen har varit planerad sedan översiktsplanen 2002 och det pågår arbete med detaljplan för området.*

2023.1221

Jag är mot byggandet av en ny väg från tuben och ner till campingen. Det finns redan brukbara vägar och det är fel att använda bästa jordbruksmarken till väg. Vättern, vårt dricksvatten, ska också skyddas från risk att förgiftas av utsläpp och miljöfarligt avfall.

Kommunens kommentar: *Den nya vägen har varit planerad sedan översiktsplanen 2002 och det pågår arbete med detaljplan för området. Kommunen skickar vidare synpunkten till Planavdelningen som arbetar med detaljplanen.*

2023.1230

Hej!

Tack för informationen ni delade på Ribbaskolan.

Mina synpunkter på planerna för Gränna är följande:

Ang nya infarten och den södra etappens sträckning måste bli mer rak, inte in i villaområde. Tanken med denna väg är ju att avlasta Brahegatan och Jönköpingsvägen men en sträckning in i villaområde kommer avskräcka bilister att åka den vägen.

Så rakare väg och fasta trafikkameror utmed sträckan är mitt förslag.

Självklart ska nya infarten endast innefatta att södra etappen byggs. Vi MÅSTE värna om den fantastiskt frodiga åkermark vi har här och även värna om Vätterns vatten som självklart kommer ta stor skada med allt vad en väg innebär i den tänkta norra etappen.

För många år sedan delade man av Huskvarna från Vättern genom att bygga en väg, gör inte om samma misstag igen!!

Som f d busschaufför, med god erfarenhet av hur trafiken är på Brahegatan under sommarveckorna, har jag ett förslag som skulle avlasta rejält.

Den södra etappen byggs, strålar samman med Skiftesvägen-Gärdesvägen och ut till Amiralssvägen, där en mindre rondell byggs. Bussar och andra tunga fordon får endast köra enkelriktat i Gränna: Galgen-nya infarten-Skiftesvägen-Gärdesvägen-Amiralssvägen. Bussar kör sin runda ner till hamnen och sen vidare upp till Brahegatan-Jönköpingsvägen. Här lägger man hållplatser över hela sträckningen och byte av chaufförer sker nära bussdepån där nya etappen möter Skiftesvägen.

Brahegatan kommer att avlastas väsentligt och vi slipper nu möte med stora foton på Brahegatan vilket kommer betyda massor. Det vet jag!

På det här sättet sparar vi miljön och även pengar.

Vi måste tillsammans tänka till gång på gång! Vår natur som en gång våldtas genom att grävas sönder för att en väg ska byggas, kommer aldrig mer att kunna återställas.

Vi har ett tungt ansvar för vårt vatten, vår natur och våra barns framtid.

EMPATI-KLOKHET-FÖRNUFT

***Kommunens kommentar:** För den södra delen av vägen pågår detaljplanearbete. Den norra delen av sträckan har en gällande detaljplan från 2013 även om den inte har blivit utbyggd än.*

2023.1261

Ang .Södra infarten från Jönköpingsvägen ner mot industriområdet. Vidare ner till Hamnen. !:a etappen mot industriområden. Där TIDIGARE DETALJPLAN SKA FÖRORDAS och genomföras. Det är mycket viktigt att detaljplanen följs som är beslutad så även att vi får

hela etappen klar ner mot hamnen, från Ebe Plant bakom Ribbaskola. Då det även ligger en plan på Räddningstjänsten som planeras flytt till nuvarande kommun anläggning intill sorter gården, som är planerad att flyttas till industri området på Grännaberget. Nedfarten mot hamnen och mer bebyggelse är mycket viktig för Grännas-(Kommunens) utveckling.

Kommunens kommentar: Kommunen skickar vidare synpunkten till Planavdelningen som arbetar med detaljplanen.

2023.1279 & 2023.1282

Då detaljplanearbete med södra infarten, Gränna: detaljplan för bostäder och infartsväg (Gränna 8:4 m.fl.) - Jönköpings kommun (jonkopings.se), pågår finner jag inte det är korrekt att presentera en översiktsplan som frångår detta arbete.

Speciellt gäller det linjeföringen av infartsvägen från Galgen till hamnen. En väg som ”stör minst” ska bl.a. ha en jämn lutning och undvika onödiga riktningsförändringar.

Detaljplaneförslaget tar hänsyn till detta och däri noteras även att alternativ inte finns:

”Den nya infartsvägen planeras att anläggas på så sätt att den möter den norra delen av planerad väg till Gränna hamn. Den nya infartsvägen inom planområdet går genom ett starkt kuperad landskap. Med hänsyn till väglutningar är det inte möjligt att finna andra möjligheter för vägsträckningen än den som redovisas i föreliggande detaljplaneförslag.”

Vidare omintetgör det föreslagna vägutformningen möjligheten att flytta räddningstjänsten ner till dagens sortergård intill kommunförrådet.

Att flytta ner räddningstjänsten innebär väsentligt mycket bättre förutsättningar för dem att göra insatser till E4:an. Enligt uppgift är ca 90% uttryckningar till incidenter på E4:an.

Utryckning idag för dessa incidenter måste idag ske via Brahegatan och Jönköpingsvägen som är hårt belastad, speciellt sommartid.

Sortergården flyttas lämpligt till det planerade industriområdet på Södra Jordstorp.

Syftet med södra infarten är att bl.a. avlasta trafiken på Brahegatan, Jönköpingsvägen och Amiralsvägen vilket också omnämns i detaljplaneförslaget:

”Syftet med planen är att möjliggöra bostadsbebyggelse och ny väg genom södra Gränna.

Vägen, med riktning mot verksamhetsområdet i södra Gränna och hamnen, behövs för att avlasta Gränna centrum från tung trafik. I synnerhet under sommartid och högsäsong har genomfartstrafiken och trafiken till- och från Visingsö svårigheter att passera längs Brahegatan då denna ökar med cirka 80%, varför en ny infartsväg behövs.”

Med den föreslagna väglinjeföringen i föreliggande översiktsplan uppfylls varken syftet eller hänsyn till väglutningarna!

Yrkar på omtag gällande föreslagen översiktsplan och skyndsamt hantering av detaljplanen och färdigställande av Södra infarten.

Kommunens kommentar: Kommunen skickar vidare synpunkten till Planavdelningen som arbetar med detaljplanen.

2023.1285 & 2023.1287

Yttrande om detaljplan att möjliggöra för byggnation av nya bostäder i södra Gränna samt skapa möjlighet för att en ny infartsväg byggs i samma område. Då det gäller den nya översiktsplanen

för Gränna med kommande planerad infartsväg från söder ligger den nuvarande odlingsmarken på fastigheterna [REDACTED] och [REDACTED] utanför det stadsplanerade området och klassas som naturmark, istället för att som tidigare föreslagits ingå i det stadsplanerade området. Som jordbruksmark är tomtarna för små för att bedriva fungerande professionellt jordbruk med fruktodling eller för annan odling eller kreatursskötsel. Som delägare i marken har jag länge ansett att den speciella naturen i Gränna ska bevaras så långt det går, men eftersom beslut om väg på översta delen av marken är på god väg, protesterar jag mot klassningen naturmark och anser nu att även dessa fastigheter bör ingå i det stadsplanerade området. Som tomtmark kan det istället ge en hög boendekvalité och bidra till utvecklingen i Gränna och kommunen.

Kommunens kommentar: *Det har inte varit möjligt att expandera bostadsbebyggelsen utmed södra infarten längre söderut eftersom det ligger inom strandskyddat område.*

2023.1288

Hej! Har bott i Gränna sedan 1981. Enligt uppgift har det pratats om ny infart till Gränna sedan 1938. De senaste åren har ny plan tagits fram 2014 över norra delen av infarten, tyvärr har inget hänt rent fysiskt. Den södra delen som nu diskuteras har hela tiden beskrivits som en ny infart med möjlighet till bebyggelse på bägge sidor. Den 27 april presenterade politiker och tjänstemän ett nytt förslag, som känns helt "huvudlöst". Helt plötsligt hade infarten blivit en bostadsgata och bostadsdelen hade minskat rejält. Hur tänker ni? Är det inte rimligt att Brahegatan ska avlastas sommartid, ska i så fall tung trafik gå genom bostadskvarter med knixiga gator. Beträffande nedre delen, väster om detaljplaneområdet, som nu har kommit bort, känns också "huvudlöst". Vad tänker ni med, ska denna fina plats inte möjliggöra för nya boende i Gränna.

Kommunens kommentar: *Kommunen skickar vidare synpunkten till Planavdelningen som arbetar med detaljplanen.*

Kaxholmen

2023.1059

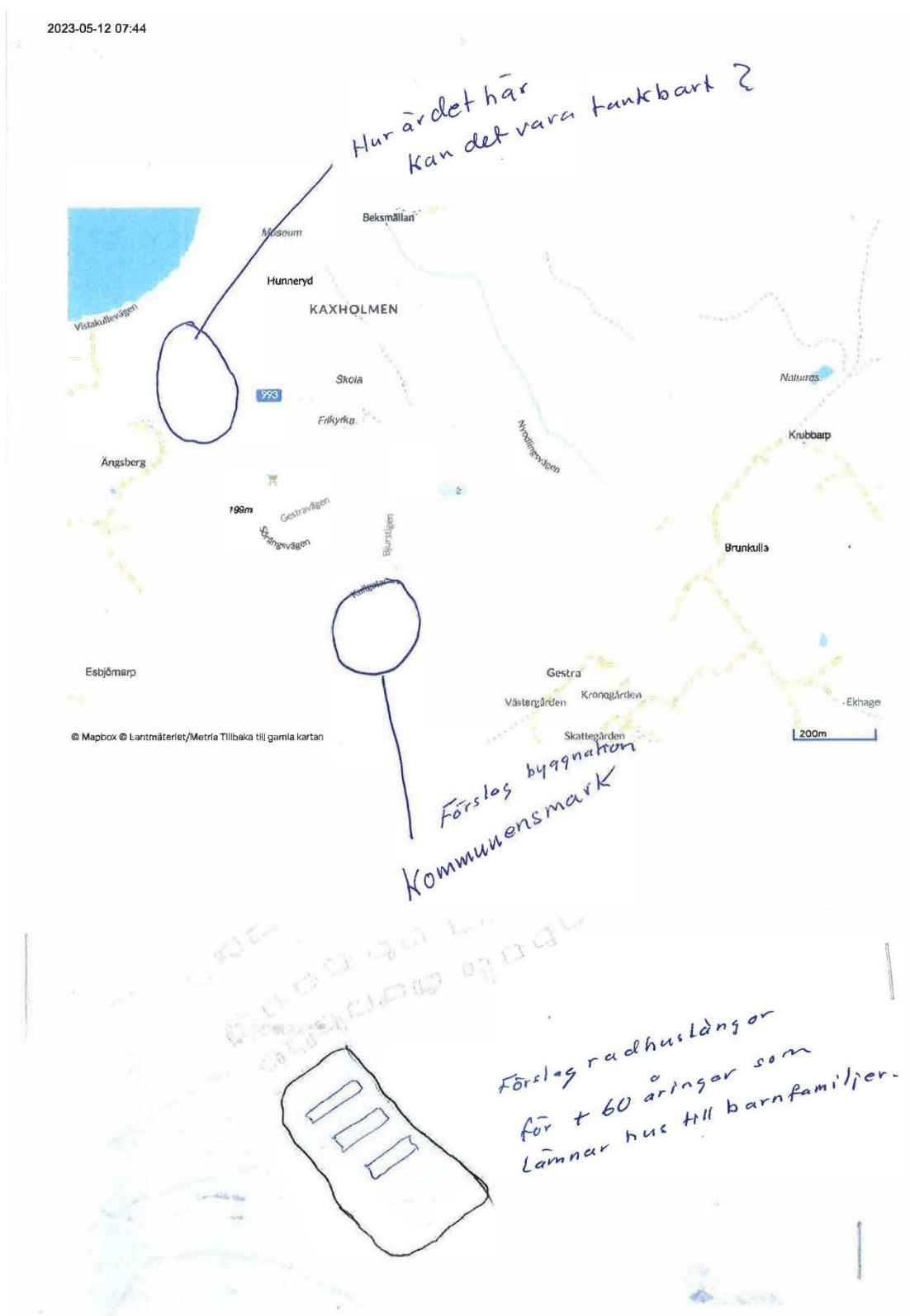
Här kommer lite förslag!

Cykelvägen borde det vara hög prioritet på!

Förslaget på marken som inte var föreslagen bifogas, fint läge och borde vara lämpligt med radhuslängor för plus 60 åringar så de kan lämna sina hus till barnfamiljer.

*Rödmarkerat
önskar cykelväggnarast*

Kommunens kommentar: Till granskningsversionen har ett område intill förslaget på kommunens mark tillkommit. På den kommunala marken ligger vattenledningar till vattenverket som försvårar för byggnation.

2023.1191

Hej!

Vi har tagit del av förslaget till ny översiktsplan för mindre tätorter och landsbygd, både på hemsidan och vid det samrådsmöte som hölls 11 maj 2023 i Allianskyrkan i Skärstad

Förslaget som tagits fram för Kaxholmen i området är att betrakta som en katastrof. Under samrådsmötet kunde inte representanterna presentera hur man tänker sig att använda området mer än att det skulle ge boende för 176 personer. Detta medför att det inte är villa bebyggelse som planeras utan troligen flerfamiljshus med flera våningar. Kommunen måste redogöra på ett nytt samrådsmöte för hur de tänk sig att inrymma 176 personer på de inprickade områdena? De områden som prickats för "sammanhängande bostadsbebyggelse" på plankartan inom befintlig bebyggelse måste starkt ifrågasättas och kommunen kan inte idag redogöra för hur man tänkt. Frågan lyftes på samrådsmötet om kommun besökt områdena överhuvudtaget. Det hävdade kommunen att man gjort men tvivel kvarstår.

Objekt-ID 6717:

Området består av flera delar och avdelas av Björkdungevägen, Övre Gärdesvägen, Kärliden samt cykelbanor för att passera under Kärliden för att nå bad och idrottsanläggning.

1. Området bakom fastigheterna [REDACTED] samt [REDACTED] har prickats som "sammanhängande bostadsbebyggelse. Området ligger mellan fastigheterna och Övre Gärdesvägen. Avståndet från fastigheterna till vägen är ca 20-25m, lutar kraftigt och innehåller kraftiga vattenådror. Vad tänker sig kommunen att det skall byggas på denna tunna remsa? En byggnation här kommer att skymma utsikten för de som bor bakom samt innebära kraftig insyn på boenden på Björkdungevägen i fastigheterna [REDACTED] samt [REDACTED]. Denna förtätning på området kommer att försämra boendemiljön och göra flera fastigheter klart mindre attraktiva. Kaxholmen är känt för sin fina bebyggelse och trevliga miljö. Detta projekt går i rakt motsatt riktning och skapar en ohälsosam förtätning. Hur ser kommunens planer ut? Detta område var planerat som "Natur" när detaljplanen för nuvarande byggnation gjordes under 90 talet. Vad är det nu som gör att kommunen skall förändra detta och pricka det för bostadsbyggnation?
2. Området mellan fastighet [REDACTED], Björkdungevägen och Övregärdesvägen även kallad Björkdungen. Denna skogsdunge har givits namn åt gatan Björkdungevägen. Det är ett område som idag gör bostadsmiljön vacker och består av björkar och lite annan skog. Ett område som idag används av barnen för lek och som skapar trivsel på gatan. Området innehåller också en vattentäkt vilket påvisar de stora vattenflöden som finns. Höjdskillnaden är mycket stor och att bebygga detta område måste vara mycket kostsamt och förändrar i så fall områdets karaktär kraftfullt. Vad har kommunen för plan? Detta område är klassat som skog och skulle bevaras när nuvarande bebyggelse på området byggdes på 90 talet. Vad har ändrats nu? Hur skall vi kunna lita på vad kommunen skriver? Varför vill kommunen förtäta och bygga sönder en vacker bygd?
3. Området mellan Kärliden, Övre Gärdesvägen och Björkdungevägen. Idag går här viktiga cykelbanor som möjliggör att barn och vuxna kan passera under Kärliden och den trafik som ibland är mycket omfattande. Området är mycket vattensjukt och

bebyggdes därför inte vid planläggningen på 90 talet. När undergången skulle byggas så var det stora svårigheter pga vatten som tryckte fram vid undergången. Det finns också krav på avstånd till vägen (Kärliden) som är en omledningsväg när E4an är blockerad. Trafiken är då väldigt kraftig och det är ej möjligt att korsa vägen. Kraven på avstånd till vägen begränsar ytan. Hur tänker sig kommunen att hantera flöden av barn och vuxna under/över Kärliden? Det finns ingen annan undergång eller övergång när alla barn och vuxna skall ta sig till idrottsplatsen för sina aktiviteter. Hur skall vattenflöden till landsjön säkras och hanteras vid en byggnation? Vilken byggnation tänker sig kommunen? Varför skall varje grön plätt bebyggas? Människor bosätter sig ju på landsbygden för att de inte vill bo i stan där alla gröna plättar är bebodda.

Objekt-ID 8194:

Området mellan befintlig bebyggelse på Björkdungevägen(■■■■ till ■■■■) och befintlig bebyggelse på Kärliden(■■■■ till ■■■■). Även detta en smal remsa mellan befintlig bebyggelse 20-30m. Om denna bebyggs med flerfamiljshus så kommer ännu en grön plätt för lek och friluftsliv att försvinna. Utsikten för alla på Björkdungevägen kommer att försvinna och skapa oattraktiva boenden med kraftig fallande fastighetspriser. Vad har kommunen för planer? Varför kan kommunen inte ärligt redovisa vad man tänker? Varför skall ett vackert område byggas sönder? Så ont om mark har vi inte i kommunen så att om vi vill bli 200 000 invånare så behöver vi inte bygga sönder redan fina existerande områden. Skärpning kommunen! Det finns ju nya områden som kan bebyggas utan att förstöra befintliga Om detta är kommunens bästa lösning för att utöka antalet boenden i kommunen så blir vi kraftfullt besvikna.

Objekt-ID 6707:

Området nära Landsjön mellan Landsjön och Kärliden.

4. Här vänder vi oss mot att bygga så nära sjön och dessutom som det indikeras med flervåningshus. Varför bevaras inte strandskyddet? Vi saknar även här planer från kommunen, hur skall en ev bebyggelse se ut? Vi har ju i färskt minne de senaste byggnationerna i Kaxholmen som inte byggts med ett omdöme. Släpper kommunen en byggfirma fri som kommer byggfirman naturligtvis att vilja bygga högt för att få in så många boende som möjligt. Ett sådant bygge kommer att förstöra utsikten för många och passar inte in vid Landsjön och Skärstadalen. Bygger man en bit ifrån sjön så kan många flera njuta av den fina utsikten och fågellivet i sjön. Ev bebyggelse nära sjön måste vara låg och då försvinner ofta intresset då investeringen inte ger lika bra utväxling.
5. Landsjön är en fågelsjö där många sjöfåglar häckar och passerar på sina flygningar söder och norr ut under årets säsonger. Hur har inverkan på fågellivet analyserats?

Objekt-ID 6721:

Området runt hästgården.

6. Ni(Kommunen) skriver att ni vill ha en blandad bebyggelse. Vi har här en mycket fin blandad bebyggelse med villor i kombination med en välskött hästgård. Här går barnfamiljerna förbi och tittar på hästar och får en förståelse för djuren i en fin gårdsmiljö. Att kommunen nu fått tillväxt feber och skall förtäta bebyggelse istället för att skapa vackra attraktiva områden är för mig en gåta. Lär istället av den bebyggelse som är så fin i Kaxholmen och bevara den och utveckla nya områden där denna

kombination av ansvarsfull bebyggelse i kombination med gårdar och skog skapar nya goda kommuninvånare och världsmedborgare.

Om kommunen vill utveckla Kaxholmen så borde utveckling ske runt centrumkärnan vid affären. Här finns närhet till skola och kommunikationer. Att placera en förskola långt upp i samhället som ni gjort var ju oklokt med tanke på transporter, utsläpp och risk för olyckor i samhället. Skapa istället tillväxt runt centrumområdet och skapa möjlighet för de som är äldre att flytta in i fina radhus eller lägenheter nära centrumkärnan. Då skulle flera äldre kunna släppa sina villor och ni får rotation med inflyttning av nya barnfamiljer i villorna.

Under samrådsmötet föreslogs också andra områden som kommunen idag äger.

- Ett område ligger uppe vid Kullgatan i Kaxholmen, där äger kommunen marken och där byggs redan nu två nya hus. Området kan utvecklas med flera hus, villor eller lägenheter. Hur ställer sig kommunen till detta? Varför är inte detta ett alternativ?
- Ett annat område är i Skärstad där det skall byggas industrier. Skylten med tillgänglig industrimark har stått där länge med intresset är naturligtvis svagt. Inget lämpligt område för industrier. Bygg bostäder här istället på ett ansvarsfullt sätt så utvecklas området på ett positivt sätt. Det fanns representanter på samrådsmötet som själva bor i området som föreslog detta och tyckte att det var mycket bättre att utveckla området med bostäder. Hur ställer sig kommunen till detta?

Generellt så tycker jag samrådsmötet inte gav svar på flera viktiga frågor.

- Varför vill kommunen förtäta och bygga sönder ett vackert bostadsområde i Kaxholmen?
- Hur skall 176 personer klämmas in i förtätningen?
- Varför tar kommunen i sin planering inte hänsyn till tidigare provtagningar och erfarenheter avseende vatten och vattenådror som är väl kända i de nu inprickade områdena?
- Varför vill kommunen inte bibehålla ett strandskydd runt Landsjön som är känd för sitt fågelliv?
- Varför utvecklar kommunen inte runt centrumkärnan?
- Varför använder kommunen inte andra områden som de redan börjat bygga på tex uppe vid Kullgatan?
- Varför kan inte kommunen tänka sig att konvertera industrimark i Skärstad till bostäder?

För att vara tydliga så vill vi understryka att vi tycker förslaget är dåligt för Kaxholmen och att kommunen inte har jobbat igenom underlaget på ett ordentligt sätt.

Kommunens kommentar: Kaxholmen är en av kommunens mest attraktiva tätorter för bostäder och eftersom förutsättningarna begränsas av bland annat jordbruksmark, naturvärden och kraftig kupering så har det varit särskilt

angeläget att hitta platser för nya bostäder inom befintlig bebyggelsestruktur. Ett av kommunens mål är att skapa en blandad bebyggelse med både småhus och flerbostadshus och i olika upplåtelseformer. Det har varit en förutsättning i beräkningarna av tillkommande bebyggelse i respektive tätort.

Området kring Kärrliden, Övragärdesvägen och Björkdungevägen kommer att behöva utredas mer detaljerat inför den fortsatta planeringen och de ytor som är utpekade har bedömts vara relevanta att undersöka vidare.

Området vid badplatsen pekas ut som ett LIS-område (landsbygdsutveckling i strandnära läge). Även om det innebär en möjlighet för vissa lättnader i strandskyddet ska det finnas en fri passage utmed vattnet. LIS-området i Kaxholmen utgörs av ett mindre område åkermark mellan badplatsen och befintlig bebyggelse. Området närmast sjön som i dag består av en trädridå föreslås sparas som fri passage. LIS-området är till sin storlek mycket begränsat och med pågående markanvändning är värdet för friluftsliv och växt- och djurliv begränsat. I den efterföljande planeringen med detaljplan och bygglov bestäms bebyggelsens omfattning och utformning.

Området vid affären i Kaxholmen är redovisat som utvecklad och ändrad markanvändning. Övrig obebyggd mark i anslutning till centrum är jordbruksmark.

Området söder om Kullgatan har tagits med i granskningsversionen. I Skärstad har en del av den planerade och ännu inte utbyggda verksamhetsmarken pekats ut för bostäder i granskningsversionen.

2023.1257

Jönköpings kommun har tagit fram ett förslag till ny översiktsplan för ovanstående kommundelar, där ambitionen har varit en förtätning av bebyggelsen och att nya områden för bebyggelse ska ha 1000 m till centrum för tätorten.

Generellt kan sägas att vi som bor i en tätort på landsbygden uppskattar lite avstånd till grannar och är inte trakterade av en förtätning i vår närmiljö.

Bostäder utmed Kärrliden, som är en genomfartsväg, är inte någon optimal boendemiljö för barn med tanke på trafikfara och hälsa.

1. En förtätning av bebyggelse mellan Björkdungevägen/Övragärdesvägen och Kärrliden, där nuvarande gång/cykelväg går i anslutning till tunneln under Kärrliden kräver både omfattande markarbeten och kan inte heller anses vara lämpligt för bostäder.
2. När det gäller allmänningen mellan Björkdungevägen ■■■ och Kärrliden ■■■ så är avståndet 20 meter och det bör också noteras att huset på Kärrliden har en mycket liten tomt och behöver lite luft och att inte behöva titta in i en ny bostad med den insyn som skulle bli.

Några av fastigheterna arrenderar dessutom mark av kommunen här för sin jordvärme.

När vi köpte vår tomt fanns det endast en gångväg markerad på allmänningen för eventuell anslutning till tunneln, då det inte var klart var tunneln under Kärliden skulle anläggas och möjligheter till anslutning till denna. Blotta tanken på ytterligare hus på denna smala remsa måste anses vara helt uteslutet. Tidigare gjorda markundersökningar visar också att det kan finnas problem med avvattning från sluttningarna ovanför, vilket inte heller gör det lämpligt med fler bostäder här.

3. Det inritade området mellan Övragärdesvägen och Björkdungevägen består av en hög kulle vid infarten till Björkdungevägen och längre upp på Övragärdesvägen en lång kraftig slänt ner mot husen på Björkdungevägen.

Kullen vid infarten på Björkdungevägen med flera stora gamla björkar (värda att vårdas) är med sina nivåskillnader inte ett alternativ för bostäder.

4. I en del av dalen som sträcker sig söderut från korsningen Björkdungevägen/Övragärdesvägen skulle det kunna finnas bättre förutsättningar för bebyggelse. I tidigare översiktsplan/detaljplan har det funnits bygghälsor för radhus el liknande. Dalen sträcker sig 450 m söderut till en gångväg. Idag används området som genomgång till skola, busshållplats, promenader och rastning av hundar.

Det bör också sägas att det finns ett nyinrättat naturreservat i närheten som flitigt används (Naturreservatet Kaxholmens lövskog).

5. Området mellan Kärliden och Landsjön utgörs av åkermark. Sträckan mellan gång/cykelväg och sjön är ca 115 meter. Området gränsar till Hunnerydsbadet och en hästgård. För att bygga här krävs dispens från strandskydd. Tidigare har avslag för byggnation också motiverats av hälsovårdsskäl (Miljö och Hälsa), då hästgården ligger för nära. Samtidigt bör det vara viktigt med detta område för Hunnerydsbadets framtida behov.

En annan möjlighet kan vara avstyckning av tomter på Drättinge gårds mark som tidigare önskats.

Till sist men inte minst en teoretisk förtätning är inte detsamma som en lämplig förtätning!

Kommunens kommentar: Området kring Kärliden, Övragärdesvägen och Björkdungevägen kommer att behöva utredas mer detaljerat inför den fortsatta planeringen och de ytor som är utpekade har bedömts vara relevanta att undersöka vidare.

Området vid badplatsen pekas ut som ett LIS-område (landsbygdsutveckling i strandnära läge). Även om det innebär en möjlighet för vissa lättnader i strandskyddet ska det finnas en fri passage utmed vattnet. LIS-området i Kaxholmen utgörs av ett mindre område åkermark mellan badplatsen och befintlig bebyggelse. Området närmast sjön som i dag består av en trädridå föreslås sparas som fri passage. LIS-området är till sin storlek mycket begränsat och med pågående markanvändning är värdet för friluftsliv och växt- och djurliv begränsat. I den efterföljande planeringen med detaljplan och bygglov bestäms bebyggelsens omfattning och utformning.

2023.1291

Motsätter mig i stora delar planen avseende specifikt Kaxholmen. Samhället präglas idag av luftig småskalig bebyggelse vilket är områdets styrka och som önskas bevaras. Gäller både de förslag till förtätning och mer nytillkomna områden som föreslås. Det är också olämpliga områden utifrån den grundundersökning som är utförd på Hunneryd ■■■, Drättinge ■■■ och ■■■. Områden benämns i denna rapport som citat ”uppvisar de sämsta grundförhållandena som överhuvudtaget påträffats i Jönköpingstrakten”

Kommunens kommentar: Kaxholmen är en av kommunens mest attraktiva tätorter för bostäder och eftersom förutsättningarna begränsas av bland annat jordbruksmark, naturvärden och kraftig kupering så har det varit särskilt angeläget att hitta platser för nya bostäder inom befintlig bebyggelsestruktur. Ett av kommunens mål är att skapa en blandad bebyggelse med både småhus och flerbostadshus och i olika upplåtelseformer. Det har varit en förutsättning i beräkningarna av tillkommande bebyggelse i respektive tätort.

Området kring Kärrliden, Övragärdesvägen och Björkdungevägen kommer att behöva utredas mer detaljerat inför den fortsatta planeringen och de ytor som är utpekade har bedömts vara relevanta att undersöka vidare.

Området vid badplatsen pekas ut som ett LIS-område (landsbygdsutveckling i strandnära läge). Även om det innebär en möjlighet för vissa lättnader i strandskyddet ska det finnas en fri passage utmed vattnet.

Området i nordost har dåliga grundförhållanden men de undersökning som har gjorts visar att det rent geotekniskt går att bebygga. Även om kostnaderna kan bli höga och sannolikt kräver en högre exploatering. Området är utpekad för framtida bebyggelse i den nuvarande översiktsplanen (ÖP 2016). Bedömningen är att området fortsatt kommer att vara viktigt för utvecklingen av Kaxholmen på längre sikt när övriga utpekade områden har blivit bebyggda.

2023.1304

Mycket är bra i förslag till ÖP för landsbygden.

Delen som rör Kaxholmen är däremot är inte realistisk och kommer i konflikt med tankarna om bland annat genomgående GC-väg vidare ut mot Skärstad och kommunens främsta målbild för all trafikplanering - att främja säker och tillgänglig gång- och cykeltrafik tillsammans med tredje mans tillgänglighet till sjönära rekreation. Är anställd på WSP Sverige AB som är en teknikkonsultfirma inom bland annat infrastruktur. VI har tidigare projekterat GC-vägen från Norrängen mot Kaxholmen och den GC-port under Kärrliden som förbinder hela Kaxholmen med badplatsen vid Landsjön och rekreationsområdena runt sjön och vidare mot Vistakulle.

Enligt de ursprungliga tankarna som fanns skulle en fortsättning av GC-vägen byggas från affären ner till porten på Östra sidan för att sedan genom porten gå vidare mot Skärstad på norra sidan om Kärrliden. Att få till planskildheten med sin serpentinliknande GC-väg har det legat stor omsorg kring och att slå sönder en sådan högkvalitativ lösning som har god tillgänglighet och förbinder hela Kaxholmen med badplatsen och vattnet är mycket förvånande och inte det vi

är vana att se från våra Stadsplanerare som vanligtvis brukar ha en nykter syn på vad som är rimligt.

Då väg 993 (gamla riksettan) dessutom är omledningsväg för E4:an kan inte en massa nya utfarter för ny bebyggelse anläggas mot vägen. Kärliden / Väg 993 måste ha karaktären av en huvudgata eller huvudväg. Det har på senare tid visat sig tydligt vilken viktig funktion väg 993 fyller vid olyckor på E4:an mellan Huskvarna och Vätterleden. Det har varit flera allvarliga olyckor på E4:an där de olika nivåerna på körbanorna gör det särskilt nödvändigt att få undan trafiken från både norr- och södergående körfält.

Framtida byggnation norr om Björkdungevägen mot kärliden bedöms ej rimlig både med hänsyn till utrymmesskäl och de stabilitetsproblem som föreligger i området, samt närheten till omledningsvägen där utfarter ej kan anläggas på ett trafiksäkert sätt.

Någon parallellväg inryms ej mellan befintliga bostäder på Björkdungevägen och Väg 993.

Även byggnationer som illustrerats över Björkdungevägen går ej att utföra, både med hänsyn till platsbrist / släntutfall och de stabilitetsproblem med rådande vattentryck i marken som redan finns. Ökade belastning går ej att räkna hem då det blir helt orealistiska belastningar och farliga glidytor uppstår.

Bredvid GC-porten vid Kärliden kommer det ner ett vattenstråk som är mestadels öppet i dagen men även delvis kulverterat och befintlig bebyggelse har / får stabilitetsproblem om några förändringar görs där. SGU:s 3D-kartor visar på detta och varnar för skredrisk runt och kring denna plats samt för Björkdungevägen. Vid utbyggnad av Björkdungevägen gjordes kontrollberäkningar varför vi har fog för att avråda från planerna på ytterligare byggnation. Dvs det går ej att bebygga mer väster och norr om Björkdungevägen av både utrymmes- och stabilitetsproblemskäl.

Avråder starkt från tankarna kring detta som förs fram i förslag till översiktsplan.

Det som däremot bör prioriteras utmed Kärliden är att många barn har att passera vägen och att GC-vägen byggs klar och att GC-systemet hänger ihop och att lutningarna inte försämrats för handikappade. Detta bör utföras tillsammans med trafiksäkra passager. Detta borde vara högprioriterat och det är inte för inte som polisen ständigt får sätta upp sin mobila fartkamera för att höja trafiksäkerheten på sträckan.

Kommunens kommentar: Kaxholmen är en av kommunens mest attraktiva tätorter för bostäder och eftersom förutsättningarna begränsas av bland annat jordbruksmark, naturvärden och kraftig kupering så har det varit särskilt angeläget att hitta platser för nya bostäder inom befintlig bebyggelsestruktur. Ett av kommunens mål är att skapa en blandad bebyggelse med både småhus och flerbostadshus och i olika upplåtelseformer. Det har varit en förutsättning i beräkningarna av tillkommande bebyggelse i respektive tätort.

Området kring Kärliden, Övragärdesvägen och Björkdungevägen kommer att behöva utredas mer detaljerat inför den fortsatta planeringen och de ytor som är utpekade har bedömts vara relevanta att undersöka vidare.

Området vid badplatsen pekas ut som ett LIS-område (landsbygdsutveckling i strandnära läge). Även om det innebär en möjlighet för vissa lättnader i strandskyddet ska det finnas en fri passage utmed vattnet.

Målsättningen för allmänna vägar, som Kärrliden, genom våra samhällen är att de bör utformas som tätortsgator för samtliga trafikslag. Även genomfartsgator ska vara en naturlig del i det lokala gatunätet.

2023.1317

Vi, som fastighetsägare till Drättinge ■■■ motsäger oss förslaget till detaljplaneringen av området i Kaxholmen då:

- Närmare 33000 m² är på vår fastighet och en eventuell detaljplanering av denna yta vill minska möjligheterna att nyttja återstående mark till hästhållning och andra lantbruksdjur såsom det görs idag.
- Medför värdeminskning av vår fastighet.
- Jönköpings Kommun har tidigare gjort markundersökningar på denna yta och funnit att det är ”de sämsta grundförhållandena i Jönköping” och marken var ej ägnad att detaljplanera på.
- Negativ landskapsbild över Kaxholmen (Landsjön) då det är flerfamiljsbostäder som under samrådsmötet uttrycktes vara det önskvärda.
- Förtätningen ger sämre tillgänglighet till för exempel badplats och ökad trafik i området.
- Landsjöns problem med övergödning kan öka varav badplatsen kan få sämre kvalitet. Det är redan problem med detta idag.

Dessutom vill vi kommentera presentationen som framfördes i Skärstad. Flera gånger bekräftade kommunen att dom hade besiktigt marken som var markerad som tilltänkt detaljplanering. Vi frågade då specifikt om vår mark eftersom vi har haft djur på denna mark under hela året och ingen från kommunen har gjort sig hörd till oss angående besiktning eller användning av marken generellt. Det framkom då att dom endast tittat på karta samt åkt förbi med bil på vägen nedanför. Samma människor uttryckte även att ”den marken är ju ändå inte jordbruksmark – det går ju bara hästar där”.

Det är väl så nära ett skämt man kan komma?

Kommunens kommentar: Kaxholmen är en av kommunens mest attraktiva tätorter för bostäder och eftersom förutsättningarna begränsas av bland annat jordbruksmark, naturvärden och kraftig kupering så har det varit särskilt angeläget att hitta platser för nya bostäder inom befintlig bebyggelsestruktur. Ett av kommunens mål är att skapa en blandad bebyggelse med både småhus och flerbostadshus och i olika upplåtelseformer.

Området vid badplatsen pekas ut som ett LIS-område (landsbygdsutveckling i strandnära läge). Även om det innebär en möjlighet för vissa lättnader i strandskyddet ska det finnas en fri passage utmed vattnet.

Området i nordost har dåliga grundförhållanden men de undersökning som har gjorts visar att det rent geotekniskt går att bebygga. Även om kostnaderna kan bli höga och sannolikt kräver en högre exploatering. Området är utpekade för framtida bebyggelse i den nuvarande översiktsplanen (ÖP 2016). Bedömningen är att området fortsatt kommer att vara viktigt för utvecklingen av Kaxholmen på längre sikt när övriga utpekade områden har blivit bebyggda.

2023.1337

Mycket är bra i förslag till ÖP för landsbygden.

Delen som rör Kaxholmen är däremot är inte realistisk och kommer i konflikt med tankarna om bland annat genomgående GC-väg vidare ut mot Skärstad och kommunens främsta målbild för all trafikplanering - att främja säker och tillgänglig gång- och cykeltrafik tillsammans med tredje mans tillgänglighet till sjönära rekreation. Är anställd på WSP Sverige AB som är en teknikkonsultfirma inom bland annat infrastruktur. VI har tidigare projekterat GC-vägen från Norrängen mot Kaxholmen och den GC-port under Kärliden som förbinder hela Kaxholmen med badplatsen vid Landsjön och rekreationsområdena runt sjön och vidare mot Vistakulle.

Enligt de ursprungliga tankarna som fanns skulle en fortsättning av GC-vägen byggas från affären ner till porten på Östra sidan för att sedan genom porten gå vidare mot Skärstad på norra sidan om Kärliden. Att få till planskildheten med sin serpentinliknande GC-väg har det legat stor omsorg kring och att slå sönder en sådan högkvalitativ lösning som har god tillgänglighet och förbinder hela Kaxholmen med badplatsen och vattnet är mycket förvånande och inte det vi är vana att se från våra Stadsplanerare som vanligtvis brukar ha en nykter syn på vad som är rimligt.

Då väg 993 (gamla riksettan) dessutom är omledningsväg för E4:an kan inte en massa nya utfarter för ny bebyggelse anläggas mot vägen. Kärliden / Väg 993 måste ha karaktären av en huvudgata eller huvudväg. Det har på senare tid visat sig tydligt vilken viktig funktion väg 993 fyller vid olyckor på E4:an mellan Huskvarna och Vätterleden. Det har varit flera allvarliga olyckor på E4:an där de olika nivåerna på körbanorna gör det särskilt nödvändigt att få undan trafiken från både norr- och södergående körfält.

Framtida byggnation norr om Björkdungevägen mot kärliden bedöms ej rimlig både med hänsyn till utrymmesskäl och de stabilitetsproblem som föreligger i området, samt närheten till omledningsvägen där utfarter ej kan anläggas på ett trafiksäkert sätt.

Någon parallellväg inryms ej mellan befintliga bostäder på Björkdungevägen och Väg 993.

Även byggnationer som illustrerats över Björkdungevägen går ej att utföra, både med hänsyn till platsbrist / släntutfall och de stabilitetsproblem med rådande vattentryck i marken som redan finns. Ökade belastning går ej att räkna hem då det blir helt orealistiska belastningar och farliga glidytor uppstår.

Bredvid GC-porten vid Kärrliden kommer det ner ett vattenstråk som är mestadels öppet i dagen men även delvis kulverterat och befintlig bebyggelse har / får stabilitetsproblem om några förändringar görs där. SGU:s 3D-kartor visar på detta och varnar för skredrisk runt och kring denna plats samt för Björkdungevägen. Vid utbyggnad av Björkdungevägen gjordes kontrollberäkningar varför vi har fog för att avråda från planerna på ytterligare byggnation. Dvs det går ej att bebygga mer väster och norr om Björkdungevägen av både utrymmes- och stabilitetsproblemskäl.

Avråder starkt från tankarna kring detta som förs fram i förslag till översiktsplan.

Det som däremot bör prioriteras utmed Kärrliden är att många barn har att passera vägen och att GC-vägen byggs klar och att GC-systemet hänger ihop och att lutningarna inte försämrats för handikappade. Detta bör utföras tillsammans med trafiksäkra passager. Detta borde vara högprioriterat och det är inte för inte som polisen ständigt får sätta upp sin mobila fartkamera för att höja trafiksäkerheten på sträckan.

Kommunens kommentar: *Kaxholmen är en av kommunens mest attraktiva tätorter för bostäder och eftersom förutsättningarna begränsas av bland annat jordbruksmark, naturvärden och kraftig kupering så har det varit särskilt angeläget att hitta platser för nya bostäder inom befintlig bebyggelsestruktur. Ett av kommunens mål är att skapa en blandad bebyggelse med både småhus och flerbostadshus och i olika upplåtelseformer. Det har varit en förutsättning i beräkningarna av tillkommande bebyggelse i respektive tätort.*

Området kring Kärrliden, Övragärdesvägen och Björkdungevägen kommer att behöva utredas mer detaljerat inför den fortsatta planeringen och de ytor som är utpekade har bedömts vara relevanta att undersöka vidare.

Området vid badplatsen pekas ut som ett LIS-område (landsbygdsutveckling i strandnära läge). Även om det innebär en möjlighet för vissa lättnader i strandskyddet ska det finnas en fri passage utmed vattnet.

Målsättningen för allmänna vägar, som Kärrliden, genom våra samhällen är att de bör utformas som tätortsgator för samtliga trafikslag. Även genomfartsgator ska vara en naturlig del i det lokala gatunätet.

2023.1348 (Boende i Hunnerydsområdet)

Angående Översiktsplan för mindre tätorter och landsbygden/Kaxholmen Vi vill betona vikten av att befintlig gång- och cykeltunnel under stora vägen, Kärrliden, i området mellan Björkdungevägen och Vistakullevägen kommer att finnas kvar i kommande planer eftersom den är en säker och viktig väg för barn- och ungdomar som ska till sina olika aktiviteter i området mellan stora vägen, Kärrliden, och Landsjön. Detta gäller aktiviteter på Vistavallen, i Landsjökyrkan, i Hembygds museet och på Hunnerydsbadet. Gång-och cykeltunneln ger boende möjlighet att lämna bilen hemma vid förflyttningar i Kaxholmen och dess omgivningar, vilket gynnar såväl miljön som hälsan för alla åldrar.

Kommunens kommentar: *Området kring Kärrliden, Övragärdesvägen och Björkdungevägen kommer att behöva utredas mer detaljerat inför den fortsatta planeringen och de ytor som är utpekade har bedömts vara relevanta att*

undersöka vidare. Det gäller även hur gatumiljöerna ska utformas. Målsättningen för allmänna vägar, som Kärrliden, genom våra samhällen är att de bör utformas som tätortsgator för samtliga trafikslag. Även genomfartsgator ska vara en naturlig del i det lokala gatunätet.

2023.1350

Yttrande över förslag till översiktsplan för Kaxholmen, Skärstad och Ölmstad.

Jönköpings kommun har tagit fram ett förslag till ny översiktsplan för ovanstående kommundelar, där ambitionen har varit en förtätning av bebyggelse och att nya områden för bebyggelse ska ha närhet till centrum för tätorten.

Det kan sägas att vi som bor i en tätort på landsbygden uppskattar lite avstånd till grannar och är inte glada över en sådan förtätning som är föreslagen.

Föreslagen förtätning i området Björkdungevägen/Övragärdesvägen är nog riskabel med tanke på de markförhållande som råder och de höjdskillnader som finns där att det inte går att bygga säkert.

När det gäller allmänningen mellan Björkdungevägen och de hus som ligger vid gamla landsvägen så är ytan inte så stor så att det vore bra att bygga ”tränga ihop” bostäder på ett sådant sätt som kartan visar. Det finns även grannar nr ■ och nr ■ som arrenderar denna mark och lagt ned kablar för jordvärme där.

Det inritade området i början på Björkdungevägen består av en kulle med björkar (där av björkdungevägen) där flera är gamla stor träd som bör bevaras för naturen och är även ett mycket vattenrikt med flertal brunnar som borde vara svårbyggt och inte säkert.

Det området som man nyligen byggt en passageväg till badplatsen och är även anpassad för folk med mindre rörelseförmåga bör behållas som en säker väg för både gamla och unga att ta sig till badplatsen och kyrkan på ett säkert sätt.

Att man även föreslagit bebyggelse på marken mellan hästgården Becamöllan och Tullebo förstår jag inte när man 1990 på ett möte som kommunen bjöd in till klargjorde att här går inte att bygga pga högt grundvattentryck.

Att ta den lilla åkerplätten till höger om badplatsen i anspråk till bebyggelse skulle strida mot strandskyddet och vore därför bättre att lämna orörd för framtida behov att utveckla naturen runt den fina badplats som det har blivit.

Kommunens kommentar: Kaxholmen är en av kommunens mest attraktiva tätorter för bostäder och eftersom förutsättningarna begränsas av bland annat jordbruksmark, naturvärden och kraftig kupering så har det varit särskilt angeläget att hitta platser för nya bostäder inom befintlig bebyggelsestruktur. Ett av kommunens mål är att skapa en blandad bebyggelse med både småhus och flerbostadshus och i olika upplåtelseformer. Det har varit en förutsättning i beräkningarna av tillkommande bebyggelse i respektive tätort.

Området kring Kärliden, Övragärdesvägen och Björkdungevägen kommer att behöva utredas mer detaljerat inför den fortsatta planeringen och de ytor som är utpekade har bedömts vara relevanta att undersöka vidare.

Området vid badplatsen pekas ut som ett LIS-område (landsbygdsutveckling i strandnära läge). Även om det innebär en möjlighet för vissa lättnader i strandskyddet ska det finnas en fri passage utmed vattnet.

Området i nordost har dåliga grundförhållanden men de undersökning som har gjorts visar att det rent geotekniskt går att bebygga. Även om kostnaderna kan bli höga och sannolikt kräver en högre exploatering. Området är utpekade för framtida bebyggelse i den nuvarande översiktsplanen (ÖP 2016). Bedömningen är att området fortsatt kommer att vara viktigt för utvecklingen av Kaxholmen på längre sikt när övriga utpekade områden har blivit bebyggda.

2023.1352

Yttrandet avser Kaxholmen.

Plankartan anger att "Framtida bostadsutveckling av tätorten ska koncentreras längs med Kärliden där en blandning av upplåtelseformer behövs".

Sydöstra delen är tidigare bedömt som obyggbart då det finns lera i marken. Söder om Kärliden, mellan denna och senare bebyggt planområde, är bedömt som olämpligt för bostadsbebyggelse på grund av trafikbuller. Större delen av det föreslagna området vid Kärliden kan bedömas var olämpligt för bostadsbebyggelse på grund av trafikbuller.

Området norr om Björkdungevägen är delvis så kuperat att det inte är lämpligt för bebyggelse.

Kommunens kommentar: Kaxholmen är en av kommunens mest attraktiva tätorter för bostäder och eftersom förutsättningarna begränsas av bland annat jordbruksmark, naturvärden och kraftig kupering så har det varit särskilt angeläget att hitta platser för nya bostäder inom befintlig bebyggelsestruktur. Ett av kommunens mål är att skapa en blandad bebyggelse med både småhus och flerbostadshus och i olika upplåtelseformer. Det har varit en förutsättning i beräkningarna av tillkommande bebyggelse i respektive tätort.

Området kring Kärliden, Övragärdesvägen och Björkdungevägen kommer att behöva utredas mer detaljerat inför den fortsatta planeringen och de ytor som är utpekade har bedömts vara relevanta att undersöka vidare.

Området längst österut har dåliga grundförhållanden men de undersökning som har gjorts visar att det rent geotekniskt går att bebygga. Även om kostnaderna kan bli höga och sannolikt kräver en högre exploatering. Området är utpekade för framtida bebyggelse i den nuvarande översiktsplanen (ÖP 2016). Bedömningen är att området fortsatt kommer att vara viktigt för utvecklingen av Kaxholmen på längre sikt när övriga utpekade områden har blivit bebyggda.

2023.1361

Vi tycker att det är positivt att Jönköpingskommun jobbar långsiktigt för att rusta kommunen för framtiden. Vidare är det positivt att kommunen då inte bara tittar på de större tätorterna utan även fokuserar på att framtidssäkra de mindre tätorterna.

Vi bor sedan snart 15år tillbaka i Kaxholmen och stortrivs med vad tätorten har att erbjuda; framför allt i form av harmoni/lugn, naturområden men också att man inte behöver bo så tätt inpå varandra. Vi tycker samtidigt det är positivt att tätorten växer för att det över tid säkrar tillgång till (när)service. Vi blev dock väldigt förvånade och besvikna när vi läste att kommunen i sin översiktsplan för Kaxholmen föreslår att ta bort flera av de grönområden som finns i tätorten i förtur för fler, men framförallt, trängre bebyggelse. Precis de värden som varit av stor betydelse för oss när vi valde att bosätta oss där. Vi tyckte också att valen av grönområden är konstiga, då flera av dem är väldigt smala, branta eller inte lämpliga ur andra aspekter. Dessutom tvivelaktigt om de i verkligheten kommer att ge så mycket mer bebyggelse då ytorna torde vara relativt svåra att utnyttja. Vi tänker framförallt på ytan mellan Kärrliden och Björkdungevägen där vi inte förstår hur ni tänkt lösa tex till- och utfarter. Vi är också starkt emot att bebygga detta område då det verkligen kommer bli en känsla att husen ”ligger på varandra” samt förstör utsikten och den genuina känslan som finns i området. Vad vi förstått har det också tidigare gjorts undersökningar av kommunen som visar på att denna yta inte är lämplig för ytterligare bebyggelse. Vi motsätter oss vidare det förslag om att använda den lilla ytan av skog som finns vid korsningen mellan Björkdungevägen och Övragärdesvägen. Det är precis sådana områden som skapar den härliga naturupplevelsen som finns i tätorten. Att blanda bebyggelse, grönytor och skogsmark är precis det som skapar harmoni och trivsel.

Vi har förstått att politikerna i kommunen har som ambition att inte bebygga jordbruksmark, men att använda detta som argument för att ”till varje pris” aldrig bebygga jordbruksmark är att dra det för långt; framförallt när det handlar om kommunens långsiktiga plan samt när det är på bekostnad av levnadsstandard för de som bor i valda områdena. Dessutom torde kostnaderna för att bebygga jordbruksmark vs de föreslagna ytorna vara betydligt lägre. Vi är vidare starkt övertygade om att den absoluta majoriteten av de som valt att bo i Kaxholmen hellre skulle se att kommunen använder (jordbruks)mark utanför den absoluta tätorten till förmån för att bygga igen de grönytor som finns i samhället idag, med resultatet av tätare bebyggelse som följd.

Vi skulle också vilja uppmuntra kommunen till att undersöka om det går att bebygga området i den ”dalgång” som sträcker sig söderut från korsningen Björkdungevägen/Övragärdesvägen och/eller använda sig av den mark som finns runt Vistavallen.

Kommunens kommentar: Kaxholmen är en av kommunens mest attraktiva tätorter för bostäder och eftersom förutsättningarna begränsas av bland annat jordbruksmark, naturvärden och kraftig kupering så har det varit särskilt angeläget att hitta platser för nya bostäder inom befintlig bebyggelsestruktur. Ett av kommunens mål är att skapa en blandad bebyggelse med både småhus och flerbostadshus och i olika upplåtelseformer. Det har varit en förutsättning i beräkningarna av tillkommande bebyggelse i respektive tätort.

Området kring Kärrliden, Övragärdesvägen och Björkdungevägen kommer att behöva utredas mer detaljerat inför den fortsatta planeringen och de ytor som är utpekade har bedömts vara relevanta att undersöka vidare. Området i dalgången

har inte ansetts lämplig för bebyggelse men området kommer att pekats ut som parkmark i granskningsversionen av planen.

2023.1369 (6st)

Ägare till fastigheterna Hunneryd [REDACTED], Kaxholmen, Jönköping Kommun, med yttrande avseende avgränsad del av förslag till Översiktsplan över Skärstad, Kaxholmen m.fl. publicerat av Jönköping kommun 2023.04.01 för yttrande t.o.m. 2023.05.31.

Ovan angivna fastighetsägare yttrar sig härmed över tänkt utformning av område i Översiktsplan enligt ovan, vilket berör undertecknande samt i princip alla i det närliggande området, Länstrafiken och eleverna i Landsjöskolan.

Vi anför härmed följande:

Beskrivning:

Det område yttrandet avser är geografiskt beläget sydväst om ovan angivna fastigheter och avgränsas i sydväst av Kärliden, "Gamla Riksettan", i nordväst av nyuppförd cykel- och gångväg, i nordost av anslutningsgata till Hunneryds-området med 60 lägenheter/fastigheter samt i sydost av ytterligare en anslutningsgata till nämnda område. Området kännetecknas som en trång grönyta med en biotopskyddad allé om sex popplar inom del av området mot Kärliden samt ett djupdike parallellt med anslutningsvägen mot Hunnerydsområdet.

- Området är synnerligen olämpligt för byggnation beroende på den omgivande gatustrukturen samt att ytterligare två gator ansluter till ovan nämnda gatunät. Dessutom har Länstrafiken två hållplatser för trafik till och från Gränna - Jönköping i direkt anslutning till området. Att området är olämpligt för byggnation har hittills gällt i alla upprättade planer.
- Området är sedan 60-talet avsett som grönområde och trafikimpediment och har alltid använts som gångyta för omkringliggande boende till och från närliggande målpunkter samt personer som skall till och från Länstrafikens hållplatser vilket även gäller elever, som skall till och från Landsjöskolan.
- Djupdiket som är beläget inom områdets nordöstra del har tillkommit för att säkra önskat stort vattenflöde från det stora ovanförliggande området, ett flöde som inte kan tas om hand av det kommunala avvattningsystemet. Området användes därmed som infiltrationszon vid extrem nerderbörd. Detta har särskilt accentuerats i den klimatkris som vi nu upplever med stora skyfall. Åtgärden kan i dagsläget ses som mycket förutseende från kommunen.
- De sex popplarna som finns inom områdets sydvästra del mot Kärliden är biotopskyddade. Detta innebär att man inte kan bebygga området om man riskerar att skada rotsystemen.

- Att använda området för annat än vad det för närvarande används till kan inte anses försvarbart då det hittills fungerat bra och har en bra funktion i närsamhället. Om man dessutom skulle låta växtligheten frodas och enbart klippa upp gångstråk skulle man gynna den biologiska mångfalden och dessutom spara pengar på hanteringen.

- Till sist:

Små och medelstora samhällen har ofta vuxit fram organiskt beroende på geografiska och historiska faktorer. Gisebo, Kaxholmen och Skärstad har etablerat sig i kommunen som den "Gröna Dalen" med yppig växtlighet beroende på den bördiga jorden och ett lokalmaritimt klimat. Bebyggelsen har historiskt ordnat sig på ett traditionellt sätt för att måna om bygdens särart, kultur och gynna den lokala företagsamheten. Detta hänsynstagande har präglat samhällenas utveckling över tiden. Om inte detta synsätt fortsättningsvis skulle prägla utvecklingen av de berörda samhällena i dalen, skulle detta vara mycket olyckligt och man skulle tappa sin profil. Stor hänsyn till förändrade klimatiska förutsättningar måste idag tas på allvar vid utformning av våra samhällen, allt annat är oansvarigt.

Slutord:

Låt området fortsättningsvis behålla sin status och tänk till om hur man bättre kan behandla det för att gynna den biologiska mångfalden.

***Kommunens kommentar:** Kaxholmen är en av kommunens mest attraktiva tätorter för bostäder och eftersom förutsättningarna begränsas av bland annat jordbruksmark, naturvärden och kraftig kupering så har det varit särskilt angeläget att hitta platser för nya bostäder inom befintlig bebyggelsestruktur. Ett av kommunens mål är att skapa en blandad bebyggelse med både småhus och flerbostadshus och i olika upplåtelseformer.*

Området kring Kärrliden, Övragerdesvägen och Björkdungevägen kommer att behöva utredas mer detaljerat inför den fortsatta planeringen och de ytor som är utpekade har bedömts vara relevanta att undersöka vidare. Det gäller även hur gatumiljöerna ska utformas. Målsättningen för allmänna vägar, som Kärrliden, genom våra samhällen är att de bör utformas som tätortsgator för samtliga trafikslag. Även genomfartsgator ska vara en naturlig del i det lokala gatunätet.

2023.1370

Ägare till fastigheten Hunneryd ■ Kaxholmen, Jönköping Kommun, med yttrande avseende avgränsad del av förslag till Översiktsplan över Skärstad, Kaxholmen m.fl. publicerat av Jönköping kommun 2023.04.01 för yttrande t.o.m. 2023.05.31.

Ovan angiven fastighetsägare yttrar sig härmed över tänkt utformning av område i Översiktsplan enligt ovan, vilket berör undertecknad samt i princip alla boende i det närliggande området, samt elever vid Landsjöskolan och övriga som använder gång och cykelvägen i området.

Jag anför härmed följande:

Beskrivning:

Det område yttrandet avser är geografiskt beläget norr om ovan angivna fastighet och avgränsas i väster / nordväst av Kärrliden, "Gamla Riksettan", samt genomkorsas av nyuppförd cykel-och gångväg, samt Övragärdesvägen.

Området kännetecknas som en grönyta / ängsmark med en naturskyddad allé om med ett tiotal träd i söder som gräns av vilka flertalet har sitt ursprung från slutet av 1800-talet i samband med att ovan nämnda fastighet friköptes och bildade Hunneryds Gård samt då nuvarande boningshuset på fastigheten Hunneryd ursprungligen uppfördes.

Ängsmarken utgör tillsammans med allén ett för området karaktäristiskt inslag och kan anses som en del av Östra Vätterbranternas värdefulla miljö vilket är ett skyddsvärt riksintresse.

- Området är synnerligen olämpligt för byggnation beroende på den omgivande gatustrukturen där genomfartsleden Kärrliden i väster går i brant lutning vilket medför ökat buller från trafiken. Därtill att ytterligare en gata, Övragärdesvägen med genomfartstrafik till samtliga fastigheter på Björkdungevägen samt boende på Övragärdesvägen ansluter till ovan genomfartsled.
- Området genomkorsas dessutom av vatten och avloppsledningar till/ från ovanliggande fastigheter på Hunnerydsvägen vilket på grund av områdets topografi inte med enkelhet kan förändras.
- Området söder om Övragärdesvägen som utgörs av åkermark / vall/ ängsmark avgränsas till söder av ovan nämnda allé längs hela områdets sträckning. Allen utgör hinder för att anlägga tillfart till de tänkta fastigheterna, såvida inte träd tas bort. Byggnation med tillhörande anläggnings och dräneringsarbeten inne bär att man riskerar att skada rotsystemen.
- Området norr om Övragärdesvägen genomkorsas även detta av ovan nämnda vatten och avloppsledningar. Dessutom en för bara några år sedan nyanlagd gång och cykelväg samt gångtunnel under genomfartsleden Kärrliden. Gång och cykelvägen används frekvent av skolbarn och ungdomar som besöker Hunnerydsbadet samt Vistavallen. Enligt föreslaget skulle denna gång och cykelväg tas bort vilket förefaller vara en helt felaktig planering ur många perspektiv. Både trafiksäkerhetsmässigt och därtill motstridig utveckling i samhället där cykel skall främjas som transportmedel och trafiksäkerheten skall ökas. Kanske tänker man en ersättningslösning vilket innebär en omfattande användning av skattemedel vilket bättre kan göra nytta på många andra håll i samhället.
- Området har i samtliga föregående upprättade planer för området betraktats som olämpligt för byggnation.

- Att använda området för annat än vad det för närvarande används till kan inte anses försvarbart då det hittills fungerat bra och har en bra funktion i närsamhället. Om man dessutom skulle låta växtligheten frodas och enbart klippa upp gångstråk skulle man gynna den biologiska mångfalden och dessutom spara pengar på hanteringen.

Till sist:

Små och medelstora samhällen har ofta vuxit fram organiskt beroende på geografiska och historiska faktorer. Gisebo, Kaxholmen och Skärstad har etablerat sig i kommunen som den "Gröna Dalen" med yppig växtlighet beroende på den bördiga jorden och ett lokalt maritimt klimat. Bebyggelsen har historiskt ordnat sig på ett traditionellt sätt för att måna om bygdens särart, kultur och gynna den lokala företagsamheten. Detta hänsynstagande har präglat samhällenas utveckling över tid. Om inte detta synsätt fortsättningsvis skulle prägla utvecklingen av de berörda samhällena i dalen, skulle detta vara mycket olyckligt och man skulle tappa sin särart. Stor hänsyn till förändrade klimatiska förutsättningar måste idag tas på allvar vid utformning av våra samhällen, allt annat är oansvarigt.

Slutord:

Låt området fortsättningsvis behålla sin status och låt undersöka hur man bättre kan behandla det för att gynna den biologiska mångfalden.

Kommunens kommentar: Kaxholmen är en av kommunens mest attraktiva tätorter för bostäder och eftersom förutsättningarna begränsas av bland annat jordbruksmark, naturvärden och kraftig kupering så har det varit särskilt angeläget att hitta platser för nya bostäder inom befintlig bebyggelsestruktur. Ett av kommunens mål är att skapa en blandad bebyggelse med både småhus och flerbostadshus och i olika upplåtelseformer. Det har varit en förutsättning i beräkningarna av tillkommande bebyggelse i respektive tätort.

Området kring Kärrliden, Övragärdesvägen och Björkdungevägen kommer att behöva utredas mer detaljerat inför den fortsatta planeringen och de ytor som är utpekade har bedömts vara relevanta att undersöka vidare. Det gäller även hur bebyggelse och gatumiljöerna ska utformas. Målsättningen för allmänna vägar, som Kärrliden, genom våra samhällen är att de bör utformas som tätortsgator för samtliga trafikslag. Även genomfartsgator ska vara en naturlig del i det lokala gatunätet.

Verksamhetsområde i Öggestorp

Ett samlat svar ges efter det sista yttrandet.

2023.858

Bra att det skapas ny verksamhetsmark i Öggestorp. KABE är alldeles för trångbodda i Tenhult. Vi i Tenhult värnar om våra företag men just nu finns det alldeles för lite mark för företagen att vara på.

2023.870

Mycket positivt med utvecklingen av Öggestorp! I tider där arbetslösheten ökar och bostadspriser sjunker så är det enbart positivt med ny industrimark där både priser och värden för bostäder i området kommer att öka samt att många arbetstillfällen skapas. Det behöver Jönköping om vi vill komma upp till 200 000 invånare.

2023.871

Hej, jag tycker det är väldigt positivt med ny mark för företag i Jönköping. Speciellt bra tycker jag att det är med marken i Öggestorp. Jag tror det blir ett otroligt lyft för Jönköping.

2023.971

Området i Öggestorp med inriktning på logistik kommer att få stor positiv inverkan på både Jönköpings och Nässjös arbetsmarknad.

2023.977

Tycker att ny översiktsplan i Öggestorp är positivt. Kommer utveckla Jönköpings näringsliv ännu mer!

2023.1010

Jönköpings kommun har brist på verksamhetsmark, bra med större sammanhållna områden. Stödjer läget för ny verksamhetsmark i Öggestorp. Borde vara bra med närhet till kombiterminal i Nässjö och koppling till Europakorridoren.

2023.1009

Ny verksamhetsmark behövs i kommunen och Öggestorp är ett väldigt bra läge med RV40 och närheten till järnvägen.

2023.1181

Öggestorp är ett utmärkt läge för ny industri. Jag jobbar med järnväg och ser att det måste finnas goda förutsättningar för anslutning? Kombiterminal i närheten. Mer industri mark behövs. Bygg nytt i Öggestorp nu!

2023.1205

Området runt Öggestorp är ett väldigt bra läge med närhet till både RV40 och järnväg. Vi behöver fler områden åt detta väderstreck.

2023.1183

Verksamhetsområde Öggestorp Viktigt att erbjuda arbetstillfällen i de östliga delarna av kommunen. Bra placering med närhet till både landsväg och järnväg.

2023.1193

Öggestorp: Ett spännande projekt med stora möjligheter. Viktigt för länet.

Kommunens kommentar: Kommunen noterar och tackar för inkomna synpunkter gällande det utpekade verksamhetsområdet i Öggestorp. Frågan om angoring via järnväg hanteras i kommande planeringsprocesser.

Vindkraft

2023.1294

För Samråd ÖP Bottnaryds landsbygd föreslår Jönköping kommun två områden för vindkraftspark: Objekt-ID 6896 resp 6900. Dessa gränisar direkt till Ulricehamns kommun i Västra Götaland, som inte i dess ÖP pekat ut vindkraft som markanvändning på sin sida gränsen. Behöver här tas hänsyn till negativa effekter bla från kraftledning och hinderbelysning, som kan påverka boende och fastigheter i grannkommun. Finns kapitel "Vindkraft" i Utbyggnadsstrategin del 1, där mer om hänsyn kan föreskrivas. Anser att där vindkraftsområden pekas ut nära grannkommuns gräns, ska det föreskrivas att luftledningar inte tillåts för anslutning av parken. Detta då sannolikheten för att ledningsdragningen blir på mark utanför Jönköpings kommun, i detta fall får anses öka. Enligt Ledningsrättslagen kan ju kraftledning dras fram där elnätsägare finner lämpligt. Anser att allmänt föreskrivs att teknisk utrustning (exempel radar) används för detektera flygfarkoster i vindkraftsparkens närhet, så hinderbelysning endast lyser när behov finns. Dessutom behöver ljusstyrkan anpassas/sänkas (dimras) nattetid vid mörkt och klart väder. Finns även problemet med höga moln och reflektioner i dessa.

***Kommunens kommentar:** Vid utpekandet av områden nära kommungräns har hänsyn tagits till befintlig bebyggelse i grannkommunerna på samma sätt som i Jönköpings kommun. Ulricehamns kommun har fått översiktsplanen på samråd och har lämnat synpunkter. Jönköpings kommun eftersträvar att alltid ha en tät dialog med grannkommuner vid vindkraftsprojekt nära kommungräns. Av översiktsplanen framgår att kommunen förordar markförlagd kabel framför luftledning. Villkor i samband med tillstånd för vindkraftspark skrivs dock av miljöprövningsdelegationen på länsstyrelsen inte av kommunen. När det gäller hinderbelysning styrs det av transportstyrelsens föreskrifter. Begränsningarna för ny bostadsbebyggelse gäller bara inom vindkraftsområdena och inte i dess närhet och därmed inte heller i Ulricehamns kommun, ny bebyggelse i anslutning till befintlig bebyggelse stoppas inte. Gällande bygdepeng finns inga krav på någon sådan utan det beslutas av verksamhetsutövaren i varje enskilt projekt, om det blir en bygdepeng kan dess fördelning variera mellan olika projekt.*

2023.1300

Yttrande angående översiktsplan för mindre tätorter och landsbygd, område Bottnaryd, Norra Mo

I översiktsplanen har Jönköpings kommun för avsikt att förvandla naturen i de västra delarna av kommunen till ett stort industriområde - ett övergrepp på djur och natur – det säger vi nej till!

Vindkraft

Ingen vindkraftsetablering i Bottnaryd, Norra Mo med omnejd!

1. Vindkraftverk, vkv, producerar massor med mikro-/nanoplast som innehåller Bisfenol A, PFAS etc.

Holland och Kanada har upptäckt det och börjat reagera.

På Jyllands västkust har man förbjudit befolkningen att dricka mjölk från korna eller äta dem, då de är förgiftade med PFAS och som av en händelse finns Danmarks största marina vindkraftinstallation där.

Detta måste utredas!

2. Vindkraftverken sägs fungera i 25-30 år. Verkligheten visar att de håller 10-15 år och kräver mycket och frekvent service och läcker då olja och giftiga brandhindrande gaser. Propellerbladen görs av balsaträ som skövlas i Amazonas och skeppas hit på båt. När de fått rätt form plastas de in i kompositplast som eroderar och sprids, se punkt 1. Dessa giftiga propellerblad kan inte återanvändas utan hamnar i deponi på "hemliga" platser. Var ska de deponeras, samt vilka mängder är det?

3. När naturen ska återställas från de uttjänta vkv, finns det inga pengar reserverade för det. Varför kräver inte staten det?
Det kostar 5-10 MSEK per torn för totalt återställande.

4. Vindkraft är inte någon stabil källa för el, utan varierar kraftigt beroende på just vinden, ungefär som med väderkvarnar - blåste det inte så blev det inget mjöl och därmed inget bröd. Vindkraften ökar kostnaderna för andra energislag, vilka får minska sin produktion då vindkraften producerar som mest, det är hela tiden vindkraften som ska ha företräde, vilket ger mindre intäkter till vattenkraft och kärnkraft. Hur är det tänkt att vindkraften ska kompletteras när det inte blåser – idag sker detta i stor utsträckning med gasturbiner som drivs med fossila bränslen.

5. Det ensidiga statliga kortsiktiga stödet.
Först gav staten särskilda startupp-avtal, PAA, som gav fasta intäkter oavsett om det blåste eller ej:
Sedan betalades anslutningen till stamnätet av staten.
Sedan skulle staten betala anslutningskablar till vkv både på land och marint.
Kommuner ska mutas av staten för att sluta med sin vetorätt.

6. Vkv skadar djur och natur. Förutom risken för kollisioner med flygande djur, så skadas t ex fladdermöss av tryckförändringar runt vkv. Det finns alltså en tydlig påverkan på djurlivet redan vid byggskedet – för djurlivet betyder en störning fara och djuren reagerar på liknande sätt som när de känner sig hotade. Bytesdjur reagerar genom att ta till flykten medan rovdjur försöker gömma sig. Hondjuren är särskilt känsliga under reproduktionstiden och det finns en risk för minskad reproduktion om djuren störs. I förlängningen innebär störning en habitatförlust eftersom djuren får mindre ytor att jaga och vistas på. Buller från vindkraftverk kan störa djurens kommunikation och även synintryck (belysning skuggor och reflexer). Byggande av tillfartsvägar gör att landskapet delas upp och fragmenteras, i områden som tidigare varit utan trafik, vilket gör att djur blir störda.
På landsbygden är det naturligt att leva i samklang med naturens kretslopp, att hushålla och måna om naturens resurser med hänsyn till det ekologiska systemet, och med hänsyn till nästa generation.

7. Boende nära vkv lider av ljus-/ljudstörningar och får sömn- och mentala problem. De upplever vindkraften som ett negativt inslag och då blir det märkligt att hävda att det är de kringboende det är fel på.

De lågfrekventa ljuden som alstras av vkv, mäts idag med dBA, men borde mätas med dBZ eller dBC. Varför mäts med dBA? Forskning behövs kring och utredning av det lågfrekventa buller som genereras av vkv.

Värdet på fastigheterna sjunker och i vissa fall kräver bankerna in lånet.

Boende flyttar från sina bostäder pga störningar eller att banken säger upp lånen.

8. Exploatören är skyldig att lämna in en MKB (miljökonsekvensbeskrivning), med egna beräknade uppgifter, om påverkan på djur och natur via egna konsulter där rimligheten inte ifrågasätts.

9. Svenska kyrkan har satsat på vkv.

De arrenderar ut massor med fin skogsmark till vkv bolag som skövlar den och anlägger vkv-installationer.

Många kyrkomedlemmar har sagt upp sitt medlemskap och det vet kyrkan om, men kyrkan väljer att hellre tjäna mammonpengar på vkv.

10. Vindkraft har lokal påverkan på väder- och klimatförhållanden. Denna inverkan kommer främst via mer effektiv blandning av luft i vertikalled och syns främst i temperaturen. Själva inverkan om det blir kallare eller varmare beror för förhållanden. Här krävs mer forskning!

11. Säkerhetskraven för vindkraft är borttagen när det gäller risk för tredje man, trots att vindkraften innebär stor risk, med
t ex iskast vintertid. Det förekommer även att rotorblad lossnar.

12. Cirka 70% av alla vkv ägs av utländska ägare, där största ägaren är Kina.

Inga statliga/regionala/kommunala organisationer har gjort konsekvensanalyser på vkv.

Vindkraftsindustrin är tidernas skandal för okunniga politiker, vissa tekniker, Svenska kyrkan och även SVT.

El från vkv är varken grön, hållbar eller billig.

Den är giftig, oplanerbar, planlös, laglös, kortsiktig och dyr!

Vanliga människor som har drabbats eller är intresserade vet om detta, men många ”beslutsfattare” verkar vara okunniga.

Industriområde

Inget nytt industriområde i Västra Jära/Svedbrandshult!

Markomvandling är det största hotet mot naturen och den biologiska mångfalden på land.

Människan överexploaterar och tränger undan allt annat levande, se nedan länk

[Living Planet Report 2022 - Världsnaturfonden WWF](#)

Bifogar karta med fåglar vi sett vid Västra Jära under våren 2023.

Rita och mät

- Yta 49364 m²
- Yta 14630 m²
- Yta 20098 m²
- Yta 9572 m²
- Yta 12084 m²
- Yta 0 m²
- Yta 31138 m²
- Yta 0 m²
- Yta 0 m²
- Yta 0 m²

Fåglar markerade på kartan har observerats i området under våren 2023. Tidigare år har vi sett örnar, sparvhök, duvhök, törnskata, fjällvråk, vaktel, rosenfink, nattskåra, årtsångare, svan och rödvingetrast mm.

Under de senaste 2-3 åren har vi noterat en ökad mängd flyttfåglar i området. Möjligen kan det ha att göra med den mycket störande begtåkt, som beviljats tillstånd intill natura 2000-området på Dumme mosse.

Kommunens kommentar: All energiproduktion påverkar miljön. Vindkraft är ett förnybart energislag. Det nationella målet till 2040 är 100 procent förnybar elproduktion. I samrådsförslaget var tre utredningsområden för vindkraft utpekade i Bottnaryds omgivning. Därutöver finns två befintliga vindkraftparker. Dessutom pågår två miljöprövningsärenden i området, endast det ena är dock med i samrådsförslaget till översiktsplanen. Till granskningen av översiktsplanen kommer kommunen att ta bort det föreslagna området sydväst om Bet av den huvudsakliga anledningen att området ligger nära befintliga vindkraftsanläggningar och att boende skulle få vindkraft nära i två väderstreck. Områdena som är utpekade i översiktsplanen är det då de utifrån ett antal övergripande kriterier bedömts som intressanta, för att slutligen kunna bedöma

områdets lämplighet krävs dock att ett flertal ytterligare utredningar görs i samband med att en intressent ansöker om tillstånd för en vindkraftpark. Det är först vid en sådan ansökan som kommunen tar slutlig ställning till områdets lämplighet. Skuggor, hinderbelysning tillfartsvägar och påverkan på växt- och djurlivet är alltsammans frågor som ska redas ut i samband med en eventuell ansökan om att uppföra vindkraftverk. Vindkraftsansökan ska förutom att den måste tillstyrkas av kommunen även prövas av miljöprövningsdelegationen vid länsstyrelsen.

Gällande verksamhetsområdet i västra Jära så är det ett faktum att logistikområden tar mycket mark i anspråk oavsett var det är lokaliserade. För Västra Jära är en fågelinventering genomförd, men går kommunen vidare med området som verksamhetsområde kommer det finnas behov av kompletterande utredningar av naturvärden såväl som fågel.

2023.1290 & 2023.1293

För Samråd ÖP Bottnaryds landsbygd föreslår Jönköping kommun två områden för vindkraftpark: Objekt-ID 6896 resp 6900. Dessa gränisar direkt till Ulricehamns kommun i Västra Götaland, som inte utpekade vindkraftsområde på sin sida gränsen i nu gällande ÖP. Behöver tas hänsyn för minimera negativa effekter för närboende och fastigheter i Ulricehamns kommun. Även s.k. bygdepeng efter ev etablering, lär hamna i Jönköpings kommun och inte till föreningar verksamma i Ulricehamns kommun. Anser att allmänt olämpligt placera vindkraft nära gräns till grannkommun. I plankartan har vindkraftsområdena ritats med (Jönköpings kommuns) säkerhetsavstånd till närliggande bostäder, även de liggande inom Ulricehamns kommun. I flesta fallen är det fråga om bebyggda lantbruksfastigheter, och de blir då i praktiken belagda med byggestrictioner på delen gränsande till Jönköpings kommun. Hänvisar till Utbyggnadsstrategi del 1: "Inom dessa områden ska vindkraft ha företräde framför annan markanvändning och ny bostadsbebyggelse ska inte släppas fram eftersom den kan begränsa möjligheterna till vindkraftproduktion i området." Exempel är att ett nytt generationsboende kan stoppas på fastigheten. Enligt kommunallagen ska inte beslut tas som berör annat än egna kommunen. Anser att säkerhetsavstånd skall vara till kommungränsen, istället för till befintliga bostäder inom angränsande kommun.

Kommunens kommentar: *Vid utpekandet av områden nära kommungräns har hänsyn tagits till befintlig bebyggelse i grannkommunerna på samma sätt som i Jönköpings kommun. Ulricehamns kommun har fått översiktsplanen på samråd och har lämnat synpunkter. Jönköpings kommun eftersträvar att alltid ha en tät dialog med grannkommuner vid vindkraftsprojekt nära kommungräns. Av översiktsplanen framgår att kommunen förordar markförlagd kabel framför luftledning. Villkor i samband med tillstånd för vindkraftpark skrivs dock av miljöprövningsdelegationen på länsstyrelsen, inte av kommunen. När det gäller hinderbelysning styrs det av transportstyrelsens föreskrifter. Begränsningarna för ny bostadsbebyggelse gäller bara inom vindkraftsområdena och inte i dess närhet och därmed inte heller i Ulricehamns kommun, ny bebyggelse i anslutning till befintlig bebyggelse stoppas inte. Gällande bygdepeng finns inga krav på någon sådan utan det beslutas av verksamhetsutövaren i varje enskilt projekt, om det blir en bygdepeng kan dess fördelning variera mellan olika projekt.*

2023.1353

Hej! NEJ till mer vindkraft i Bottnarydstrakten!! Jag o min man har flyttat ut till Stora Tolabo på landet mellan Bottnaryd och Mullsjö för att leva nära skog och natur och tystnad. Nu planeras flera vindkraftverk inte långt från vår gård vilket medför ett ljud som inte är hälsosamt för människor och djur. Samt att vi inte kan vistas i skogen då risk finns att is kan lossna från vingarna på vintern. Samt att djurlivet tar stor skada av vindkraftverken och naturen med all den plast som lossnar från vingarna mm mm. Nej till mer vindkraft i Bottnarydstrakten!

Kommunens kommentar: *I förslaget till översiktsplan för mindre tätorter och landsbygd pekas inte området väster om Stråken mellan Tokebo och Tolabo ut för vindkraft. Däremot pågår ett miljöprövningsärende för ett vindkraftsprojekt i området. I miljöprövningsprocessen kommer det att finnas möjlighet för närboende att lämna synpunkter. Kommunen kommer längre fram i processen när ett fullständigt underlag finns framtaget att få möjlighet att ta ställning till projektet.*

2023.1355

Vill yttra mig angående de planerade vindkraftverken i Bottnaryd. Jag är helt emot detta förslag om mer vindkraftverk i Bottnaryd. Det kommer ha en väldigt stor negativ och förstörande inverkan på miljön runt omkring. Många fåglar vistas där och med vindkraft förstör detta deras miljö. Tranor, kanadagäss är några arter som återkommer i stora skaror år efter år just i det området. Stora områden skog kommer avverkas för att ge plats åt dessa verk. Nya vägar måste byggas för att komma fram med allt byggmaterial och de gigantiska roterbladen. Mark kommer grävas upp för att bygga upp och förankra dessa vindkraftverk. Trafiken med allt material till dessa ska då föras genom det lilla samhället Bottnaryd genom mark och skog där många djurarter vistas. Utöver den stora inverkan på miljön med skog och mark så finns det ytterligare invändningar mot dessa vindkraftverk och det är människorna som bor i närheten. Det finns väl dokumenterade forskning och studier om hur vindkraftverk påverkar människors fysiska och psykiska hälsa negativt. Sömnsvårigheter, stress och huvudvärk för att nämna några. Blinkade sken och roterade roterbladen dygnet runt har fått många människor att må dåligt fysiskt och psykiskt. Jag förstår inte hur miljötänket är i denna planeringen. Vindkraftverk är inte det miljövänliga alternativet som somliga försöker lyfta fram. Avverkning av skog och natur, fågelarter som vistas och flyger i området, bygge av vägar, påverkan på människors hälsa är bara några av de anledningar som gör att vindkraftverken inte bör byggas i Bottnaryd. Det finns redan vindkraftverk i Söttersfällan o Nackebo i Bottnaryd som syns över flera delar av kommunen. Blinkandet lyser upp på himlen ända in till samhället. Tänk på de människor som bor i det området där ni vill placera flera vindkraftverk. Tänk på alla djur och fågelarter som kommer tillbaka år efter år vid våren. Fåglar har flygit in i roterblad tidigare tyvärr. Den enormt stora avverkningen av skogen är tragisk. Nu har möjligheten att rädda naturen i Bottnaryd nu. Förstör den inte ännu mer med fler vindkraftverk nu.

Kommunens kommentar: *I samrådsförslaget var tre utredningsområden för vindkraft utpekade i Bottnaryds omgivning. Därutöver finns två befintliga vindkraftparker. Dessutom pågår två miljöprövningsärenden i området, endast det ena är dock med i samrådsförslaget till översiktsplanen. Till granskningen av översiktsplanen kommer kommunen att ta bort det föreslagna området sydväst om Bet av den huvudsakliga anledningen att området ligger nära befintliga vindkraftsanläggningar och att boende skulle få vindkraft nära i två väderstreck*

Områdena som är utpekade som utredningsområden för vindkraft i översiktsplanen är det då de utifrån ett antal övergripande kriterier bedömts som intressanta, för att slutligen kunna bedöma områdets lämplighet krävs dock att ett flertal ytterligare utredningar görs i samband med att en intressent ansöker om tillstånd för en vindkraftpark. Det är först vid en sådan ansökan som kommunen gör en slutlig bedömning av områdets lämplighet. Skuggor, hinderbelysning buller och påverkan på växt- och djurlivet är alltsammans frågor som ska redas ut i samband med en eventuell ansökan om att uppföra vindkraftverk. All energiproduktion påverkar miljön. Vindkraft är ett förnybart energislag. Det nationella målet till 2040 är 100 procent förnybar elproduktion.

2023.1356

Överklagar, bestrider motsätter mig alla beslut som tas angående vindkraftverk i Bottnaryd.

Anledning, det förstör hem, familjer på flera mils radie med oljud och blinkande lampor, folk måste ju lämna sina hem för man kan ju inte bo kvar !

Det måste röjas skog och byggas vägar för att bara komma fram med vindkraften, dessutom måste vajerräckena på r40 plockas bort på flertalet ställen och återställas, säkert på många andra vägar med.

Väldigt stor miljöpåverkan helt i onödan !

Sen om det stämmer eller inte vet jag ej men det finns rykten om att det är Tyska bolag som ev skall bygga på kyrkans mark och att dessutom att elen skall levereras ned i Europa ?
Sen kommer väl antagligen vindkraftverken köpas av Kina?

Fast det kan nog stämma för Sverige verkar blivit ett u-land.

Kommunens kommentar: *Översiktsplanen är vägledande och innebär därmed inte att beslut om vindkraftparker tas utan det görs först i miljöprövningen. Översiktsplanen är ej ännu heller antagen, därav finns inget beslut att överklaga. I samrådsförslaget var tre utredningsområden för vindkraft utpekade i Bottnaryds omgivning. Därutöver finns två befintliga vindkraftparker. Dessutom pågår två miljöprövningsärenden i området, endast det ena är dock med i samrådsförslaget till översiktsplanen. Till granskningen av översiktsplanen kommer kommunen att ta bort det föreslagna området sydväst om Bet av den huvudsakliga anledningen att området ligger nära befintliga vindkraftsanläggningar och att boende skulle få vindkraft nära i två väderstreck Områdena som är utpekade som utredningsområden för vindkraft i översiktsplanen är det då de utifrån ett antal övergripande kriterier bedömts som intressanta, för att slutligen kunna bedöma områdets lämplighet krävs dock att ett flertal ytterligare utredningar görs i samband med att en intressent ansöker om tillstånd för en vindkraftpark. Det är först vid en sådan ansökan som kommunen gör en slutlig bedömning av områdets lämplighet. Tillfartsvägar och påverkan på växt- och djurlivet är frågor som ska redas ut i samband med en eventuell ansökan om att uppföra vindkraftverk. All energiproduktion påverkar miljön. Vindkraft är ett förnybart energislag. Det nationella målet till 2040 är 100 procent förnybar elproduktion.*

2023.1357

Då jag för 4 år sedan valde att lämna Jönköping tätort efter 52 år för allt förtätats och naturen påverkats för mycket och speciellt i området runt Mariebo så valde jag och min fru att flytta ut på landet. Vi hamnade utanför Bottnaryd och trivs bra trots att den vackra utsikten och tillika naturen snart stördes av vindkraftpark vid Bet. Nu planeras även en park på åsen strax bakom vårt hus. Det är ju inte så att vi jublar direkt men det går väl inte ta hänsyn till oss då hela Sverige tror att 4-5 vindkraftverk löser vårt behov av el. Förutom att vi inte kommer att kunna njuta och i vissa fall inte ens kunna nyttja närområdet vi bor i så är jag orolig för alla djur såväl fåglar, fladdermöss och insekter (vet du hur många insekter ett verk dödar per år?!). Vi är många som bor på åsen som har våra brunnar i den på grundvatten rikliga åsen vilket så småningom hamnar i sjön Stråken med sitt rika fågelliv. Hur kommer grundvattnet påverkas och vad händer vid ett ev. haveri för det är ju inte så att det bara står en lite plasticsak i skogen (eller det som en gång var en skog). Apropos plast så är det också en sak som oroar eftersom all plast som lämnar vingarna då hamnat naturen (främst i Stråken). Jag tycker nog att man förstört och fördelat naturen tillräckligt med parken i Bet så SNÄLLA låt det stanna vid den och tvinga oss inte att flytta ytterligare en gång. Vindkraft = miljövänligt??? Nja är den verkligen det!?!?

***Kommunens kommentar:** I förslaget till översiktsplan för mindre tätorter och landsbygd pekas inte området väster om Stråken mellan Tokebo och Tolabo ut för vindkraft. Däremot pågår ett miljöprövningsärendet för ett vindkraftsprojekt i området. I miljöprövningsprocessen kommer det att finnas möjlighet för närboende att lämna synpunkter. Kommunen kommer längre fram i processen när ett fullständigt underlag finns framtaget att få möjlighet att ta ställning till projektet.*

2023.1351

31 maj och hög tid att skicka in sina synpunkter på översiktsplanen för Bottnaryd med närområde. Jag var på det möte ni hade i Bottnaryd i Allianskyrkan. Det var väldigt positivt att ni var så välrepresenterade från både politiskt och tjänstemannahåll. Men ni gav inte inte speciellt mycket information egentligen. Ingen alls om man ska vara lite elak.

Jag har en del synpunkter.

Vad gäller energiområden. Plocka bort området vid Beth. Jag bor i närheten, min mark angränsar och en av de större markägarna i det området vill absolut inte ha vindkraft på sina marker. Plocka bort det området omedelbart, det borde aldrig hamnat där. De områden ni angett i närheten av Svansö, de är för små för att kunna ha en vindkraftsetablering. Vad är er kunskap om detta område?

Nu har hinderbelysningen varit avstängd på de verk som står i Beth i en vecka. Klarar ni av ert uppdrag som kontrollmyndighet? Om detta är det bästa ni kan så borde alla vindkraftsetableringar stoppas nu och ses över av någon myndighet med rätt kompetens.

Plocka bort det nya området ni angett i Beth innan det hamnar i någon officiell plan eller dokument. Ni har inte rätt att peka ut markägares marker som absolut inte vill ha vindkraft som områden passande för vindkraft.

Kommunens kommentar: Till granskningen av översiktsplanen kommer kommunen att ta bort det föreslagna området sydväst om Bet av den huvudsakliga anledningen att området ligger nära befintliga vindkraftsanläggningar och att boende skulle få vindkraft nära i två väderstreck. När det gäller frågor eller synpunkter på kommunens tillsyn ber vi att kontakt tas med kommunens miljö- och hälsoskyddskontor. De kan förtydliga vad förtydliga vad vi kan och ska göra som tillsynsmyndighet enligt miljöbalken

2023.1349

Vi reagerar på det inritade industriområdet öster om väg 185 vid Bottnaryd. Vi anser att det vore fel att skärma av samhället och stråken med ett industriområde. Bättre med industriområde i grustagen norr om samhället. Vi anser också att era inritade områden som ni anser vara lämpliga för vindkraft är helt fel. Runt Bottnaryd finns redan idag 2 områden med vindkraft och det vore tragiskt att förstöra mer orörd skogsmark med mer vindkraft. Det är ett feltänkt att ta ner skog för ”miljövänlig” vindkraft. Detta när hela EU anser att skogen behövs för att binda koldioxid.

Kommunens kommentar: Området väster om väg 185 tas bort till granskningen och ersätts på annan plats. Norr om samhället finns ett vattenskyddsområde att ta hänsyn till. Till granskningen tas föreslaget utredningsområde för vindkraft vid Bet bort medan övriga föreslås bli kvar. All energiproduktion påverkar miljön. Vindkraft är ett förnybart energislag. Det nationella målet till 2040 är 100 procent förnybar elproduktion.

2023.1346

Stryk nya områden för vindenergi i Bottnarydsområdet. Vindindustrin i Beth och Gunillaberg räcker. Placera ny vindkraft i kommunen utmed era stora skövlade logistikindustriområden utefter E4:an från Torsvik och söderöver ner mot Stigamo. Kommunen ser ut att ha lite brister i tillsynen av de störningar som vindkraften för med sig. Utöver buller, vibrationer och demolerad landskapsbild är ljusvarningarna från dem mycket störande, särskilt när verksamhetsutövaren ej sköter det på rätt sätt. Bland annat med tanke på de aktuella problemen med vindindustrin på Söttefällan bredvid Beth. Ingen ny vindkraft i ostörd skogsmiljö.

Kommunens kommentar: Till granskningen kommer utredningsområdet för vindkraft utanför Bet att tas bort. Torsvik hör till den redan beslutade översiktsplanen för centrala tätorten. Det kommer många nya så kallade urbana vindkraftverk som med fördel skulle kunna vara en kompletterande elproducent på verksamhetsområden som Torsvik, vi bedömer att de ryms inom markanvändningen verksamheter och industri. När det gäller frågor eller synpunkter på kommunens tillsyn ber vi att kontakt tas med kommunens miljö- och hälsoskyddskontor. De kan förtydliga vad förtydliga vad vi kan och ska göra som tillsynsmyndighet enligt miljöbalken.

2023.1338

Hej Jag vill framföra min åsikt om planerna på ytterligare vindkraftsparker runt Bottnaryd. Jag är emot att dessa byggs. Om jag ska vara konkret så är det parken vid Skällingsö/Tolabo som jag har mest kännedom om och är emot att den byggs. Jag är markägare och boende i området.

Det är ett mycket tyst område och ett rikt djurliv. En vindkraftpark skulle förstöra detta och påverkan på människor och miljö är för stor. Elen kommer heller inte stanna i Sverige utan säljas till Tyskland. Pengarna hamnar hos ett bolag. Jag tycker Jönköpings kommun ska vara emot att vindkraftsparken byggs.

Kommunens kommentar: *I förslaget till översiktsplan för mindre tätorter och landsbygd pekas inte området väster om Stråken mellan Tokebo och Tolabo ut för vindkraft. Däremot pågår ett miljöprövningsärende för ett vindkraftsprojekt i området. I miljöprövningsprocessen kommer det att finnas möjlighet för närboende att lämna synpunkter. Kommunen kommer längre fram i processen när ett fullständigt underlag finns framtaget att få möjlighet att ta ställning till projektet.*

2023.1339

För Samråd ÖP Bottnaryds landsbygd föreslår Jönköping kommun bla ett område för vindkraftpark: Objekt-ID 6896. Området ligger vid Vallsjön och gränsar till Ulricehamns kommun i Västra Götaland. Här fotograferade och publicerade Länsstyrelsen Jönköping under sommaren 2021, den första vargvalpkullen i Brängenreviret. Om det nu efter två år blir en ny stor valpkull med lyan på samma ställe, får tiden utvisa. Alfaparet har setts i området under vintern i alla fall. I vinter har Länsstyrelsen Västra Götaland inventerat förekomst av lodjur. Kring Vallsjön kan naturen upplevas som tämligen orörd, med bla närhet till skyddsvärda våtmarker/mosskomplex i Mullsjö kommun. Det finns ett varierande fågelliv kring sjön. Nu under samrådsperioden hörs göken gala och man kan se svanpar med ungar. I sjön finns även storlom samt jagande fladdermöss, och vid kringliggande små gölar häckar tranor. I vår har setts flera rovfåglar från de minsta till de största, jaga och slå byten. I området förekommer nu en del buller från närliggande (trä)industri i Liared, speciellt dagtid på vardagar. Anser att med adderat buller från etablering av vindkraftpark riskeras att gränsvärden överskrids och blir stort problem, för boende på närliggande fastigheter i Ulricehamns kommun. Skulle kanske etablering av vindkraftpark anses så viktig, att arbetstillfällen hotas/offras på enda större arbetsplatsen i nordöstra delen av Ulricehamns kommun? Interregional fråga som kan bli svår. Anser summerat att Objekt-ID 6896 inte ska pekas ut som vindkraftområde.

Kommunens kommentar: *När det gäller området vid Vallsjön har kommunen i utredningsarbetet konstaterat att det finns en konflikt mellan potentiella områden för vindbruk och stora opåverkade områden/tysta områden. Kommunen har gjort avvägningen att vindkraft bör kunna tillåtas i några stora opåverkade områden eftersom det är angeläget med en hållbar elproduktion. Samtidigt är det kommunens uppfattning att stora opåverkade områden med dokumenterat höga naturvärden bör undantas från vindkraftverk för att det är angeläget att även fortsatt ha områden av den karaktären i kommunen. Områdena som är utpekade i översiktsplanen är det då de utifrån ett antal övergripande kriterier bedömts som intressanta, för att slutligen kunna bedöma områdets lämplighet krävs dock att ett flertal ytterligare utredningar görs i samband med att en intressent ansöker om tillstånd för en vindkraftpark. Det är först vid en sådan ansökan som kommunen gör en slutlig bedömning av områdets lämplighet. I samband med en tillståndsansökan får en bedömning göras av om det finns anledning att utreda det kumulativa bullret (bullret från träindustrin och vindkraftverken tillsammans).*

2023.1280

Hej !

Mitt namn är [REDACTED] och vi köpte hus här vid södra Stråken helt nyligen, vi flyttade in i januari 2023.

Vi hade då sålt vår lägenhet i stan, samt ett tidigare sommarställe för att kunna köpa vårt drömställe här på landet och vid den vackra sjön Stråken. Vi har alltså satsat **alla våra besparingar** på detta unika läge för att kunna ge våra barn och barnbarn en plats på jorden, där dom kan samlas åren framöver för att njuta av djur och natur, och vi också såklart så länge vi orkar. Jag brukar säga att vi lånar detta av våra barn.

Flyttlasset gick alltså i januari, mörkaste tiden på året. Vi ser då ett blinkande ljus när vi kör till vårt hus, och man undrar ju vad det är?? Det visar sig vara en stor vindkraftspark strax bakom vårt hus, ca 3 km ifrån oss, vid Beth några kilometer från Bottnaryd.

Då har vi ju även lagt märke till de vindkraftverk som står vid infarten till Bottnaryd, och som vi också ser från vår tomt, men dom är ju förhållandevis långt ifrån och blinkar inte med vitt sken hela nätterna.

När vi sen lite senare fick reda på att **man kanske planerar fler parker**, mellan väg 185 mot Mullsjö och Svansjön, fick åtminstone jag en stor klump i magen och blev väldigt orolig.

Kände plötsligt att vårt underbara läge här vid Stråken i framtiden skulle kunna **blir alldeles omringat av vindkraft!** Jag ville flytta härifrån direkt...

Men är det verkligen meningen att människor ska behöva känna så, att förutsättningarna ändras så radikalt helt plötsligt, där man bor och lever, är det verkligen okej? Nej det tycker inte jag!

Ska en kommun bara ska kunna ändra/förstöra miljön och omringa samtliga boende runt trakten här, med vindkraftverk i alla väderstreck? Det tycker jag är helt förfärligt och alla här runtomkring är väldigt oroliga, inklusive vår familj!

Jag förstår ju att ingen vill ha detta i sin närhet, men att sätta **upp tre parker med bara några kilometer emellan**, är ju väl magstarkt...

Sen tillkommer ju självklart allt det som sker med naturen i form av kalhygge, vägbygge och störning för samtliga djurarter runtomkring parkerna, både med ljud och ljus, men det vet ni säkert redan. Natur och miljö verkar inte betyda något för politiker / kommunledningar i landet längre, tyvärr.

Det första vi gjorde när vi flyttade hit, det var att **installera solceller**. Det stör ingen annan, och vi är nu självförsörjande med el, och kan dessutom sälja el. Inom några år kommer ju allt fler installera solceller, så man kanske ska vara lite försiktig med att exploatera för mycket vindkraft, eftersom det har så **stor påverkan på natur och de människor som bor i närheten**. Det som stör mest, åtminstone om man kommer en bit ifrån, är nog det **blinkande skenet dygnet runt**. Bor man väldigt nära ett vindkraftverk tillkommer kanske även ett störande ljud.

Inget av ovanstående är naturligt på något sätt, så ska man satsa på vindkraft får det ske på platser långt ifrån där människor bor.

Satsa på solcellsinstallationer i stället, och ställ krav på industrier, och större byggnationer att samtliga ska ha solceller.

Med hopp om att Jönköpings Kommun och kommunledningen tar sitt förnuft till fånga, och ser tex andra installationer som bra alternativ, emotser vi en fortsatt fin och vacker miljö här runt omkring Stråken. Ni är varmt välkomna på ett besök, paddla kanot på sjön, plocka svamp i skogarna, upptäcka alla vandringsleder här runt omkring och på så sätt uppleva en fantastisk natur på nära håll.

Kommunens kommentar: *I samrådsförslaget var tre utredningsområden för vindkraft utpekade i Bottnaryds omgivning. Därutöver finns två befintliga vindkraftparker. Dessutom pågår två miljöprövningsärenden i området, endast det ena är dock med i samrådsförslaget till översiktsplanen. Till granskningen av översiktsplanen kommer kommunen att ta bort det föreslagna området sydväst om Bet av den huvudsakliga anledningen att området ligger nära befintliga vindkraftsanläggningar och att boende skulle få vindkraft nära i två väderstreck. All energiproduktion påverkar miljön. Vindkraft är ett förnybart energislag. Det nationella målet till 2040 är 100 procent förnybar elproduktion. Kommunen ser också ett behov av fler solceller i kommunen men med ett ökat elbehov är det inte antingen eller utan snarare behövs både solceller och vindkraft.*

2023.1269

(Bifogat i yttrandet finns två filmsekvenser som visar hur hinderbelysningen på vindkraftverken lyser upp himmelen på kvällen/natten.)

Hej

Bifogar ett personligt brev för NEJ TILL VINDKRAFTSPARKER RUNT BOTTNARYD

Se också bilagda bilder från idag och blinkningarna som kommer från vindkraftsverken i Beth. Ser ut som att man är med om ett krig med briserande bomber..... ☹️

Nedan en stipulerad bildserie som visar hur det kommer se ut för oss om planerade områden för Vindkraftsverk blir verklighet 😊

Utsikt från vårt hus på sen, mörk kväll, mellan blinkningarna.

Utsikt från vårt hus på sen, mörk kväll flera gånger per minut, om vindkraftsverk byggs på planerat område.

(Bifogat personligt brev)

Kommunen har idag totalt fyra vindkraftsparker, en på Visingsö, en vid Gränna och **Två runt Bottnaryd**. Nu har Ni planerat in ytterligare tre områden i er översiktsplan för Vindkraftsparker runt Bottnaryd!!!!. Hur tänker ni när ni planerar att belasta ett så lite fint samhälle som då tydligen helt skall omringas av vindkraftsverk.

Mitt namn är [REDACTED] och vi köpte hus vid södra Stråken helt nyligen, vi flyttade in i januari 2023.

Vi hade då sålt vår lägenhet i stan, samt ett tidigare sommarställe för att kunna köpa vårt drömställe här på landet och vid den vackra sjön Stråken. Vi har alltså satsat alla våra besparingar på detta unika läge för att kunna ge våra barn och barnbarn en plats på jorden, där

dom kan samlas åren framöver för att njuta av djur och natur, och vi också såklart så länge vi orkar. Vi brukar säga att vi lånar detta av våra barn.

Flyttlasset gick alltså i januari, mörkaste tiden på året. Vi ser då ett blinkande ljus när vi kör till vårt hus, och man undrar ju vad det är?? Det visar sig vara en stor vindkraftspark strax bakom vårt hus, ca 3 km ifrån oss, vid Beth några kilometer från Bottnaryd.

Då har vi ju även lagt märke till de vindkraftverk som står vid infarten till Bottnaryd, och som vi också ser från vår tomt, men dom är ju förhållandevis långt ifrån och blinkar inte med vitt sken hela nätterna.

När vi sen lite senare fick reda på att **man i översiktsplanen planerar ytterligare tre parker**, mellan väg 185 mot Mullsjö och Svansjön samt Beth, blev vi väldigt frustrerade och orolig.

Kände plötsligt att vårt underbara läge här vid Stråken i framtiden skulle kunna blir **alldeles omringat av vindkraft!** Jag och min fru ville flytta härifrån direkt...

Men är det verkligen meningen att människor ska behöva känna så, att förutsättningarna ändras så radikalt helt plötsligt, där man bor och lever, är det verkligen okej? Nej det tycker inte jag!

Ska en kommun bara kunna ändra/förstöra miljön och omringa samtliga boende runt trakten här, med vindkraftverk i alla väderstreck? Det tycker jag är helt förfärligt och alla här runtomkring är väldigt oroliga, inklusive vår familj!

Nästa fråga är ju om **kommunen är så positiva till att ersätta de boende** som kommer påverkas av nya vindkraftsparker och därmed drivs att sälja sina bostäder och flytta ifrån trakterna kring Bottnaryd. Bostadspriserna kommer ju att sjunka drastiskt kopplat till bekymren med störande ljud och kontinuerligt blinkande lampor och det skall väl inte drabba boenden som köpt sina hus utan vetskap om att omgivningen skall bli förstörd av vindkraftverk.

Jag förstår ju att ingen vill ha detta i sin närhet, men att sätta upp **tre parker med bara några kilometer emellan**, är ju väl magstarkt, speciellt som det redan finns två vindkraftsparker runt Bottnaryd...

Sen tillkommer ju självklart allt det som sker med naturen i form av kalhygge, vägbygge och störning för samtliga djurarter runtomkring parkerna, både med ljud och ljus, men det vet ni säkert redan. Natur, miljö och fågelliv verkar inte betyda något för politiker / kommunledningar i landet längre, tyvärr.

Det första vi gjorde när vi flyttade hit, det var att **installera solceller**. Det stör ingen annan, och vi är nu självförsörjande med el, och kan dessutom sälja el. Inom några år kommer ju allt fler installera solceller, så man kanske ska vara lite försiktig med att exploatera för mycket vindkraft, eftersom det har så **stor påverkan på natur och de människor som bor i närheten**. Det som stör mest, åtminstone om man kommer en bit ifrån, är nog det **blinkande skenet dygnet runt**. Bor man väldigt nära ett vindkraftverk tillkommer även ett störande ljud. Inget av ovanstående är naturligt på något sätt, så ska man satsa på vindkraft får det ske på platser långt ifrån där människor bor.

Satsa på solcellsinstallationer i stället, och ställ krav på industrier, och större byggnationer att samtliga ska ha solceller.

Med hopp om att Jönköpings Kommun och kommunledningen tar sitt förnuft till fånga, och ser tex andra installationer som bra alternativ, emotser vi en fortsatt fin och vacker miljö här runt omkring Stråken. Ni är varmt välkomna på ett besök, paddla kanot på sjön, plocka svamp i skogarna, upptäcka alla vandringsleder här runt omkring och på så sätt uppleva en fantastisk natur på nära håll.

Kommunens kommentar: I samrådsförslaget var tre utredningsområden för vindkraft utpekade i Bottnaryds omgivning. Därutöver finns två befintliga vindkraftparker. Dessutom pågår två miljöprövningsärenden i området, endast det ena är dock med i samrådsförslaget till översiktsplanen. Till granskningen av översiktsplanen kommer kommunen att ta bort det föreslagna området sydväst om Bet av den huvudsakliga anledningen att området ligger nära befintliga vindkraftsanläggningar och att boende skulle få vindkraft nära i två väderstreck. All energiproduktion påverkar miljön. Vindkraft är ett förnybart energislag. Det nationella målet till 2040 är 100 procent förnybar elproduktion. Kommunen ser också ett behov av fler solceller i kommunen men med ett ökat elbehov är det inte antingen eller utan snarare behövs både solceller och vindkraft.

2023.1277

Hej Förstår inte hur ni ens kan överväga uppförande av vindkraftverk i kommunen. Varför? Den lokala miljön runt verken blir ju förstörd med stora tillfartvägar och avställningsytor där det tidigare växte skog. Ser man på den globala aspekten med CO2 utsläpp är ju vindkraft ett klart mycket sämre alternativ än t.ex vattenkraft och kärnkraft. Eller har ni någon annan information som ni kan redovisa? Så varför inte avvakta svensk kärnkraftsutbyggnad och låta kommunens stora naturvärden förbli fria från stora, fula miljöovänliga vindkraftverk som oftast ger ström när den inte behövs, som förpestar stabiliteten i elnäten och som förstör en stabil och sund prisbild på elmarknaden.

Kommunens kommentar: All energiproduktion påverkar miljön. Vindkraft är ett förnybart energislag. Det nationella målet till 2040 är 100 procent förnybar elproduktion.

2023.1262

Hej!

Vill framföra våra synpunkter och tankar kring planerna på att bygga vindkraftverk vid Bottnaryd (Tolabo, Tokebo, Skällingsö).

Vi bor sedan snart 12 år tillbaks ute vid Svansö, Tokebo. En plats som fångade våra hjärtan och längtan till landet. Närheten till Jönköping där vi båda arbetar, naturen med rikt djurliv och fågelliv. Närheten till skog, ängar, ekologisk jordbruk, vattendrag och sjöar. Ett fantastiskt område där även tystnad infinner sig.

Vi tycker det är oerhört viktigt att ett sådan här område får vara orört från vindkraftverk som påverkar natur, djur och fågelliv, tystnad, lugnet, turism och rekreation på kort tid men också generationer framåt på ett negativt sätt i form av nedtagande av skog, utkörning av betong, höga stora vindkraftverk som påtagligt och bevisligen påverkar människa som djur med ljud, ljus och signaler på ett mycket negativt sätt.

Vi anser att det är oerhört viktigt att Jönköping kommun kan erbjuda sina invånare på nära naturupplevelser (3 mil från Jönköping!) som verkligen behövs för människor hälsa och välmående både nu och för kommande generationer. Brittebo är ett mycket bra exempel på hur en naturupplevelse kan finnas på nära håll till Jönköping stads innevånare. Vi har även ett Tjeckiskt hotell här som under flera år arrangerat bussresor hit med turister för naturupplevelser. Detta visar på hur viktigt det är för Jönköpingsområdet med genuina orörda naturområden i samklang med boende, kommuninvånare och turister. Bygg inte bort detta! Kan inte nog betona att detta område är viktigt för generationer framåt och att det bevaras som det fina område det är. Det får inte bara bli pengar som styr när beslut tas. I långa loppet spar vi pengar på att folks hälsa mår bra av nära orörda naturområden. Viljan och stoltheten att bo i Jönköping och kommun även i framtiden där våra styrande ser till att möjlighet ges till alla kommuninvånare men även turister, att få en naturupplevelse som är genuin. Området här är svårt att beskriva med bara ord, fördelaktigt om det kan få upplevas. Ett fantastiskt område som Jönköpingsområdet har!

***Kommunens kommentar:** I förslaget till översiktsplan för mindre tätorter och landsbygd pekas inte området väster om Stråken mellan Tokebo och Tolabo ut för vindkraft. Däremot pågår ett miljöprövningsärende för projektet. I miljöprövningsprocessen kommer det att finnas möjlighet för närboende att lämna synpunkter. Kommunen kommer längre fram i processen när ett fullständigt underlag finns framtaget att få möjlighet att ta ställning till projektet.*

2023.1263

Anser att bygden inte behöver mer förstörande vindkraft. Inget mer buller eller ljusföroreningar i ett tyst område som runt Svansösjön, vilket idag är sällsynt. Även natura "2000-område" samt ett rikt fågelliv. Ren skandal med en busshållplats på en 100-väg som riksväg 40. Inte många barn från Samset som står på Västerleden och väntar.

***Kommunens kommentar:** I förslaget till översiktsplan för mindre tätorter och landsbygd pekas inte området väster om Stråken mellan Tokebo och Tolabo ut för vindkraft. Däremot pågår ett miljöprövningsärende för projektet. I miljöprövningsprocessen kommer det att finnas möjlighet för närboende att lämna synpunkter. Kommunen kommer längre fram i processen när ett fullständigt underlag finns framtaget att få möjlighet att ta ställning till projektet.*

Gällande busshållplatsen är det länstrafiken som fattar beslut om den och det är ingenting kommunen kan styra i översiktsplanen. Däremot kan kommunen i översiktsplanen arbeta för fler boende i Bottnaryd och därmed skapa förutsättningar för en bättre kollektivtrafik.

2023.1264

Hej där!

Jag och min familj har precis förvärvat ett underbart hus vid sjön Stråken, nära Bottnaryd. Vi ser fram emot att kunna njuta av den otroliga naturen här, med sina skogar, ängar och den vackra sjön, både nu och i framtiden. Dock har vi fått höra om planerna på att bygga ännu fler vindkraftverk i området, vilket har gett oss en stor oro.

Vi kan inte låta bli att undra varför man överväger detta, särskilt med tanke på att det redan finns två vindkraftparker alldeles i närheten. Vi är oroade över de negativa konsekvenserna som

detta kan medföra för naturen, liksom för människor och djur som bor här. Vi har en rik biologisk mångfald här, med många olika djur- och fågelarter. Om det ändå ska byggas fler vindkraftsparker, så borde man placera dem på andra platser i länet, långt ifrån bebyggelse. Det vore också bra att satsa på andra hållbara alternativ, till exempel solceller, som inte påverkar människor eller djur negativt och kan producera tillräckligt med el för alla oss som bor här. Jag hoppas verkligen att vi kan bevara den vackra naturen utan fler vindkraftverk i framtiden!

Kommunens kommentar: *I förslaget till översiktsplan för mindre tätorter och landsbygd pekas inte området väster om Stråken mellan Tokebo och Tolabo ut för vindkraft. Däremot pågår ett miljöprövningsärende för projektet. I miljöprövningsprocessen kommer det att finnas möjlighet för närboende att lämna synpunkter. Kommunen kommer längre fram i processen när ett fullständigt underlag finns framtaget att få möjlighet att ta ställning till projektet. I översiktsplanen finns däremot vindkraftsområden utpekade norr om rv 40 på gränsen till Ulricehamn samt vid Vallsjön. All energiproduktion påverkar miljön. Vindkraft är ett förnybart energislag. Det nationella målet till 2040 är 100 procent förnybar elproduktion. Kommunen ser att vi också har behov av fler solceller i kommunen men med ett ökande elbehov är det inte antingen eller utan både och.*

2023.1265

Hej!

Har tittat på utvecklingsplanen för Bottnaryd och tycker att det finns bra delar som tex utveckling av tomter runt Västersjön.

Men samtidigt undrar jag hur ni tänker kring service för innevånarna tex bibliotek och sjukvård.

En annan viktig fråga är att ett växande samhälle behöver en fungerande kollektivtrafik!

Något som saknas när det gäller bostäder är planering för seniorboenden.

En annan mycket viktig fråga är också hur mycket vindkraftparker som ett område ska behöva ta ansvar för. Runt Bottnaryd har vi redan två stora områden med vindkraftverk. Det kan inte vara rimligt att det planeras för ytterligare vindkraftverk i vår bygd. Det måste få finnas områden där naturen kan få vara orörd, detta är viktigt för naturen och för människors välmående.

Kommunens kommentar: *Fler boende i våra tätorter är en förutsättning för att kunna erbjuda och bibehålla service i orterna. Översiktsplanen planerar inte så detaljerat som var vi ska ha seniorboenden utan det inryms i markanvändningen bostäder, men vi noterar synpunkten till vår bostadsplanering.*

Vindkraft är ett förnybart energislag. Det nationella målet till 2040 är 100 procent förnybar elproduktion. All energiproduktion påverkar miljön. Kommunen kommer till granskningen ta bort förelaget område vid Bet för energiproduktion. Den främsta anledningen är närheten till befintlig vindkraftsanläggning och att bostäder skulle få vindkraft relativt nära i två väderstreck.

2023.1335

Hej. Hur kan man planera för energiproduktion i närheten av naturreservat ? Jag tänker på objektid 6896, detta ligger väldigt nära Nyckelås . Kommer man inte att förstöra omgivningen iomed byggandet av dessa parker. En till Teknisk fråga angående Vindkraft, Vem ombesörjer borttagandet av Betong fundamenten när kraftverken inte används mer ?

***Kommunens kommentar:** Det är drygt 800 meter från Nyckelås naturreservat till objekt-id 6896. Avståndet till Nyckelåsens naturreservat bedöms med hänsyn till att reservatet syfte är att bevara skog och en åsträckning som rimligt på en översiktlig nivå. I övrigt får påverkan på natur, kultur och friluftsvärden utredas i samband med miljöprövning. Frågan om nedmontering och borttagande hanteras också i miljöprövningen.*

2023.1324

(Källor till fakta nedan är hämtade ur SOU 2023:18 och Energimyndigheten)

Stort behov av landbaserad vindkraft.

I del 1 på sidorna 64 och 65 behandlas vindkraften liksom i del 2 på sidan 11 under rubriken vindbruk.

Det anges att det nationella målet är 100 % förnybar elproduktion 2040. EU 's mål är att klimatutsläppen ska minska med 57 % till 2030 jämfört med 1990.

Av SOU 2023:18 (Värdet av vinden) framgår att energibalansen i vårt område, prisområde 3 var -17 TWH 2022 och kommer vara -32 TWH 2045 om utbyggnad inte sker. I prisområde 1 kommer då underskottet vara hela -125 TWH. Se del 1 sidan 31.

SOU rapporten konstaterar också att för de närmsta 10 åren finns få eller inga alternativ till att möta industrins behov annat än med vindkraft förutom import. För att möta ökningen i elbehovet krävs en betydande ökning redan till 2030. Utbyggnadstakten är i minskande av vindkraft.

För industrin innebär otillräcklig eller osäker tillgång bland annat uteblivna eller fördröjda investeringar. Att säkerställa att ny elproduktion kommer till så fort som möjligt är, tillsammans med energieffektiviseringar, enda praktiskt genomförbara möjligheten att på kort sikt fram till 2030 dämpa elkostnaden för hushållen.

Mycket tyder på att elektrifieringen kan bli den enskilt viktigaste åtgärden för att klimatomställningen av framförallt industri-och transportsektorerna ska ske tillräckligt snabbt och i tillräcklig omfattning.

Landbaserad vindkraft har den lägsta produktionskostnaden av alla kraftslag.
(Sid 25 del 1 SOU 2023:18)

Kommunens prioriteringar

Här anges att etablering av vindkraftsparker ska prioriteras framför annan markanvändning inom områden med markanvändning vindkraft. Områden som pekas ut som utredningsområden för vindkraftsparker kan utnyttjas för detta ändamål om det finns förutsättningar som medger det. Området ska användas på bästa sätt genom att använda så mycket som möjligt av området för vindkraftsändamål. Områdena ska rymma mer än ett verk och ha (enligt uppgift från kommunen) minst 800 m till bostad.

Man prioriterar skogsområden och övriga öppna jordbruksmarker samt småbrutet landskap som tåligare för vindkraftsetableringar.

Hinder för utbyggnaden

I likhet med andra kommuner har kommunen utnyttjat sin vetorätt mot vindkraft. 8 av 10 projekt faller pga det kommunala vetot. Bakom varje projekt ligger stora investeringar bl.a. i form av layouter, inventeringar av flora och fauna mm.

För att råda bot mot detta tillsatte Regeringen en särskild utredare, efter beslut i april 2022, att lämna förslag som stärker kommunernas incitament att medverka till utbyggnad av vindkraft, ”Värdet av vinden” SOU 2023:18.

Utredning har nu lämnat sina förslag. Närboende upp till 10 gånger totalhöjden av vindkraftverket är tänkta att få del av intäkterna och bostäder närmare än 6 gånger totalhöjden kan begära inlösen av sin fastighet. Ersättning till kommunen föreslås inte pga att direktiven utformats så att detta inte kunde föreslås.

Statsrådet Romina Puormokhtari planerar, enligt presskonferensen en remiss till september och en proposition i frågan i början av 2024

Riksintresse vindkraft

Energimyndigheten har utsett områden som är av riksintresse för vindkraft. Ett stort sådant område finns i kommunens nordöstra del. Följande kriterier har använts vid urval och angivande av riksintresse för energiproduktion:

Ska-krav:

- Riksintressen för energiproduktion utgörs av ett mark -och/eller vattenområde eller en anläggning som möjliggör stor energi-och/eller effekttillförsel,
- Mark- och / eller vattenområdet innebär ett strategiskt läge för energiomvandling,
- Mark-och /eller vattenområdet har stor betydelse för försörjningstryggheten.

Bör-krav:

- Mark-och/eller vattenområdet eller anläggningen är särskilt viktig för balans-och reglerkraft och bidrar till flexibilitet och robusthet för energisystemet som helhet.
- Till angivet mark-och/eller vattenområde finns tillgång till kraftöverföring och/eller utlandsförbindelse.
- Mark-och/eller vattenområdet möjliggör för omställning till ett förnybart energisystem.

Samtliga ska-krav ska vara uppfyllda. Gällande bör -kraven ska minst ett av dessa vara uppfyllt.

Riksintresset lägger hinder för all verksamhet i området som kan skada vindkraftsintresset. Det inskränker därmed ägarens rätt att förfoga över sin mark.

Synpunkter på Översiktsplanen

På sid 11 del 2 anges (Riksintresseområdet) ”Området är redan bebyggt med vindkraft och kommunen bedömer att spridd bebyggelse i området begränsar möjligheterna till ytterligare utbyggnad i området. Ytterligare vindkraft i området skulle kunna få stor påverkan på befintliga bostäder.”

Synpunkt A

Denna text måste tas bort eller ändras såvida den inte syftar på den del av området som ligger väster om motorvägen.

Det är ca 5 km mellan Riksintresseområdets östra gräns och de västliga verken.

För att ytterligare peka på möjligheter till utbyggnad har en karta gjorts med cirklar runt bostadshus med 800 m i radie. Det är alltså samma grund som då kommunen utsett områden som utredningsområden för vindkraft. Av kartan som bara avser delen i sydöst framgår att stora ytor finns på längre håll än 800 m och med plats för många vindkraftverk. Ca hälften av husen har sommarboende.

Synpunkt B

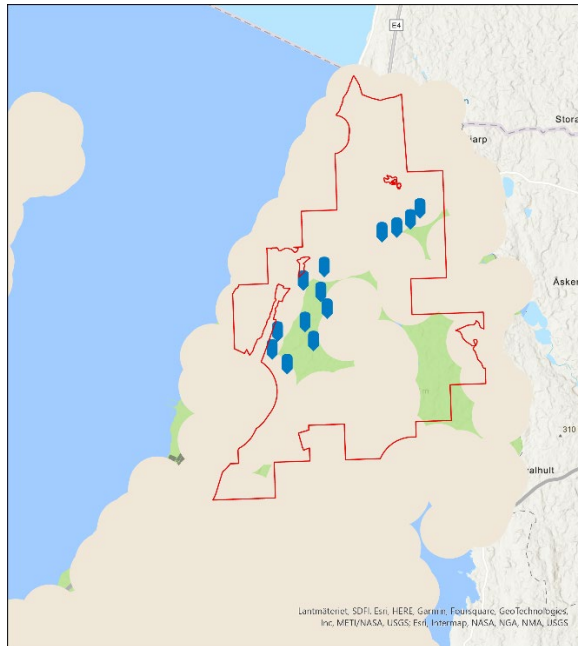
Ändra markanvändningen på Riksintresseområdet till att klassas som ett av kommunens utredningsområde för vindkraft.

Synpunkt C

Således måste markanvändningen till dessa områden ändras till energiproduktion och inte kallas landsbygd.

Kommunens kommentar: Kommunfullmäktige har två gånger sagt nej till vindkraft norr om Örserum, översiktsplanen följer de besluten. För övriga delar om riksintresseområdet gör befintlig bebyggelse att det finns få möjligheter att komplettera med fler vindkraftverk. Nedan redovisas kommunens analys över riksintresset vindbruk. Bruna områden är inom 800 meter till bostad, blå pilar är befintliga vindkraftverk.

2023.1311

Vad vi förstår planeras det att bygga vindkraftverk utmed åsarna mellan Stråken och Tokebo - Nässjön. Även upp på åsarna vid Vallsjön planeras Vindkraftbygge. I ett område som är klassat som ett tyst område, dvs ljud av naturen själv, vore detta en katastrof. Här är ett rikt fågelliv med både småfågel och större rovfågel som t.ex örn vore detta en katastrof, både för djurfaunan och berörda människor..

Många av oss som bor i dessa områden vill satsa på förnybar energi och har satsat på solenergi som är tyst och stör inte natur och människor som bor här omkring. Med vindkraftverk kommer värde och attraktionsvärdet för området att sjunka betydligt.

I synnerhet med de gigantiska vindkraftverk som planeras. Dom är dubbelt så höga som Munksjöskorsten. Det finns redan idag 2 vindkraftverk runt oss i Beth och Gunillaberg ,3 till är bara för mycket.

Vi uppmanar någon eller några på Stadsbyggnadskontoret att åka ut till Beth titta en natt och uppleva de blixtrar som produceras 1 gång /sek så förstår ni själva att ingen vill uppleva detta. Om vi får vara lite cyniska. Varför inte placera vindkraftverk i södra delen av Vättern eller utmed östra kanten på Vätterbranterna.

Då drar man nytta av nord -och västvindar som är de vanligaste. Dessutom försvinner blinkningar och ljud i det redan alarmerande och ljusstarka område utmed Jönköping och E4 - motorväg.

Alternativ1 Vi ber er vänligt men bestämt ,säg nej till dessa två vindkraftverk. Värna den tysta och djurrika natur so finns här.

Placera ev vindkraftverk i miljöer som det redan är fulla av ljud och ljus.
2 tillåt inga vindkraftverk högre än 125 meter.

Kommunens kommentar: I samrådsförslaget var tre utredningsområden för vindkraft utpekade i Bottnaryds omgivning. Därutöver finns två befintliga vindkraftparker. Dessutom pågår två miljöprövningsärenden i området, endast det

ena är dock med i samrådsförslaget till översiktsplanen. Området vid Tokebo är inte utpekade i översiktsplanen men ett miljöprövningsärende pågår för det området. När det gäller Vallsjön har kommunen i utredningsarbetet konstaterat att det finns en konflikt mellan potentiella områden för vindbruk och stora opåverkade områden/tysta områden. Kommunen har gjort avvägningen att vindkraft bör kunna tillåtas i några stora opåverkade områden eftersom det är angeläget med en hållbar elproduktion. Samtidigt är det kommunens uppfattning att stora opåverkade områden med dokumenterat höga naturvärden bör undantas från vindkraftverk för att det är angeläget att även fortsatt ha områden av den karaktären i kommunen. Områdena som är utpekade i översiktsplanen är det då de utifrån ett antal övergripande kriterier bedömts som intressanta, för att slutligen kunna bedöma områdets lämplighet krävs dock att ett flertal ytterligare utredningar görs i samband med att en intressent ansöker om tillstånd för en vindkraftpark. Det är först vid en sådan ansökan som kommunen gör en slutlig bedömning av områdets lämplighet. Skuggor, hinderbelysning tillfartsvägar och påverkan på växt- och djurlivet är alltsammans frågor som ska redas ut i samband med en eventuell ansökan om att uppföra vindkraftverk.

2023.1306

Läst och deltagit i föreläsning/ förevisning kring kommunens framtidsvision och utbyggnadsstrategi. Mycket som är positivt och annat som ger en klump av ångest och förtvivlan i mitt och mina grannars enskilda fall. Min fru fick sjukskriva sig en vecka efter det mötet som hölls i Bottnaryd och den information vi fick. Vill fatta mig kort och peka på det jag är emot.

Jönköpings kommun har valt att förlägga alltför mycket tänkt vindkraft till områden runt Bottnaryd. Vi har redan fått två områden, och nu pekar ni ut flera områden i grannskapet som helt tänkbara för er att tacka ja till utländska intressenter att exploatera. Jag bor 800 meter norr om ett utpekade område (Prästeryd vid den västra länsgränsen) där ni anser att det kan stå vindkraftverk. För mig/ oss som driver en gård och företagsverksamhet med hästar är det en omöjlighet att bli närmsta granne, 800 meter, med dessa enorma pelare som låter, skuggar och förstör all utsikt söderut från vår tomt. Ja, det blir en rörlig skugga på det avståndet, vi har filmbevis.

Kommunens skriver att det inte längre behövs åsar och höjder då dessa kraftverk kan skjuta i höjden upp till 270-300 meter (eller mer). Men då krävs ett blinkande av vitt ljus som lär störa våra djur, vår verksamhet och vår stilla oas som vi investerat snart 30 år av liv och pengar i och som är vår pensionsförsäkring. Se anläggningen vid Beth som ingen blev nöjd, blinkar till Visingsö.

Inte heller har ni reagerat på att reglerna för skuggningseffekten bara går upp till 110 meter, men ni godkänner verk på 270-300 meter med samma skuggningsnivå som för 110 meter!?! Se Energimyndighetens hemsida.

Ni måste tänka om när det gäller vindkraft:

Alltför stora naturvärden går till spillo när de få orörda områden som finns kvar letas upp för att exploateras, alltför **många enskilda hushåll blir fullständigt rättslösa** när dessa bolag vill tjäna pengar på vår natur och inskränka på våra bostadsförhållanden och på oss som företagare. **Vi i vårt fall kan inte fortsätta driva företagsverksamhet med hästhållning i hagar där**

skuggor och ljud skapar nerv hos djuren. Vi kan inte klara att vår gårds värdering sänks med en-två-tre miljoner bara för att Tyskland lägger ned sin kärnkraft...

Mycket känslor nu, men kontentan är att ni måste tänka om:

- Det planeras för villaområden väster om Bottnaryd, men vem vill bo där om de blir granne med blinkande, låtande vindkraft.
- Leta inte upp orörda områden för att exploatera dem. Tillåt endast mindre höga vindsnurror och då på exempelvis industriområden och låt redan exploaterad mark bli ännu oattraktivare för ett drägligt boende.
- Förstör inte mer naturvärden för oss som valt att investera våra liv i och på landsbygden för att plötsligt få sådana här slag i ansiktet av våra folkvalda.
- Solcellsparker berör inte tillnärmelsevis så många boenden som ett högt vindkraftverk.
- I Sverige har energibehovet aldrig varit ett problem och vi har valt att fortsätta med kärnkraft. Det ger oss/ Sverige gott om energi.
- Som kommun har man rätt att säga nej när EU kräver att vi ska ge av vår natur till länder som valt att inte klara sin egen strömförsörjning.
- Som politiker och kommunanställd företräder man sin arbetsgivare, det vill säga folket. Lyssna nu till folket och läs av de vindkraftprojekt som tvingats igenom; Det är idel missnöje och människor som blir helt rättslösa och förtvivlade.
- Jag får inte ens byta färg på huset utan bygglov, men vindkraftverk som påverkar miljals omkring ör inga problem?
- Tvinga oss inte att rösta på SD för att få politiker och tjänstemän att lyssna på oss. Då får vi ett samhälle som ingen, jag säger ingen vill ha.

Tacksam för återkoppling att detta tagits emot.

Kommunens kommentar: Vindkraft är ett förnybart energislag. Det nationella målet till 2040 är 100 procent förnybar elproduktion. All energiproduktion påverkar miljön. Vindkraftsområdena som är utpekade i översiktsplanen är det då de utifrån ett antal övergripande kriterier bedömts som intressanta. Området vid västra länsgränsen är ett sådant område och det bedöms fortsatt intressant. För att slutligen kunna bedöma områdets lämplighet krävs dock att ett flertal ytterligare utredningar görs i samband med att en intressent ansöker om tillstånd för en vindkraftpark. Det är först vid en sådan ansökan som kommunen gör en slutlig bedömning av områdets lämplighet. Skuggor, hinderbelysning, tillfartsvägar och påverkan på växt- och djurlivet är alltsammans frågor som ska redas ut i samband med en eventuell ansökan om att uppföra vindkraftverk. Naturvårdsverkets riktlinjer för buller från vindkraft anger att ljudnivån utomhus vid bostäder inte bör vara högre än 40 dBA. 40 dBA är en ljudnivå som kan vara hörbar om det inte finns andra ljudkällor i närheten som trafik eller vindbrus. Det är lägre än normal samtalston. Vindkraftsbuller runt 40 dBA ekvivalent ljudnivå brukar uppfattas som störande av drygt 10 % av befolkningen. Energimyndighetens tabell gällande skuggning på Energimyndighetens hemsida gäller för navhöjder upp till 125 meter och rotordiameter på 120 meter, dvs. vindkraftverk som är 185 meter höga och redovisar hur långt bort skuggpåverkan sker. Styrande blir dock den praxis som finns från mark- och miljödomstolen som säger att faktisk skuggbildning inte får överskrida 8 timmar per år. Där skuggproblem kan uppträda är det lämpligt att vindkraftsanläggningarna utrustas med avkopplingsautomatik.

Energimyndighetens tabell blir därmed inte styrande och den slutliga bedömningen av skuggbildning görs först i det enskilda ärendet. För vindkraftverk högre än 150 meter ställer transportstyrelsen krav på hinderbelysning med högintensivt ljus.

2023.1309

Efter tagit del av kommunens förslag på utveckling av Bottnaryd har jag flera synpunkter över både gällande min och min familjs påverkan av planerna men även för samhället i stort.

Ända sedan vi fick ta del av karta gällande tänkbara platser för vindkraft etablering har jag gått med en stor oro.

Området kallat Prästeryd ligger syd , sydväst från vår gård så nära som 850m.

Dessa väderstreck är speciellt utsatta för skuggbildning och reflexer och enl Naturvårdsverket bör undvikas.

Vindkraft så höga som 250m kommer dominera hela landskapsbilden och påverka oss med ett ständigt ljud samt vitt blinkande ljus hela den mörka delen av dygnet.

Vi har häst verksamhet där hästarna går ute dygnet om även vintertid på sk. lösdrift. Jag är mycket orolig för hur detta kommer påverka dem då hästar är lättstressade djur för ljusfenomen både att det lyser upp plötsligt i mörkret och att deras mörkerseende inte kan anpassa sig så mellan så snabba ljusförändringar.

Då vi dessutom har Varg i området är det väldigt viktigt att de kan se och höra om vargen är i närheten. Kan de inte det ökar deras rädsla och stress oerhört då de är flyktdjur.

Hästar har av naturen en rädsla över plötsliga skuggor som drar över dem då de inte kan se uppåt så en svepande skugga som kommer över dem kan starta flykt och stress beteenden.

Att dagligen hantera hästar med ökad stressnivå och nervositet är både en ökad skaderisk för mig och mina barn men också ett stort lidande för djuren och en ökad risk för skador. Hästar är oerhört reaktiva och flyktbenägna.

Området påverkar även mina ridvägar då vi ofta rider där förbi.

Jag är egen företagare och jobbar hemifrån med mitt kontorsfönster rakt syd sydvästlig riktning och kommer få skuggbildning och reflexer samt ljud in hela dagen.

Verk på 250m är så pass höga att de kommer sticka upp dubbla trädhöjd över trädgränsen i slutet av våra fält.

Vi har bott här nu i snart 25 år och valde att flytta hit för de stora naturvärdena och stillhet men får på landsbygden.

Att allt detta kan förändras gör mig oerhört ledsen och orolig.

Vi är en av dem som kommer påverkas mest av detta om det blir verklighet.

Förutom som jag beskrivit med hästarna och min arbetsplats kommer vi även att påverkas oerhört mycket av värdeminskningen på vår gård.
Samt på vår 2a fastighet som vi hyr ut och som ligger lika nära.

Vi har alltid sett gården som vårt ekonomiska skyddsnät och i slutänden vår pensionsförsäkring.

Vårt lilla hus som vi hyr ut som inte har den högsta standarden kommer bli svårt att hitta hyresgäster till då det stora värdet med den är avskildheten mitt i naturen med tysthet och natur och djur in på knuten.

Att på sena kvällar gå ut och se hela stjärnhimlen i tysthet. Inga ljus föroreningar.

Detta kommer i så fall förändras helt.

Vi har ett stort djur och fågelliv runt oss som kommer påverkas.

De riktvärden som finns uppsatta gällande avstånd och buller är alldeles på tok för lågt uppsatta.

Nivå på Buller som hörs i en annars tyst miljö är väldigt påtagligt jämfört med en plats som redan har mycket ljud. Därför borde nivåerna ses över beroende på vart man förlägger Vindkraftverk. I tyst miljö måste dessa nivåer sänkas för att inte bli helt dominerande.

Rikt värden på avstånd till kraftverken är inte uppdaterade för de större verken som nu byggs. Tabellen som är framtagna och där avstånden ökar i takt med kraftverkens höjd stannar på 120m höga verk. Dessa måste uppdateras och bör rimlighetsvis öka avståndet med det dubbla om man följer nuvarande tabell.

Enligt min mening bör det ökas än mer då dessa är gjorda för det mycket mildare röda ljuset. Det vita blinkande ljuset är oerhört mer påträngande och påverkar helt annorlunda. Dessa stora vindkraftverk syns och påverkar mycket större omfattning och område än de mindre som vi haft tidigare.

Var finns relevant forskning hur detta påverkar oss djur och nattlevande djur och insekter?

Utvecklingen har gått fortare än vad forskningen har hunnit med och bör pausas tills relevant forskning har hunnit i kapp.

Bottnaryd med omnejd har redan fått vindparker och vi borde inte behöva släppa till mer mark och naturvärden.

Vill man nyttja mark för elproduktion bör solcellsparker vara ett bättre alternativ.

Hela strategin för placering av vindkraft borde ses över. Nu placeras den och tar i anspråk orörda och tysta oexploaterade områden. Områden som nu minskar i antal och area i oerhörd takt.

De avtryck vi gör bör ses över och att vi istället nyttjar mark och placering där vi redan påverkat naturen med byggnader buller och ljusföroreningar.

Med nya planen för art bevarande och skydda en tredjedel av naturen kommer bli svår att genomföra om vi inte synkroniserar utbyggnad och exploatering av orörd natur. Kommunen

behöver se över alla dessa planer tillsammans med planering som gäller utbyggnads strategi för mindre tät orter och landbyggd som sträcker sig till 2050. Området som påverkas av Vindkraftparker är vida större än de relativt små områden som de står på. De uppgår till mil runt beroende på landskapsbilden i området.

Tanken att få ett större befolkningsantal och utbyggnad av Bottnaryd är bra men för att detta ska ske är servicen för dålig som den ser ut idag.

De som väljer att flytta hit har antingen en anknytning hit eller flyttar hit pga naturvärdena.

Servicen har blivit så mycket sämre sen vi flyttade hit för 25 år sedan.

Då hade vi postkontor, Swedbank kontor, Bibliotek, Lantbrevbärare som kom varje vardag.

BVC

Busshållplatser inne i samhället och närmare ut mot RV 40

Nu finns bara en pizzeria och en liten affär kvar.

Busshållplats ute vid 40 där hastigheten är 100km

De som bor i samhället har fått mycket längre att gå med små barn och tunga kassar och äldre som inte har bil.

Hur kan man prioritera bort något så viktigt i ett samhälle där nästan all service tagits bort?

Sista bussen går så tidigt så att ungdomar inte kan gå på bio och ta en buss hem utan måste skjutas med bil...

Hur kan vi ha hamnat här när allt för övrigt i samhället utvecklats och standard höjs. Hur kunde vi ha råd med detta innan men inte nu?

Ska Bottnaryd utvecklas måste satsningarna göras innan annars kommer inte folk att vilja att flytta hit.

Kommunens kommentar: Vindkraft är ett förnybart energislag. Det nationella målet till 2040 är 100 procent förnybar elproduktion. All energiproduktion påverkar miljön. Vindkraftsområdena som är utpekade i översiktsplanen är det då de utifrån ett antal övergripande kriterier bedömts som intressanta. Området vid västra länsgränsen är ett sådant område och det bedöms fortsatt intressant. För att slutligen kunna bedöma områdets lämplighet krävs dock att ett flertal ytterligare utredningar görs i samband med att en intressent ansöker om tillstånd för en vindkraftpark. Det är först vid en sådan ansökan som kommunen gör en slutlig bedömning av områdets lämplighet. Det är också först då som höjden oå vindkraftverken kommer diskuteras. Skuggor, hinderbelysning tillfartsvägar och påverkan på växt- och djurlivet är alltsammans frågor som ska redas ut i samband med en eventuell ansökan om att uppföra vindkraftverk. Naturvårdsverkets riktlinjer för buller från vindkraft anger att ljudnivån utomhus vid bostäder inte bör vara högre än 40 dBA. 40 dBA är en ljudnivå som kan vara hörbar om det inte finns andra ljudkällor i närheten som trafik eller vindbrus. Det är lägre än normal samtalston. Vindkraftsbuller runt 40 dBA ekvivalent ljudnivå brukar uppfattas som störande av drygt 10 % av befolkningen. Energimyndighetens tabell gällande skuggning på Energimyndighetens hemsida gäller för navhöjder upp till 125 meter och rotordiameter på 120 meter, dvs.

vindkraftverk som är 185 meter höga och redovisar hur långt bort skuggpåverkan sker. Styrande blir dock den praxis som finns från mark- och miljödomstolen som säger att faktisk skuggbildning inte får överskrida 8 timmar per år. Där skuggproblem kan uppträda är det lämpligt att vindkraftsanläggningarna utrustas med avkopplingsautomatik. Energimyndighetens tabell blir därmed inte styrande och den slutliga bedömningen av skuggbildning görs först i det enskilda ärendet. För vindkraftverk högre än 150 meter ställer transportstyrelsen krav på hinderbelysning med högintensivt ljus.

Kommunen är också angelägen om att kunna bibehålla service i tätorterna. Ny kompletterande bebyggelse i tätorterna är det som översiktsplanen kan bidra med för att ge underlag för en sådan service.

2023.1259 & 2023.1308

Till den arbetsgrupp eller kommitté som handhar ärenden gällande utbyggnadsstrategi Bottnaryd,

Efter delgiven och mottagen information att det pågår en planering om utbyggnad av vindkraftverks Tolabo, Tokebo/Skällingsö inom utbyggnadsstrategin Bottnaryds-området vill vi skarpt protestera mot denna planerade utbyggnad av vindkraftverk i aktuellt område. Då detta orörda område, som är av betydelse för bygden, men framför allt mycket viktigt för djurlivet anser vi att det är ej lämpligt för ytterligare vindkraftverk i området.

Bottnaryd med omnejd har idag redan två vindkraftsområden kring sjön Stråken. Ett vindkraftsområde strax söder om Bottnaryd och ett vindkraftsområde strax öster om Bottnaryd på andra sidan sjön Stråken. Att planera in ytterligare ett område strax norr om Bottnaryd i det enda kvarvarande området som ej har någon större bebyggelse utan är lämnat i sin helhet så att djur och fågel kan passera söderut utan att behöva ta sig ut via riksväg 26/185 eller gå ut via Svansjön och Svansjö våtmark är riktigt dåligt för området. Vi har ett utbud av varg, fladdermöss, fågel-flockar, klövvilt mm och ett stort reproduktionsområde för djurlivet i just detta område där flera vindkraftsverk kommer störa markant. Vidare kommer djurpassage och leder tvingas om och ner för åsen och då troligen ner mot riksväg 26/158. Det går inte att förneka att vindkraftverk stör och är ett orosmoment för alla.

För boende i Bottnaryd kommer dessutom en ytterligare vindkraftspark omringa området med skarp nattlig varningsbelysning vilken redan påverkas av de två tidigare parkerna.

Vi protesterar härmed skarpt mot denna utbyggnadsplan av ytterligare en vindkraftspark i närområdet.

Kommunens kommentar: *I förslaget till översiktsplan för mindre tätorter och landsbygd pekas inte området väster om Stråken mellan Tokebo och Tolabo ut för vindkraft. Däremot pågår ett miljöprövningsärende för projektet. I miljöprövningsprocessen kommer det att finnas möjlighet för närboende att lämna synpunkter. Kommunen kommer längre fram i processen när ett fullständigt underlag finns framtaget att få möjlighet att ta ställning till projektet.*

2023.1236

Hej,

Jag var med på ert möte här i Bottnaryd i april och har följande input.

Jag bor i Beth och har ett 10 tal vindkraftverk nära huset.

Har beslutsfattare i kommunen varit i Beth och sett hur det ser ut? Ett enormt område har skövats för att bygga ”motorvägar” i tidigare orörd skogsmark. Hur ska detta kunna återställas i framtiden?

Detta enorma område har nu satts upp bommar på vägarna så man inte kan komma åt dem längre med allenamsrätten. Dessa marker ligger 15 min från Jönköping och är rekreatiomsområde för hela bygden och även för vår by så klart. Områden som nu är avspärrade. Bär och svamplockare drabbas bl a.

Verken blinkar likt åsknedslag på himlen, varannan sekund!

Det värsta är ändå ljudet ifrån verken, ett vinande likt en flygplansmotor och även lätt vibrerande i husets väggar för oss som bor i närheten. Det är som ett flygplan i fjärran men flygplanet/ljudet försvinner inte efter någon minut utan låter timme efter timme.

Verken ägs av tyska bolag/pensionsfonder, utländska bolag verkar alltså i Sverige och exploaterar sönder vår närmiljö i vår bygd, vårt län, vårt land. Ett uppror börja växa bland alla medborgare i bygden, det är helt oacceptabelt.

Drabbade inom ca 1-2 mils radie från verken blir inte heller kompenserade, en enorm inverkan på närmiljön borde ge en stor kompensation.

Vindkraftsbyggandet är på väg att helt spåra ur, med alldeles för höga verk alldeles för nära byar och samhällen. Allt fler vill att Jönköpings kommun sätter tvärstopp till vindkraft, likt andra kommuner, tills det blir ett rimligt upplägg för miljön (mindre verk), ersättningen till kommunen och närboende invånare.

Billigare el för närboende samt rejäl ersättning för minskat värde på våra hus måste till!

Vi i Beth har fått offra vår närmiljö och verkligen dragit vårt strå till stacken, MEN nu har ni föreslagit att det ska byggas fler verk rakt söder om Beth, vilket är helt ORMILIGT, hur kan man bygga in en hel bygd i stora vindkraftsparker!? Dessutom i sydväst där vinden ligger på från i regel. Hur kan någon föreslå något sådant?

Detta experiment med befolkningens närmiljö måste också utredas ordentligt innan vidare utbyggnad.

1. Hur påverkas människor av vindkraftsbuller? Störs sömn, vila, koncentration, humör, osv. Allt fler vuxna och barn lider av psykisk ohälsa på olika sätt, utbrända, ADHD diagnoser osv, kan exploaterad och förstörd närmiljö vara en av anledningarna?

2. Hur påverkas människor av vindkraftslampor? Störs sömn, vila, koncentration, humör, osv. Allt fler vuxna och barn lider av psykisk ohälsa på olika sätt, utbrända, ADHD diagnoser osv, kan exploaterad och förstörd närmiljö vara en av anledningarna?
3. Hur påverkas människor av vindkraftens skada på skog och mark som är en rekreationsskälla för hela Jönköpingsområdets invånare? Störs sömn, vila, koncentration, humör, osv. Allt fler vuxna och barn lider av psykisk ohälsa på olika sätt, utbrända, ADHD diagnoser osv, kan exploaterad och förstörd närmiljö vara en av anledningarna? En kompis som bor i Huskvarna klagat på hur hans utsikt mot horisonten störs av vindkraften i Beth, det är ca 4 mil bort!

Stoppa all utbyggnad av vindkraft tills vidare och utred frågan ordentligt och se över avtalen med företagen som exploaterar vår närmiljö, samt se till att det inte får byggas för många verk på samma område.

***Kommunens kommentar:** Vindkraft är ett förnybart energislag. Det nationella målet till 2040 är 100 procent förnybar elproduktion. All energiproduktion påverkar miljön. Till granskningen av översiktsplanen kommer kommunen att ta bort det föreslagna området sydost om Bet av den huvudsakliga anledningen att området ligger nära befintliga vindkraftsanläggningar och att boende skulle få vindkraft nära i två väderstreck.*

2023.1214

I skriften "utbyggnadsstrategin del 2 sid 28 ljudmiljö" beskrivs allvarliga hälsoproblem på grund av bullerstörningar. Det är mycket märkligt att kommunen samtidigt godkänner större ljudpåverkan än givet tillstånd vid Lyckås vindkraftspark. Bifogar del av överklagande av MHN-2023-1742 som visar att ett stort antal fastigheter kommer utsättas för stor bullerpåverkan i området Kaxholmen-Skärstad. (bilagan med beräkningar finns på MHN). Tyvärr falnar trovärdigheten i kommunens agerande i dessa "vackra" utbyggnadsplan.

Klagan över beslut i Miljö- och hälsoskyddsnämnden, MHN, Jönköpings kommun
Daterat 2023-04-20 dnr MHN2023-1742

Krav

Att Länsstyrelsen upphäver MHNs beslut samt återförvisar ärendet till kommunen för korrekt handläggning.

Grunder

Kommunen har inte beaktat effekten av ökad turbindiameter på människors hälsa. Vi har låtit docent [REDACTED], Bara, granska bolagets ljudberäkningar. Dennes rapport bilägges i två (2) delar vår klagan. Granskning av bolagets ljudberäkningar visar att dessa beräkningar baseras på ostyrkta, hemliga uppgifter, med sommarvillkor i beräkningsmodell NORD2000. Med korrekt beräkning överskrids beslutsfattande myndigheters och domstolars krav på ljud, vida, även för lågfrekvent dito. Följande slutsatser dras i docent [REDACTED] rapport:

1. I strid med Naturvårdsverkets riktlinjer 2020-12-01 om ljudpunkt 30 m från fasad mot verken nyttjar bolaget felaktigt ljudpunkter bakom eller inuti bostäderna
2. Bolaget använder ostyrkt, hemlig källjudnivå, för verk med påskruvade plastbitar även benämnda "hajtänder", trots att bolagskonsulten vet, att de är obeständiga

3. När plastbitarna faller av från turbinbladen, ökas ljud vid bostad med ca 3 dB(A)
4. Bolagskonsulten bortser från Naturvårdsverkets krav på 35 dB(A) i naturreservat
5. Bolagskonsulten beräknar ljud enligt sommarvillkor, medan frusen barmark avgör
6. Med felaktiga koordinater och NORD2000 (sommarmvillkor) får bolaget < 40 dB(A)
7. Naturvårdsverkets krav på 35 dB(A) i välbesökt naturvårdsområde överskrids
8. Med modell NORD2000 frusen barmark får 13 bostäder korrekt > 40 dB(A)
9. Med plastbitar på blad och NORD2000 (sommartid) förringas ljudet med 6 dB(A)
10. För ökande turbindiameter blir huvudproblemet ökande lågfrekvent källjudnivå
11. Även om bolagets skulle använda rättspraxis för att påvisa, att Folkhälsomyndighetens krav uppfylls inomhus, så avser rättspraxis inte trävägg utan styvare vägg
12. För trähus överskrids Folkhälsomyndighetens krav med dansk som finsk norm.

Sammantaget kräver vi att Länsstyrelsen upphäver beslut i Miljö- och hälsoskyddsnämnden, MHN, Jönköpings kommun, samt återförvisar ärendet till kommunen för korrekt handläggning.

Huskvarna som ovan

Bilaga: rapport 2019:242PM4 daterad 2023-05-12, 81 sid.

Till Länsstyrelsen i Jönköpings län

Överklagan av Beslut om att lämna klagomål utan åtgärd, Miljö- och hälsoskyddsnämnden Jönköping daterad 2023-04-20, MHN 2023-1742.

Orsak till överklagan.

Beslutet överklagas då Miljö och Hälsovårdsnämnden har **avhållit sig från att utföra sin roll som tillsynsmyndighet** med hänvisning till en tjänsteskrivning om en ändring av rotordiametern är tillåtlig eller ej. Det Miljö och Hälsovårdsnämnden **skall förhålla sig till är inte ändringen i sig utan konsekvenserna av en ändring** och om denna ryms inom tillståndet.

Klagan handlar inte om ändringen är tillståndsgiven eller är tillåtlig utan om att effekterna av en ändring inte är utredd.

Vindparken vid Lyckås har erhållit tillstånd och beslutet om tillstånd har fastställts av Mark- och miljödomstolen vid Växjö tingsrätt genom dom i mål nr M 4848-13. Igångsättningstiden har förlängts till den 31 december 2025, genom Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Östergötlands läns lagkraftvunna beslut (dnr 551-9733-19).

Precis som beslutet beskriver med stöd från kommunjuristen finns det också prejudikat för att en ändring av aggregat inkl. större rotordiameter kan rymmas inom ett givet tillstånd.

Miljö och Hälsovårdsnämnden har dock i sitt beslut felaktigt förhållit sig till om en ändring av rotordiameter är tillåtlig. Nämnden har inget mandat att ändra på tillståndet i sak **MEN nämnden har till uppgift att säkerställa att konsekvenserna av en ändring ryms inom tillståndet**. Beslutet gör att man inte kan uppfylla det lagliga krav som åligger Miljö och Hälsa som tillsynsmyndighet.

Aktuell lag

Enligt miljöbalken får större miljöfarliga verksamheter och vattenverksamheter bara bedrivas om de har prövats och beviljats tillstånd. Det innebär att **verksamheten har rätt att bedriva sin verksamhet under vissa förutsättningar**. Vid tillsyn av tillståndspliktiga miljöfarliga verksamheter ska tillsynsmyndigheten enligt miljöbalken bland annat:

- utföra regelbunden tillsyn
- **kontrollera om tillståndet innehålls**
- kontrollera att verksamheten genomfört åtaganden i ansökan
- **bedöma om äldre tillstånd behöver omprövas**
- **kontrollera om villkoren innehålls**
- **fortlöpande bedöma om villkoren i tillståndet är tillräckliga. Tillsynsmyndigheten ska i sin bedömning identifiera om det är uppenbart att villkor saknas eller om ett villkor är alltför generöst och om det är av betydelse för verksamhetens påverkan.**
- handlägga anmälan av ändringar
- granska och bedöma om verksamheten uppfyller egenkontrollförfordningen
- granska eventuellt kontrollprogram
- granska den årliga miljörapporten

Kort bakgrund till överklagan

Vi överklagar beslut från Miljö och Hälsovårdsnämnden daterat 2023-04-13 avseende vindkraft vid Lyckås då beslutet felaktigt förhåller sig till som en ändring är tillåtlig eller ej vilket medför att man fransäger sig ansvaret för att utreda konsekvenserna av en ändring och därmed fullgöra sin lagliga uppgift som tillsynsmyndighet.

1. Det finns ett tillstånd
2. Detta tillstånd är tydligt vad det innebär avseende höjd och antal aggregat (det som kommunens jurist bland annat har lyft i tjänsteskrivningar och som nämnden hänvisar till)
3. **MEN det är också tydligt att det är tillsynsmyndigheten som har ansvar för att konsekvenser av exploateringen är dokumenterade och att påverkan inte avviker från det som är tillståndsgivet.**

Vid tillsyn av tillståndspliktiga miljöfarliga verksamheter ska tillsynsmyndigheten enligt miljöbalken bland annat:

- **kontrollera om tillståndet innehålls**
- kontrollera att verksamheten genomfört åtaganden i ansökan
- **bedöma om äldre tillstånd behöver omprövas**
- **kontrollera om villkoren innehålls**
- **fortlöpande bedöma om villkoren i tillståndet är tillräckliga. Tillsynsmyndigheten ska i sin bedömning identifiera om det är uppenbart att villkor saknas eller om ett villkor är alltför generöst och om det är av betydelse för verksamhetens påverkan.**

Vindparken vid Lyckås har erhållit tillstånd. Men det är viktigt att understryka att det som har prövats är om det funnits **skäl för en förlängning av det befintliga tillståndet**. Detta har MPD och miljödomstolen funnit. **Det MPD och miljödomstolen inte har prövat är om en ändring**

av storlek på turbiner och rotordiameter är förenligt med tillståndet utan detta tillsammans med alla andra aspekter i MKB har man överlåtit till tillsynsmyndigheten att säkra att dessa innehålls.

Det bör noteras att det i huvudsak är underlag som producerades innan 2012 som ligger till grund för beslutet och att tillståndet är förenat med ett antal villkor varav ett är det **allmänna villkoret som i korthet säger att en exploatering skall i stort vara förenligt med det som är tillståndsgivet.**

Erhållet tillstånd ger sökanden rätt att uppföra 14 vindkraftverk med en totalhöjd om maximalt 180 m. I ansökningshandlingarna redovisas att de verk som bedöms bli aktuella har **en effekt på 2-3 MW** vardera, att höjden sannolikt inte blir högre än 150 meter (tillstånd är dock givet om max 180m) och med **en rotordiameter på 80-115 meter**. Som typaggregat används huvudsakligen Enercon 82 med en installerad effekt om ca 2 MW.

Sökanden har i sin bygglovsansökan **ersatt aggregaten i grundtillståndet med större aggregat, Vestas 150, med en installerad effekt om 4,5 MW** per verk. Att det skulle bli **fråga om en vindpark med betydligt större aggregat, med en rotordiameter på 150 meter**, och total effekt på ca drygt 70 MW (mot planerade 43 MW) angavs ingenstans i den ursprungliga ansökan och **har inte utretts inom ramen för befintligt tillstånd.**

Det är alltså inte detta som är tillståndsgivet utan det som är tillståndsgivet är vad som har angivits i ansökningshandlingarna **dock kan det finnas möjlighet att genomföra ändringar och rättspraxis visar på att större aggregat kan vara tillåtliga.**

En ändring till **större aggregat med avsevärt ökad rotordiameter och effekttökning** har alltså inte prövats av MPD eller miljödomstol och **skall bedömas av tillsynsmyndigheten (läs Jönköpings kommun Miljö och Hälsa)** om de kan anses rymmas inom det befintliga tillståndet.

En prövning kräver att det finns underlag som man kan analysera och bedöma konsekvenserna utifrån tex ljud, ljus, skugga, landskap, påverkan på djur och natur av dessa större aggregat på 180m och kan jämföras med det som är tillståndsgivet. **Dessa underlag saknas bortsett från placering och ljud.**

Vi har låtit ljudexpert analysera den i bygganmälan **inlämnade ljudanalysen som visar allvarliga brister och direkta felaktigheter** i de beräkningar bolaget lämnat in (**bilaga 1**). Det saknas bland annat beräkningar för 11 fastigheter i närområdet, naturreservat och flera fastigheter kommer drabbas av ljudstörningar över gränsvärdet.

Det man rent generellt vet är att större aggregat medför att den roterande ytan ökar och risken för ökad negativ påverkan på ljud, ljus, skuggor och landskap är därmed betydande. Även påverkan på fåglar och fladdermöss ökar med större rotordiameter. **Fågel och fladdermusutredningar som Sökanden låtit utföra - avseende det "nya" tillståndet - visar att påverkan blir större om frigångshöjden från mark till rotorspets minskar.** Noteras ska att utredningarna visar skillnaden i påverkan mellan verk med en höjd på 180 meter och 220 meter, där bägge alternativen har aggregat om ca 4 MW och rotordiameter 150 meter. Det är således inte en jämförelse med de tillståndsgivna verken 14 verken om 180 meter, 2 MW och

rotordiameter 82-115. Med en etablering som nu föreslås minskar denna höjd från ca 100m till 30m. **En analys av konsekvenserna saknas även här.**

Förnyade utredningar kopplade till den "nya" ansökan av naturvärden befäster att det i området förekommer stor artrikedom avseende fladdermöss och fåglar däribland pilgrimsfalk, fiskgjuse, havsörn, tjäder, orre och järpe. Detta styrks bl a av **Länsstyrelsens yttrande** från 2020-02-21, där det anges att: **"den planerade vindkraftsparken utgör en uppenbar risk för negativ påverkan på pilgrimsfalk. Denna risk föreligger oavsett om det handlar om 11 verk som är 220 meter höga eller 14 verk med höjden 180 meter."** Här ska noteras att MPD har förenat sitt beslut om förlängd igångsättningstid med nytt villkor avseende begränsningar av vindkraftverkens drift till skydd för fladdermöss. MPD ansåg att redan de uppgifter som finns om förekomsten av fladdermusarter i området, som bedöms löpa ökad risk att skadas vid vindkraftverk, motiverar att föreskriva sådana begränsningar i driften av vindkraftverken. Återigen är detta villkor och beslut som grundar sig på det befintliga tillståndet samt ny kunskap som tillkommit sedan 2010. **MEN underlag som redovisar de fulla konsekvenserna av en exploatering med 4,5 MW på 180m saknas.**

Länsstyrelsen skriver även i sitt yttrande dnr 551-2826-2020 "att en minskning av verkens totalhöjd från 220 meter till 200 meter inte ger skäl att ändra bedömningen vad gäller påverkan på riksintresset för kulturmiljö (Skärstaddalen), pilgrimsfalk och fladdermöss. Det innebär att **Länsstyrelsen står fast vid bedömningen att vindkraftsparken inte uppfyller kraven på lämplig lokalisering enligt 2 kap. 6 miljöbalken med anledning av att verksamhetens påverkan på pilgrimsfalk och riksintresset för kulturmiljö.** Detta yttrande avser den "nya" ansökan med aggregat på 4,2 MW på 220 resp. 200m vilken anses ha för stor påverkan. **Hur påverkan är på 180m med motsvarande aggregat saknas det återigen underlag för. Det går alltså inte att utesluta att en exploatering på 180m får likartade konsekvenser som det som Länsstyrelsen menar inte uppfyller kraven för en lämplig lokalisering enligt 2 kap. 6 miljöbalken.**

Enligt MPD och miljödomstolen åligger det Tillsynsmyndigheten (Jönköpings kommun miljö och hälsa) att pröva om den flexibilitet som Sökanden menar att tillståndet ger är förenligt med vad som är tillståndsgivet. Detta inkluderar inte enbart höjd och antal aggregat utan Sökanden är bunden vid sin beskrivning av verksamheten genom det allmänna villkoret och det är Tillsynsmyndighetens ansvar att säkerställa att detta efterlevs.

I bygganmälan som inkommit bifogar Sökanden en beskrivning över placering av aggregaten samt bifogar ljudanalys i enlighet med villkor 2 i tillståndet. I övrigt saknas underlag som gör det möjligt för Tillsynsmyndigheten att bedöma en exploatering om 13 aggregat på 180m med en effekt om 4,5 MV och en rotordiameter 150m. Detta medför att en konsekvensanalys av en betydligt större exploatering inte är möjlig.

I enlighet med Tillsynsmyndighetens mandat (enligt Miljöbalken 24 kap 5§) skall man **pröva om exploateringen är förenlig med vad som är tillståndsgivet.** Vår uppfattning är att en exploatering som ökar i roterande yta med mer än 300% (och där underlag för den specifika exploateringen saknas) **måste:**

- 1) **i de delar som saknas konsekvens utredas med för den specifika exploateringen relevanta underlag för att pröva om den ryms inom befintligt tillstånd. Detta gäller landskap och fågel/fladdermus då det finns expertutlåtanden från**

Länsstyrelsen (se ovan) som tyder på att dessa konsekvenser är så stora att en ändring av föreslagen karaktär inte rymms inom tillståndet.

- 2) utredas de inlämnade ljudberäkningarna som starkt ifrågasätts då den analys vi beställt visar allvarliga brister och felaktigheter (bilaga 1).
- 3) utredas om de mycket stora förändringar som skett i området sedan tillståndet gavs och samtidigt ny vetenskap och information tillkommit, påverkar fastigheter/boenden (den stora befolkningsökningen som skett i området sedan tillstånd gavs), nybyggd förskola i Kaxholmen, spridning av mikroplaster och gifter, om allt detta kan rymmas inom det givna tillståndet. Alla miljökonsekvenser i tillståndet bygger på MKB med data från tiden före 2012.

Om ändringar i en tillståndsgiven verksamhet medför negativa konsekvenser som går väsentligen utöver vad som har befunnits vara acceptabelt vid det ursprungliga beslutet om tillståndet ska också en ny lokaliseringsprövning göras. Häri ingår även att kommunens tillstyrkan måste inhämtas på nytt.

Huskvarna 2023-05-23

Bilaga 1: rapport 2019:242PM4 daterad 2023-05-12, 81 sid.

Bilaga 2: ombudslista

***Kommunens kommentar:** När det gäller frågor eller synpunkter på kommunens tillsyn ber vi att kontakt tas med kommunens miljö- och hälsoskyddskontor. De kan förtydliga vad vi kan och ska göra som tillsynsmyndighet enligt miljöbalken.*

2023.1197

Jag har en åsikt om översiktsplanen! Jag personligen tycker inte om vindkraftverk men dom är bra på sina sätt. Jag vill bara påpeka att dom är inte jätte fina att kolla på och därför kan man bygga dom där det ej syns. Jag tycker även att man skall sluta bygga nya bostäder osv och ta hand om naturen istället för att förstöra den.

***Kommunens kommentar:** Vindkraft är ett hållbart energislag. Det nationella målet till 2040 är 100 procent förnybar elproduktion. All energiproduktion påverkar miljön. Att ett vindkraftverk syns kallas för "visuell påverkan" och det är en viktig faktor för hur människor upplever och förhåller sig till vindkraftverk i landskapet. Vindkraftverk är höga och placeras ofta högt i landskapet eftersom det ger bäst vindförutsättningar, men det får även till följd att de ofta syns relativt långt.*

Även bostadsbyggnation har en påverkan på miljön, även om den kan variera med plats och projektets utformning. Om kommunen växer till 200 000 invånare är det dock ofrånkomligen så att dessa nya invånare behöver någonstans att bo.

2023.1186

* Bra att kommunen vill satsa på Bottnaryd. Att ni vill se en 150-% tillväxt.

* Tyvärr är tongångarna härute de motsatta. Bottnaryd ses som en kommande avfolkningsbygd.

Detta beroende på en negativ utveckling inom flera områden. Dessa ligger fördelade på flera olika myndighetsnivåer. Myndigheterna har inget gemensamt förhållningssätt eller strategiarbete. Frågan är om de ens har en gemensam bild utifrån innevånarnas verklighet. Myndighetssamarbetet måste upp på en helt annan nivå, för att få ett helhetsgrepp.

Några exempel:

- Kommunen

Vindkraftverk ska omge hela tätorten och omgivande landsbygd; 1 park söderut, 1 västerut, 2 norrut och 2 österut. Av dessa kan alla utom det söderut bli stora/höga med allt vad det innebär. ”Använd så mycket som möjligt av området för vindkraftsändamål” - Hållbarhetsbedömning s 64. Detta leder till oerhört, för att inte säga drastiska, förändringar av livskvalitet. Dessutom fallande fastighetspriser. Ska vi sälja fastigheterna nu och flytta innan detta händer? Skolan som verkar ha gått i långbänk. Nu anges byggstart hösten 2023, men det har inte hänt ännu.

- Regionen

Allmänna kommunikationerna har redan blivit klart försämrade, färre turer och hållplats utmed R 40 (farligt och långt från samhället)
Arbetspendling mycket svår. T.ex anger kommunen när de söker sommarvikarier till Mogården att sökande måste ha körkort och egen bil, då allmänna kommunikationerna inte fungerar.
Ingen lokalt placerad sjukvård. Nuvarande distriktssköterskemottagning läggs nu ned.
Situationen för de äldre? Förenklad kontakt med ambulerande BVC, så att barnfamiljerna får lite lättare?

- Staten

Vargfrågan. Bottnaryd ligger mitt i ett vargrevir och har ytterligare ett direkt österut. Vargkontakterna ökar och kommer närmare bebyggelsen. Spår har hittats så långt in som på Västersjön inne i samhället. Västersjön där den nya bebyggelsen ska ligga. För de som bor strax utanför samhället är det vargar på tomten eller på 5-10 meter som gäller. Allemansrätten är satt ur spel, särskilt vad gäller att ta med sig hund. Jakt, som för många är ett fritidsintresse, är nästan helt borta, dels för att viltet minskar och dels för att ingen vågar släppa hund i skogen. De fina naturupplevelse som kommunen ser som möjlighet för nyetablering har i mycket försvunnit.

* Energifrågan

- Vi ska helst inte använda bilar. Alternativ till detta finns dock inte.

Arbetspendling går nästan inte på något annat sätt.

De yngre som vill åka in till stan har problem, unga behöver den sociala interaktion som en större ort har att erbjuda.

Vill de bo kvar i Bottnaryd?

Jag saknar problemförståelse och lösningar från kommunen. Skylla på regionen hjälper inte oss.

- Det saknas visioner för lösningar på energikrisen. Det är gamla kända sådana: inga bilar och vindkraft

Var finns planeringen för vätgas användning?

Var finns planeringen för modulärt kärnkraftverk?

Översiktsplanen sträcker sig fram till 2050, mycket är redan på gång. Men planering och intresse verkar saknas helt.

Jönköping är nionde största kommunen i Sverige. "Den stora staden med den lilla stadens känsla" - det är dags att bli den stora staden med den lilla stadens känsla, men med den stora stadens visioner och kompetens.

Kommunens kommentar: I samrådsförslaget var tre områden utpekade för vindkraft i Bottnaryds omgivning. Därutöver finns två befintliga vindkraftparker. Dessutom pågår två miljöprövningsärenden i området, endast det ena är dock med i samrådsförslaget till översiktsplanen. Till granskningen av översiktsplanen kommer kommunen att ta bort det föreslagna området sydväst om Bet av den huvudsakliga anledningen att området ligger nära befintliga vindkraftsanläggningar och att boende skulle få vindkraft nära i två väderstreck.

Att bilen behövs för den som bor eller arbetar på landsbygden är inget som översiktsplanen ifrågasätter. Däremot ska vi uppmuntra och möjliggöra att använda andra transportsätt när så är möjligt. Genom att fler som har förutsättningar för det väljer andra transportsätt frigörs också mer plats för de som verkligen behöver använda bilen. Sedan har vi också stora grupper, ungdomar till exempel, som för sin självständiga rörelse är beroende av andra transportmöjligheter så som kollektivtrafik.

Modulära kärnkraftverk ingår inte i den nationella energiplaneringen för Sverige i dagsläget. Skulle det förändra sig över tid så kommer översiktsplanen att uppdateras före 2050 och möjlighet finns då att ta ställning till frågan.

Under våren och sommaren har förberedande markarbeten utförts och under augusti har byggnationen påbörjats av den nya skolbyggnaden, idrottshallen samt del av utemiljön. Mer information gällande byggprojekt går att hitta via www.jonkoping.se/byggprojekt.

2023.1187

Hej

Vi tycker att naturen tar för mycket skada av vindkraften - vi pratar om biologisk mångfald osv - men det gäller tydligen inte när människan ska bygga och ta ut vinst för någonting?

Tänk efter innan ni beslutar om att bygga ut - naturen och djur/ människor måste samsas om platsen vi etablerar byggnationer - tycker inte det verkar gälla när man pratar om vindkraft - då är det bara att smälla upp där det ser bra ut För att inte tala om de blinkande lamporna som följer med - vem vill ha dessa i sin närhet ?

Nä tänk om o gör rätt - åk ut o titta på platser innan ni beslutar - lyssna på människorna som ska bo intill dessa blinkande fyrar Vi skapar ett bra samhälle tillsammans.

Kommunens kommentar: All energiproduktion påverkar miljön på olika sätt. Vindkraft är ett förnybart energislag. Det nationella målet till 2040 är 100 procent förnybar elproduktion.

2023.1188

Hej,

Mitt namn är [REDACTED] och jag bor i Bönared, Mullsjö kommun. Eftersom jag inte bor i Jönköpings kommun vet jag inte vilken utsträckning mina tankar och åsikter har betydelse för projektet men jag kommer i högsta grad drabbas av konsekvenserna om vindkraftsparken byggs och vill därför göra min röst hörd.

Det vindkraftverk som kommer att stå längst norr ut i Jönköpings kommun, precis på gränsen till Mullsjö kommun är det som ligger närmast vår fastighet, nämligen 840 meter. De här med 1000 meter till bebodd fastighet har jag nu insett bara är en rekommendation och inte ett lagkrav. Det kan tyckas löjligt när det ”bara” handlar om 160 meters skillnad, att ha kraftverket 840 meter istället för 1000 meter bort, men för mig är det skillnad. Det känns tryggare med tanke på rasrisk, nedfallande delar, vid brand kan 160 meter vara avgörande, mikroplast kommer spridas med vinden så den kommer vi få i trädgården, i våra beteshagar och över vattentäkten till vår brunn ändå – men ju längre avståndet desto bättre. Vi har svårt att bedöma hur mycket av kraftverken/vingarna vi kommer att se från köksfönstret/sovrumsfönstret eller när vi är ute i trädgården men vi utgår från att både kraftverken och framför allt skuggsvepningarna kommer falla över huset.

När vi var på det diskussionsmöte om vindkraftsparken pratade representanterna från företaget om en eventuell lagändring gällande positionsbelysningen. Att även vindkraftverk i denna höjd som är planerad i Tokebo skulle kunna ha rött blinkande ljus istället för vitt. Idag har vi, beroende på väder och siktförhållande, positionsbelysningen från vindkraftverken i Bet som ett vitt pulserande ljussken in i ett av sovrummen i huset. När vi jämför det med det röda ljuset som lägre vindkraftverk har verkar det inte störa på samma sätt. Jag förstår att vitsen med vitt ljus är just att det ska synas för att vindkraftverket är så högt. Men kommer det att ske en lagändring inom så snar framtid att det finns möjlighet att få röd positionsbelysning på kraftverken i Tokebo? Då skulle vi förhoppningsvis slippa få det pulserande vita ljusskenet från två riktningar in i huset.

Ur ett ekonomiskt perspektiv minskar värdet på vår fastighet som en följd av närheten till vindkraftverken och dess påverkar på boendemiljön och boendekvalitén i vår hus.

Sammanfattning: Följer Jönköpings kommun rekommendationen om 1000 meters avstånd till bebodd fastighet? Tar ni hänsyn till bebodd fastighet även om den ligger i en annan kommun? Kan ni påverka/kräva (om lagen tillåter) att positionsljuset inte blir vitt utan rött?

Kommunens kommentar: I översiktsplanen har lika hänsyn tagits till bostadsfastigheter inom och utom kommunen. Jönköpings kommun känner inte till att någon statlig myndighet rekommenderar 1000 meter till bostadshus, däremot har fler kommuner sina egna rekommendationer. Jönköpings kommun har inte någon rekommendation för minsta avstånd till vindkraft. I översiktsplanen har ett schablonvärde på 800 m använts, men i det enskilda fallet vid en prövning kan avståndet komma att bli kortare eller längre beroende på platsens förutsättningar, vindkraftverkens storlek med mera. Vägledande är att riktvärdena för buller vid bostäder samt praxis gällande skuggeffekter inte ska

överskridas. Det är transportstyrelsens föreskrifter som styr hinderbelysningen på vindkraftverk.

2023.1189

Hej, Jag ställer mig frågande till nya utmärkta vindkraftsområdet mellan Bet och Rud öster om Bottnaryd. Vi har redan två parker inom synhåll (Gunillaberg och Bet). Att då öppna upp för ett tredje område mitt emellan dessa tycker jag är uppseendeväckande.

Kommunens kommentar: *Till granskningen av översiktsplanen kommer kommunen att ta bort det föreslagna området sydväst om Bet av den huvudsakliga anledningen att området ligger nära befintliga vindkraftsanläggningar och att boende skulle få vindkraft nära i två väderstreck.*

2023.1190

Hej!

Jag anser att kommunen måste använda sitt veto mot de eventuella vindkraftsplaner som finns för Bottnaryd.

Vindkraft som energiform må vara "grön", men nackdelarna är övervägande.

1. Total förstörelse av tysta och mörka områden.
2. Påverkan av vilt som - kungs-och havsörn, orrar, tjäder, fladdermöss mm
3. Påverkan av grundvatten i vattenrika åsar.
4. Stor påverkan i naturen i och med nydragna vägar och nedhuggen skog i oförstörd miljö.
5. Oklara miljökonsekvenser med tanke på mikroplaster och oljespill i grundvattnet.
6. Förstörd livsmiljö för boende i närområdet, vilka i många fall bosatt sig i glesbygd pga att tätbebyggelse och industriområden inte kändes tilltalande att bo intill.
7. Förstör inte all landsbygd! Tillåt inte industrier ute i ödemarken! Det blir snart en oerhörd och oåterkallelig brist på orörd natur i landet! Låt oss i Bottnaryd få ha kvar vår unika natur i orört skick!

Kommunens kommentar: *I samrådsförslaget var tre områden utpekade i Bottnaryds omgivning. Därutöver finns två befintliga vindkraftparker. Dessutom pågår två miljöprövningsärenden i området, endast det ena är dock med i samrådsförslaget till översiktsplanen. Till granskningen av översiktsplanen kommer kommunen att ta bort det föreslagna området sydväst om Bet av den huvudsakliga anledningen att området ligger nära befintliga vindkraftsanläggningar och att boende skulle få vindkraft nära i två väderstreck. Det är först vid miljöprövning som kommunen gör en slutlig bedömning av områdets lämplighet. Det är då kommunen har möjlighet att använda sitt veto. Skuggor, hinderbelysning tillfartsvägar och påverkan på växt- och djurlivet är alltsammans frågor som ska redas ut i samband med en eventuell ansökan om att uppföra vindkraftverk.*

Vindkraft är ett förnybart energislag. Det nationella målet till 2040 är 100 procent förnybar elproduktion. All energiproduktion påverkar miljön.

2023.1185

Hej,

Jag har läst och begrundat planerna för Bottnaryd. Följande frågor dyker då upp:

Beslut om ny skola och sporthall har fattats vilket utmärkt och en förutsättning för lokal tillväxt. Man vill uppenbarligen att Bottnaryd ska växa kraftigt. Det är bra, men för att det ska lyckas måste vissa saker uppfyllas. Man flyttar till Bottnaryd för att man vill vara nära naturen. Men som det ser ut på översiktsplanen kommer det skälet att falla på grund av samhället kommer att omges av vindkraftparker. Redan nu finns två stycken och en är under projektering. Samtidigt pekar kommunen ut tre nya områden, om allt byggs ut kommer samhället och omkringliggande landsbygd att omges av sex parker.

Det är inte så att jag är emot vindkraft, men det som byggs nu är något helt annat än det som tidigare byggts. Verken är 150-250 m höga vilket innebär att de kommer att synas på långt håll. De kommer inte ha en röd lampa på toppen utan ett kritvitt blixtljus som som blixtrar varje sekund. Det kommer vara oerhört störande. Om man tar en tur till Bet, Sötterfällans vindkraftpark, en mörk höstkväll måste man, om man nu inte är totalt likgiltig för människors livsmiljö, säga nej till den typen av vindkraftverk. Ljudnivån från dessa verk är dessutom betydligt högre än exempelvis verken söder om Klerebo. Dessutom känns vibrationerna i marken. Ett annat problem med detta är kraftigt försämrade fastighetsvärden, vilket innebär att den som inte vill bo bland blixtljusen kommer att göra kraftiga förluster vid en försäljning, om fastigheten ens går att sälja. Frågan kommunen måste ställa sig är: Är det viktigare med en bra livsmiljö för våra invånare, eller är det viktigare att bli en tysk energikoloni? För den park som nu projekteras har samtliga i området boende markägare sagt nej, trots generösa ersättningar. De som säger ja är de markägare som finns långt från människorna. Frågan är vilken kategori kommunen sällar sig till?

En annan sak som måste bli bättre för att folk ska vilja flytta hit är den usla kollektivtrafiken. Uppenbarligen har kommunen väldigt små möjligheter att påverka detta. Om företag och människor ska flytta hit krävs något helt annat än det som finns nu. Det finns gott om industrimark som verkar vara svårt att få bebyggd, obebyggda villatomter finns också. Att kommunen gick med på att flytta hållplatserna ut till R40 strider direkt mot översiktsplanen och dess målsättningar och tyder på att kommunen inte har något att säga till om i frågan. Det fungerar lika bra som att flytta busshållplatserna på Torpa ner till Resecentrum. Avstånden är jämförbara. Det är för låg turtäthet och för långt till hållplatserna.

Rent generellt kan sägas att om kommunen ska bli en kommun som ska vara på plussidan när det gäller energi så krävs det mer än att bygga 50 vindkraftverk i Bottnaryd, jag saknar till exempel planering för små modulära kärnkraftverk vilka kommer att behövas även i Jönköping om vi ska förbruka dubbelt så mycket el om 20 år. Det måste in i planerna, dessa sträcker sig till år 2050 med möjlighet att förlänga till år 2070. Då kan man inte hålla på att titta i backspegeln och bara satsa på vindkraft, det krävs mer framsynthet än så.

En annan fråga är trafiken, den ska minskas till 2012 års nivå. Hur det ska gå till om staden ska växa till 200.000 invånare är en gåta. Några tecken på en reell ökning av kollektivtrafik för landsbygden syns inte och kommunen verkar inte heller äga frågan. Det kommer heller inte att räcka med att försvåra för bilisterna, vilket varit huvudstrategin hittills. Den trafikinfarkt som nu råder går knappast att skylla på kommunens invånare utan är i huvudsak orsakad av den dåliga planeringen som hela tiden går ut på att stoppa flöden. Om det skulle flyta på bra efter någon väg så byggs ett hinder i form av en busshållplats som stoppar trafiken om bussen stannar. Den strategin kommer inte fungera med 200.000 invånare. Det borde vara en ambition att skapa flyt i trafiken, inte stopp.

När det gäller Bottnaryds framtid hoppas jag på tillväxt, för att det ska bli verklighet krävs dock att naturvärdena bibehålls och att kollektivtrafiken blir avsevärt bättre.

Som det ser ut nu i planen verkar landsbygdens lott att vara vindkraftverk, vargar och indragen lokaltrafik. Det blir det ingen tillväxt av.

Kommunens kommentar: I samrådsförslaget var tre områden utpekade för vindkraft i Bottnaryds omgivning. Därutöver finns två befintliga vindkraftparker. Dessutom pågår två miljöprövningsärenden i området, endast det ena är dock med i samrådsförslaget till översiktsplanen. Till granskningen av översiktsplanen kommer kommunen att ta bort det föreslagna området sydväst om Bet av den huvudsakliga anledningen att området ligger nära befintliga vindkraftsanläggningar och att boende skulle få vindkraft nära i två väderstreck. Områdena som är utpekade i översiktsplanen är det då de utifrån ett antal övergripande kriterier bedömts som intressanta, för att slutligen kunna bedöma områdets lämplighet krävs dock att ett flertal ytterligare utredningar görs i samband med att en intressent ansöker om tillstånd för en vindkraftpark. Det är först vid en sådan ansökan som kommunen gör en slutlig bedömning av områdets lämplighet. Skuggor, hinderbelysning tillfartsvägar och påverkan på växt- och djurlivet är alltsammans frågor som ska redas ut i samband med en eventuell ansökan om att uppföra vindkraftverk. Naturvårdsverkets riktlinjer för buller från vindkraft anger att ljudnivån utomhus vid bostäder inte bör vara högre än 40 dBA. 40 dBA är en ljudnivå som kan vara hörbar om det inte finns andra ljudkällor i närheten som trafik eller vindbrus. Det är lägre än normal samtalston. Vindkraftsbuller runt 40 dBA ekvivalent ljudnivå brukar uppfattas som störande av drygt 10 % av befolkningen.

För vindkraftverk högre än 150 meter är det krav på hinderbelysning med högintensivt ljus. Vindkraft är ett förnybart energislag. Det nationella målet till 2040 är 100 procent förnybar elproduktion. All energiproduktion påverkar miljön.

Modulära kärnkraftverk ingår inte i den nationella energiplaneringen för Sverige i dagsläget. Skulle det förändra sig över tid så kommer översiktsplanen att uppdateras före 2050 och möjlighet finns då att ta ställning till frågan.

I översiktsplanen möjliggörs en utveckling av Bottnaryd med mer bostäder och arbetsplatser. En ökad befolkning skapar också underlag för ett bättre kollektivtrafikutbud. Synpunkter på kommunens trafikhantering och målsättningar tar vi med oss i arbetet med kommunens nya trafikstrategi.

Västra Jära

2023.1360 (56st)

Inställning

1. Vi undertecknande - sakägare, närboende och intressenter - motsätter oss helt planeringen av ett industriområde i Jära/Svedbrandshult. Vi motsätter oss därmed i denna del även ett antagande av översiktsplan för mindre tätorter och landsbygden som nu kommunicerats för samråd.

Vi har tidigare, den 30 oktober 2019, lämnat in synpunkter på fördjupad översiktsplan för Jära/Svedbrandshult. Dessa synpunkter kvarstår och bilägges i sin helhet detta yttrande. Vi får med anledning av planeringsunderlaget för översiktsplan för mindre tätorter och landsbygden nu särskilt framhålla följande.

Synpunkter

Hållbarhet och miljöpåverkan

2. Den nu kommunicerade översiktsplanen avseende Jära/Svedbrantshult står i direkt strid med kommunens 2030 vision om Jönköpings kommun som ett hållbart och klimatsmart föredöme.

I utbyggnadsstrategi 200 000 invånare anges mål och visioner för Jönköpings kommun. Visionen lyfter bland annat vikten av att tillvarata kommunens unika egenskaper och den potential som finns. Visionen säger att *all* utveckling ska vila på en *ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar grund* och detta ska leda till att Jönköping 2030 är ett hållbart och klimatsmart föredöme. Det antagna dokumentet om utbyggnadsstrategi 200 000 invånare säger att målsättningarna i vision 2030 ska vara vägledande. Nybyggnation ska göras i första hand genom förtätning och omvandling inom befintliga tätortsområden. Detsamma bör även vara gällande för utvecklingen av nya industriområden. Särskilt som resursbesparingen präglar samhällsplaneringen och att värdefulla natur- kultur- och friluftsområden säkerställs och restriktivitet gäller för ny bebyggelse och annan exploatering.

Kommunens kommentar: *Kommunen är generellt positiv till nybyggnation men det är angeläget att den sker på rätt plats och på ett så hållbart sätt som möjligt. Kommunens näringsliv präglas av logistikverksamhet som ofta är ytkrävande och svår att rymma genom förtätningar i befintliga verksamhetsområden. Omvandling av centralt belägna verksamhetsområden till mer blandade områden med bostäder och arbetsplatser leder också till behov av att hitta nya lokaliseringar av befintliga verksamheter. Västra Jära och Öggestorp är enligt kommunens mening de bäst lämpade områdena för detta utöver befintliga verksamhetsområden.*

3. Det utvalda området är inte hållbart

Det planerade verksamhetsområdet Västra Jära är lokaliserat i ett område med stora våtmarkskomplex med höga värden där flera vattendrag har sina källflöden. *I anslutning till området finns flera områden med höga naturvärden, riksintressen samt Natura 2000-område. Området som helhet beskrivs som ett lågexploaterat område vilket även ökar värdet ur ett landskapsperspektiv.* Området är beläget på gränsen mellan flera olika avrinningsområden. Framför allt berörs Nissans källflöden. Om områdets vattenhållande förmåga påverkas kan det finnas risk för betydande miljöpåverkan nedströms i form av ökade flöden.

Jönköpings kommun planerar att ta bort drygt 500 ha växande skog. Växande skog, som vi fått lära oss fungerar som kolsänka. Samtidigt kan vi läsa att kommunens koldioxidbudget är slut om några år. Planen är att anlägga logistikcentrum och mindre industrier, vilket kommer att öka utsläpp av koldioxid. Väldigt svårt att se hur den ekvationen ska gå ihop.

Verksamheter som bedrivs utanför ett Natura 2000-område är också av betydelse för tillståndskravet är inte var verksamheten eller åtgärden bedrivs eller vidtas, avgörande är istället den effekt, påverkan, den kan få på Natura 2000-områdets värden. (sid 70)

***Kommunens kommentar:** I det fortsatta planeringsarbetet av området i samband med att planprogram och detaljplaner tas fram kommer flera olika utredningar behöva genomföras. Bland annat behöver fler fågelinventeringar och artskyddsutredning göras. Först därefter kan det bedömas om det blir påverkan på Natura 2000 området. Det kan vara så att endast vissa verksamheter kan tillåtas i de delar som gränsar närmast Dumme mosse. Verksamhetsområdet kan också behöva avgränsas på annat sätt än vad som redovisas i översiktsplanen.*

4. Det finns stora risker för bestående och långsiktiga negativa effekter på hydrologin och vattenkvaliteten i hela våtmarkskomplexet.

I anslutning till området finns flera områden med höga naturvärden, riksintressen samt Natura 2000-område. Området som helhet beskrivs som ett lågexploaterat område vilket ökar värdet ur ett landskapsperspektiv. Det kan inte uteslutas att det finns risk för bestående och långsiktiga negativa effekter på hydrologin och vattenkvaliteten i hela våtmarkskomplexet.

Konsekvenserna för den biologiska mångfalden kan med tanke på de kringliggande områdenas höga värden bli stora. Det kan även få konsekvenser för klimatanpassningen om området hydrologiska buffertförmåga påverkas. Med så stora risker för omfattande miljökonsekvenser är det svårt att förstå varför området överhuvudtaget påtänks för exploatering. Ett minimumkrav måste vara att utföra kartläggning av hydrologi, naturinventeringar och artskyddsutredningar ska göras för att belysa projektets påverkan och säkerställa att betydande miljöpåverkan kan undvikas INNAN någon översiktsplan kan fastställas. Kartläggningar och inventeringar måste även ske under olika perioder under året då klimaten och den biologiska mångfalden har stor variation beroende på årstid.

***Kommunens kommentar:** En stor och viktig fråga att reda ut i det kommande planeringsarbetet är områdets dagvattenhantering och hur området kan utformas just för att undvika stor påverkan på flödena till Nissan och Dumme mosse, detta bör göras i samband med ett planprogram för området.*

5. För att nå god vattenstatus i Nissans källflöden utpekas, i kommunens vattenförvaltningsplan, en minskad transport av kväve och fosfor som förslag på åtgärder.

Vid planeringen av ett industriområde vid Västra Jära finns det en stor risk att vattenstatus i Nissan i stället förstörs. Nissans källområden i mossmarkerna väster om Gagnaryd rinner i en bäge förbi Jära. Det lågexploaterade området har höga naturvärden. Vattendragen hyser en rik fisk- och bottenfauna med ett svagt bestånd av flodpärlmussla.

Områdets vattenhållande förmåga KOMMER UTAN TVEKAN att påverkas om området exploateras och enorma ytor blir hårdgjorda vilket i sin tur medför ökade flöden i Nissan och betydande miljöpåverkan nedströms. Senast i vintras drabbades Mulseryd, bara några kilometer längre ned längs Nissan, av omfattande översvämningar. Om det blir sådana miljökonsekvenser

nu när områdets skogs- & våtmarkskomplex är helt orört, hur kommer det då att bli om denna exploatering genomförs? Med klimatförändringarna finns det också en ökad risk att vi drabbas oftare och svårare av extremväder med t.ex. ökade mängder nederbörd i form av skyfall. Det ifrågasätts hur man ens kommer på tanken att exploatera när denna risk finns?

***Kommunens kommentar:** En stor och viktig fråga att reda ut i det kommande planeringsarbetet är områdets dagvattenhantering och hur området kan utformas just för att undvika stor påverkan på flödena till Nissan och Dumme mosse, detta bör göras i samband med den fortsatta planeringen för området.*

6. Industriområdets påverkan på koldioxidutsläpp - Jönköpings län har ambitiösa klimatmål för länet för att klara de nationella klimatmålen. Den 3 april kunde vi dock läsa i JP att Jönköpings Kommuns koldioxidbudget kommer vara förbrukad inom 7 år om inte utsläppen minskar betydligt snabbare än i dagsläget.

Det är uppenbart att det planerade industriområdets placering och storlek skulle få betydande negativ påverkan på miljön på många sätt. De flesta är eniga om att världen är inne i en klimatkris och att vi är nära en s.k. "tipping point" för hur mycket mer växthusgaser som kan släppas ut innan jordens klimat inte längre kan räddas! En växande skog tar upp ca 4-5 ton koldioxid per hektar och år och är en ypperlig kolsänka.

I sammanhanget behöver Jönköpings Kommun räkna på och redogöra för vad exploateringen av Jära området skulle innebära i koldioxidutsläpp. Hållbarhetsbeskrivningen föreslår att kommunen skulle kunna utgå från en nedbruten koldioxidbudget som direkt skulle kunna kopplas till enskilda planer. Det finns inga ersättningsplaner som skulle kunna räckta till för det massiva ingrepp som en exploatering av Jära området innebär på miljön. En sådan budget måste vara ett skalkrav och bör upprättas och redovisas omgående.

Ökade transporter ökar koldioxidutsläppen - Jönköpings kommun anger i sin klimat- och energistrategi att "För att nå målet om minskade utsläpp i transportsektorn behöver trafikarbetet med utsläppstunga trafikslag minska" vidare att man ska "verka för flytt av godstransporter från väg till järnväg". Eftersom det planerade verksamhetsområden saknar närliggande järnväg för godstransporter innebär exploateringen ökade transporter uteslutande i form av tunga transporter med lastbil.

Stora skogsområden som tas ur bruk ökar koldioxidutsläppen - Det planerade området innebär att omfattande skogsområden tas ur bruk (ca 500 ha). Förutom att djur och växtliv får sin livsmiljö förstörd så kommer också en sådan skövling medföra ökade koldioxidutsläpp. En växande skog tar upp omfattande mängder koldioxid per hektar och år och är en betydande kolsänka. Dess förmåga att binda koldioxid är ett av de viktigaste verktygen för att bekämpa klimatförändringarna. Exploatering av områdets skog skulle få konsekvensen att ca 2000 ton CO2 per år inte längre kommer att upptas från atmosfären.

Övrig påverkan som ökar koldioxidutsläppen - Den mängd betong som behöver användas för att anlägga ett industriområde i den omfattning som planeras kommer innebära hissnande koldioxidutsläpp. Lägg därvid till de utsläpp och föroreningar som själva uppförandet av industrierna kommer medföra och därtill de utsläpp och föroreningar som själva industrierna kommer orsaka när de väl är verksamma.

***Kommunens kommentar:** I översiktsplanearbetet är ett av uppdragen att identifiera nya verksamhetsområden. Enligt Vision 2030 ska Jönköpings kommun vara Södra Sveriges nav med ett brett och expansivt näringsliv. Stora områden för logistikändamål kommer att påverka koldioxidutsläppen oavsett var dessa placeras.*

7. Våtmarker är bland de mest artrika miljöerna i Sverige, de kan rena vatten från övergödande ämnen och med rätt utformning bidra till rekreativa värden. Kommunen ska arbeta för att restaurera våtmarker på kommunens mark när så är möjligt.

Skadade eller torrlagda våtmarker ökar koldioxidutsläppen – Det planerade Jära området omgärdas av viktiga naturvärden, våtmarker och vattendrag. Industriområdet skulle dessutom direkt ta i anspråk en mängd mindre våt och blötmarker. Intakta våtmarker binder stora mängder kol, dvs minskar koldioxidutsläppen, medan skadade och torrlagda våtmarker idag står för 25 % av Sveriges koldioxidutsläpp.

***Kommunens kommentar:** I samband med planprogram/detaljplaner behöver mer detaljerade naturinventeringar göras och därefter behöver området avgränsas och mindre områden behållas som naturmark, det gäller i första hand områden med höga naturvärden och våtmarksområden.*

8. Enligt artikel 4.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG (3) ska medlemsstaterna lägga särskild vikt vid skyddet av våtmarker, i synnerhet våtmarker av internationell betydelse, när de vidtar åtgärder för bevarande av regelbundet förekommande flyttfåglar.

Att bevarande, skydda och återställa våtmarker är därför en viktig del i att stoppa klimatförändringarna. Våtmarkerna i Jära området kommer aldrig kunna återskapas om exploateringen blir av.

Totalt sett har Sveriges myrar minskat i antal. Kvävenedfall hotar den naturliga växtligheten, utdikning och torvbrytning har blivit ett växande hot. Ett hot att ta på allvar eftersom våtmarker, som exempelvis myrar, är mycket värdefulla ur ett ekologiskt perspektiv. De kan dämpa stora vattenflöden och samtidigt fungera som naturliga reningsverk av förorenat vatten. Uttorkade myrmarker ger dessutom ifrån sig stora mängder koldioxid och restaurering av myrmarker är därför en viktig del i att stoppa klimatförändringarna.

Våtmarker är bland de mest artrika miljöerna i Sverige och är viktiga för den biologiska mångfalden. De bidrar till en mängd olika ekosystemtjänster som människan är beroende av. De renar exempelvis vatten och skyddar mot både torka och översvämningar. 1999 satte Sverige upp det egna målet ”Myllrande våtmarker” som fokuserade på utsläpp, biologisk mångfald och grundvattenförsörjning.

Det finns konkreta förslag som går tvärt emot en planering av Jära området som vad kommunen kan göra i sitt miljöarbete för att nå miljömålet Myllrande våtmarker. Översiktsplanen saknar hänsynstagande och utveckling av våtmarkernas gröna infrastruktur. Det finns heller inga

uppgifter om kompensationsåtgärder för de negativa effekter som Jära områdets miljö kvalitetsmål för Myllrande våtmarker.

Miljöbalken innehåller flera möjligheter till skydd av värdefulla våtmarker som kommunen kan inrätta eller ta stöd i, exempelvis natur- eller kulturresevat, som utifrån sitt specifika syfte kan bidra till att bevara värdefulla våtmarker. Till dessa hör även djur- och växtskyddsområde, strandskydd och biotopskydd.

Enligt råd från Naturvårdsverket bör kommuner undvika att exploatera områden som inte redan är starkt påverkade. Naturmiljön i Jära området har egentligen ideella förutsättningar som ska kunna utvecklas ytterligare genom restaurering eller tillskapande av nya livsmiljöer och sammankoppling av mossen i norr och söder.

Kommunens kommentar: *Av översiktsplanen framgår att kommunen arbetar för återställande och återvätande av områden och då i första hand på kommunens egna mark. Enligt naturvärdesinventeringen består området runt Västra Jära till stora delar av produktionsskog av tall och till vissa delar gran. På de flesta ställen är den brukade skogen klassad till "övrig mark utan naturvärden". Mindre områden med naturvärden finns där äldre träd är sparade, och/eller där skogsdikena bildar mindre dammar. I samband med detaljplaneläggning behöver mer detaljerade naturinventeringar göras och då även ställning tas till om det inom området finns områden med naturvärden som ska sparas.*

9. Kompensationsåtgärder

Genom att restaurera våtmarkers hydrologi kan många ekosystemtjänster som satts ur spel återfås genom att Jära området i stället ska användas som en annan strategisk bricka. Jära området kan användas som ett kompensationsområde för att motsätta den miljöpåverkan de övriga utbyggnationer och förtätning som sker genom översiktsplanen. Förenat med tillgänglighetsåtgärder för besökaren kan det troligen bli en populär plats för såväl människor som för vattenknutna arter.

Det planerade verksamhetsområdet är omgärdat av värdefull natur i form av vattendrag och våtmarker, i sydvästriksintresset Nissan, i norr Dumme Mosse naturresevat och Klinta mosse, i öst också Dumme Mosse naturresevat och i sydöst våtmarksområdet Getaryggsmossen, till vissa delar är nämnda områden Natura 2000. Det planerade industriområdet ligger alltså inom en av de största värdekärnorna för våtmarker i Jönköpings län. Enorma medel används för att anlägga och återställa våtmarker runt om i Sverige medan Jönköpings kommun tvärtom vill riskera framtiden för dessa viktiga naturvärden.

Kommunens kommentar: *Enligt länsstyrelsens gis-underlag för grön infrastruktur ligger det planerade industriområdet inte inom en värdekärna för våtmarker utan bredvid densamma. Inom föreslaget verksamhetsområde finns dock ett flertal mindre områden som Länsstyrelsen i sitt underlag kategoriserat som stödhabitat-våtmark. I översiktsplanen föreslås att några våtmarksområden redan på den övergripande nivån undantas från exploatering för att skapa sammanhängande gröna stråk genom området, i övrigt behöver mer noggranna naturvärdesinventeringar göras och därefter i planprogram och/eller detaljplan ställning tas till vilka övriga våtmarker som kan sparas samt om det är möjligt*

med åtgärder för att höja dessas värden. När det gäller kompensationsåtgärder är det en fråga som hanteras i samband med detaljplaneläggning.

10. Fågelinventering och artskydd. För att kunna bedöma en ledningspåverkan på naturmiljön och djurlivet behövs en bra beskrivning av vilka naturvärden och djur/arter som finns i området.

Att avsiktligt döda, infånga och störa vilda fåglar är enligt artskyddsförordningen förbjudet. Avsiktliga handlingar inkluderar även handlingar där den som utövar handlingen är medveten om en förutsägbar konsekvens av sitt handlande. Det vill säga att handlingen kommer att döda, störa eller fånga, men ändå planerar eller genomför handlingen. Detta trots att syftet med handlingen inte är att döda, fånga eller störa vilda fåglar. Saknas helt ett uppsåt att döda, fånga eller störa så kan det enligt Naturvårdsverket 2009 enbart räknas som avsiktligt dödande, fångande eller skadande om handlingen medför en negativ effekt för förutsättningarna att bibehålla eller återställa gynnsam bevarandestatus för arten i fråga. Det är även, helt oberoende av avsiktlighet, förbjudet att förstöra eller skada djurens fortplantningsområden eller viloplatser.

De genomförda inventeringarna som presenteras i översiktsplanen är endast på förstudienivå inte tillräcklig omfattande i sin genomförande och utformning. Det krävs ytterligare inventering på fördjupad nivå, som genomförs vid olika tidpunkter på året, för att på ett tillräckligt sätt beskriva de direkta och indirekta effekterna den planerade planen kan ha på den omgivande miljön.

***Kommunens kommentar:** I samband med planprogram/detaljplan behöver ytterligare naturvärdes- och fågelinventeringar samt artskyddsutredning göras. De inventeringar som kommunen utfört hittills har varit på en övergripande nivå med syfte att öka kunskapen om vilka värden som finns i området då kommunen saknat naturinventeringar i området.*

11. De kartor som har använts i det kommunicerade materialet är inte representativa för de aktuella markförhållandena i området.

Avsaknaden av befintliga vatten och moss-områden inom planerat område finns gömda under det *lilafärgade* området på plankartan. Hela det planerade Jära området, båda norr och söder om riksväg 40, ligger i anslutning till grundvattenförekomsten i *Getaryggen*. Det påstås felaktigt att i mark- och vattenanvändningskartan kommer inga naturreservat eller Natura 2000-område påverkas direkt av exploatering.

Natura 2000-områden och Ramsarområden (våtmarker) är skyddade i enlighet med EU-lagstiftning. Det är förbjudet att utan tillstånd bedriva verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det gäller även åtgärder utanför området om det kan påverka miljön inne i Natura 2000-området. Nuvarande plankarta som informations- och beslutsunderlag är en grov försköning över området.

På de kartor som presenteras i samrådet framgår det inte riktigt (med avsikt?) hur mycket våtmarker det verkligen finns inom det planerade exploateringsområdet kring Västra Jära. En enkel Enirokarta taget från nätet, se bifogad kartbild, visar våtmarkerna mycket tydligare.

Kommunens kommentar: För översiktsplanen har samma kartunderlag använts i hela kommunen. I webbkartan kan man välja mellan ortofoto och karta. Släcker man markanvändningen (det lila området) så framträder tydligt samma våtmarksområden som i Eniros karta (de syns dock otydligt när markanvändningen är tänd eftersom fokus då ligger just på markanvändningen). Ingen mark inom naturreservatet eller Natura 2000 området tas i anspråk för verksamhetsområdet. Kommunen är medveten om att reglerna gällande Natura 2000-området även gäller för verksamheter utanför området som kan påverka naturmiljön i Natura 2000-området på ett betydande sätt. Kommunen kompletterar planhandlingarna så att det tydligt framgår till utställningen.

Handläggning och kommunikering

12. Jönköpings kommun och kommunens tjänstemän har brustit i kommunikeringen av det planerade området och det saknas transparens i fråga om planeringen av ett industriområde i Jära/Svedbrandshult.

Det planerade området är ensamt större än flera av de övriga utvecklingsområdena tillsammans i planeringsunderlaget för mindre tätorter och landsbygden i kommunen. Det är mycket anmärkningsvärt att ett projekt av denna storlek, och med så allvarliga miljökonsekvenser, 'slinker med' med bakom svårtillgängliga länkar och utan egen rubrik i materialet på kommunens hemsida. Stadsbyggnadskontoret har lämnat området utan någon uppmärksamhet eller kartbilder i den kommunicerade information om utbyggnadsstrategin i Jönköpingspostens tidningsartikeln daterat 15 april 2023.

Kommunens kommentar: Översiktsplanen innehåller ett flertal frågor som kan vara av stort intresse för allmänheten. Kommunens avsikt har varit att kommunicera detta på ett så tydligt sätt som möjligt. I arbetet med översiktsplanen har samrådsmöten hållits i olika delar av kommunen och annonsering har skett i sociala medier och i lokal dagspress för att kommunicera den planerade utvecklingen. Vad det gäller informationen i Jönköpingsposten så är det inte en artikel som kommunen har skrivit utan som tidningens redaktion har skrivit.

13. En dialog om områdets lämplighet har inte diskuterats på någon nivå med de boende i området. Det har heller inte skett någon transparent diskussion om alternativa placeringar av ett storskaligt industriområde inom kommunen.

De undertecknade har tidigare lämnat omfattande synpunkter avseende den snarlika fördjupad översiktsplan för Jära/Svedbrandshult som var på samråd 2019. Någon transparent analys över ett industriområdes placering inom kommunen har inte skett. Vid tidigare samråd var det långt gående diskussioner om utveckling av andra områden med redan befintlig struktur och väg- och järnvägsförbindelse.

En viktig aspekt i samhällsplaneringen är medborgarnas möjligheter att göra sin röst hörd och kunna påverka sin livsmiljö. Planerna på verksamhetsområdet tar ifrån oss vår livsmiljö, till och med våra hem och den miljö vi valt att leva våra liv i. Där vi har tänkt att bli gamla. Vi har också planer och drömmar på vad vi vill göra för att sedan kunna lämna över vårt älskade hem, med naturen in på knuten, till våra barn och barnbarn. De synpunkter som skickades in angående planeringen av det tilltänkta verksamhetsområdet eller lämplighetsprövning av Jära området för industriändamål har inte beaktats och vi anser att vi inte har fått svar på de frågor som lyftes i tidigare samråd.

***Kommunens kommentar:** Planeringsprocessen är lång för ett sådant omfattande verksamhetsområde och möjligheterna att lämna synpunkter som närboende är flera. Dels i den tidigare avbrutna fördjupade översiktsplanen, i samband med den nu aktuella översiktsplanen först i samråd och sedan i granskning, om det blir ett planprogram i samband med det samt när detaljplan tas fram i samband med samråd och granskning. Kommunen arbetar för att genom hela processen kommunicera så tydligt som möjligt. De synpunkter som tidigare lämnats in av er i processen har kommunen uppmärksammat och de finns med i underlaget till planen. Kommunen har dock gjort en annan avvägning av de allmänna intressena och därvid valt att gå vidare med ett förslag om att området ska utvecklas till verksamhetsområde. Vi ber om ursäkt om ni känner att ni ställt frågor som ni inte fått svar på.*

14. Det saknas från kommunens sida svar/redogörelse på inkomna synpunkter i tidigare samråd 2019. Flertalet frågeställningar och uppmaningar som ej besvaras i nya översiktsplan för mindre tätorter och landsbygden och dessa punkter och lyfts nu för egen del i detta yttrande och tydliga skriftliga svar förväntas genom detta samråd.

Från Liberalerna tidigare yttrande:

- Nissans övrelopp är mycket känslig för BOD och COD belastningar samt för olika typer av miljögifter. Detsamma gäller utsläpp till luft av olika förorenade gaser och stoft. Högmossar är t ex mycket känsliga för nedfall av stoft och gaser innehållande tex gödande ämnen. Bildningen av stoft och beaktas. Det är nödvändigt att fastställa vilka belastningar som omgivande natur kan tåla utan allvarlig påverkan. Svar önskas.
- Översiktsplanen redovisa inte olika trafiklösningar för korsningen
- RV40/Nissastigen samt korsningen RV40/avfart till industriområdet. Redovisning av en långsiktig prioritering och trafikplan plan bör tas upp i översiktsplanen.
- Det saknas tillräckliga beskrivningar av områdets hydrologi och meteorologi med bland annat vindriktnings diagram.

- Det bör kartläggas hur nattaktiva fåglar påverkas av ökat ljus.
- Det bör i översiktsplanen redovisas om och hur farligt gods kommer hanteras inom området med tanke på känsligheten i omkringsliggande områden.
- Högmossar är mycket känsliga för tillförsel av mineraler och näringsämnen, tex genom regn, stoftnedfall eller förändrad ytvattenavrinning. Hur mycket ytterligare belastning tål högmossen områdena?

Från Länsstyrelsens tidigare yttrande:

- Att anlägga ett verksamhetsområde utan goda förutsättningar för hållbara transporter går i motsatt riktning mot kommunens uppsatta mål och är direkt olämpligt. På vilket sätt har kommunens mål nu ändrats för att motivera industriområdets placering?

Kommunens kommentar: Samtliga frågor som liberalerna lyfter kommer kommunen behöva titta vidare på i samband med att planprogram/detaljplan för området tas fram. Länsstyrelsen hänvisar inte till kommunens uppsatta mål i sitt yttrande utan till klimat- och energistrategin för Jönköpings län. De hänvisar till fokusområdet transporter och resor där det bland annat står att ”verka för flytt av godstransporter från väg till järnväg där infrastruktur finns tillgänglig”.

Behovet av industrimark och alternativa lösningar

15. Behovet av föreslaget industriområde ifrågasätts.

Jönköpings kommun tekniska kontoret hävdar att det finns cirka 200 förfrågningar om mark för industrifastigheter. Uppgiften ifrågasätts och betvivlas. Samma uppgift finns även i närliggande kommuner som Ulricehamn, Borås, Vaggeryd och Mjölby som alla har kommit mycket längre i sina planeringar, med betydligt bättre förutsättningar.

Enligt säkra källor ”rear” kommunen istället till stor del ut industritomter till fastighetsbolag, som sedan i sin tur antingen säljer tomten vidare, alternativt bygger i spekulation, för att försöka hyra ut, allt mot att lova kommunpolitiker eventuella arbetstillfällen. Vid en undersökning på Objektvision, så kan man konstatera att flera fastighetsbolag t ex Nivika, Logicenter, Aspenhof och Emilshus har både tomter till salu, samt lediga lokaler (cirka 50 st maj 2023) allt från 300 kvm till 31 000 kvm att hyra ut på Stigamo, Hedenstorp, Torsvik och Haga.

Totalt sett, så är det för billigt att köpa och inneha stora lagerlokaler (som också kan stå tomma utan att det kostar), vilket är orsaken till det stora intresset för att bygga dessa enorma industristäder. Att förstöra en funktionell naturmiljö för att skapa stora industrigetton, är helt enkelt ingen bra eller särskilt långsiktig idé.

Kommunens kommentar: Siffran som anges till ca 200 förfrågningar om mark för industrietablering stämmer överlag, det är konkreta förfrågningar från företag som anmält intresse via kommunens E-tjänst att specifikt få etablera sig i Jönköping företrädesvis på Hedenstorp. Med anledning av att det är SMUAB som mottar intresseanmälningar för mark inom Torsvik/Stigamo bedöms den generella efterfrågan ännu större, sen huruvida vilka företag som slutligt skulle vara intresserade av att teckna ett köpeavtal vet man inte, men siffran anses ge en indikation på att efterfrågan är betydligt större än vad kommunen kan erbjuda

i alla fall och kommunen tvingas tacka nej till attraktiva etableringar som det egentligen finns en vilja om att möjliggöra för då planlagd mark i dagsläget är begränsad.

I kommunen används marknadsprissättning vid framtagande av tomtprislistor för verksamhetsmark. Denna utgår både från omvärldsbevakning, produktionskostnadskalkyler och vad en generell betalningsvilja bedöms uppgå till och anses inte utgöra något "lågt" pris utan har i samverkan med beslutande organ försökt bestämmas till ett så skäligt marknadsvärde som möjligt.

Enligt nyantaget kommunprogram anges tydligt mål för utvecklingen

- *Kommunen ska bidra till att skapa goda förutsättningar för ett ökat nyföretagande*
- *Kommunen ska öka sitt markinnehav för att möjliggöra etablering av verksamheter.*
- *Näringslivsavdelningen ska aktivt marknadsföra Jönköpings kommun som en bra plats för etablering av nya verksamheter.*

För detta krävs mark och en aktiv planering.

Vidare anges i kommunens antagna riktlinjer för markanvisningar (särskild sida om industrimark) att;

- *Mark och exploateringsavdelningen samverkar med kommunens näringslivsavdelning och för därefter dialog med den intresserade aktören och en generell bedömning påbörjas. Utifrån parametrar som typ av företagsetablering, exploateringsgrad, framtida arbetsstillfällen, kommunala intressen kring lämplig omlokalisering i staden m.m. görs sedan en lämplighetsbedömning av aktuell önskad etablering.*

Detta anses styrka att vi i Jönköping säljer mark för att möjliggöra för särskilda etableringar och inte för vidareförsäljning eller spekulation.

I samma dokument anges vidare om principer för avtal att det ställs krav på faktiskt byggnation mm. Exempelvis:

- *Tillträde av fastigheten sker när aktören uppfyllt villkor för påbörjande av byggnadsarbeten enligt nyttjanderättsavtalet.*

16. Det finns inte förutsättningar för att anta en översiktsplan som innehåller ett industriområde i Jära.

Placering av ett industriområde i Jära kräver flera omfattande utredningar i förhållande till de övriga orter som ingår i samma översiktsplan. Det finns flera motstående intressen och ett mer

detaljerat beslutsunderlag om området saknas i nuvarande översiktsplan. insyn och underlag om hur allmänna intressen och riksintressen ska tillgodoses och hur miljökvalitetsnormer ska kunna följas.

***Kommunens kommentar:** Översiktsplanen ska redogöra för kommunens vilja i mark- och vattenanvändningsfrågorna. Översiktsplanen bygger på ett översiktligt planeringsunderlag. Det är vanligen så att underlaget behöver fördjupas och kompletteras med utredningar och inventeringar i samband med att detaljplan så småningom tas fram. Översiktsplanen är vägledande för efterföljande beslut medan detaljplanen är juridiskt bindande. Till granskningen kommer kommunen att komplettera planen bland annat avseende riksintresset Stråkendalen, därefter är det kommunens uppfattning att underlaget gällande riksintressen och miljökvalitetsnormer är tillräckligt för en översiktsplan.*

17. Planeringen för ett industriområde på oexploaterad mark i Jära/Svedbrandshult bör lyftas ur den sammanhållna översiktsplanen för mindre tätorter och landsbygden.

En planering av ett helt nytt industriområde i Jära/Svedbrandshult skiljer sig väsentligen från den övriga utvecklingen som föreslås i översiktsplanen. Befintlig infrastruktur i området saknas helt. Det krävs energiförsörjning, vatten och avloppslösning samt nya väganslutningar måste lösas från grunden. Dessutom avgränsas området av naturreservatet och Natura 2000 området Dumme mosse och en den föreslagna utvecklingen kommer att helt förstöra de stora naturvärden som finns i området. Området är så omfattande att det, i vart fall, bör avlägsnas från nuvarande plan och utredas och beslutas särskilt.

Jönköpings kommuns översiktsplan för mindre tätorter och landsbygden är alltför omfattande och överlastad med information för att kunna bedöma de enskilda riskerna i projektets alla delar. Plan- och bygglagen anger att en översiktsplan ej ska vara för omfattande och att den ska vara enkel för intressenter att ta till sig. Underlaget är nu mycket omfattande och svårtillgängligt, samtidigt som konsekvenserna av de olika delarna spelar ut varandra.

Planeringen av ett industriområde i Jära/Svedbrandshult omfattas inte av kommunens vision och utbyggnadsstrategi för 200 000 invånare och denna del bör därför lämpligen lyftas ur den sammanhållna översiktsplanen, också så att informationen om projektet lättare kan identifieras och analyseras. Som översiktsplanen är utformad måste läsaren läsa om samtliga områden. Underlaget är alltför otillgängligt för enskilda kommuninvånare att ta till sig och även alltför komplext för beslutsfattarna att fatta ett välgrundat beslut på.

18. SAMMANFATTNINGSVIS BEGÄR VI, MED STÖD AV INLÄMNADE SYN- PUNKTER, ATT PLANERINGEN FÖR ETT INDUSTRIOMRÅDE I JÄRA/SVEDBRANDSHULT SKA LYFTAS UR DEN SAMMANHÅLLNA ÖVERSIKTSPLANEN OCH STOPPAS I SIN HELHET.

***Kommunens kommentar:** För området behöver ett planprogram eller motsvarande göras för att få ett helhetsgrepp. Ett utpekande i översiktsplanen visar kommunens viljeinriktning men behöver efterföljas av ett omfattande utredningsarbete och flera olika beslut. Kommunen har valt att hantera området i översiktsplanen för att det ger en bättre helhetsbild och en bättre*

sammanvägning av allmänna intressen i jämförelse med en fördjupad översiktsplan. Kommunen har valt att lägga upp översiktsplanen tematiskt snarare än områdesvis, det finns fördelar och nackdelar med båda sätten, ett tematiskt upplägg ger en bättre helhetsbild av respektive ämnesområde. Just för Västra Jära finns dock en bilaga som enbart handlar om detta område. Kommunen kan sammanfattningsvis konstatera att det finns många olika intressen och värden i området runt Västra Jära. Vid en avvägning av de olika allmänna intressena har kommunen dock kommit fram till att behovet av att åstadkomma verksamhetsmark i området väger tyngst och att kommunens viljeinriktning för området därmed är att fortsätta utreda förutsättningarna för ett verksamhetsområde i området. De fortsatta utredningarna behöver klargöra lämplig avgränsning av området, områdets utformning samt vilka försiktighetsåtgärder som behövs i området.

Bilaga – Synpunkter på fördjupad översiktsplan för Jära/Svedbrandshult 30 oktober 2019

Reflektioner och citat

"Den 20 augusti fick vi ett telefonsamtal – "Kommunen planerar att anlägga ett stort industriområde där ni bor. Vi ringer för att göra chocken mindre när ni får ett tjockt kuvert i brevlådan. Chocken var redan tillräckligt stor. En chock som orsakat många timmars förlorad sömn sedan det samtalet. Min fru har inte sovit en hel natt sedan dess."

"Det kändes överkligt när vi vid ett samrådsmöte den 18 september fick planen presenterad för oss av utredande tjänsteman, påhejad av glättig politiker som gav intrycket att vi borde vara tacksamma över att Jönköpings kommun kommer att förstöra vår livsmiljö."

"Min första tanke var att vi blir tvingade att flytta från min älskade gård, min idyll. Mina nötkreatur, de som håller landskapet öppet, de kommer vi inte kunna ha kvar. Tvingas vi flytta är det en del av min själ som går i graven."

"Jag har valt en lugn plats på jorden för min familj, där mina barn kan få en trygg uppväxt, där vi kan njuta av naturen, som nu ska skövlas ner... Helt galet"

"Att samverka torde vara ett verb. Det finns etablerade områden med bättre förutsättningar. Längs E4 finns det sand utan berg hela vägen ner till Vaggeryd. Motsätter man sig samverkan och synergier till den grad att man hellre vill förstöra naturen och bygga på sankmark med avrinning direkt ner i Nissan?"

"Genomförs planerna på industriområdet kommer delar av Jönköpings lunga uppvisa klara astmatiska problem, både bokstavligt och bildligt."

"Att bo med ett industriområde in på knuten, all den tunga trafik som skulle förstöra, det där oönskvärda - mötesplatserna som kan medföra droghandel, alkohol, kriminalitet – det blir inte längre en trygg plats för våra barn..."

"Balansen är rubbad! Politikerna saknar insikt om hur miljön i form av klimat och förutsättningar för den biologiska mångfalden -växter, djur och småkryp- kräver krafttag för att bevaras. Inte exploatering."

"Var finns hållbarhetsperspektivet? Om man ska bygga för framtiden kan man inte använda gårdagens lösningar."

"Jag ville bosätta mig här för att i framtiden kunna dela denna livsmiljö med mina barnbarn. Jag hade drömmar om att utveckla självhushåll och ekoturism verksamhet. Planerna på ett industriområde har grusat mina drömmar och min framtid."

"Var ska alla bo någonstans? Vore det inte bättre att satsa på bostäder och invånare som genererar skatteintäkter till kommunen istället för industrier som i huvudsak bidrar till statskassan?"

Inte kanske skjuta sig i foten för vad man tror snöd vinning. Det kan bli precis tvärtom. Vi står inför en underifrån kommande förändring i förhållande till konsumtion och tillväxt. Det kan hända att flera industrikomplex inte behövs. Kanske till och med att det blir problem att fylla de som redan finns. Det är svårt att reparera skador i natur och miljö.

Inställning och synpunkter

Vi undertecknande - sakägare, närboende och intressenter - motsätter oss helt planeringen av ett industriområde i Jära/Svedbrandshult. Vi motsätter oss därmed även ett antagande av den fördjupade översiktsplan som nu kommunicerats för samråd.

Vi har valt att bo, leva och verka i området. Alla av olika skäl, men med ett gemensamt intresse för de fantastiska natur- och kulturmiljöer som området erbjuder. I vardagen upplever vi bland annat nattflygande fladdermöss, tjäder- och orrspel, simmande älgar, cirklande kungsörn och Smålands bästa bär- och svampskog. En livsmiljö som innebär att man kan höra morkullorna sträcka i sommarkvällen, tranorna trumpeta in våren och under vintern se råbocken ta för sig ur fågelbordet tillsammans med hackspetten. En livsmiljö som vi gärna delar med andra- cyklister, skidåkare, svamp- och bärplockare eller bara rena flanörer - som har upptäckt att så vacker natur och kulturmiljö finns så nära Jönköpings stad. En livsmiljö som innehåller så många människor som är stolta över sin hembygd och som gärna delar med sig av sin kunskap om, och sitt engagemang i, området. Gärna över en våffla i hembygdsgården eller en bit riktigt närproducerad ostkaka i Ostkakeriet.

Enligt miljöbalken ska alla intressen vägas in, inte bara de ekonomiska och exploaterande. Förslaget till fördjupad översiktsplan innebär ett hänsynslöst slag mot de natur- och kulturvärden som området erbjuder. Det innebär även en total avsaknad av hänsyn till oss som brukar markerna och lever här idag.

Mot bakgrund av att såväl Dumme mosse, Getaryggsmossen och Nissan är angränsande våtmarkskomplex är det anmärkningsvärt och mycket oroande att hydrologiska förhållanden, vattenförsörjning och avrinningspåverkan, inte närmare har utretts vid lokaliseringsbedömningen. Minsta felbedömning av dessa förhållanden skulle innebära en stor risk för samtliga dessa riksintressen och naturvärden.

Genomgående för hela förslaget är att kommunens miljökonsekvensbeskrivning saknar tillräckligt djup som beslutsunderlag. Det är felaktigt att påstå att området endast angränsar till värdefullt skyddsvärt växt-och djurliv. Området, som är i princip helt oexploaterat idag, omfattar i sig självt ett skyddsvärt växt-och djurliv. Det är naivt att tro att växt- och djurliv från kringliggande skyddsområden inte förflyttar sig och även lever och frodas i nu aktuellt område. Dessa kommer att påverkas negativt och denna påverkan kan inte kringgåas med en så kallad 'mjuk övergång' i form av en gränsszon.

Bullernivåer och konsekvenser av buller för boende och verkande i området har överhuvudtaget inte utretts. Exploatering av området skulle endast kunna medföra ökade bullernivåer och få negativa konsekvenser för boende och exempelvis verksamheter med djurhållning i närområdet. Det sammantagna bullret från utökad industri och tung trafik på riksväg 40 skulle även ha en negativ påverkan på djur- och fågelliv i området samt i angränsande Natura 2000 områden.

Vi anser att förslaget inte tar tillräcklig hänsyn till den kulturmiljö – de fornlämningar och den historia - som området erbjuder. Det vore oansvarigt att inte bevara den kulturhistoriska miljön inför framtiden.

Vi anser även att trafiksäkerhetsaspekten och möjligheterna till säkra på- och avfarter är mycket bristfälligt utredda i förslaget. Tätt trafik och många olyckor är ett faktum redan idag på riksväg 40. Mot bakgrund av att vägsträckan inte prioriterats och inte ingår i den nationella infrastrukturplaneringen fram till 2029 framstår det som olämpligt från ett trafiksäkerhetsperspektiv att planera för större industriell verksamhet med tung trafik i området. Trafikverket har även tidigare yttrat sig negativt med anledning av täktverksamhet och var redan då tveksam till ytterligare påspädning av tung trafik vid anslutningspunkten till riksväg 40, ur trafiksäkerhets- och trafikflödessynpunkt.

Planen saknar helt transparens gällande de fastighetsförvärv med skattebetalares medel som redan har genomförts och planeras att genomföras. Det är direkt oansvarigt att i dagsläget gå vidare med ett outrett planförslag utan tillräcklig kunskap om de konsekvenser och risker förslaget innebär.

Vi anser det direkt stötande att kommunen menar sig kunna bidra till att uppfylla det nationella miljömålet ”god bebyggd miljö” genom att erbjuda bättre busskommunikationer och ökad turtäthet till området, samtidigt som man exploaterar 840 hektar skyddsvärt område i direkt motverkan på 12 av övriga miljökvalitetsmål, som området redan uppfyller idag.

Vi ifrågasätter även om det verkligen finns ett behov av ett nytt industriområde i Jönköpings kommun. Stadsbyggnadskontoret har till grund för förslaget lämnat endast vaga beskrivningar av det framtida behovet av industrifastigheter. Det fattas konkreta detaljer om efterfrågan som har ”upplevts” under tidigare år och man har endast gjort en svepande bedömning om att efterfrågan kommer att fortsätta trots att det redan i dagsläget finns lediga industritomter på flera platser i kommunen och i angränsande kommuner.

Om behovet av industritomter skulle kvarstå anser vi att det finns betydligt lämpligare lokaliseringsalternativ.

Vi förespråkar en utveckling av redan befintliga industriområden, alternativt områden där kultur-, miljö- och boendevärden inte påverkas i samma utsträckning som med nu aktuellt förslag. Att utvecklingen av industriområdet Torsvik/Stigamo förutsätter samverkan med annan kommun ska inte ses som ett hinder. Detta område har färdig teknisk försörjning och betydligt bättre markförhållanden och trafikförbindelser. En utveckling av detta område ligger i linje med nu gällande översiktsplan från 2016. Vi anser inte att en bristande vilja att samverka med Vaggeryds kommun utgör tillräckligt skäl för att utesluta detta lokaliseringsalternativ, i synnerhet med beaktande av de risker som nuvarande förslag innebär.

Utveckling av inställning och synpunkter

Riksintressen

Enligt planförslaget kommer flera naturområden av riksintresse för naturvärden beröras av förändringar i markytan. I planområdets närhet finns det tre områden som faller under klass 1; Dumme mosse, Nissan samt våtmarkskomplexet kring Getaryggsmossen. I anslutning till planområdet finns även ett område med mycket höga naturvärden (klass 2) samt ytterligare två områden helt eller delvis belägna inom planområdet som enligt naturvårdsprogrammet klassas som klass 4 (naturvärde).

Direkt angränsande området skär även ett av Nissans källområde genom rullstensåsen Getaryggen, som i sin tur omges av viktiga myrmarker, samtliga som bedöms ha höga naturvärden, klass 2 enligt våtmarksinventering.

Planförslaget som presenteras går emot flertalet av de beslutade punkterna i kommunens egna Naturvårdsprogram för Jönköpings kommun.¹ Enligt kommunens egna riktlinjer ska kommunen arbeta kontinuerligt med andra skyddsformer än naturreservat, t ex biotopskydd, naturvårdsavtal och naturminnen i mark- och vattenmiljöer huvudsakligen på kommunal mark/och eller i tätortsmiljöer. Kommunen ska bilda naturreservat i huvudsak på kommunalt ägd mark. Vid behov köps mark in för ändamålet. Skogsmiljöer är prioriterade vid reservatsbildning och skydd av större områden (med potentiellt lägre värden) som kan härbärgera fler arter och ger bättre långsiktiga förutsättningar för biologisk mångfald prioriteras högre än skydd av mindre och mer artspecifika områden och livsmiljöer. Lågexploaterade områden ska bevaras som just lågt exploaterade för att gynna rekreation och folkhälsa.

Mark- och grundvattenförhållanden

Jordarterna i området innebär en snabb omsättningstid av vattnet men samtidigt också en hög genomsläpplighet av eventuella föroreningar i vattnet. De boende i närområdet rapporterar om god kvalitet på vatten från egna brunnar.

Grundvattennivån ligger nära markytan och verksamhetsområdet med stora hårdgjorda ytor kan få stor påverkan på markens absorberande effekt. Föroreningar från industrin kommer även ha en stor negativ påverkan på vattenmiljön i och runt området. Inte heller styrks det att dagvattenrörelserna eller de hydrologiska förhållandena i övrigt är sådana att omgivningen inte kommer att påverkas negativt det är sannolikt att det sker en negativ påverkan på de närliggande små grundvattenmagasinen, dammar och brunnar.

¹ Fastställt av kommunfullmäktige 2019-05-23 § 103

I skrivande stund rapporterar SGU om nivåer mycket under det normala för årstiden i det planerade området. Planen tar inte hänsyn till aktuella förändringar i form av torka, som området har upplevt de senaste fyra åren, och brist på grundvatten i små magasin.²

Växt- och djurliv

Det finns höga naturvärden inom och direkt avgränsande till det planerade området. I Nissans övre delar förekommer flera sällsynta och hotklassificerade arter såsom nattsländearterna *Ceratopsyche silfvenii*, *Brachycentrus subnubilis*, *Notidobia ciliaris* och *Hydropsyche saxonica*, dagsländan *Rhitrogena germanica* och bäcksländan *Capnopsis schilleri*. Bottenfaunan är artrik och skyddsvärd. Flodpärlmussla och flodkräfta förekommer i sparsam omfattning på några platser. Öringsbeståndet i övre Nissan bedöms som ursprungligt med ett stort skyddsvärde. Till övre delen av Nissan mynnar även flera bäckar, vilka utgör viktiga reproduktionsområden för öringen i huvudfåran. Inom Nissans källområde häckar flera hotade eller hänsynskrävande fågelarter som är knutna till vattenmiljöer såsom storlom, smålom, sångsvan, strömstare och försärla.³ Det finns även ett rikt fågelliv i området. Tjäder förekommer i skogen inom det planerade området. På Dumme mosse häckar rikligt med ljungpipare och grönbena. I kantskogarna som föreslås tas i anspråk enligt planen finns höga tätheter med gök och spillkråka.

Miljöprövningsdelegationen i Jönköping har tidigare handlagt ett ärende om att anlägga en motocrossbana inom det nu planerade området. Miljödomstolen fann då att den verksamheten inte var förenlig med natur- och miljöintressena inom mossens utbredningsområde varför ansökan avslogs. Den då aktuella platsen var belägen ytterligare en kilometer från Dumme mosse i förhållande till det nu aktuella gräns.⁴ Risk för negativ påverkan på Dumme mosse är ännu större med nuvarande planförslag. Planläggning av en soptipp inom nuvarande planområde (söder om riksväg 40) lades ner på grund av hög föroreningsrisk för grundvattnet, närliggande mossar och Nissan.

Värdefulla tätortsnära skogsområden ska finnas för att tillhandahålla områden för rekreation och friluftsliv samt gynna biologisk mångfald för att uppnå målen i kommunens program för skogar och träd bärande marker (2012).⁵ Kommunens ambitioner i sitt arbete med naturvård anses generellt sett vara hög och motiveras genom de nationella miljökvalitetsmålen där åtminstone 10 av de totalt 16 har direkt bäring på naturvård. Planförslaget beaktar inte dessa och det saknas uppenbart samsyn och samordning mellan olika nämnder och förvaltningar avseende det faktiska naturvårds- och miljöarbetet.

De mest värdefulla naturområdena i kommunen har bedömts vid framtagande av naturvårdsprogrammet. På grund av deras biologiska värden och i många fall höga friluftsvärden är kommunens målsättning att bevara dessa. Det finns en lång rad naturtyper som är av dessa högsta klasser och kommunen eftersträvar bevarande av en stor variation av miljöer. I naturvårdsprogrammet finns fastställt ansvarsmiljöer som särskilt lyfts fram. De är motiverade att prioriteras på grund av att de är karakteristiska, i vissa fall unika ekosystem och innehåller skyddsvärda och hotade arter. Dessa inkluderar bland annat tall miljöer och högmossar.

² Se <https://sgu.se/grundvatten/grundvattennivaer/grundvattennivaer-aktuell-manad/> [hämtat 2019-10-21]

³ Särskilt värdefulla vatten, Klass 1 och 2-objekt ur Naturvårdsprogram för Jönköpings kommun, http://karta.jonkoping.se/app/oplan/antagen/html/c_objekt/c_natur_naturvatten.htm [hämtat 2019-10-21]

⁴ Mark- och miljödomstolens avgörande den 7 december 2006 i mål M 1449-06

⁵ Program för Jönköpings kommuns skogar Fastställt av kommunfullmäktige 2012-03-29 § 76

Samtliga fåglar som häckar på Dumme mosse eller på annat sätt är beroende av mossen ska finnas i lika stort antal som idag. Som generella hot anges markexploatering i eller utanför Dumme mosse som orsakar eller kan orsaka negativa hydrologiska förändringar i mossmiljön, buller eller mänsklig störning.

Buller som miljöfaktor

Nuvarande plan saknar en saklig bullerutredning. Allt buller påverkar både människor och djur på ett negativt sätt. Bullerstörningar kan ha omfattande ekologiska, beteendemässiga och fysiologiska effekter på djur. Ekologiska effekter kan också omfatta s.k. kaskadeffekter, eftersom arterna inom samma ekosystem står i en ekologisk relation till varandra. Detta betyder att en effekt på en art i sin tur kan påverka flera andra arter, och därmed skapas en kaskadeffekt. Bullersituationen kan antas medföra betydande störningar på fågellivet inom Natura 2000-området Dumme mosse.⁶ Utöver de redan befintliga bullerstörningarna kommer en utökad industriverksamhet på området riskera överskrida den ekvivalenta bullernivån för de närliggande områdena.

Kulturmiljö

Området hyser ett stort kulturellt värde mot bakgrund av läns museets arkeologiska utredning inom planerat område. Det har identifierats en mängd fasta och lösa fornlämningar som berörs av det planerade området. Fasta fornlämningar är skyddade enligt lagen (1988:950) om kulturminnen m.m.

(kulturminneslagen). Det är förbjudet att utan tillstånd enligt kulturminneslagen rubba, ta bort, gräva ut, täcka över eller genom bebyggelse, plantering eller på annat sätt ändra eller skada en fast fornlämning.

Trafiksäkerhet

Miljöprövningsdelegationen har tidigare funnit att transporterna till och från industriområdet skulle utgöra följdverksamhet och att ut- och infartsvägar till verksamhetsområdet måste beaktas vid bedömning av lokaliseringens lämplighet. Trafikverket har i ett tidigare yttrande meddelat att man ställer sig tveksam till ytterligare påspädning av tung trafik vid anslutningspunkten till riksväg 40, ur trafiksäkerhets- och trafikflödessynpunkt. Trafikverket är mycket tveksamma, att med hänsyn tagen till trafiksäkerhet och framkomlighet på riksväg 40, till att ytterligare påspädning av tung trafik vid någon av bensinstationerna vid Västra Jära. Trafikverket förordar sålunda alternativa transportvägar till och från området (nuvarande bergtåken).⁷

I övrigt finns det stora frågetecken gällande lämpligheten av platsen i förhållande till osäkerheten runt den framtida sträckning och utbyggnaden av riksväg 40 likväl Götalandsbanan.

Lokaliseringsalternativ

En skrivning från stadsbyggnadskontoret lämnar endast vaga beskrivningar av det framtida behovet av industrifastigheter. Det fattas konkreta detaljer om efterfrågan som har "upplevts" under tidigare år. Det görs endast svepande bedömningar att efterfrågan kommer att fortsätta

⁶ Mark- och miljödomstolens avgörande den 14 oktober 2014 i mål M 10231-13

⁷ Mark- och miljödomstolens avgörande den 26 februari 2018 i mål M 4266-17

trots att det redan i dagsläget finns lediga industritomter på flera platser i kommunen.⁸ Utbud av större lediga industritomter finns även i närliggande kommuner såsom exempelvis Vaggeryd, Värnamo, Växjö, Ulricehamn och Borås. Det kan starkt ifrågasättas om det finns ett verkligt behov av ett industriområde av denna storlek utan några samhällsekonomiska uträkningar i förhållande till befolkningsutvecklingen, konjunkturförändringar och konkurrensen från närliggande planerade och befintliga områden längs E4. Ett nollalternativ, särskilt i förhållande till kommunens bostadsbrist bör utredas vidare.

Kommunens gällande översiktsplan (Översiktsplan 2016) pekar ut ett antal kriterier för identifierandet av lämplig mark för verksamhetsområde. Området ska bland annat vara stort och flackt avskilt från bostadsbebyggelse samt ha tillgång till bra väg- och järnvägsförbindelse.

Det utpekade området gränsar till och omringar flera bostadshus som kommer att direkt påverkas av planen. De berörda upplever stora brister i kommunens nuvarande handläggning gällande respekt för den enskilda individens frihet och värdighet, informationsspridning samt objektivitet och opartiskhet gällande markförvärv.

Det kan även starkt ifrågasättas om det är rimligt att bygga på sank mark och hög mossa jämfört med alternativa lösningar. Nuvarande planområde har inte tillräckligt bra vägförbindelse och saknar även helt järnvägsförbindelse i jämförelse med alternativa lösningar.

Alternativa lösningar

1. Torsvik/Stigamo

En fortsatt utveckling av Torsvik/Stigamo i samarbete med Vaggerydskommun i linje med Översiktsplan 2016 förespråkas. I planförslaget föreslås en utökning av de befintliga verksamhetsområdena vid Torsvik och Hedenstorp, vilka är lämpliga för ytkrävande verksamheter, industrier och logistik och som inte kan kombineras med bostäder i tätorterna. Torsvik med sitt läge intill E4:an och närhet till Vaggerydsbanan har goda förutsättningar för företag med mycket transporter på väg och järnväg. En utveckling av Torsviks verksamhetsområde pågår tillsammans med Vaggeryds kommun.

2. Öggestorp

I Öggestorp ligger redan ett befintligt industriområde med möjlighet till vidare utveckling cirka fem kilometer nordost om Tenhult. Området bedöms att ha goda förutsättningar att exploateras för verksamhetsområde särskilt avseende kommunikationsmöjligheter till och från området. Området har en area på 135 hektar och avgränsas naturligt av riksväg 40 i söder och av järnvägen i norr. Området i fråga uppfyller kriterierna främst vad det gäller stora och flacka områden, befintliga tekniska lösningar samt direkta järnvägsförbindelser.

3. Flygplatsområdet

Det föreslås även att kommunen bör undersöka den samhällsekonomiska nyttoeffekten och potentiellt mervärde vid ändrad användning av flygplatsens markområde till ett industriområde.

⁸ Stadsbyggnadskontorets utredning av alternativ lokalisering av verksamhetsområde inför fördjupade översiktsplan Jära/Svedbrandshult – odaterat.

Industriverksamhet pågår redan vid de alternativa lokaliseringarna och påverkar heller inte riksintressen för naturvärden, viktiga vatten- och kulturmiljövärden eftersom de alternativa lösningarna inte ingår i riksintresset.

Vi har samrått kring yttrande om översiktsplanen med bland annat Mulseryds Hembygdsförening, Fiskevårdsförening, Bottnaryds IF och Bygdeutvecklingsgruppen i Bottnaryd.

Kommunens kommentar: Frågorna i bilagan anses besvarade i yttrandet ovan.

Inget att erinra

Försvarsmakten

Försvarsmakten avstår i detta fall från att yttra sig gällande översiktsplanen.

Då riksintressen för totalförsvarets militära del ska redovisas och tillgodoses i översiktsplanen vill Försvarsmakten upplysa om att det på Försvarsmaktens hemsida (www.forsvarsmakten.se/riksintressen) och i riksintressekatalogen för aktuellt län finns aktuellt planeringsunderlag för riksintressen för totalförsvarets militära del.

På hemsidan finns bland annat kartunderlag för de öppet utpekade riksintresseanspråken (både som pdf-kartor i katalogen och som geodata).

I katalogen finns värdebeskrivningar för de olika riksintressena och fördjupad information om riksintressen för totalförsvarets militära del samt information om vad och hur samråd för olika ärenden och åtgärder i kommande skeden ska ske med Försvarsmakten (ex. detaljplaner, bygglov, vindkraft, områdesskydd).

Försvarsmakten önskar fortsatt alla översiktsplaner på remiss enligt normala förfaranden.

Luftfartsverket (LFV)

LFV har i egenskap av sakägare för CNS-utrustning inget att erinra mot översiktsplanen.

Detta yttrande gäller på utfärdandedatum. LFV förbehåller sig rätten att revidera yttrandet vid ny prövning om regelverk gällande störningar på CNS-utrustning förändras, eller om ny CNS-utrustning etableras i hindrets närhet.

Med CNS-utrustning menas utrustning för kommunikation, navigation och övervakning (Communication, Navigation, Surveillance). Analysen grundar sig på Svensk Standard 447 10 12 utgåva 1:1991 "Skyddsavstånd för luftfartsradiosystem mot aktiva och passiva störningar för elektrisk kraftöverföring och tågdrift", Standardiseringskommissionen i Sverige, samt på ICAO DOC 015.

VIKTIGT: I vårt remissvar har LFV inte analyserat konsekvenser för flygvägar till och från flygplatser, samt om CNS-utrustning ägd av flygplats kan riskera att bli påverkad. Berörda flygplatser skall därför alltid tillfrågas som sakägare om byggnadsverk över 20 meter ingår i

planer, eller om flygplatserna av annan anledning misstänks kunna bli påverkade av en etablering. Med berörd flygplats avses att etableringen hamnar inom flygplatsens MSA-yta ca 60 km ut från flygplatsen. MSA är den hinderyta som är störst och står för "Minimum Sector Altitude".

LFV erbjuder produkten Flyghinderanalys, där vi utför kontroll av flygvägar, luftrum och all tänkbar radioutrustning för luftfarten. För mer information, se www.lfv.se/flyghinderanalys.

Sveaskog

Sveaskog är positiva till nya verksamhetsområden på vår mark.

Södra Munksjöns Utvecklings AB (SMUAB)

Södra Munksjön Utvecklings AB ser positivt på kommunens arbete med den nya Översiktsplanen och att man gjort en etapp-indelning.

Bolaget har lämnat synpunkter inför etapp 1 men har inga synpunkter på remissen av etapp 2.

Tranås kommun

Jönköpings kommun har skickat ut sitt förslag till översiktsplan för mindre tätorter och landsbygden på remiss. Tranås kommun har tagit del av förslaget och genom avstämning mot den egna översiktsplanen konstaterat en god samsyn vad gäller gemensamma frågor, i huvudsak:

- prioriterade utvecklingsstråk och lokala kärnor utmed väg 133
- hänsyn till biosfärområdet Östra Vätterbranterna
- att naturvård, vattenförsörjning och riksintresset Vättern bör vara överordnat riksintresset för mineralutvinning i Norra Kärr.

Tranås kommun har därför inget att erinra mot förslaget.